

Ministerul Culturii al Republicii Moldova
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

*Aniversări
Culturale
2017*

CZU 008(058)

A 61

Responsabil de ediție:

Claudia Balaban

Alcătuitori

Text: Tamara Croitoru, Mariana Ursu

Bibliografie: Elena Cugut, Sabina Dodul, Tamara Maleru

Redactori:

Claudia Gurschi

Tamara Maleru

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, 2016

FEP *Baștina-RADOG* SRL, 2016

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Aniversări culturale... / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: Tamara Croitoru [et al.]; resp. de ed.: Claudia Balaban. – Chișinău: „Baștina-Radog”, 2016. – ISBN 978-9975-4234-8-9

...2017. – 2016. – 208 p. – Bibliogr. la sfârșitul fișierelor biografice. - 300 ex. – ISBN 978-9975-3101-5-4

008(058)

A 61

ISBN 978-9975-3101-5-4

INTRODUCERE

Publicația Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” *Aniversări culturale*, devenită deja tradițională, prezintă datele remarcabile ale anului 2017.

O bună parte a datelor vizează scriitorii pentru copii, iar celelalte sunt în legătură cu personalitățile marcante ale literaturii, științei, artei universale, a căror activitate prezintă interes pentru copii.

Unele date nominalizate în *Enumerare* sunt însemnate cu asterisc (*), ceea ce înseamnă că acestea pot fi găsite în continuarea lucrării, fiind urmate de scurte date biografice, bibliografii.

Bibliografiile sunt alcătuite în baza colecțiilor Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” și altor biblioteci și conțin cărți, articole din cărți și publicații periodice, materiale audiovizuale.

Selectarea bibliografică a fost finalizată în luna iulie 2016.

Descrierile bibliografice sunt aranjate în ordine alfabetică la cărți și în ordine invers cronologică la publicațiile periodice.

Referințele, ce urmează după fiecare listă bibliografică, oferă o imagine sumară asupra activității personalității respective.

Indexul de nume de la sfârșitul lucrării înlesnește utilizarea ei.

ENUMERAREA DATELOR REMARCABILE ȘI MEMORABILE 2017

Ani, decenii proclamate de ONU, aniversări, sărbători tradiționale și internaționale (mondiale):

- 2008 – 2017 *Al doilea Deceniu pentru Eradicarea Sărăciei*
2011 – 2020 *Deceniul de Acțiune pentru Siguranța Rutieră*
2011 – 2020 *Deceniul de luptă împotriva desertificării*
2011 – 2020 *Deceniul Biodiversității*
2013 – 2022 *Deceniul Fuziunii Culturilor*

IANUARIE

Nechit, Irina , poetă, critic de teatru (1962)	55 de ani de la naștere	1
Tolkien, John Ronald , scriitor englez (1892-1973)	125 de ani de la naștere	3
Heliade-Rădulescu, Ion , poet, prozator, traducător și filolog (1802-1872)	215 ani de la naștere	6
*Teodoreanu, Ionel , scriitor (1897-1954)	120 de ani de la naștere	6
Bragă, Teodora , poetă și publicistă (1942)	75 de ani de la naștere	8
Stoianov, Niko , poet, publicist, scenarist și traducător bulgar (1947)	70 de ani de la naștere	9
Christi, Aura (Aurelia Potlog), poetă și eseistă (1967)	50 de ani de la naștere	12
Sărbătoarea Națională „Ziua Comemorării lui Mihai Eminescu”		15
Ziua Națională a Culturii (Instituită prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.74 din 12.04.2012)		15
*Milne, Allan Alexander , prozator, poet, dramaturg englez (1882-1956)	135 de ani de la naștere	18
Teleucă, Victor , poet și eseist (1932-2002)	85 de ani de la naștere	19
Beaumarchais, Pierre-Augustin Caron de , poet și dramaturg francez (1732-1799)	285 de ani de la naștere	24
Sobietsky, Ludmila , poetă și ziaristă (1952)	65 de ani de la naștere	24

Carroll, Lewis (Charles Lutwidge Dodgson), scriitor și matematician englez (1832-1898)	185 de ani de la naștere	27
Ziua Internațională pentru Comemorarea Victimelor Holocaustului (Instituită de ONU în 2005, prin Rezoluția 60/7, care solicită statelor-membre să realizeze programe educaționale, prin care generația tânără să învețe lecțiile Holocaustului pentru a preveni orice acte viitoare de genocid)		27
Caragiale, Ion Luca , dramaturg, poet, nuvelist și traducător (1852-1912)	165 de ani de la naștere	30

FEBRUARIE

Ziua Europeană a Siguranței pe Internet (Inițiată în 2004 de Comisia Europeană și are ca scop promovarea siguranței pe Internet pentru toți utilizatorii, în special pentru copii și tineret)	A doua zi de marți din februarie	
Dascăl, Ion , acordeonist și dirijor (1952)	65 de ani de la naștere	2
Dickens, Charles , scriitor englez (1812-1870)	205 ani de la naștere	7
Zaporojan, Ada , poetă, prozatoare și compozitoare (1952)	65 de ani de la naștere	10
Gheorghită, Dumitru , compozitor (1917-1987)	100 de ani de la naștere	16
Lungu, Simion , compozitor (1927)	90 de ani de la naștere	16
Cojocaru, Emil , artist plastic (1962)	55 de ani de la naștere	19
Cojocaru, Valentina , interpretă de muzică populară (1947)	70 de ani de la naștere	20
Ziua Internațională a Limbii Materne (Declarată în 1999 de către Conferința Generală UNESCO. Se sărbătorește anual pentru susținerea diversității lingvistice și culturale)		21
Riha, Bohumil , scriitor ceh pentru copii, scenarist, laureat al Premiului Hans Christian Andersen (1980) (1907-1987)	110 ani de la naștere	22

Slutu-Soroceanu, Nina , poetă și publicistă (1952)	65 de ani de la naștere	23
Ioviță, Eugen , artist plastic (1942)	75 de ani de la naștere	23
Ziua dragostei și a bunăvoinței – Dragobete		24
May (Nohenthal), Karl , scriitor german (1842-1912)	175 de ani de la naștere	25
* Hugo, Victor , poet, prozator și dramaturg francez (1802-1885)	215 ani de la naștere	26
Rossini, Gioacchino , compozitor italian de operă (1792-1868)	225 de ani de la naștere	28
* Duca, Gheorghe , om de știință, academician (1952)	65 de ani de la naștere	29

MARTIE

Akutagawa, Ryunosuke , scriitor japonez (1892-1927)	125 de ani de la naștere	1
„ Convorbiri literare ”, revistă (1867)	150 de ani de la fondare	1
* Creangă, Ion , scriitor, pedagog și povestitor (1837-1889)	180 de ani de la naștere	1
* Doga, Eugen , compozitor (1937)	80 de ani de la naștere	1
Ziua Mărțișorului		1
Ziua Internațională a Radioului și Televiziunii pentru Copii (Instituită de ONU în 1994 la inițiativa UNICEF pentru a marca importanța emisiunilor radio și televizate în educație, instruire și promovarea drepturilor copiilor)		Prima duminică din martie
„ Zilele Creangă ” la Biblioteca Națională pentru Copii „ Ion Creangă ”		1-7
* Ureche, Eugeniu , actor (1917-2005)	100 de ani de la naștere	7
Ziua Internațională a Femeii (Sărbătorită pentru prima oară în 1911 la inițiativa Conferinței Internaționale a Femeilor Muncitoare. În 1977 ONU a propus marcarea ei la nivel internațional pentru a susține lupta femeilor pentru drepturi împotriva discriminării)		8

Buzdugan, Ion , scriitor (1887-1967)	130 de ani de la naștere	9
Eliade, Mircea , prozator, eseist și filolog (1907-1986)	110 ani de la naștere	9
Belicov, Serafim , poet și publicist (1947-2016)	70 de ani de la naștere	9
Macovei, Ion , compozitor (1947)	70 de ani de la naștere	10
Postolache, Elena , artist plastic (1942)	75 de ani de la naștere	10
* Guțu, Aurel , pictor (1942)	75 de ani de la naștere	12
Dolgan, Mihai , compozitor și interpret (1942-2008)	75 de ani de la naștere	14
Hămurar, Simion , grafician (1947)	70 de ani de la naștere	17
Musicescu, Gavriil , compozitor, dirijor de cor și pedagog (1847-1903)	170 de ani de la naștere	20
Ziua Internațională a Francofoniei (Instituită în 1988, marchează data fondării în 1970 a Organizației Internaționale a Francofoniei. Este dedicată limbii franceze, promovării solidarității și cooperării între țările francofone)		20
Ziua Internațională a Teatrului pentru Copii și Tineret (Se sărbătorește din anul 2001 la inițiativa Asociației Internaționale a Teatrelor pentru Copii și Tineret)		20
Ziua Mondială a Poeziei (Declarată de UNESCO în 1999 pentru a susține creația poetică, stabilirea dialogului între poezie și alte genuri ale creației, editarea și promovarea poeziei ca artă modernă veritabilă, deschisă oamenilor)		21
Ziua Mondială a Apei (Instituită de ONU în 1993, prin Rezoluția 47/193, pentru a conștientiza gradul în care resursele de apă contribuie la dezvoltarea economică și bunăstarea socială)		22
Zloteanu, Mircea , prozator (1942)	75 de ani de la naștere	22
* Blandiana, Ana (Otilia Valeria Coman), poet și prozator (1942)	75 de ani de la naștere	25

Bødker, Cecil , scriitoare daneză, laureată a Premiului Hans Christian Andersen (1976) (1927)	90 de ani de la naștere	27
Ziua Mondială a Teatrului (Instituită în 1961 de către Institutul Internațional de Teatru. Se sărbătorește anual ca semn de apreciere a uneia dintre cele mai vechi arte, arta scenică)		27
Kamenskij, Jan Amos , filolog, scriitor și pedagog ceh (1592-1670)	425 de ani de la naștere	28
Goia, Vasile , dirijor (1947)	70 de ani de la naștere	29
Gheorghiu, Gheorghe , scriitor (1922-2009)	95 de ani de la naștere	30
* Čukovskij, Kornej , scriitor rus (1882-1969)	135 de ani de la naștere	31

APRILIE

Ziua Internațională a Păsărilor (Instituită prin semnarea în 1906 a Convenției pentru protecția păsărilor, care a pus începutul acțiunilor de protejare a faunei sălbatice)		1
Ziua Umorului		1
Săptămâna Lecturii și a Cărții pentru Copii		1-7
Ziua Internațională a Cărții pentru Copii (Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) a decis sărbătorirea acestei zile în 2 aprilie, data nașterii lui Hans Christian Andersen. Se sărbătorește anual din 1967)		2
Andrunachievici, Vladimir , matematician, profesor universitar (1917-1997)	100 de ani de la naștere	3
Goia, Dumitru , muzician și dirijor (1942)	75 de ani de la naștere	5
Gugel, Anatol , poet și publicist (1922)	95 de ani de la naștere	6
Ciobanu, Ghenadie , compozitor (1957)	60 de ani de la naștere	6
Ștefaniuc, Victor , actor și regizor (1947-2010)	70 de ani de la naștere	7

Ziua Mondială a Sănătății (Se sărbătorește din 1950, la inițiativa Organizației Mondiale a Sănătății, pentru promovarea cunoștințelor despre sănătate și atragerea atenției asupra unor probleme globale în domeniul sănătății)		7
Ziua Internațională a Rromilor (Congresul Internațional al Rromilor (Londra, 1971) a decis sărbătorirea acestei zile în memoria rromilor omorâți în timpul Războiului al Doilea Mondial și pentru a sensibiliza societatea asupra problemelor cu care se confruntă rromii în întreaga lume)		8
Iorga, Liubomir , instrumentist (1932-2014)	85 de ani de la naștere	12
Ziua Mondială a Aviației și a Cosmonauticii (Instituită de Federația Internațională a Aviației pentru a comemora primul zbor al unui om în spațiul cosmic) (1961)		12
Olărescu, Dumitru , cineast (1947)	75 de ani de la naștere	14
Ziua Internațională a Culturii (Se sărbătorește din 1998 la propunerea Ligii Internaționale pentru Protecția Culturii. Marchează semnarea pe 15 aprilie 1935 a Tratatului Internațional privind protejarea instituțiilor de cultură și știință și a monumentelor istorice, cunoscut ca Pactul Păcii sau Pactul Roerich)		15
Ziua Internațională a Monumentelor și Locurilor Istorice (Instituită de UNESCO în 1983 pentru a conștientiza diversitatea patrimoniului istoric mondial și, în același timp, vulnerabilitatea acestuia și necesitatea eforturilor pentru protecția și conservarea lui)		18
Kaverin, Veniamin , scriitor rus (1902-1989)	115 ani de la naștere	19
Ziua Internațională a Planetei Pământ (Sărbătorită pentru prima oară în 1990.		

- Are scopul unirii tuturor oamenilor în vederea protejării mediului înconjurător. Rezoluția 63/278 a Adunării Generale ONU din 22 aprilie 2009 a desemnat această zi ca Zi Internațională a Planetei Mamă) 22
- Ziua Bibliotecarului** (Instituită prin Decretul Președintelui RM nr. 1774-II din 21 noiembrie 2000. Inițial se sărbătorea la 5 octombrie. Din 2010, conform Decretului Președintelui RM nr. 189-V din 8 februarie 2010, se consemnează la 23 aprilie) 23
- Ziua Mondială a Cărții și Dreptului de Autor** (Instituită de UNESCO în 1995 pentru a comemora moartea sau nașterea unor mari scriitori ai lumii (W. Shakespeare, M. de Cervantes, M. Druon ș.a.) și, totodată, pentru a încuraja lectura și editarea cărților) 23
- Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale** (Instituită în anul 2000 de către Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMRI) pentru a sensibiliza publicul larg asupra rolului proprietății intelectuale în dezvoltarea economică, culturală și socială a țărilor lumii) 26
- Ziua Drapelului de Stat al Republicii Moldova** (Instituită prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 23.04.2000 cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la adoptarea tricolorului ca drapel de stat al RM) 27
- Ziua Internațională a Dansului** (Se sărbătorește din 1982 la inițiativa Consiliului Internațional al Dansului pe lângă UNESCO, în ziua nașterii lui J.G. Noverre (1727-1810), balerin și coregraf francez, creator al baletului clasic) 29

MAI

Hitruk, Fedor , regizor, scenarist rus (1917-2012)	100 de ani de la naștere	1	
Galben, Sergiu , artist plastic (1942)	75 de ani de la naștere	1	
Petrea, George , artist plastic (1942)	75 de ani de la naștere	1	
* Vatamanu, Ion , poet, eseist și traducător, doctor în chimie (1937-1993)	80 de ani de la naștere	1	
Ziua Internațională a Solidarității Oamenilor Muncii (Primul Congres al Internaționalei a II-a de la Paris (1889) a decis sărbătorirea acestei zile în memoria grevei muncitorilor din Chicago. Se celebrează în statele membre ale Organizației Internaționale a Muncii și alte țări)			1
Marshall, Allan , scriitor australian (1902-1981)	115 ani de la naștere	2	
Ziua Mondială a Libertății Presei (Instituită de ONU în 1993, prin Rezoluția 48/432, pentru a promova ideea că o presă liberă, pluralistă și independentă este o componentă esențială a unei societăți democratice)			3
* Childescu, Emil , grafician (1937)	80 de ani de la naștere	7	
Ziua Europei (A fost declarată în 1985, marcând ca prim-pas în construcția Europei unite. Declarația din 9 mai 1950, prin care Robert Schuman, ministrul de externe al Franței, a propus Germaniei și altor state europene să pună „bazele concrete ale unei federații europene indispensabile pentru menținerea păcii”)			9
Ziua Victoriei și a Comemorării Eroilor căzuți pentru Independența Patriei			9
Ziua Internațională a Familiei (Instituită de ONU în 1993, prin Rezoluția 47/237, pentru o mai bună înțelegere a problemelor familiei și îmbunătățirea capacității țărilor de a rezolva aceste probleme prin politici corespunzătoare)			15

Ziua Latinității (Instituită prin decizia Congresului XIX al Uniunii Latine (Paris, 2000). Marchează semnarea la 15 mai 1954 a Convenției de constituire a Uniunii Latine, organizație care întrunește statele cu limba și cultura de origine latină)		15
Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Bălți (1957)	60 de ani de la fondare	16
Ziua Mondială a Societății Informaționale (Instituită de ONU în 2006, prin Rezoluția 60/252, pentru a informa publicul larg despre beneficiile Internet-ului, tehnologiilor informaționale și de comunicare, pentru înlăturarea obstacolelor de ordin tehnologic)		17
Ziua Mondială a Sportului	A treia sâmbătă a lunii	
Ziua Internațională a Lumânărilor Aprinse (Se marchează din 1983 la inițiativa Organizației Mondiale a Sănătății pentru a comemora victimele SIDA și a încuraja întreaga societate să se implice în lupta împotriva SIDA)	A treia duminică a lunii	
Ziua Internațională a Muzeelor (Instituită în 1977 de către Consiliul Internațional al Muzeelor (ICOM) pentru a promova muzeele, a face cunoscută publicului larg activitatea și rolul lor în viața societății)		18
Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare (Instituită de ONU în 2002, prin Rezoluția 57/249, pentru a întări potențialul cultural ca metodă de a atinge prosperitatea, dezvoltarea și pacea globală)		21
Toma, Svetlana , actriță de teatru și cinema (1947)	70 de ani de la naștere	24

Ziua Sfinților Kiril și Metodi.

Sărbătoarea alfabetului chirilic
și a culturii slave 24

Bodrug, Iurie, prozator și eseist (1962) 55 de ani de la naștere 27

Sokolov-Mikitov, Ivan, scriitor
rus (1892-1975) 125 de ani de la naștere 29

***Paustovskij, Konstantin**, scriitor
rus (1892-1968) 125 de ani de la naștere 31

Ziua Mondială împotriva Fumatului

(Instituită în 1987 de Organizația
Mondială a Sănătății pentru a conștientiza
pericolul pe care îl prezintă fumatul și
necesitatea de a promova modul
de viață fără fumat) 31

IUNIE**Ziua Internațională a Ocrotirii Copiilor**

(Instituită în 1949 de către Federația
Democratică Internațională a Femeilor
pentru a accentua necesitatea apărării
drepturilor și intereselor celor mai tineri
locuitori ai planetei) 1

Donici, Leon, scriitor
(1887-1926) 130 de ani de la naștere 5

Ziua Mondială a Mediului (Instituită de
ONU în 1972, prin Rezoluția 2994
(XXVII), pentru a spori gradul de
conștientizare a necesității de păstrare
și ameliorare a mediului) 5

Malcoci, Ecaterina, actriță (1937-2002) 80 de ani de la naștere 11

Ziua Internațională împotriva**Exploatării prin Muncă a Copiilor**

(Se sărbătorește din 2002 la inițiativa
Organizației Internaționale a Muncii
pentru a atrage atenția asupra
necesității de a eradică exploatarea
prin muncă a copiilor sub toate formele ei) 12

*Vangheli, Spiridon , scriitor pentru copii (1932)	85 de ani de la naștere	14
*Caranfil, Ninela , actriță de teatru și cinema (1947)	70 de ani de la naștere	17
Ziua Mondială a Refugiaților (Instituită de ONU în 2000, prin Rezoluția 55/76. Prima dată s-a sărbătorit în 2001, când s-au împlinit 50 de ani de la adoptarea Convenției din 1951 despre Statutul Refugiaților)		20
Ziua Suveranității Republicii Moldova (Declarația de Suveranitate a fost adoptată de Sovietul Suprem al RSSM de legislatura a XII-a nr. 148-XII din 23.06.1990)		23
Bierce, Ambrose , scriitor american (1842-1914)	175 de ani de la naștere	24
Ziua Internațională împotriva Consumului și a Traficului ilicit de Droguri (Instituită de ONU în 1987 pentru a spori eforturile și cooperarea în vederea creării unei societăți în care să nu existe consum de droguri)		26
Pirandello, Luigi , scriitor, dramaturg italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1934) (1867-1936)	150 de ani de la naștere	28
*Sainciuc, Lică (Alexei), artist plastic (1947)	70 de ani de la naștere	29

IULIE

Sărbătoarea Națională „Ziua Comemorării lui Ștefan cel Mare și Sfânt”		2
Musteață, Ion , artist plastic (1967)	50 de ani de la naștere	3
*Știrbu, Titus , poet (1942)	75 de ani de la naștere	3
Teatrul Național de Operă și Balet (1957)	60 de ani de la fondare	5
Thoreau, Henry David , filozof, eseist, scriitor și naturalist american (1817-1862)	200 de ani de la naștere	12

Buzilă, Serafim , compozitor (1937-1998)	80 de ani de la naștere	17
Ziua Mondială a Șahului (Instituită în 1966 la inițiativa Federației Internaționale a Jocului de Șah (FIDE))		20
Dumas, Alexandre (Dumas-tatăl), romancier și dramaturg romantic francez (1802-1870)	215 ani de la naștere	24
Baltag, Cezar , scriitor (1937-1997)	80 de ani de la naștere	27
Ajvazovskij, Ivan , pictor rus (1817-1900)	200 de ani de la naștere	29
Ziua Constituției Republicii Moldova (Aprobată de Parlamentul RM la 29 iulie 1994)		29
Pelin, Elin , scriitor bulgar (1877-1949)	140 de ani de la naștere	30
Ziua Scrisului și a Culturii Găgăuze		30

AUGUST

Lesnea, Sanda , prozatoare (1922-2008)	95 de ani de la naștere	3
Ciocoi, Gheorghe , poet, publicist și traducător (1942)	75 de ani de la naștere	4
Shelley, Percy Bysshe , poet englez (1792-1822)	225 de ani de la naștere	4
Rotaru, Sofia , interpretă de muzică ușoară (1947)	70 de ani de la naștere	9
Vieru, Roland , artist plastic (1947)	70 de ani de la naștere	10
Blyton, Enid , scriitoare engleză pentru copii și tineret (1897-1968)	120 de ani de la naștere	11
Ziua Internațională a Tineretului (Instituită de ONU în 1999 pentru a recunoaște eforturile tinerilor în îmbunătățirea societății și a activa implicarea lor în rezolvarea problemelor globale ale umanității)		12
Galsworthy (Sinjohn), John , scriitor, dramaturg englez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1932) (1867-1933)	150 de ani de la naștere	14
Hropotinschi, Andrei , critic literar (1942-2011)	75 de ani de la naștere	19

Drăgan, Maria , interpretă de muzică populară (1947-1986)	70 de ani de la naștere	23
Bojunga (Nunes), Lygia , scriitoare braziliană, laureată a Premiului Hans Christian Andersen (1982) (1932)	85 de ani de la naștere	26
Mateevici, Alexei , poet și publicist (1888-1917)	100 de ani de la trecerea în neființă	26
Sărbătoarea Națională „Ziua Independenței”		27
Lovinescu, Horia , dramaturg (1917-1983)	100 de ani de la naștere	28
Maeterlinck, Maurice , scriitor și dramaturg belgian de limbă franceză, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1911) (1862-1949)	155 de ani de la naștere	29
Sărbătoarea Națională „Limba Noastră”		31

SEPTEMBRIE

Ziua Cunoștințelor		1
* Cimpoi, Mihai , critic și istoric literar, academician (1942)	75 de ani de la naștere	3
Ziua Armatei Naționale		3
Tolstoj, Alexej , poet, dramaturg și prozator rus (1817-1875)	200 de ani de la naștere	5
* Kogălniceanu, Mihail , prozator și publicist (1817-1891)	200 de ani de la naștere	6
Ziua Internațională pentru Alfabetizare (Instituită de UNESCO în 1966 pentru activizarea eforturilor societății pentru lichidarea analfabetismului)		8
Ziua Mondială de Prevenire a Suicidului (Se marchează anual din 2002 la inițiativa Asociației Internaționale de Prevenire a Suicidului și Organizației Mondiale a Sănătății, sub egida ONU)		10
Žitkov, Boris , pedagog și scriitor rus pentru copii (1882-1938)	135 de ani de la naștere	11

* Agârbiceanu, Ion , prozator (1882-1963)	135 de ani de la naștere	12
Cebotari, Iurie , artist plastic (1967)	50 de ani de la naștere	13
Lupan, Ana , prozatoare (1922-1998)	95 de ani de la naștere	13
Ziua Internațională a Democrației (Instituită de ONU în 2007, prin Rezoluția 62/7, pentru a atrage atenția asupra stării democrației în lume)		15
* Radu, Daria , compozitoare (1947)	70 de ani de la naștere	21
Ziua Internațională a Păcii (Instituită de ONU în 2001, prin Rezoluția 55/282, ca zi a non-volenței, fără focuri de armă, toate națiunile și popoarele fiind chemate să înceteze orice ostilități pe parcursul acestei zile)		21
Stăvilă, Tudor , istoric și critic de artă (1952)	65 de ani de la naștere	23
Ziua Limbilor Europene (Se marchează din 2001, la decizia Consiliului Europei, pentru a serba diversitatea lingvistică în Europa și a încuraja populația să cunoască un număr mai mare de limbi străine)		26
Ziua Mondială a Turismului (Se sărbătorește din 1980, la decizia Organizației Mondiale a Turismului, pentru a determina comunitatea internațională să conștientizeze importanța turismului și valorile sale culturale, sociale, politice și economice)		27
Ziua Internațională a Dreptului de a Ști (Instituită în 2002 la inițiativa rețelei internaționale a activiștilor în domeniul accesului la informațiile politice, pentru a atrage atenția asupra importanței pe care dreptul la informare o are în orice sistem democratic)		28
Cervantes de Saavedra, Miguel , scriitor spaniol (1547-1616)	470 de ani de la naștere	29

OCTOMBRIE

- Lunarul Bibliotecilor Școlare** (Se organizează la inițiativa Asociației Internaționale a Bibliotecilor Școlare (IASL). Include activități desfășurate pe parcursul unei zile, săptămâni sau întregii luni, dedicate bibliotecilor școlare și rolului lor în instruirea și educația copiilor)
- Ziua Internațională a Muzicii** (Instituită de UNESCO în 1973 pentru a încuraja promovarea artei muzicale, schimburile culturale, întărirea păcii și înțelegerii între popoare prin intermediul muzicii) 1
- Ziua Internațională a Oamenilor în Etate** (Instituită de ONU în 1940, prin Rezoluția 45/106, ca dovadă a prețuirii și respectului pentru persoanele de vârstă a treia) 1
- *Prohin, Victor**, prozator și publicist (1942) 75 de ani de la naștere 2
- Ziua Internațională a Animalelor** (Instituită în 1931 la inițiativa Organizației Internaționale pentru Protecția Animalelor. Se marchează în ziua Sf. Francisc de Assisi, protectorul animalelor, pentru a atrage atenția asupra speciilor pe cale de dispariție și a necesității protecției regnului animal) 4
- Madan, Gheorghe V.**, prozator și folclorist (1872-1944) 145 de ani de la naștere 5
- Stancu, Zaharia**, poet, prozator și publicist (1902-1974) 115 ani de la naștere 5
- Ziua Mondială a Pedagogului** (Declarată de UNESCO în 1994 pentru a marca semnarea în 1966 a Recomandărilor UNESCO privind statutul pedagogului și pentru a conștientiza importanța educației și condițiile în care își desfășoară activitatea cadrele didactice) 5

Cvetaeva, Marina , poetă rusă (1892-1941)	125 de ani de la naștere	8
Nicuță, Iulian , prozator (1942-2002)	75 de ani de la naștere	9
Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu” (1877)	140 de ani de la fondare	19
Sagaidac, Maria , matematician, pedagog, actriță de cinema (1942)	75 de ani de la naștere	20
Briede-Macovei, Maria , poetă, publicistă și traducătoare (1947)	70 de ani de la naștere	22
Larousse, Pierre , pedagog, lexicograf, editor francez (1817-1875)	200 de ani de la naștere	23
Ziua Organizației Națiunilor Unite (Instituită de ONU în 1947, prin Rezoluția 168. Marchează data intrării în vigoare a Cartei Națiunilor Unite (1945) și urmărește promovarea în întreaga lume a scopurilor și realizărilor ONU)		24
Ziua Națională „Un Arbore pentru Dăinuirea Noastră” (Instituită prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 27 din 13.02.1995. Începând cu anul 2011, se marchează în ultima sâmbătă a lunii octombrie. Decretul Președintelui RM nr. 644 din 24.11.2010)		Ultima sâmbătă din octombrie
Ciobanu, Ion Constantin , prozator și publicist (1927-2001)	90 de ani de la naștere	27
Găină, Ion , poet (1962)	55 de ani de la naștere	30

NOIEMBRIE

Maršak, Samuil , poet și traducător rus (1887-1964)	130 de ani de la naștere	3
Vlaicu, Aurel , inventator, pionierul aviației mondiale (1882-1913)	135 de ani de la naștere	6
Skladowska-Curie, Maria Salomea , savant, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (1903) și Premiului Nobel pentru Chimie (1911) (1867-1934)	150 de ani de la naștere	7
Crudu, Dumitru , poet, eseist, dramaturg și prozator (1967)	50 de ani de la naștere	8

Latieva, Lidia , prozatoare (1937)	80 de ani de la naștere	8
Vrabie, Olga , poetă (1902-1928)	115 ani de la naștere	11
Bosenco, Grigore , grafician (1947)	70 de ani de la naștere	13
Ziua Internațională a Educației Copiilor Nevăzători (Se marchează din 1946, în ziua de naștere a savantului, pedagogului francez Valentin Hauy, întemeietorul primei școli pentru nevăzători din lume (1784)		13
Lindgren, Astrid , scriitoare suedeză, laureat al Premiului Hans Christian Andersen (1958) (1907-2002)	110 ani de la naștere	14
*Suceveanu, Arcadie , poet și eseist (1952)	65 de ani de la naștere	16
Ziua Internațională pentru Toleranță (Instituită de ONU în 1996, prin Rezoluția 51/95. Marchează data adoptării la 16 noiembrie 1995 a Declarației Principiilor Toleranței)		16
Ziua Internațională a Studenților (Declarată în 1941 de către Consiliul Internațional al Studenților, ca urmare a evenimentelor din 1939 de la Praga, când nouă studenți și-au pierdut viața, iar alți peste 1200 au fost trimiși în lagăre de concentrare)		17
Ziua Internațională a Drepturilor Copiilor (Se sărbătorește din 1989 și marchează ziua în care ONU a adoptat Declarația Drepturilor Copiilor (1959) și Convenția cu privire la Drepturile Copiilor (1989))		20
Ziua Mondială de Comemorare a Victimelor Accidentelor Rutiere (Instituită de ONU în 2005, prin Rezoluția 60/5, pentru a conștientiza impactul accidentelor rutiere și necesitatea unor măsuri de prevenire a lor)		A treia duminică a lunii

Oster, Grigorij , scriitor rus (1947)	70 de ani de la naștere	27
* Hauff, Wilhelm , scriitor german (1802-1827)	215 ani de la naștere	29
* Swift, Jonathan , scriitor irlandez (1667-1745)	350 de ani de la naștere	30

DECEMBRIE

Cavarnali, Ion , artist plastic (1937)	80 de ani de la naștere	1
* Petrescu, Cezar , prozator și traducător (1892-1961)	125 de ani de la naștere	1
Lobačevskij, Nikolaj , matematician rus (1782-1856)	225 de ani de la naștere	1
Ziua Mondială de Combatere și Profilaxie a Maladiei HIV/SIDA (Instituită de ONU în 1988, prin Rezoluția 43/15, pentru a sensibiliza opinia publică și a exprima solidaritatea cu persoanele afectate de această maladie)		1
Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități (Instituită de ONU în 1992, prin Rezoluția 47/3, pentru conștientizarea și îmbunătățirea situației persoanelor cu handicap, pentru a le oferi acestora șanse egale și posibilități de integrare în societate)		3
Vieru, Nicolae , prozator și publicist (1947-1995)	70 de ani de la naștere	4
Ziua Internațională a Voluntarilor în Slujba Dezvoltării Economice și Sociale (Instituită de ONU în 1985, prin Rezoluția 40/212, pentru a mediatiza contribuția muncii voluntare și a stimula tot mai multe persoane să muncească ca voluntari atât în propria țară, cât și în străinătate)		5
Hâmuraru, Filimon , pictor și grafician (1932-2006)	85 de ani de la naștere	9
Ziua Drepturilor Omului (Instituită de ONU în 1950, prin Rezoluția 423(V). Marchează aniversarea adoptării în 1948 a Declarației Universale a Drepturilor Omului)		10

Born, Max , fizician german, laureat al Premiului Nobel (1954) (1882-1970)	135 de ani de la naștere	11
Clarke, Arthur , scriitor fantast englez (1917-2008)	100 de ani de la naștere	16
* Romanciuc, Vasile , poet (1947)	70 de ani de la naștere	17
Böll, Heinrich , scriitor german, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1972) (1917-1985)	100 de ani de la naștere	21
Movilă, Petru , teolog și cărturar (1597-1647)	420 de ani de la naștere	21
Mileah, Alexandr , poet rus (1942)	75 de ani de la naștere	25
Ziua Actorului		27
Negruzzi, Iacob , poet, prozator și traducător (1842-1932)	175 de ani de la naștere	31

Alte date

„ Alunelul ” („Steluța”), revistă pentru copii (1982)	35 de ani de la apariție
„ Floricica ”, studiu popular de filme de animație (1967)	50 de ani de la fondare
Hotin , cetate (1387)	630 de ani de la prima atestare documentară
„ Moldova ”, capela corală (1967)	50 de ani de la fondare
Monumentul lui Ștefan cel Mare din Chișinău de Alexandru Plămădeală (1927)	90 de ani de la inaugurare
Domnia lui Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-1504)	560 de ani de la începutul domniei
Prima tipografie din Moldova (1642)	375 de ani de la înființare

Cărți (opere) jubiliare

Abecedarul moldovenesc cu litere latine, tipărit la Chișinău de arhimandritul Lurie Grosu (1917)	100 de ani de la tipărire
„ Alice în Țara Oglinzilor ” [Alice Through The Looking Glass] de Lewis Carroll (1872)	145 de ani de la publicare
„ Bătrânul și marea ” [The Old Man and The Sea] de Ernest Hemingway (1952)	65 de ani de la publicare

„ Ciuleandra ”, roman de Liviu Rebreanu (1927)	90 de ani de la apariție
„ Coliba unchiului Tom ” [Uncle Tom’s Cabin], roman de Harriet Beecher-Stowe (1852)	165 de ani de la publicare
„ Copilăria lui Tioma ” [Детство Тёмы] de Nikolaj Garin-Mihajlovskij (1892)	125 de ani de la publicare
„ Copiii căpitanului Grant ” [Les enfants du capitaine Grand] de Jules Verne (1867)	150 de ani de la publicare
„ Cronica Țărilor Moldovei și Munteniei ” de Miron Costin (1677)	340 de ani de la publicare
„ Fata babei și fata moșneagului ”, „ Povestea lui Harap Alb ” de Ion Creangă (1877)	140 de ani de la publicare
„ Frunze de dor ” de Ion Druță (1957)	60 de ani de la publicare
„ Isprăvile lui Guguța ” de Spiridon Vangheli (1962)	50 de ani de la publicare
„ Kaștanka ” [Каштанка], nuvelă de Anton Čehov (1887)	130 de ani de la publicare
„ Jane Eyre ”, roman de Charlotte Bronte (1847)	170 de ani de la publicare
„ Legenda lui Ulenspiegel ” [La legende d’Ulenspiegel] de Charles de Coster (1867)	150 de ani de la publicare
„ Limba noastră ” de Alexei Mateevici (1917)	100 de ani de la publicare
„ Micul Prinț ” [Le petit prince] de Antoine de Saint-Exupery (1942)	75 de ani de la publicare
„ Miorița ”, baladă (1852)	165 de ani de la publicare
„ Mizerabilii ” [Les Miserables] de Victor Hugo (1862)	155 de ani de la publicare
„ Omul invizibil ” [The invisible Man] de Herbert Wells (1897)	120 de ani de la publicare
„ Poezii de seama voastră ” de Grigore Vieru (1967)	50 de ani de la publicare
„ Povestea unui Hobbit ” [The Hobbit or There an Back Again] de John Ronald Tolkien (1937)	80 de ani de la publicare
„ Povești spuse la telefon ” [Favole al telefono] de Gianni Rodari (1962)	55 de ani de la publicare
„ Poveștile Măicuței Gâște ” [Contes de ma mere l’Oye] de Charles Perrault (1697)	320 de ani de la publicare

„ Răzvan și Vidra ” de Bogdan Petriceicu Hasdeu (1867)	150 de ani de la publicare
„ Rob Roy ”, roman istoric de Walter Scott (1817)	200 de ani de la publicare
„ Suflete moarte ” [Мертвые души] de Nikolaj Gogol (1842)	175 de ani de la publicare
„ Tartarin din Tarascon ” de Alphonse Daudet (1872)	145 de ani de la publicare
„ Timm Thaler sau răsul vândut ” [Tim Thaler oder das verkaufte Lachen] de James Krüss (1962)	55 de ani de la publicare
„ Turandot ”, piesă de Carlo Gozzi (1762)	255 de ani de la publicare
„ Veșmântul cel nou al regelui ” [Keiserene nye Klaeder] de Hans Christian Andersen (1837)	180 de ani de la publicare

LISTE DE RECOMANDARE A LITERATURII

**6 ianuarie – 120 de ani
de la nașterea scriitorului
Ionel Teodoreanu
(1897-1954)**

Prozator de largă circulație în perioada interbelică, alături de Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu – mari romancieri ai timpului său, Ionel Teodoreanu se înscrie, deopotrivă, în modernitatea care coincide, parțial, cu impresionismul în arta primelor decenii ale secolului al XX-lea. S-a născut la 6 ianuarie 1897 la Iași. Este al doilea dintre cei trei fii în familia magistratului Osvald și a Sofiei Teodoreanu. Bunicul dinspre tată, Alexandru Teodoreanu, a fost o personalitate ieșeană notorie în istoria dreptului, iar cel dinspre mamă este renumitul compozitor Gavriil Musicescu, originar din sudul Basarabiei. Marcată de atmosfera din casa bunicilor, memoria afectivă a copilului Ionel Teodoreanu transpare și în creația viitorului scriitor, conferindu-i nuanțe inconfundabile.

Primele două clase le-a urmat la școala germană Pitar-Moș din București, iar celelalte două, precum și liceul, la Iași. După absolvirea Liceului Național (1917), în anii războiului, a fost încorporat într-o unitate militară din Botoșani, însă nu a fost trimis pe front. În decursul anului 1918, a promovat toate examenele necesare studiului de trei ani la Facultatea de Drept din Iași, luându-și diploma de licență, după care începe o lungă și strălucită carieră de avocat. În același an, a debutat cu un ciclu de poeme în proză *Jucării pentru Lily* în revista *Însemnări literare*, condusă de Mihail Sadoveanu și George Topârceanu și intră în cercul revistei *Viața Românească*, condusă de Garabet Ibrăileanu, unde i-a cunoscut pe scriitorii ce au creat faima „dulcelui târg al Ieșilor”.

În perioada 1930-1933 a îndeplinit funcția de director al Teatrului Național din Iași.

Primul volum al lui Ionel Teodoreanu, *Ulița copilăriei*, apare în 1923 și este apreciat de critici notorii, precum P. Constantinescu, G. Bogdan-Duică, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, G. Călinescu, Perpessiciu. Impul-

sionat de spiritul impetuos al lui Constantin Stere, el va purcede la crearea trilogiei: *Hotarul nestatornic* (1925), *Drumuri* (1926), *Între vânturi* (1927). Cunoscută sub numele *La Medeleni*, cartea a apărut într-un număr mare de ediții, ajungând la un tiraj impresionant. Această principala scriere a sa îl transformă într-un autor cu uriaș succes la public, dar și foarte controversat în aprecierile criticilor literari.

A publicat romanele *Turnul Milenei* (1928), *Bal mascat* (1929), *Fata din Zlataust*, în două volume (1931), *Golia*, în două volume (1930), *Crăciunul de la Silvestri* (1934), *Fundacul Varlaamului* (1938), *Prăvale-Baba* (1940), *Tudor Ceaur Alcaz*, în patru volume (1940-1942), *Hai-diridam* (1946), *La porțile nopții* (1946), *Zdrulă și Puhă* (1946). Romanele sale au cunoscut toate mai multe ediții în timpul vieții sale.

Îi aparține și volumul *În casa bunicilor*, apărut în 1938, care cuprinde o suită de fermecătoare note lirico-epice, inspirate din propria copilărie, și un ciclu de nuvele și povestiri.

Este autorul volumelor de memorialistică *Întoarcerea în timp* (1941) și *Masa umbrelor* (1946).

După 1948 se dedică integral avocaturii.

S-a stins din viață la 3 februarie 1954, în urma unui infarct, în sărăcie și uitare.

Ulterior, Ionel Teodoreanu va fi reconsiderat, multe dintre scrierile lui fiind retipărite în ediții de masă. Postum îi vor apărea volumele de versuri *La porțile nopții* (1970) și *Cina cea de taină* (1996), precum și romanul *Să vie Bazarcă!* (1971).

I s-au dedicat două monografii, una datorită lui Nicolae Ciobanu și alta semnată de Silvia Tomuș. Aceasta din urmă se intitulează *Ionel Teodoreanu sau bucuria metaforei* (1980).

O bogată literatură memorialistică îl are ca personaj pe Ionel Teodoreanu: Demostene Botez, Aurel Leon, Șerban Cioculescu, Virgil Cărianopol etc.

Referințe

Zarzărul literaturii mele nu e o metaforă sau o obsesie în floare (cum crede oțetul bieților deștepți), ci dorul de zâmbet al unei grele melancolii (...), zarzărul de la fereastra bunicilor înflorise peste noapte, râzând odată

cu zorii, nou. Raiul începea cu el, sub cer albastru, în murmur de albine. Zarzărul de la fereastra bunicilor a fost întâia mea mirare.

Capul meu era o moară care măcina romane (...) Dar efortul de a transpune pe hârtie cantitatea lor mă paraliza. Nefiind om de acțiune, am amânat acest efort. Și, deocamdată, am început să-mi verific puterea de expresie. Toată activitatea mea literară concretizată grafic de-a lungul câtorva ani s-a rezumat la un exercițiu de exprimare. Un schimb de telegrame plastice, între mine și realitate. Notam laconic, convertind totul în metafore, care urmăreau viteza și lapidaritatea. De pildă, scriam: „fluturii: aplauzele florilor”; „luna: acolo se sfârșește tunelul nopții” etc. Odată, demonul meu a strecurat câteva metafore dintre acestea într-o compoziție la română. „De unde le-ai furat, secătură?” s-a stropșit la mine profesorul cu cap de motan și nări de țap. „Nu știi”, i-am răspuns stupid, onest, candid și ironic. Probabil că nota din catalog a sancționat exclusiv „furtul”, căci, după cum îmi aduc aminte, cădea sub cinci. Profesorul era robustul scriitor Calistrat Hogaș. De-atunci am renunțat să mai „fur” la școală.

Ionel Teodoreanu

[Ionel Teodoreanu] a cultivat un stil înflorat, încărcat cu flori, cu adevărat ca un zarzăr la început de april (...)

(...) Era adolescentul iubit al Iașului, tânărul lui zeu. Cascada lui de imagini de mai târziu venea din același dar înăscut. Era un tânăr dezmiardat de toate muzele (...) El a fost cu adevărat tânărul vrăjitor al tinerilor. Temperamentul lui Ionel deveni și mai expansiv, și mai plin de viață, și mai volubil, odată cu apariția în viața sa a lui Lili (...)

Eroii, eroinele lui – Olguța, Dănuț – deveniseră colegi aieva cu fetele și băieții de liceu. Dacă și acum acea operă reeditată se epuizează într-o singură zi într-un tiraj de o sută de mii de exemplare, motivul este că zeci și zeci de mii de tineri de atunci o recitesc astăzi cu nostalgia și reeditarea vrăjii din adolescență și se regăsesc în ea (...)

Farmecului tineresc al operei sale, în care băieți și fete se regăseau cu prospețimea și cu poezia adolescenței lor, i se alătură acum melancolia dulce a timpului regăsit, care sporește și plăcerea lecturii, și sensul operei.

Demostene Botez

Un „tolstoit” în creația vieții umane prin bogăția și minuțiozitatea detaliului realist și prin puternica evocare a atmosferei în care circulă personajele.

Garabet Ibrăileanu

E în toată opera lui un amestec de tristețe și de glumă. Nostalgia unei fraze și ironia unei observații se întâlnesc la fiecare pas. E o foarte izbutită imagine a copilăriei și a adolescenței și – în același timp – un aspect al întregii literaturi care ne-a venit și ne vine cu prisosință din Moldova.

Mircea Eliade

Lui Ionel Teodoreanu îi transmit salutul și mulțumirea mea pentru toate paginile pe care le-a scris și pe care le-am citit cu atât mai mare plăcere cu cât eu nu le-aș fi putut scrie niciodată.

Liviu Rebreanu

Teodoreanu rămâne oricând și oriunde același rapsod inspirat, același vrăjitor care întinerește subiectele cu apa vie a inepuizabilului său lirism.

Perpessicius

Preocupat cu preponderență de universul copilăriei și al adolescenței, Ionel Teodoreanu n-a fost și nu este un scriitor minor sau ordinar.

Ion Ciocanu

...În literatura româna el este domn peste copilărie, bunici și umbre. Cu toții trăiesc în condeiul autorului și în gândul lui cel din urmă. Căci, de fapt, cam asta este toată opera lui Teodoreanu, ecoul amintirilor. Cărțile lui ne amintesc că nimic nu trăiește dincolo de trup, iar veșnicia vine din lămpile vieții, candelă firave puse la căpătâiul trecutului.

Oana Maxim

Titluri pentru expoziții

Ionel Teodoreanu – poet al stărilor nelămurite ale adolescenței
Veșnicul stăpân al zarzărilor înfloriți
Scriitorul „uliței copilăriei noastre”

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

ARCA lui Noe: roman / Ionel Teodoreanu. – București: Albatros, 1991. – 327 p. – (Lectura).

BAL mascat: [roman] / Ionel Teodoreanu. – Craiova: Hyperion, 1994. – 352 p.

FATA din Zlataust: roman / Ionel Teodoreanu. – Iași: Junimea, 1994. – 424 p. – (Romane românești celebre).

HOTARUL nestatornic / Ionel Teodoreanu; il.: V. Olac. – București: Ed. „Ion Creangă”, 1986. – 293 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

ÎN CASA bunicilor / Ionel Teodoreanu; des.: G. Mihail. – București: Ed. „Ion Creangă”, 1988. – 206 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

ÎNTOARCEREA în timp; Masa umbrelor / Ionel Teodoreanu. – București: Minerva, 1990. – 311 p.

JUCĂRII pentru Lily: poeme în proză / Ionel Teodoreanu; il.: C. Băciu. – București: Ed. „Ion Creangă”, 1981. – 48 p.: il.

LORELEI / Ionel Teodoreanu; pref.: Paul Cernat. – București: Litera Internațional, 2009. – 240 p.

SECRETUL Anei Florentin: roman / Ionel Teodoreanu. – București: Porus, 1992. – 240 p.

TUDOR Ceur Alcaz: Tetralogie. În 2 vol. / Ionel Teodoreanu; pref., repere biogr. și bibliogr.: V. Râpeanu; cop. col. și graf. : D. Stan. – București: 100+1 Gramar, 1996.

Vol. 1: Coca Duduș; Drumul magic. – 384 p. – (Capodopere ale romanului românesc).

Vol. 2: Inima; Frunză. – 414 p. – (Capodopere ale romanului românesc).

ULIȚA copilăriei; În casa bunicilor / Ionel Teodoreanu; pref.: Ana Bantoș; il.: Alexei Colâbneac, cop.: Vladimir Kravcenko. – Ch.: Prut, 2014. – 240 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

Referințe critice

TOMUȘ, Silvia. Ionel Teodoreanu sau bucuria metaforei / Silvia Tomuș; cop.: M. Baciuc. – Cluj-Napoca: Dacia, 1980. – 222 p.

CĂLINESCU, George. Ionel Teodoreanu // Călinescu, George. Istoria literaturii române de la origini până în prezent: Romancierii. 1920-1930 / George Călinescu. – București, 1998. – P. 89-119.

CERNAT, Paul. Cartea marilor vacanțe: [„La Medeleni”] / Paul Cernat // Teodoreanu, Ionel. La Medeleni. Vol. 1 / Ionel Teodoreanu. – București, 2009. – P. 19-30.

CIOCANU, Ion. Ionel Teodoreanu, „Eternul adolescent” // Ciocanu, Ion. Literatura română / Ion Ciocanu. – Ch., 2003. – P. 266-269.

PREDA, Nina. [Despre creația lui Ionel Teodoreanu] / Nina Preda // Teodoreanu, Ionel. Lorelei: roman / Ionel Teodoreanu. – București, 1991. – P. 269-287.

RAȚIU, Iuliu. Ionel Teodoreanu // Rațiu, Iuliu. O istorie deschisă a literaturii pentru copii și adolescenți / Iuliu Rațiu. – Ch., 2006. – P. 270-271.

RÂPEANU, Valeriu. Repere biografice și bibliografice / Valeriu Râpeanu // Teodoreanu, Ionel. Tudor Ceaur Alcaz. Vol. 1 / Ionel Teodoreanu. – București, 1996. – P. XIII-XVII.

SASU, Aurel. Ionel Teodoreanu // Sasu, Aurel. Dicționar biografic al literaturii române. Vol. 2 / Aurel Sasu. – Ploiești, 2006. – P. 697-698.

VRABIE, Diana. Ionel Teodoreanu, „La Medeleni” // Vrăbie, Diana. Literatura pentru copii / Diana Vrăbie. – Ch., 2009. – P. 130-133.

VASILACHI, Simona. Dulceața traiului patriarhal [„La Medeleni”] / Simona Vasilache // România literară. – 2012. – Nr. 29. – P. 16.

VRABIE, Diana. Orașul Bălți în viziunea scriitorilor: (Geo Bogza – „Un oraș din infern” și Ionel Teodoreanu – „La Medeleni”) / Diana Vrăbie // Limba Română. – 2012. – Nr. 5-6. – P. 208-214.

**18 ianuarie – 135 de ani
de la nașterea prozatorului,
poetului, dramaturgului englez
Allan Alexander Milne
(1882-1956)**

Poetul, prozatorul, dramaturgul și publicistul englez Alan Alexander Milne s-a născut la Londra. Era cel mai mic din cei trei fii ai lui Sarah Marie și John Vince Milne, scoțian de origine, proprietar al școlii private Henley House din Mortiner Road. Aici își face studiile primare, avându-l un timp ca profesor pe Herbert George Wells, „un mare scriitor și un mare prieten”, care îi va influența hotărâtor cariera literară. Vădind capacități deosebite pentru matematică, tânărul Alan obține, la vârsta de 11 ani, o bursă de studii la vestita Westminster School (1893-1900), iar în 1903 ia licența în matematică la Trinity College, Cambridge.

După absolvire decide să îmbrățișeze cariera de scriitor. Începu-se să scrie încă în anii de studenție, redactând împreună cu fratele său Kenneth revista universitară *Granta*, în care își publică primele articole. Primele sale schițe și poezii apar publicate în 1904 în cunoscuta revistă umoristică *Punch* și în *St. Jame' Gazette*. Mai mulți ani va colabora la *Punch*, în perioada 1906-1914 fiind redactor adjunct al acestei publicații.

La îndemnul lui H.G. Wells își adună schițele umoristice, publicate anterior în *Punch*, într-un prim volum editat în 1905 – *Lovers in London* (Îndrăgostiți în Londra), urmat de volumele de proză *The Day's Play* (Piesa zilei, 1910), *The Holiday Round* (Sărbătoare fără sfârșit, 1912), *Happy Days* (Zile fericite, 1915).

În pofida convingerilor sale pacifiste, participă în Primul Război Mondial, fiind înrolat ca ofițer într-o unitate de transmisie în armata regală. În 1919 este rănit și se demobilizează. Războiul, „lipsit de sens și infam în cel mai înalt grad”, îl marchează adânc, ecoul său regăsindu-se mai târziu în volumul *Peace with Honour* (Pace cu onoare, 1934) – o scriere cu un profund mesaj antirăzboinic. Spre deosebire, însă, de alți reprezentanți ai „generației pierdute”, A. A. Milne își găsește refugiu în activitatea literară, consacrându-se de acum încolo în exclusivitate scri-

sului. Scrie povestiri satirice și umoristice, romane, piese de teatru care se bucură de popularitate printre cititori și de aprecierea criticii de specialitate. Dintre mulțimea de scrieri apărute în perioada interbelică și mai târziu se fac remarcate piesele de teatru *Mr. Pim Passes By* (Domnul Pim trece pe alături, 1919), *The Truth about Blayds* (Adevărul despre Blayds, 1921), *The Dover Road* (Drumul spre Dover, 1922), *The Perfect Alibi* (Un alibi perfect, 1932) ș.a., romanele *The Red House Mystery* (Misterul casei roșii, 1922) – o parodie literară a romanelor polițiste, *Two People* (Doi oameni, 1931) – roman dedicat soției sale Dorothy de Sélincourt, *Four Days' Wonder* (Patru zile minunate, 1933), *One Year's Time* (Timp de un an, 1942), *Chloe Marr* (Chloe Marr, 1946), precum și volumul autobiografic *It's Too Late Now* (Acum e prea târziu, 1939).

Adevăratul succes și recunoașterea internațională o datorează, însă, cărților pentru copii – creații minunate, pline de înțelepciune pe care autorul le dedică fiului său Christopher Robin. Versurile pe care le scrie pentru și despre Christopher, dar și despre propria sa copilărie, sunt publicate în culegerile de poezii *When We Were Very Young* (Atunci când eram foarte tineri, 1924) și *Now We Are Six* (Am împlinit șase ani, 1927), iar celebrele scrieri despre Ursulețul Winnie au făcut înconjurul lumii, câștigând simpatia multor generații de copii grație umorului și farmecului deosebit al narațiunii.

Prima povestire despre Christopher Robin și ursulețul de pluș este publicată la 24 decembrie 1925 în ziarul londonez *Evening News*. Astfel începe „cariera literară” a lui Winnie și a prietenilor săi Iepurilă, Porculete, Hi-Ho, Bufnița, Canga, Puiu' Ru, continuată în cărțile *Winnie-the-Pooh* (1926) și *The House at Pooh Corner* (Căsuța ursulețului, 1928). Scrierile pentru copii ale lui A. A. Milne au fost însoțite de minunatele ilustrații executate de Ernest H. Shepard, prieten și coleg de redacție al autorului. Istoriile despre Winnie-the-Pooh au fost traduse în peste 40 de limbi, fiind tirajate în zeci de milioane de exemplare în întreaga lume.

Winnie a debutat și pe ecrane după ce, în 1961, compania Walt Disney a preluat drepturile de autor asupra ursulețului, realizând serialul despre Winnie-the-Pooh. Conform unor sondaje realizate în diferite țări, cartea despre ursulețul Winnie se situează pe primele poziții în lista cărților celebre editate în secolul al XX-lea. În Grădina Zoologică din

Londra a fost instalat un monument al vestitului personaj, iar prototipul său real (jucăria – ursulețul de pluș pe care fiul scriitorului a primit-o în dar la vârsta de un an), în 1996 a fost vândut la o licitație pentru suma de 4600 lire sterline. Personajul Winnie a devenit o legendă care se reinventează și se adaptează la fiecare nouă generație de copii.

În 1952 A. A. Milne este victima unui atac cerebral, după care survine paralizia. Își va petrece ultimii ani de viață în casa sa de la Cotchford Farm în districtul Sussex. Se stinge din viață la 31 ianuarie 1956. După moartea soției sale (1971) o parte din veniturile obținute din reeditarea cărților despre Ursulețul Winnie completează Fondul Literar Regal și sunt utilizate pentru susținerea autorilor tineri.

Referințe

Dacă vreodată va exista un mâine în care vom mai fi împreună... este ceva ce vreau să ții mereu minte. Tu ești mai curajos decât crezi, mai puternic decât pari și mai deștept decât îți imaginezi. Dar cel mai important lucru este că, deși suntem despărțiți, eu voi fi mereu cu tine.

Dacă vei ajunge să trăiești o sută de ani, atunci eu vreau să trăiesc o sută de ani minus o zi, pentru a nu trebui să trăiesc fără tine.

Winnie The Pooh

Необыкновенное имя подарил медвежонку сам Кристофер Робин. Надо вам сказать, что когда-то Кристофер был знаком с одним лебедем на пруду, которого он звал Пух. Лебедь потом куда-то делся, но имя осталось, и Кристофер Робин решил отдать его своему медвежонку, чтобы оно не пропало зря. А именем Винни сокращенно звали самую лучшую, самую добрую медведицу в зоопарке, которую очень-очень любил Кристофер Робин. Ее полное имя – Виннипег.

Когда писались первые истории о Винни-Пухе, в детской обитали только три зверушки — для гостей игрушечные, не

более, но для ее хозяина — весьма и весьма живые. Это были Пух, Пятачок и Иа-Иа. Пух был подарком к первому Дню рождения, Иа-Иа рождественским подарком (несколько месяцев спустя), а Пятачок, чье прибытие не датировано, был даром незнакомца, который нередко обращал на улице внимание на маленького мальчика, гулявшего с няней, и иногда останавливался и вступал с ним в беседу...

Я практически ничего не придумывал, я лишь описывал то, что видел.

Алан Александр Милн

А. А. Милну, как никакому другому поэту, удалось понять своего маленького читателя, воспроизвести его психологию, ход мыслей, представления об окружающем. Баллады А. Милна (Непослушание, Королевский бутерброд) с остроумным, „взрослым” сюжетом, тем не менее неуклонно ориентируются на мышление ребенка – иногда кажется, что и написаны они ребенком, только наделенным удивительным поэтическим даром.

И взрослый и маленький читатель получает эстетическое наслаждение от остроумия и оптимизма „Приключений Винни-Пуха”, от редкого сплава художественной сложности и внешней незамысловатости этой сказки. (...) Парадокс „Винни-Пуха” в том, что фантастические персонажи в фантастических условиях живут самой обычной жизнью (...), но искусство А. А. Милна таково, что эта обычная жизнь оказывается для читателя чарующей и ироничной сказкой.

В. Орел

Блестящий, точный в высказываниях и очень легкий, А. А. Милн дает своему читателю не только заряд позитивной энергии, но и пищу для ума. Казалось бы, материал, из которого обычно создают трагедии, в руках Милна превращается в лирические комедии. При этом его герои никогда не теряют чувство

собственного достоинства, учатся жить и пробуют изменить и себя, и окружающий мир. А сам автор с помощью шутки и легкого юмора помогает им встать на этот путь.

Юмор Милна очень мягкий и светлый. Если он и высмеивает какие-то человеческие слабости и пороки, то всегда дает человеку шанс измениться или преподносит такой урок, который полностью его меняет. Кроме того, весь текст его драматических произведений украшают афоризмы. Чего только стоит диалог между Джервейсом (джентльменом) и Сюзаном (коробейником), когда они наперегонки цитировали классиков и угадывали их имена.

Катерина Соснюк

Повесть-сказка А. А. Милна (Приключения Винни-Пуха) излучает счастье. Она пронизана не просто радостью, а восторгом, когда каждый, с точки зрения взрослого, пустяк может быть причиной сильнейших переживаний, потому что для ребенка он вовсе и не пустяк, а – открытие. Игра словами всегда открытие и сказка А. А. Милна щедро дарит эту радость.

И. Тимофеева

Titluri pentru expoziții

În vizită la căsuța ursulețului Winnie-the-Pooh
Lumea poveștilor lui Allan Alexander Milne
Călătortie în țara poveștilor lui Allan Alexander Milne
Cele mai frumoase povești cu Winnie de Pluș

(T. C.)

BIBLIOGRAFIE***Opera***

CARTIERUL Winnie-Pooh / Allan Alexander Milne; trad.: Sanda Aronescu. – București: RAO Internațional, 1998. – 188 p.

PIGLET Meets a Heffalump / Allan Alexander Milne; il.: E. H. Shepard. – New York: Dutton Children's Book, 1990. – 28 p.

PIR GOROJ Vinnie-Pooha / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: E. Antonenkov. – M.: Rosmén, 1997. – 72 p.

POOH and Pigle Go Hunting / Allan Alexander Milne; il.: E. H. Shepard. – New York: Dutton Children's Book, 1993. – 24 p.

POOH i Pâtačok / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: E. Antonenkov. – M.: Rosmén, 1997. – 80 p.

URSULEȚUL Winnie Pooh / Allan Alexander Milne; trad.: Luiza Vasiliu; trad. vers.: Florin Bican. – București: Arthur, 2013. – 174 p.

URSULEȚUL Winnie-Pooh / Allan Alexander Milne; trad.: Igor Crețu; il.: Violeta Zăbulica-Diordiev. – Ch.: Iulian, 2006. – 176 p.

VINNIE-POOH i pčely / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; ris.: E. Antonenkov. – M.: Rosmén, 1997. – 80 p.

VINNIE-POOH i tigger: povest'-skaska: (izbrannye glavy) / Allan Alexander Milne; per.: Irina Tokmakova; ris.: S. Bordûg. – M.: Strekoza-Press, 2001. – 64 p.

VINNIE-POOH i vse-vse-vse: povest'-skaska / Allan Alexander Milne; per.: Boris Zahoder; hudož.: Boris Diodorov. – M.: Dom, 1992. – 237 p.

WINNIE – the – Pooh / Allan Alexander Milne; il.: E. H. Shepard. – London: Marks & Spencer, 2002. – 96 p.

WINNIE ursulețul / Allan Alexander Milne; trad.: Zoe Dumitrescu-Buşulenga. – București: Arta grafică, 1992. – 94 p.

Referințe critice

ARZAMASCEVA, I. N. Zarubežnye detskie pisateli: Allan Alexander Milne // Arzamasceva, I. N. Detskaâ literatura / I. N. Arzamasceva, S. A. Nikolaeva. – M., 2000. – P. 442-446.

ČUDAKOVA, N. Allan Alexander Milne // *Â poznaû mir: detskaâ ènciclopediâ: Literatura / avt.-sost.: N. Čudakova. – M., 1999. – P. 268-270.*

MILNE Allan Alexander // *Enciclopedia universală Britannica. Vol. 10. – București, 2010. – P. 222.*

MILNE Allan Alexander // *Dicționar de scriitori străini / coord.: Manuela Georges. – Cluj-Napoca, 2000. – P. 424.*

MILNE Allan Alexander // *Pisateli našego detstva. 100 imen: biogr. slovar'. Č. 1. – M., 1998. – P. 266-268.*

SLEPAKOVA, Nonna. *Pojdemte so mnoû! / Nonna Slepakova // Milne, Allan Alexander. Â byl odnaždy v dome: stihi dlâ detej / Allan Alexander Milne; per.: Nonna Slepakova. – Leningrad, 1987. – P. 5-10.*

TIMOFEEVA, I. *Skazki zarubežnyh pisatelej: Allan Alexander Milne // Timofeeva, I. Čto i kak čitat' vašemu rebenku ot goda do desâti / I. Timofeeva. – SPb., 2000. – P. 325-327.*

TUBEL'SKAÂ, G. *Milne Allan Alexander // Tubel'skaâ, G. Zaru-bežnye detskie pisateli. 100 imen: biobibliogr. sprav. / G. Tubel'skaâ. – M., 2005. – P. 251-260.*

CROITORU, Tamara. *Ursulețul Winnie-Pooh are 90 de ani / Tamara Croitoru // „a”MIC”. – 2016. – Nr. 3. – P. 5.*

**26 februarie – 215 ani
de la nașterea poetului,
dramaturgului și prozatorului francez
Victor Hugo
(1802-1885)**

Considerat o personalitate de anvergură universală, poetul, romanțierul, dramaturgul, teoreticianul francez Victor Hugo a creat opere care sunt adevărate pietre de hotar pentru spiritualitatea umană, reușind să surprindă natura umană în toată complexitatea ei. S-a impus ca un teoretician al romantismului, definind libertatea literaturii în alegerea te-meii, în promovarea atitudinilor de revoltă contra tiranilor și de solidaritate cu popoarele angajate în lupta pentru libertate, în orientarea către contactul direct cu viața.

Victor Hugo a văzut lumina zilei la 26 februarie 1802, în orașul universitar Besançon, regiunea Franche-Comté, fiind al treilea și ultimul fiu al lui Joseph Léopold Hugo și al Sophiei Trébuchet.

Copilăria și adolescența scriitorului au fost marcate de o serie de evenimente deosebite, printre care căderea și revenirea primei republici franceze, apariția primului imperiu francez sub Napoleon Bonaparte și restaurarea monarhiei de Bourbon. Până în 1804, Victor Hugo și-a însoțit tatăl prin garnizoanele militare din Corsica și insula Elba. Între 1804 și 1807 a locuit la Paris, apoi, până în 1811, la Neapole.

Își începe studiile la pensionul Cordier, iar în perioada anilor 1816-1818 învață la liceul Louis-le-Grand. Scriitorul are parte de o educație aleasă. Urmează cursurile Colegiului Nobililor din Madrid, pregătindu-se la Paris cu profesori particulari și cu mama sa. Dorind să fie ca Chateaubriand (idolul său), se înscrie în anul 1818 la Facultatea de Drept, dar o abandonează curând. Tatăl lui îl încurajează să îmbrățișeze cariera științifică, însă tânărul îl convinge că vocația sa este una literară.

În 1821 întemeiază, împreună cu frații săi, revista de dreapta *Le Conservateur Littéraire*. Tot în același an se căsătorește cu Adèle Foucher, cu care va avea cinci copii. În perioada 1823-1824 colaborează la revista *La Muse Française*, iar în anul 1827 reușește să reunească în jurul său mai mulți scriitori romantici, fondând gruparea literară cunoscută sub numele de „Cenaclul lui Victor Hugo”.

Activează în calitate de membru al Academiei Franceze (1841). Devine *Pair* al Franței (1845), ajungând deputat de Paris în Adunarea Constituantă și apoi în Adunarea Legislativă. Cariera sa politică continuă. Este numit șeful mișcării umanitare franceze și prezidează Congresul Păcii ținut la Paris în 1849. Deși sprijină candidatura prințului Ludovic Napoleon la Președinția Republicii, după ce acesta este ales, nu este investit, cum spera, cu postul de ministru al Educației Naționale. Astfel, scriitorul trece în extrema stângă și încearcă organizarea unei revolte. Din cauza aceasta în 1851 este exilat de Napoleon al III-lea și trăiește timp de 20 de ani în exil pe niște insule din Canalul Mânecii.

Victor Hugo și-a exercitat influența în toate genurile literare existente: poezie, dramă, ficțiune, critică literară, eseuri politice și religioase. Talentul său literar a fost remarcat de la o vârstă fragedă. La doar cinci-

sprezece ani a participat la un concurs de poezie organizat de Academia Franceză, obținând o onorabilă mențiune. Cu volumul *Ode și poezii diverse*, ce i se publică la vârsta de 20 de ani, primește o pensie din partea lui Ludovic al XVIII-lea.

Opera ca și viața scriitorului sunt divizate în trei perioade, așa cum mărturisește însuși scriitorul – „înaintea exilului, în timpul exilului, după exil”. Opera sa poetică însumează un număr de circa 25 de volume – cantitate neegalată de niciun alt poet al lumii. Culegerile sale lirice de început, *Ode și balade* (1826), *Orientalele* (1829), au fost urmate de culegerile importante: *Frunze de toamnă* (1831), *Cântecele amurgului* (1836), *Glasuri de dinăuntru* (1837), *Raze și umbre* (1840), culminând cu capodopera sa *Contemplațiile* (2 vol.), *Legenda secolelor* (1859-1883), *Cântecele străzii și ale pădurii* (1865), *Anul groaznic* (1872), iar postum se va publica *Sfârșitul lui Satan* (1886).

În exil Hugo a publicat o parte din pamfletele sale cele mai celebre la adresa lui Napoleon al III-lea: *Napoleon cel mic* (1852) și *Istoria unei crime* (1877).

Victor Hugo a introdus un suflu robust nu numai în poezia franceză, ci și în roman. Printre romanele sale se enumeră: *Bug-Jargal* (1818), *Han din Islanda* (1823), *Ultima zi a unui condamnat la moarte* (1829), *Notre-Dame de Paris* (1831), *Claude Gueux* (1834), *Mizerabilii* (1862, scris în timpul exilului), *Oamenii mării* (1866), *Omul care râde* (1869), *Anul '93* (1874).

Scriitorul s-a remarcat și în domeniul teatral. Prin amestecul dintre genuri dramatice, dintre epic și liric, grotesc și sublim, prin suprimarea rigurilor celor trei unități ale clasicismului, el aduce inovații de formă și conținut. Astfel, va scrie *Cromwell* (1827), *Hernani* (1830), *Marion de Lorme* (1831), *Regele petrece* (1832), *Angelo* (1835), *Ruy Blas* (1836), *Burgravi* (1843).

Nu numai literatura a fost pasiunea scriitorului, dar și pictura. A avut câteva picturi care le-a ținut departe de ochii lumii în timpul vieții. Dintre acestea fac parte *Crêpuscule* (1853-1855), *Ville avec le pont de Tombeldown* (1847), *Pieuvre avec les initiales V. H.* (1866), dar și altele.

Creația sa a fost apreciată „Umană prin detaliu și semnificație, inumană prin proporții” (Albert Thibaudet), iar autorul considerat „cel

mai mare fenomen” al literaturii franceze. De-a lungul timpului, operele sale au cunoscut numeroase ecranizări. În 1825 scriitorul a fost numit Cavaler al Legiunii de Onoare.

La bătrânețe Victor Hugo a devenit o veritabilă instituție, întruchiparea vie a artei și a spiritului național francez.

La 22 mai 1885 s-a stins din viață, iar guvernul francez a luat hotărârea de a-i organiza funeralii naționale. Au participat mai mult de două milioane de oameni care l-au admirat și au vrut să-l însoțească pe ultimul drum. Este înmormântat în Pantheonul din Paris, alături de personalități ilustre, ca Marat, Voltaire, Rousseau, Zola, Braille, Marie Curie.

În 1902, anul centenarului nașterii lui Victor Hugo, a fost fondat muzeul care poartă numele scriitorului, ca urmare a unei importante donații făcute orașului Paris de către Paul Meurice.

Referințe

Fiecare copil pe care-l instruim este un om pe care-l câștigăm.

Luați, deci, această oglindă și priviți-vă în ea (...) Vai! Când vă vorbesc de mine, vă vorbesc de voi. Cum oare nu simțiți aceasta? Ah! Necugetatule, care crezi că eu nu sunt tu!

Pe cap am iarna, dar în suflet am primăvara eternă.

[Mizerabilii] nu e un roman, ci un munte.

Voi, cei care suferiți pentru că iubiți, iubiți încă și mai mult. A muri din dragoste înseamnă a trăi în ea.

Victor Hugo

[Victor Hugo] a fost versul în persoană.

Stéphane Mallarmé

Adesea, poezia lui Hugo nu este decât o mare paradă, un fel de triumf, de vocabule (...). Ceea ce i se poate reproșa în primul rând este că opera lui este saturată de propria lui personalitate remarcabilă (...) dar este o dovadă a geniului său că, în pofida acestor obiecții, a vrăjit inimile și mințile oamenilor timp de peste șaiszeci de ani.

W. E. Henley

Miserabilii este, cu siguranță, unul din cele mai mari romane ale tuturor timpurilor. Singurul, poate, care, în părțile sale principale, a satisfăcut cele mai înalte exigențe ale artei și condițiile unei opere populare.

André Bellesort

Titluri pentru expoziții

Vreau să fiu Chateaubriand sau nimic!

Geniu fără frontiere

Victor Hugo – „o lume închisă într-un om”

Victor Hugo – Titanul romantismului francez

(T. C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

BALADE și alte poezii / Victor Hugo; pref.: Șerban Foarță. – București: Institutul Cultural Român, 2006. – 116 p.

LES CHÂTIMENTS / Victor Hugo; pref., comment et notes: Guy Rosa, Jean-Marie Gleize. – Paris: Librairie Générale Française, 1998. – 480 p. – (Le Livre de poche: Classiques de poche).

COCOȘATUL de la Notre Dame / Victor Hugo. – București: Regis, 2007. – 446 p.

GAVROCHE și Cosette / Victor Hugo; trad.: Hrista Georgescu. – București: Poseidon, 2013. – 160 p.

THE HUNCHBACK of Notre Dame / Victor Hugo. – London: Penguin Books, 1996. – 501 p. – (Penguin popular Classics; 8).

LES MISÉRABLES / Victor Hugo; adapt.: Brigitte Faucard-Marti-

nez. – Paris: CLE International, 2010. – 64 p.: il. – (Lectures CLE en français facile).

NOTRE-DAME de Paris / Victor Hugo; trad.: Gellu Naum. – București: Adevărul holding, 2008. – 574 p. – (100 de opere esențiale).

OMUL care râde / Victor Hugo; trad.: Gellu Naum. – București: Larry, 1993. – 328 p.

LES ORIENTALES; Les feuilles d'automne / Victor Hugo; pres. notes et dossier: F. Laurent. – Paris: Librairie Générale Française, 2000. – 448 p. – (Le Livre de poche: Classiques de poche).

RUY BLAS / Victor Hugo; pref.: Patrick Berthier. – Paris: Gallimard, 2004. – 284 p.

ULTIMA zi a unui condamnat la moarte; Bug Jargal / Victor Hugo; trad.: M. Rădulescu. – București: Nemira, 2007. – 336 p. – (Nemira clasic).

Referințe critice

BERTRAND, Éric. Étude sur Victor Hugo, „L'Homme qui rit” / Éric Bertrand. – Paris: Elipses, 2003. – 96 p.

GAUDON, Jean. Hugo: 1802-1885 / Jean Gaudon. – Paris: Ministère des Affaires Étrangères, 2002. – 84 p.

MAUROIS, A. Olimpio, ili žizn' Victora Hugo / A. Maurois; per.: N. Nemčinova, M. Treskunov. – M.: Rossiâ; Kirillica, 1993. – 526 p.

RABELAIS; Molière; Voltaire; Hugo; George Sand; Zola: biogr. povestovaniâ / sost. i red.: N. F. Boldyrev. – Čelâbinsk: Ural, 1998. – 516 p. – (Žizn' zamečatel'nyh lûdej).

SAFRONOVA, N. Victor Hugo: kniga dlâ učašihša / N. Safronova. – M.: Prosvešenie, 1989. – 175 p. – (Biografiâ pisatelâ).

VARGAS LLOSA, Mario. Tentația imposibilului: Victor Hugo și „Mizerabili” / Mario Vargas Llosa; trad.: Mariana Sipos. – București: Humanitas, 2005. – 198 p.

CARAION, Ion. Victor Hugo cu prilejul unui centenar // Caraion, Ion. Tristețe și cărți: eseuri / Ion Caraion. – București, 1995. – P. 168-173.

DMITRIEVA, Ekaterina. Victor Hugo / Ekaterina Dmitrieva // Țnciklopediâ dlâ detej: Vsemirnaâ literatura. T. 15. – M., 2001. – P. 119-123.

DOODY, Margaret Anne. „Mizerabili” de Victor Hugo / Margaret Anne Doody // 1001 de cărți de citit într-o viață / coord.: Peter Boxall. – București, 2007. – P. 150.

DRIMBA, Ovidiu. Victor Hugo // Drimba, Ovidiu. Istoria literaturii universale. Vol. 2 / Ovidiu Drimba. – București, 1997. – P. 188-199.

GORBUNOV, A. Literaturnyj kontinent XIX veka. Franciâ: Victor Hugo // Gorbunov, A. Panorama vekov: zarubežnaâ hudožestennaâ proza ot voznikoveniâ do XX veka: populârnaâ bibliogr. êncikopediâ / A. Gorbunov. – M., 1991. – P. 386-390.

HUGO Victor // Dicționar de scriitori străini / coord.: Manuela Georges. – Cluj-Napoca, 2000. – P. 292-296.

HUGO Victor // Enciclopedia universală Britannica. Vol. 7. – București, 2010 – P. 331-335.

HUGO Victor // Pisateli našego detstva. 100 imen: biogr. slovar'. Č. 2. – M., 1999. – P. 194-199.

VICTOR HUGO // Marea carte despre personalități. – București, 2006. – P. 218-219.

VICTOR HUGO // Zarubežnaâ literatura: sovremennaâ škol'naâ êncikopediâ / sost.: O. Panova. – M., 2008. – P. 272-275.

IONESCU, Gelu. Victor Hugo // Ionescu, Gelu. Anatomia unei negații / Gelu Ionescu. – București, 1991. – P. 166-179.

LAMPL, Karl. „Notre-Dame de Paris” de Victor Hugo / Karl Lampl // 1001 de cărți de citit într-o viață / coord.: Peter Boxall. – București, 2007. – P. 102.

LITERATURA franceză: Victor Hugo // 100 de scriitori notorii ai lumii: viața, activitatea, opera / alcăt.: A. Bujor, E. Papuc, C. Bujor. – Ch., 2006. – P. 71-74.

MAUREL, Jean. Préméditation d'un coup de genie histoire d'un ceuf / Jean Maurel // Hugo, Victor. Notre-Dame de Paris / Victor Hugo. – Paris, 1996. – P. 5-36

SÂRBU, Anca. Dispozitivul personajelor în romanele lui Victor Hugo // Sârbu, Anca. Personajul literar în secolul al XIX-lea francez / Anca Sârbu. – Iași, 1997. – P. 105-114.

SCRIPNIC, Liza. Victor Hugo / Liza Scripnic // Calendarul Național. 2002 / Bibl. Naț. a RM. – Ch., 2002. – P. 78-79.

VICTOR Hugo – titanul literaturii franceze // Timpul. – 2013. – 26 febr. – P. 8.

MANOLESCU, Nicolae. Rolul scriitorului în istorie / Nicolae Manolescu // România literară. – 2012. – 27 apr. – P. 3.

**29 februarie – 65 de ani
de la nașterea profesorului
și academicianului
Gheorghe Duca
1952**

Omul de știință, Gheorghe Duca s-a născut la 29 februarie 1952, în satul Copăceni, raionul Sângerei. „Am crescut într-o familie de învățători, tatăl meu [Grigore Duca] a fost învățător de chimie și biologie, mama [Nina Duca] – învățătoare de clasele primare”.

A absolvit școala medie din satul natal cu medalia de aur. „(...) pe lângă carte eram lider neformal printre elevi, făceam sport, activitate artistică, participam la olimpiade școlare și pe merit ocupam locuri de frunte (am ajuns chiar și la olimpiade unionale)”, „Consider că am doi dascăli. Unul a fost învățătorul emerit, tatăl meu, Grigore Duca, ...grație lui am devenit fizico-chimist și ecologist. Al doilea dascăl, de care am avut parte și îmi amintesc cu o deosebită căldură, a fost bunelul Andrei Țăbărnă, tatăl mamei. El m-a învățat să fiu om”, relatează academicianul Gheorghe Duca într-un interviu.

În perioada 1969-1974, a urmat cursurile Facultății de Chimie din cadrul Universității de Stat din Moldova. După absolvire, se înscrie la doctorat. În 1985-1988, urmează un stagiu de instruire post-doctorat la Institutul de Chimie Fizică al Academiei de Științe din Rusia, apoi, în 1989-1990, un stagiu de instruire în ramura ingineriei mediului la Universitatea „La Sapienza” din Roma (Italia). Ulterior, Gheorghe Duca participă la o serie de cursuri de instruire în străinătate în următoarele domenii: Managementul Ecologic (EERO, Olanda, 1993), Evaluarea Impactului Ecologic (Universitatea Central Europeană, Budapesta, 1996), Educația Ecologică (Universitatea din California, Riverside, 2000), Programe Manageriale (Fundația CRDF și Fundația Științifică Națională,

Virginia de Vest, 2000) și Analiza apei și a deșeurilor (Societatea Chimică Americană, New Orleans, 2001).

După absolvirea facultății este încadrat în învățământul universitar din Republica Moldova. Deține mai multe funcții: șef al Catedrei de Chimie Fizică a Universității de Stat din Moldova (1988-1992), director al Centrului de Cercetări în Domeniul Chimiei Industriale și Ecologice al Universității de Stat din Moldova (1991-1998), șef al Catedrei Chimie Industrială și Ecologică a Universității de Stat din Moldova (1992-1998), decan al Facultății de Ecologie a Universității Internaționale din Moldova (1992-1995), președinte al Comitetului Republican pentru Decernarea Premiilor pentru Tineret în Domeniul Științei și Tehnicii (1992-2006), președinte al Consiliului Științific Specializat pentru Confirmarea Titlului de Doctor în Științe din 1994 până în prezent, președinte al Comisiei pentru Cultură, Știință, Învățământ și Mijloace de Informare în Masă a Parlamentului Republicii Moldova (1998-2001), Președinte de Onoare al Asociației de Cercetare și Dezvoltare din Moldova (MRDA) din 2000 până în prezent, Ministru al Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului din Moldova (2001-2004), președinte al Academiei de Științe din Moldova din 2004 până în prezent.

Academicianul Gheorghe Duca este autor a peste 70 de monografii și manuale, 150 de brevete de invenție, 1500 de articole despre chimia fizică, chimia ecologică, chimia tehnologică și managementul științei. A organizat și participat la numeroase conferințe științifice în domeniul chimiei ecologice și al evaluării riscurilor chimice la nivel național și internațional, conducător de programe de stat și consultant în mai multe proiecte internaționale.

Concomitent cu activitatea de zi cu zi, academicianul Gheorghe Duca se manifestă și ca om de stat, participând la: Reforma domeniului științei și inovării, elaborarea și promovarea Codului cu privire la știință și inovare (2000-2004); elaborarea cadrului legal pentru sinergia dintre business și cercetare-dezvoltare, legea cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare (2004-2005); elaborarea strategiei pentru dezvoltarea industriei Moldovei până în 2015 (2005-2006); elaborarea strategiei de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020: Moldova Cunoașterii (2012); reforma domeniului științei și

inovării, elaborarea amendamentelor la cadrul legal al domeniului științei și inovării (2012).

Este deținător al mai multor titluri științifice și onorifice: Doctor în știință, specialitatea Chimia fizică (1979), Doctor habilitat în știință, specialitatea Protecția mediului și conservarea resurselor acvatice, Cinetica chimică și cataliză (1989), Profesor universitar (1990), Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1992), Doctor Honoris Causa al Universității Libere Internaționale din Moldova (1993); Membru al Academiei Ecologice din Moldova (1997); Membru al Societății Chimice din America (ACS), Diviziunea Mediului (1997); Membru al Academiei Central Europene de Știință și Artă (1999); Membru al Academiei Internaționale de Informatică (1999); Membru al Academiei de Științe Pedagogice și Sociale din Rusia (1999); Academician al Academiei de Științe a Moldovei (2000); Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice „Gh. Asachi” din Iași, România (2000); Doctor Honoris Causa al Academiei Balcanice de Științe, Cultură Nouă și Dezvoltare Durabilă „Denis Jersov”, Sofia, Bulgaria (2004); Membru al Academiei de Cosmonautică din Rusia (2004); Membru titular al Academiei Internaționale de Noosferă (2005); Doctor Honoris Causa al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, România (2006); Membru de Onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” (2006); Membru al Academiei de Științe și Arte din Muntenegru (2006); Doctor Honoris Causa al Academiei de Studii Economice din Moldova (2006); Membru de Onoare al Academiei Române (2007); Membru al Academiei Europene de Științe și Arte (2007); Membru de Onoare al Academiei Naționale de Științe din Ucraina (2009); Membru de Onoare al Senatului Universității „Appollonia” din Iași, România (2011); Doctor Honoris Causa al Universității de Stat de Educație Fizică și Sport din Republica Moldova (2011); Membru al Academiei Internaționale a Școlii Superioare din Rusia (2011); Doctor Honoris Causa al Academiei de Științe din Rusia (2012); Doctor Honoris Causa al Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România (2015); „Om Emerit” (1996).

De-a lungul anilor, s-a învrednicit de mai multe premii și distincții: Premiul de Stat pentru Tineret în domeniul Științelor și Tehnicii din Moldova (1983); Premiul de Stat pentru știință, tehnică și producție

din Republica Moldova (1995, 2000); Premiul „Savantul Anului 2004” oferit de Academia de Științe a Moldovei și Banca de Economii a Moldovei (2005); Premiul Internațional „Socrate”, Oxford, Marea Britanie (2007); Premiul Național GALEX pentru „Cel mai bun fondator de bibliotecă” (2011); Premiul „Italia” pentru cultură (2012); Premiul „Cartea anului”, acordat în cadrul Salonului Internațional de Carte, ediția XXI, pentru lucrarea „Dicționarul poliglot de chimie ecologică” (2012); Premiul pentru realizări remarcabile în domeniul Integrării Europene al Organizației de Cooperare Economică la Marea Neagră (2013); Cavaler al Ordinului pentru Invenții al Regatului Belgiei (2003); Cavaler al Crucii de Comandor al Ordinului de Onoare (2004), Polonia; Ordinul Republicii (2011); Ordinul „Gloria Muncii” al RM (2007) etc. Este deținător de medalii de aur și argint în cadrul saloanelor internaționale de inventică de la Bruxelles, Geneva, Budapesta, Iași, Moscova, Londra, Sofia etc.

Referințe

Consider că sunt un om împlinit. Tot ce am realizat este rezultatul muncii mele zi de zi, dar și al susținerii colegilor, care mi-au fost în preajmă.

Dacă astăzi aș fi la început de cale, tot chimie aș alege să fac, cu condiția ca circumstanțele să fie aceleași. Am crescut într-o familie de învățători, tatăl meu a fost învățător de chimie și biologie, mama – învățătoare de clasele primare. Părinții mei visau ca eu să devin medic, dar eu optam pentru chimie. Uneori îl înlocuiam pe tatăl meu la ore și acest fapt m-a făcut să îndrăgesc chimia, practic să mă-ndrăgostesc de obiectul acesta. Eram un mare rezolvator de probleme de chimie și asta m-a făcut din copilărie să-mi formez o gândire sistemică.

Ca să scrii foarte mult, trebuie să citești foarte mult. În afara cărților de specialitate, care-mi sunt mereu la îndemână și pe care le citesc, îmi place să citesc poezii. Tot timpul am găsit în poezia lui Grigore Vieru filozofie.

Gheorghe Duca

Convingerea mea este că savantul Gheorghe Duca este Omul potrivit

la locul potrivit. El este managerul de tip european, care ține cont de viața de zi cu zi și de necesitățile populației, dându-i deschide drumuri noi în Occident pentru știința și cultura Moldovei.

Eugen Doga

Academicianul Gheorghe Duca promovează activ ideea potrivit căreia dezvoltarea economiei țării poate să aibă un caracter durabil numai dacă se va axa pe cunoaștere și inovare. Și, fiindcă activitatea de inovare a devenit un imperativ al dezvoltării socioeconomice naționale, președintele academiei, deopotrivă cu reforma și revitalizarea științei, acordă o atenție deosebită creării infrastructurii inovaționale și de transfer tehnologic (parcuri, incubatoare tehnologice etc.) și soluționării altor probleme legate de dezvoltarea economiei țării.

Teodor Furdul

Apreciem în academicianul Gheorghe Duca nu numai un om de știință, profesor și specialist de vază în domeniul său, ci și un mare organizator de știință, conducător priceput al celei mai importante și prestigioase instituții din țara sa.

Ionel Haiduc

Realizându-se ca intelectual cu adevărată vocație europeană și dând dovadă de o erudiție deosebită, academicianul Gheorghe Duca nu-și pierde umorul și spiritul generos, înțelegând că țintele adevărate sunt cele pe care le purtăm în inimă și care, dacă le atingem, ne călăuzesc. El a înțeles că un ideal începe acolo unde se sfârșește indiferența, iar entuziasmul – acolo unde se sfârșește scepticismul. Creatorul este mereu în competiție cu timpul. Dar el înțelege că nu timpul trece, ci noi călătorim și că, de fapt, pentru oameni nimic nu e mai prețios ca timpul, fiindcă el este prețul eternității.

Ion Bostan

Titluri pentru expoziții

Organizatorul și apărătorul științei – Gheorghe Duca

Ceas de glorie al academicianului Gheorghe Duca

O viață dedicată științei – academicianul Gheorghe Duca

Strategul științei – Gheorghe Duca

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

CHIMIE: ghid pentru elevi și studenți / Gheorghe Duca, Alina Buga. – Ch.: Știința, 2002. – 220 p.

CONTRIBUȚII la societatea bazată pe cunoaștere (Knowledge society) / Gheorghe Duca. – Ch.: Știința, 2007. – 288 p. – (Strategia schimbării).

LA INTERFAȚA timpurilor / Gheorghe Duca. – Ch: Î. E. P. Știința, 2016. – 496 p. – (Academica; 11).

NA PUTI k obšestvu osnovannomu na znaniâh (Knowledge society) / Gheorghe Duca; trad.: R. Cujbă; conc. graf.: V. Pogolșa, R. Șveț. – Ch.: Știința, 2008. – 304 p. – (Strategia schimbării).

POLUANȚII organici persistenți: starea actuală și evaluarea capacităților de monitoring în Republica Moldova / Gheorghe Duca, V. Cazac, G. Gîlcă; design: A. Overcenco; Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale; Serviciul Hidrometeorologic de Stat. – Ch.: [s.n.], 2004. – 52 p.

PROTECȚIA mediului ambiant: compendiu / Gheorghe Duca, Alina Buga; cop.: Andrei Danila; design: Silvia Țugui. – Ch.: Univers Pedagogic, 2007. – 244 p.: il.

Referințe critice

ACADEMICIANUL Gheorghe Duca – strateg al științei / AȘM, Inst-tul de Studii Enciclopedice. – Ch.: Î. E. P. Știința, 2012. – (Academica; 10).

ADEVĂRATA generozitate față de viitor constă în a dărui totul prezentului / Gheorghe Duca; consemn.: Lora Rucan // Rucan, Lora. Voci umane, destine neordinare / Lora Rucan. – Ch.: CEP USM, 2006. – P. 86-91.

CIOBANU, Vitalie. Gheorghe Duca (n. 1952) // Ciobanu, Vitalie. Sângerei: istorie și actualitate: album / Vitalie Ciobanu. – Ch., 2007. – P. 154-155.

GHEORGHE Duca // Membrii Academiei de Științe a Moldovei. 1961-2006: dicț. / AȘM. – Ch.: Î. E. P. Știința, 2006. – P. 59,369,384,394,408. – (Academica).

CIMPOI, Mihai. Un volum de sinteză / M. Cimpoi // Akademos. – 2016. – Nr. 1. – P. 159-160.

ACADEMICIANUL Gheorghe Duca – Omul anului 2013 // Făclia. – 2014. – Nr. 5. – 7 febr. – P.11.

„ÎN ACEST post m-am simțit cel mai bine, dar și cel mai greu” / Gheorghe Duca; consemn.: V. Volontir // Lit. și arta. – 2014. – 20 mart. – P. 7.

LUPAȘCU, Tudor. Rostul clipei în accepția academicianului Gheorghe Duca / Tudor Lupașcu // Lit. și arta. – 2014. – 10 apr. – P. 8.

OMUL săptămânii – Gheorghe Duca, Președinte al Academiei de Științe a Moldovei // Timpul. – 2014. – 28 febr. – P. 4.

PETRESCU, Ion. Academicianul Gheorghe Duca / Ion Petrescu // Lit. și arta. – 2014. – 27 mart. – P. 3.

TOFAN, Eugenia. Academicianul Gheorghe Duca a fost desemnat de revista VIP-magazin „Omul anului 2013” / Eugenia Tofan // Lit. și arta. – 2014. – 6 febr. – P. 1.

ACADEMICIANUL Gheorghe Duca – strateg al științei: fișier biografic // Lit. și arta. – 2013. – 28 febr. – P. 7.

BERSUKER, Isaac. Savant și manager cu un har deosebit / Isaac Bersuker // Lit. și arta. – 2013. – 28 febr. – P. 7.

DOGA, Eugen. Omagiu la patru pătrimi / Eugen Doga // Lit. și arta. – 2013. – 28 febr. – P. 7.

SNEGUR, Mircea. Organizator și apărător al științei / Mircea Snegur // Lit. și arta. – 2013. – 28 febr. – P. 7.

ACADEMICIANUL Gheorghe Duca // Florile dalbe. – 2012. – 22 mart. – P. 5.

BACALOV, Sergiu. Neamul Duca în universul cercetărilor enciclopedice / Sergiu Bacalov // Lit. și arta. – 2012. – 18 oct. – P. 3.

BATÎR, Dumitru. Polivalentă și noblețe rară / Dumitru Batîr // Lit. și arta. – 2012. – 16 febr. – P. 7.

BOSTAN, Ion. Remarcabil om de știință și pedagog de sorginte reformatoare / Ion Bostan // Lit. și arta. – 2012. – Nr. 5. – P. 7.

DABIJA, Nicolae. Omul care unește oameni / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2012. – 23 febr. – P. 1.

GALBEN, Andrei. Academicianul Gheorghe Duca – Omul care a depășit timpul / Andrei Galben // Lit. și arta. – 2012. – 23 febr. – P. 6.

LUPAȘCU, Tudor. Academicianul Gheorghe Duca – savantul care prețuiește prezentul și vede viitorul / Tudor Lupașcu // Lit. și arta. – 2012. – 16 febr. – P. 7.

OMUL de știință // Săptămîna. – 2012. – 24 febr. – P. 14.

ROTARU, Tatiana. Ceasul de glorie al academicianului Gheorghe Duca / Tatiana Rotaru // Făclia. – 2012. – 7 mart. – P. 1-2.

RUSNAC, Gheorghe. Omul care este al țării / Gheorghe Rusnac // Săptămîna. – 2012. – 10 febr. – P. 14.

RUSU, Tudor. Un blazon de noblețe al Republicii Moldova / Tudor Rusu // Făclia. – 2012. – 25 febr. – P. 1-2.

TOFAN, Eugenia. Academicianul Gheorghe Duca distins cu „Premiul Italia” pentru cultură / Eugenia Tofan // Lit. și arta. – 2012. – 1 noiembr. – P. 1.

TOFAN, Eugenia. Gheorghe Duca – o viață în slujba științei chimice / Eugenia Tofan // Flux. Ed. de vineri. – 2012. – 7 mart. – P. 8.

**1 martie – 180 de ani
de la nașterea scriitorului,
pedagogului și povestitorului
Ion Creangă
(1837-1889)**

S-a născut în Humulești, Județul Iași, în familia lui Ștefan a Petrei Ciubotariu și a Smarandei, fiica lui David Creangă din Pipirig, ambii având origini ardelenesti. Era primul din cei opt copii ai părinților săi.

La insistența mamei, care își dorea ca băiatul cel mare să învețe și să devină preot, începe „drumul școlilor”. După cursurile primare la Humulești (1846), la Broșteni și Târgul Neamț (1848-1851), Școala Domnească din Târgul Neamț (1852-1854) și Școala de catiheți din Fălticeni (1854-1855), se înscrie, toamna lui 1855, în anul II al Seminarului de la Socola, absolvind în 1858, cu note bune și foarte bune, „cursul de gios” (primele patru clase) ale seminarului. În același an îi moare tatăl. Nu-și mai poate continua studiile, fiind nevoit să se hirotonisească. După ce se însoară, în 1859, cu Ileana Grigoriu (căsătoria fiind o condiție pentru a putea deveni față bisericească), este hirotonit diacon la Biserica Prea

Cuvioasa Parascheva din Târgul Frumos. În 1860 e transferat la Biserica Patruzeci de Sfinți (Mucenici) din Iași, iar în 1866 – la Biserica Golia din Iași. Între 1863-1865 urmează cursurile Școlii Preparandale de la Trei Ierarhi din Iași, al cărei director era Titu Maiorescu – „cel mai bun voitor ce am avut în viața mea”, îl va numi mai târziu Creangă.

În 1864, în paralel cu studiile, începe să lucreze ca institutor la Școala primară de la Trei Ierarhi, reușind s-o facă „cea mai bună din România”, cum va menționa într-un raport către minister inspectorul școlar V.A. Urechia. Între timp se adâncește conflictul său cu autoritățile ecleziastice, conflict care va duce, în 1872, la dubla lui excludere din cler și din învățământ. Va fi reprimat în rândul clerului abia după 122 de ani, post-mortem. În învățământ va reveni după doi ani, când în fruntea ministerului vine Titu Maiorescu. Prin decretul acestuia, la 1 septembrie 1874, este numit învățător la Școala primară de băieți din mahalaua ieșeană Păcurari, unde va sluji până la sfârșitul vieții.

Se manifestă ca un bun institutor, autor de manuale și cărți didactice elaborate în colaborare cu alți colegi: cunoscutul abecedar *Metodă nouă de scriere și cetire pentru uzul clasei I primară* (1868), *Învățătorul copiilor, carte de cetit în clasele primare, cu litere, slove și buchii, cuprinzând învățături morale și instructive* (1871), *Povățuitoriu la cetire prin scriere după sistema fonetică* (1876), *Geografia județului Iași, pentru clasa a II-a și a III-a* (1879).

Carierea literară este legată de activitatea sa didactică: începe prin a scrie mici bucăți de proză și poezioare incluse în manuale. În 1875 îl cunoaște și se împrietenește cu Mihai Eminescu, pe atunci revizor școlar la Iași și Vaslui. Acesta îl îndeamnă pe Creangă să scrie și-l introduce la „Junimea”, unde va citi povestea *Soacra cu trei nurori*, publicată în numărul din 1 octombrie 1875 al *Convorbirilor literare*. Acestui debut îi urmează poveștile *Capra cu trei iezi* (1875), *Punguța cu doi bani*, *Dănilă Prepeleac*, *Povestea porcului* (toate în 1876), *Povestea lui Stan Pățitul*, *Povestea lui Harap-Alb*, *Fata babei și fata moșneagului* (toate în 1877), *Ivan Turbincă* (1878), *Povestea unui om leneș* (1878), povestirile *Moș Nichifor Coțcarul* (1877), *Popa Duhu* (1881), *Cinci pâini* (1883), *Ion Roată și Vodă Cuza* (1883) ș.a., precum și *Amintiri din copilărie* (primele trei părți sunt publicate în 1881-1882, a IV-a parte – în 1892, postum). În

1890-1892 apar, postum, *Scrieri* în două volume, cu o prefață de A.D. Xenopol, iar în 1895 – ediția *Opere complete* în șase părți.

În doar câțiva ani (cariera sa literară se încheie practic în 1883), Creangă reușește să dea viață unor opere de o certă valoare care l-au situat printre cei mai mari autori ai literaturii române din toate timpurile. S-a bucurat de aprecierea contemporanilor, exprimată și prin acordarea unor titluri și distincții. Astfel, în 1878 primește medalia Bene Merenti, clasa a II-a, în 1882 este ales membru de onoare al Societății „România jună” din Viena, iar în 1883, pentru meritele sale didactice, i se decernează Ordinul Cavaler al Coroanei României. În 1948 Academia Română îl declară, post-mortem, membru de onoare. Scrierile sale au fost traduse în peste douăzeci de limbi.

Își petrece ultima perioadă de viață în bojdeuca sa din Țicău, făcând „rânduială în cele însemnări”, primind vizitatori și luptându-se cu boala ce-l măcina mai bine de zece ani. Lovit de un atac de epilepsie și apoplexie, se stinge din viață în noaptea de 31 decembrie 1889, la vârsta de 52 de ani. Înhumarea are loc în ziua de 2 ianuarie 1890, la Cimitirul Eternitatea. Printre pușinii care l-au condus în ultimul drum au fost Nicolae Gane și Nicolae Iorga.

Referințe

Iubite cetitoriu, multe prostii ăi fi cetit, de când ești. Cetește, rogu-te, și cetește și, unde-i vede că nu-ți vin la socoteală, ie pana în mână și dă și tu altceva mai bun la iveală, căci eu atâta m-am priceput și atâta am făcut.

...am fost și eu, în lumea asta, un boț cu ochi, o bucată de humă în-suflețită din Humulești, care nici frumos până la douăzeci de ani, nici cuminte până la treizeci și nici bogat până la patruzeci nu m-am făcut. Dar și sărac așa ca în anul acesta, ca în anul trecut și ca de când sunt, niciodată n-am fost!

Ion Creangă

Creangă este o expresie monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numește poporul român, sau, mai simplu, e poporul român însuși, surprins într-un moment de genială expansiune.

George Călinescu

Geniul humuleștean este această capacitate extraordinară de a-și lua în serios eroii, de a le retrăi aventurile, de a pune cu voluptate în fiecare propriile lui aspirații nerostite, slăbiciuni, vicii, tulburări și uimiri, adică de a crea viață. (...) Singurele personaje negative din opera lui sunt acelea care contrazic natura, ca, de exemplu, omul spân și omul roșu.

Nicolae Manolescu

Componenta stilistică fundamentală a prozei lui Creangă este, fără îndoială, oralitatea. Scriitorului îi sunt mai dragi vorbele rostite decât cuvintele scrise. El nu râvnește decât la gloria modestă a povestitorului. (...) Ca și alți mari prozatori artiști – ca Flaubert, bunăoară – Creangă se asculta povestind, și numai după aceea așternea cuvintele pe hârtie. Aspectul scris al narațiunii este de fapt vocea auzită, dincolo de existența sa fizică. De aici rezultă iluzia unui colocviu intim, dincolo de vreme. Creangă scrie, așadar, ca să fie ascultat, iar textul prozei sale are nevoie de suflare caldă și de mlădierile vii ale graiului pentru ca să prindă strălucire și să-și dezvăluie pe deplin tâlcul.

G. I. Tohăneanu

Alimentat din vorbirea poporului, stilul lui Creangă își manifestă calitatea lui orală. (...) Mulțimea expresiilor tipice în scrisul lui Creangă zugrăvește o natură rustică și jovială, un stilist abundent, folosind formele oralității. Interesul estetic al cazului lui Creangă este că în el colectivitatea populară a devenit artistul individual încântat să plutească pe marile ape ale graiului obștesc. Buna dispoziție cu care folosește, într-o proporție voit exagerată, zicerile comune ale oamenilor săi din Humulești și de aiurea, dovedește că pentru el limba, cu nesecatele ei posibilități de culoare și humor, a încetat de a mai fi o ficțiune spontană și inconștientă, pentru a deveni un mijloc reflectat în serviciul unor scopuri artistice. (...) Orală este la Creangă și plăcerea pentru cuvinte, înșirate uneori în lungi enumerări, fără alt scop decât cel artistic al defilării lor cu atâtea fizionomii variate.

Tudor Vianu

În Ion Creanga vedem astăzi pe primul romancier al literaturii noastre, pe primul creator de epos, nu în timpul istorico-literar, ci într-o

durată spirituală, fiindcă românul lui Filimon anticipează cu două decenii Amintirile.

Pompiliu Constantinescu

În Creangă trăiesc credințele, eresurile, datinile, obiceiurile, limba, poezia, morala, filozofia poporului, cum s-au format în mii de ani de adaptare la împrejurările pământului dacic, dedesubtul fluctuațiilor de la suprafața vieții naționale. Creangă este un reprezentant perfect al sufletului românesc între popoare; al sufletului moldovenesc între români; al sufletului țărănesc între moldoveni; al sufletului omului de la munte între țărani moldoveni.

Garabet Ibrăileanu

Titluri pentru expoziții

Ion Creangă – o adevărată epopee a poporului român

Ion Creangă – copac povestitor redus la esență

Turbinca cu povești a lui Ion Creangă

Povestitorul Creangă

Sfătosul bunic din Humulești

(T. C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

SCRIERI: Amintiri din copilărie, povești, povestiri, teatru, corespondență, rostiri, cuvinte / Ion Creangă; pref.: M. Cimpoi; itinerar biogr. și postf.: D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2008. – 422 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 1).

SCRIERI didactice / Ion Creangă; selecț., n., bibliogr., itinerar biogr., pref.: D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2008. – 204 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 2).

SCRIERILE lui Ion Creangă / Ion Creangă; cuv. înainte: D. Corbu. – Ed. anastatică. – Iași: Princeps Multimedia, 2013. –

Vol. 1: Povești. – 334 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 29)

Vol. 2. Amintiri din copilărie și anecdote. – 202 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 30).

AMINTIRI din copilărie / Ion Creangă; il.: Simion Zamșa. – Ch.: Litera, 2014. – 48 p. – (Scriitori români ilustrați) (Lecturi școlare).

CINCI pâini / Ion Creangă; il.: Sergiu Gavriliță. – Ch.: S.A. Cartea, 2015. – 16 p.

POVESTEA lui Harap Alb / Ion Creangă; adapt. și des. de Lică Sainciuc. – Ch.: Cartier, 2015. – 128 p. – (Cartier „Codobelc”).

POVESTEA porcului / Ion Creangă; il.: Iu. Grădinar-Școbari. – Ch.: Silvius Libris, 2015. – 16 p.

POVEȘTI / Ion Creangă; il.: S. Zamșa, E. Karachentseva, I. Cărmu, S. Samsonov; pref. și cron.: Raluca Duna. – București: Litera, 2013. – 327 p. – (Mari povestitori români).

POVEȘTI. Povestiri. Amintiri / Ion Creangă; cuv. înainte: Mihail Sadoveanu. – Ch.: Prut, 2014. – 320 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

SOACRA cu trei nurori / Ion Creangă; il.: Iu. Grădinar-Școbari. – Ch.: Silvius Libris, 2015. – 16 p.

Referințe critice

BOUTIERE, Jean. Viața și opera lui Ion Creangă / Jean Boutiere; pref.: M. Cimpoi; trad.: D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2008. – 364 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 5).

BRATU, Bianca. Învățătorul Ion Creangă / Bianca Bratu; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 269 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 12).

CĂLINESCU, George. Ion Creangă. Viața și opera / George Călinescu; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2008. – 340 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 6).

CIMPOI, Mihai. Sinele arhaic. Ion Creangă: dialecticile amintirii și memoriei / Mihai Cimpoi; pref.: D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 176 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 16).

CRISTEA, Valeriu. Despre Creangă / Valeriu Cristea. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 123 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 17).

CRISTEA, Valeriu. Dicționarul personajelor lui Creangă / Valeriu Cristea; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2009. – (Biblioteca Ion Creangă; 10). – Vol. 1. Columna amintirilor. – 329 p.

DIACONU, Mircea A. Ion Creangă: nonconformism și gratuitate /

Mircea A. Diaconu. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 190 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 14).

DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe. Ion Creangă / Zoe Dumitrescu-Bușulenga; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2009. – 234 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 9).

FURTUNĂ, Dumitru. Cuvinte și mărturii despre Ion Creangă / Dumitru Furtună; pref.: D. Corbu). – Iași: Princeps Edit, 2009. – 146 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 7).

HOLBAN, Ioan. Ion Creangă – spațiul memoriei / Ioan Holban. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 160 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 19).

IBRĂILEANU, Garabet. Homer al nostru / Garabet Ibrăileanu, Nicolae Iorga, Eugen Lovinescu; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2008. – 150 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 4).

ION Creangă în amintirile contemporanilor / selecț. și pref.: D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 213 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 23).

ISTRATE, Gavriil. Limba scrierilor lui Ion Creangă / Gavriil Istrate. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 182 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 26).

LOVINESCU, Vasile. Creangă și Creanga de Aur / Vasile Lovinescu. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 339 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 21).

MARIN, I. D. Pedagogia lui Ion Creangă / I. D. Marin; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 190 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 13).

MORARIU, Leca. Ion Creangă: studii și note critice / Leca Morariu; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2008. – 300 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 3).

PARASCAN, Constantin. Ion Creangă – Măștile inocenței: Viața și opera / Constantin Parascan; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 378 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 22).

PRECUP, Emil. Viața și opera lui Ion Creangă / Emil Precup; pref.: I. Buzași. – Iași: Princeps Edit, 2013. – 118 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 27).

RACHIERU, Adrian Dinu. Ion Creangă: spectacolul disimulării / Adrian Dinu Rachieru; pref.: St. Borbély. – Iași: Princeps Edit, 2013. – 154 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 28).

RĂU, Aurel. În povești cu Ion Creangă / Aurel Rău. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 123 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 25).

REZUȘ, Petru. Pe urmele lui Ion Creangă / Petru Rezuș; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 140 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 20).

SIMION, Eugen. Ion Creangă. Cruzimile unui moralist jovial / Eugen Simion; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 180 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 15).

TANCO, Teodor. Lumea transilvană a lui Ion Creangă: Originile unei biografii / Teodor Tanco; pref.: D. Mănuță; postf.: P. Poantă. – Iași: Princeps Edit, 2010. – 252 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 11).

TIUTIUCĂ, Dumitru. Ion Creangă. Orânduiala lumii / Dumitru Tiutiucă; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 202 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 18).

ȚIMIRAȘ, Nicolae. Ion Creangă: După documente vechi, însemnări și mărturii inedite / Nicolae Țimiraș. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 259 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 24).

VIANU, Tudor. Metafora umorului / Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Paul Constantinescu, Vladimir Streinu; pref.: M. Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2009. – 182 p. – (Biblioteca Ion Creangă; 8).

COLESNIC, Iurie. Despre genialitatea lui Creangă // Colesnic, Iurie. Ora exactă: Microeseuri din anii 2000-2006 / Iurie Colesnic; pref.: N. Dabija. – Iași: Tipo Moldova, 2014. – P. 265-267. – (OPERA OMNIA: publicistică și eseu contemporan).

MENIUC, George. Demiurg mucalit: eseu // Meniuc, George. Del-finul / George Meniuc; selecț.: E. Mărgineanu. – Ch.: Policadran, 2015. – P. 167-170.

VANGHELI, Spiridon. Buchiile lui Ion Creangă: [proză] / Spiridon Vangheli // Bucurii pentru copii: Prozatori contemporani din Basarabia / selecț.: V. Romanciuc; pref.: D. Vrabie. – Târgoviște: Bibliotheca, 2015. – P. 76-77. – (Proză contemporană).

PARASCAN, Constantin. Ion Creangă – cunoscutul necunoscut / Constantin Parascan // „a”MIC”. – 2016. – Nr. 3. – P. 2.

POPA, Elena. În ospeție la sfântosul bunic din Humulești: activitate extracurriculară / Elena Popa // Învățătorul modern. – 2016. – Nr. 1. – P. 26-30.

POPOV, Ștefan. Pungața cu doi bani – destinul moldovenilor; Fata babei și fata moșneagului – valoarea obedienței: [fragm. din cartea în curs de apariție: Senergia socială. Cultura Post-Mioritică] / Ștefan Popov // Roua stelară. – 2016. – Nr. 45. – P. 20-21; 21-23.

BĂLCEANU, Iraida. "Lumea pe dos" și paznicul subversiv: (Vlad Iovița în dialog intertextual cu Ion Creangă) / Iraida Bălceanu // Philologia (Chișinău). – 2015. – Nr. 1-2. – P. 8-14.

CERNĂTESCU, Radu. Trei eroi înrudiți: Harap Alb într-o piesă hugoliană; Cui îi e frică de omul negru; Eminescu și Erotocriton; Ce se ascunde dincolo de erudiția fantezistă a lui Victor Hugo / Radu Cernătescu // România literară. – 2015. – Nr. 37. – P. 24-25.

METLEAEVA, Miroslava. V poiskah identičnosti, ili vozvrașenie Ivana Turbincă = În căutarea identității sau revenirea la Ivan Turbincă / Miroslava Metleaeva // Metaliteratură. – 2014. – Nr. 1. – P. 81-94. – Text. paral. rom./rus.

PAPUC, Liviu. Ion Creangă și bojdeuca. Începuturile muzeografiei literare / Liviu Papuc // Dacia literară. – 2013. – Nr. 11/12. – P. 24-26.

CORBU, Haralambie. Natura ca element artistic structural în opera lui Ion Creangă / Haralambie Corbu // Philologia (Chișinău). – 2012. – Nr. 1-2. – P. 3-18.

Dedicații lirice

BOȚU, Pavel. Ion Creangă // Boțu, Pavel. Lemn ceresc: versuri / Pavel Boțu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2002. – P. 124.

CIBOTARU, Arhip. Sfătosului bunic din Humulești // Cibotaru, Arhip. Diapazon liric: poezii / Arhip Cibotaru. – Ch., 2008. – P. 10.

CIOCOI, Gheorghe. Poveste de iarnă: memoriei lui Ion Creangă... // Ciocoi, Gheorghe. Scrieri alese: versuri / Gheorghe Ciocoi; pref.: M. Cimpoi. – Ch.: Lumina, 2003. – P. 22-23.

COSTENCO, Nicolai. Creangă // Costenco, Nicolai. Urmașilor: versuri / Nicolai Costenco. – Ch.: Cartea Moldovei, 2007. – P. 98. – (Colecție pentru elevi, studenți).

DABIJA, Nicolae. Eminescu și Creangă: acestui exemplu de prietenie de peste veacuri // Dabija, Nicolae. Poeme pentru totdeauna: opera

poetică / Nicolae Dabija; pref.: M. Cimpoi, Th. Codreanu; itinerar biogr. și bibliogr.: M. Dolgan. – Iași: Princeps Edit, 2011. – P. 120-121. – (Ediții critice).

DABIJA, Nicolae. Eminescu și Creangă // Dabija, Nicolae. Fotografia de fulgere / Nicolae Dabija; pref.: E. Simion. – București, 1998. – P. 85.

FILIP, Vitalie. Nemurire: Marelui povestitor Ion Creangă // Filip, Vitalie. Semne pe toiag: versuri / Vitalie Filip. – Ch.: Epigraf, 2014. – P. 18.

GRAMA, Steliana. Lui Ion Creangă // Grama, Steliana. Curcubeul viselor: versuri pentru copii / Steliana Grama. – Ch.: Pontos, 2008. – P. 25.

MATCOVSCHI, Dumitru. Eterna carte // Matcovschi, Dumitru. Poeme în genunchi: Versuri. Eseuri / Dumitru Matcovschi. – Ch., 2013. – P. 69-70.

MOȘNEAGA-MITROFAN, Valentina. Metaforă a limbii românești // Moșneaga-Mitrofan, Valentina. Itinerare esențiale: Meditații lirice / Valentina Moșneaga-Mitrofan. – Ch.: [s.n.], 2015. – P. 52.

SUCEVEANU, Arcadie. Cartea lui Moș Creangă / Arcadie Suceveanu // Bucurii pentru copii: Poeți contemporani din Basarabia / pref.: M. Cimpoi; postf.: D. Vrabie. – Târgoviște; Ch.: Bibliotheca; Cartdidact, 2010. – P. 210-212.

SUCEVEANU, Arcadie. Nică a lui Ștefan a Petrei // Suceveanu, Arcadie. Înfruntarea lui Heraclit: Poezii. Eseuri / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Litera, 1998. – P. 216-217. – (Biblioteca școlară; 198).

ȚURCANU, Liliana. Suava ta lumină: omagiu lui Creangă / Liliana Țurcanu // Altarul copilăriei: Florilegiu liric. – Ch.: Pontos, 2012. – P. 43.

**1 martie – 80 de ani
de la nașterea compozitorului
Eugen Doga
1937**

Compozitorul, dirijorul, pianistul, pedagogul Eugen Doga, unul dintre cei mai talentați și valoroși muzicieni de la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului XXI, s-a născut la 1 martie 1937, în satul Mocra, raionul Râbnia, într-o familie de țărani. După absolvirea școlii

medii din localitate, studiază violoncelul în Școala de muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău, apoi la Conservatorul de Stat din Chișinău, în clasa profesorului Gh. Hohlov (1960). Își continuă studiile la Institutul de Arte „Gavriil Musicescu”, în clasa de compoziție a maestrului Solomon Lobel, pe care o absolveste în 1965.

Între 1957–1967, activează în calitate de violoncelist, maestru de concert în Orchestra Teleradiodifuziunii moldovenești. În perioada 1962–1967 este pedagog la Școala de muzică „Ștefan Neaga”, iar între 1967–1972 activează în cadrul Colegiului repertorial-redacțional al Ministerului Culturii. Din 1971 este liber profesionist.

Este autor al unor lucrări de valoare scrise în diverse genuri muzicale: muzică vocală și pentru copii, pentru filme și spectacole, cântece, simfonii.

Începutul creației sale datează cu perioada anilor 1958–1965, când scrie câteva piese pentru pian și violoncel și poemul simfonic *Mama* inspirat de linogravura lui Aurel David. De-a lungul anilor compune mai multe cantate, cicluri corale, cântece pentru copii, cvartete de coarde, piese instrumentale de cameră, romanțe etc. O deosebită popularitate au căpătat cântecele și romanțele lui Eugen Doga intrate în repertoriul Mariei Bieșu, Margaretei Ivanuș, Nadejdei Cepraga, Sofiei Rotaru, Mariei Codreanu, al lui Iurie Sadovnic ș.a. (*Codrii mei frumoși, Mama, Cred în ochii tăi, Meditație, Oglinda clipei, Orașul meu, Casa părintească* și alte romanțe pe versuri de Mihai Eminescu și Grigore Vieru).

Un capitol aparte în creația compozitorului îl constituie muzica pentru mai mult de 200 de filme artistice, documentare, de animație și spectacole de teatru. Debutează în acest domeniu în 1967 cu muzica la filmul lui Gheorghe Vodă *Se caută un paznic*, după care urmează colaborările cu alți regizori (Valeriu Gagiș, Vlad Ioviță ș. a.). Cea mai fructuoasă s-a dovedit a fi colaborarea cu Emil Loteanu. Muzica creată la filmele *Lăutarii, O sațră urcă-n cer, Gîngașa și tandra mea fiară, Anna Pavlova, Luceafărul* a fost remarcată în cadrul unor festivaluri cinematografice internaționale ca fiind „o muzică de o rară și poetică frumusețe”. Numele lui Eugen Doga figurează în subtitrele multor filme create la diferite studiouri din Moscova, Sankt-Petersburg, Kiev, București (*Maria-Mirabela, Я хочу петъ, Patul lui Procust, Восьмое чудо света, Гонки по вертикале, Probe indirecte* ș.a.).

A scris muzica pentru filmele în desen animat *Capra cu trei iezi*, *Pungața cu doi bani*, *Banca lui Guguță*, *Guguță poștaş* ș. a.

Un loc aparte în creația lui Eugen Doga îl ocupă lucrările inspirate din opera eminesciană. Lucrarea capitală, care determină creația compozitorului, este considerată, pe bună dreptate, baletul *Luceafărul* (1983). A fost jucat pe scenele Operei Naționale din Chișinău, a teatrelor din Moscova, Kiev, Minsk, Sankt-Petersburg etc. A urmat apoi muzica pentru filmul televizat al maestrului Emil Loteanu, consacrat lui Mihai Eminescu. A pregătit și o variantă de concert a baletului care a fost interpretată în anul 2000 de Orchestra Filarmonicii Naționale și Capela Corală Academică Doina.

Pentru prodigioasa-i activitate muzicală i-a fost conferit Titlul de Artist al Poporului din Moldova (1984) și din URSS (1987). Este laureat al Premiului „Boris Glavan”, al Premiului de Stat al RSSM (1980) și al URSS (1984). În 1981 Uniunea cinematoграфиștilor din România îi acordă un premiu pentru muzica scisă la filmul *Maria-Mirabela*, iar la „Gala filmului moldovenesc – secolul XX” (decembrie 2000) i s-a decernat Premiul pentru cea mai bună muzică cinematografică. Medalia de Aur a Organizației Mondiale pentru Proprietate Intelectuală „Pentru Creativitate” i-a fost decernată în 2007. La 26 august 2008 i-a fost acordat Premiul de Stat și Titlul de „Laureat al Premiului de Stat” pentru contribuția de excepție la dezvoltarea artei muzicale naționale și universale, ulterior urmând: Premiul „Vulturul de aur” – cea mai înaltă distincție cinematografică a Rusiei (2011), Premiul Național pentru Caritate „Golden Heart” (2014, Rusia), Premiul de Excelență pentru muzică de film (2015), Premiul pentru Performanță Artistică (2015), Premiul TVR Moldova (2015), Premiul Academiei Internaționale „Mihai Eminescu” (2015, România).

„Pentru contribuții substanțiale la propagarea operei eminesciene și la afirmarea valorilor spirituale naționale” i s-a decernat, în 2000, Medalia „Mihai Eminescu”, Medalia de Onoare „Omul mileniului” – 2000, decernată de către Institutul Biografic din SUA, a fost distins cu – Medalia „Academicianul S.I.Vavilov” (2001, Fundația Umanistă Internațională).

Este posesorul „Ordinului Republicii Moldova” (1997), Ordinului „Mecenatul Secolului” (Moscova); în 2004 compozitorului-academi-

cian Eugen Doga i-a fost conferită „Tichia Maestrului”, cea mai înaltă distincție a elitei intelectualilor din Sankt-Petersburg; Ordinul Național „Serviciul Credincios”, în grad de Mare Ofițer (2008, România).

La numeroasele premii, ordine, distincții, medalii, Eugen Doga, deține și numeroase grade academice: este membru titular al AȘM (1991), Doctor Honoris Causa al Institutului Internațional de Cinematografie din Moscova (2000), Profesor emerit al Institutului de Drept din Krasnodar, Academicianul Academiei de film „Ovation”, Academicianul Academiei de film „Golden Eagle”, Academician al Academiei de film „Nika”, Academician de onoare al Academiei Internaționale de Cultură și Arte, Academician „Petrovsky Academy”etc.

Piese sale se regăsesc într-un top internațional realizat de site-ul History Rundown, cu cele mai bune 200 de opere muzicale din toate timpurile, iar valsul din filmul „Gingașa și tandra mea fiară”, în conformitate cu o decizie specială a UNESCO, este recunoscut ca fiind unul dintre cele patru capodopere muzicale ale secolului XX.

În 2011 a primit un certificat care confirmă că o planetă mică din spațiul solar îi poartă numele. Ceremonia de înmănare a certificatului, care dovedește că mica planetă poartă numele „Doga”, s-a desfășurat în cadrul Consiliului științific al Institutului Astronomic de Stat din Moscova.

La sfârșitul anului 2015 strada pietonală Alexandru Diordiță din Chișinău a fost redenumită în strada Eugen Doga.

Referințe

Eu sunt un supliment al muzicii, merg după ea. Muzica te poartă, nu tu o porți pe ea (...). Muzica e cea mai perfectă formă de expresie!

Eu caut muzica ce nu se aude, la fel cum o ascultam pe mama care mai mult vorbea cu ochii. Te țintea cu privirea și putea privi minute întregi, fără să clipească. Din ochii ei veneau romane întregi, simfonii, trăsnete, descărcări electrice cerești, mângâieri, dar și dulci reproșuri. Aceasta este muzica!

Am învățat de la marele Enescu să caut muzica pretutindeni, în folclor, în natură, fără prejudecățile snobilor. Degeaba râvnești să atingi înălțimi-

le, să experimentezi o modernitate rece, chinuită, dacă nu ai scris nicio piesă miniaturală, ca un diamant mai valoros decât orice taluz zgomotos de zgură. Am descoperit că oamenii n-au uitat să viseze la muzica muzicală, să se bucure, să se vindece prin ea.

Eugen Doga

Pâinea albă sau neagră a cântecului și vinul său amar sau dulce se află azi pe masa, pe iarba sau piatra care ține loc de masă a orișicărui om. Grație creatorilor ce cu flacăra magică a inimii lor știu să împlânzească vremea supramotorizată, să apropie om de om, neam de neam, popor de popor. Compozitorul Eugen Doga este unul dintre ei. Am văzut acasă la el clituri de scrisori, grele de aurul recunoștinței înfometaților și însetaților de cântec, din atâtea așezări omenești, scrisori care, păstrate în loc de bani, ar putea hrăni sufletul artistului o viață întreagă.

Grigore Vieru

Universul sonor creat de Eugen Doga seamănă mult cu el însuși. Acest univers iradiază căldură și lumină solară. Cântecul lui sunt generoase prin gingășie și duioșie, tristețe și bucurie, neliniște și bărbăție. Aspirând în sine glasul timpului nostru, ecoul rădăcinilor viguroase, lucrările lui muzicale devin apartenență a oamenilor de departe și de aproape...

Copilul de pe malul Nistrului, Eugen Doga, a devenit compozitor planetar! Nici marele magician David Copperfield nu este capabil să capteze atâtea milioane de inimi concomitent... Își dă oare seama Moldova cât de bogată este prin acest copil de geniu venit de la Mocra în lumea muzicii cu o singură cămășuică și papuci cu pingele găurite pentru a cuceri lumea muzicii și a obține triumful?!

Emil Loteanu

Eugen Doga este compozitorul pe care mereu l-au vizitat îngerii cerului și ai pământului. El este național, universal și inconfundabil. Dacă toate filmele la care a scris muzica ar fi fost tot atât de reușite ca și muzica lui, atunci arta cinematografică ar fi atins nivelul muzicii lui Eugen Doga.

Gheorghe Vodă

Dacă sufletul unui Om e asemenea unei biserici, în care intră mulți, dar rămân doar cei de același crez, sufletul maestrului Eugen Doga e asemenea unei Mănăstiri spre Altarul căreia ne înghesuim cu toții, însetați de Lumină, Pace și Iubire DIVINĂ.

Prin vibrațiile muzicii sale, care scot din tainele ființei noastre comune lacrimi de durere sau bucurie, înaintam în realizarea Drumului spre sine, spre înțelegerea faptului că noi toți, pământenii, suntem una și că această unitate s-ar putea identifica în alte universuri prin orizontul Eugen Doga.

Iuliana Gorea Costin

Prin talentul său incontestabil de Mag al sunetului, Eugen Doga a îmbrăcat folclorul nostru milenar într-o haină nobilă, aristocrată, inteligentă, exercițiu pe care l-a făcut în mod firesc, pentru că el însuși este un nobil, un poet al muzicii. În plus, numele său de origine romană DOGA înseamnă o specie din familia stejarului sau podoabă pe haina nobililor. Nume predestinat, semnificând tăria, rezistența și noblețea! La fel ca și prenumele său, EuGENIU!

Gheorghe Duca

Doga nu are închipuirea spațiului. El veșnic se aude: e un freamăt neîntrerupt de Eternitate... De aceea cred că numai colindele și, poate, numai Steaua de pe cer îi vor arăta mai multă încredere și o mai puternică admirație rostirii ce i s-a dat de peste tot locul și de peste toată aducerea-aminte a timpurilor, încredințând-ne că a existat totdeauna și că va dăinui până dincolo de mândria noastră ascunsă, până dincolo de dumerirea că i-am fost contemporani...

Anatol Codru

Titluri pentru expoziții

Muzica e prima și ultima mea iubire

Giuvaiergiu al sunetului și sufletului

Eugen Doga – mag al sunetului

Eugen Doga – poet al muzicii

Iscusit inovator în arta muzicală

Eugen Doga – figură emblematică a culturii universale

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE**Referințe critice**

EUGENIU Doga: bibliogr. / alcăt.: A. Salinschi; resp. de ed.: L. Kulikovski; Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”. – Ch.: Universitas, 1993. – 64 p.

EUGEN Doga: biobibliogr. [multimedia: monografic] / Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”. – Ch., [s.a.]. – 1CD-R.

CRĂCIUN, Victor. Meditații pe portativ: Convorbiri și evocări: Omagiu compozitorului Eugen Doga la aniversarea a 70 de ani / Victor Crăciun, Eugen Doga; Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni. – București, 2007. – 112+ 32 p.: fotogr.

EUGEN Doga / red. coord.: Aurelian Dănilă. – Ch.: [s.n.], 2002. – 16 p.: fotogr.

EUGEN Doga: Compozitor, academician / coord. ed.: Ana-Maria Plămădeală. – Ch.: Știința, 2007. – 416 p.: n. muz., fotogr. + 2 CD. – (Academica; 3).

DOGA, Eugen. În do major / Eugen Doga. – Ch.: [s.n.], 2007. – 64 p.: fotogr.

DOGA, Eugen. În oglinda clipelor / Eugen Doga; ed.: D. Uricariu. – București: Cheiron, 2008. – 148 p.: fotogr. – (Destine).

DUMBRĂVEANU, Luminița. Eugen Doga: „Muzica este prima și ultima mea iubire” / Luminița Dumbrăveanu. – Ch.: Prut Internațional, 2012. – 296 p.: fotogr. – (Dialoguri la focul din vatră).

CARAMAN, Iurie. Eugen Doga – fenomen în lumea muzicii / Iurie Caraman // Basarabeni în lume. Vol. 5 / BNRM. – Ch., 2010. – P. 3-23.

EUGEN Doga: [Medalia de Aur a OMPI „Pentru Creativitate” i-a fost decernată în 2007] // Laureți ai Medaliei de Aur a Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală (Republica Moldova). – Ch.: AGEPI, 2011. – P. 74-76; Disponibil pe Internet: <http://agepi.gov.md/sites/default/files/bopi/medaliati-OMPI-2011.pdf>

EUGEN Doga – brandul de țară // 50 cei mai influenți moldoveni în 2006; 10 manageri străini în Moldova: catalog. – Ch.: Elita Media, 2006. – P. 114-115.

LOTEANU, Emil. Muzică inspirată de viață: [Eugen Doga] // Emil Loteanu – destin de viață lungă. – Ch.: Cartea Moldovei, 2008. – P. 263-266.

VIERU, Grigore. Cântecul pe el mi-l spune // Doga, Eugen. În do major / Eugen Doga. – Ch., 2007. – P. 2.

DOBZEU, Doina. Trăind eternitatea de „Ziua Culturii Naționale” / Doina Dobzeu // Lit. și arta. – 2016. – 28 ian. – P. 6.

EUGEN Doga // Timpul. – 2016. – 26 febr. – P. 4.

EUGEN Doga: „Cultura o caută cel care o cunoaște” / Eugen Doga; consemn.: V. Bortă // Ziarul Național. – 2016. – 11 mart. – P. 17.

NECHIT, Irina. Născut de Mărțișor / Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2016. – 11 mart. – P. 24.

COROBAN, Natalia. „Omul Anului 2014”: [Ion Bostan, Eugen Doga, Nicolae Dabija et al.] / Natalia Coroban // Lit. și arta. – 2015. – 12 febr.

EUGEN Doga – compozitorul sufletelor românești // Ziarul de Gardă. – 2015. – 5 mart. – P. 24.

NEGRU, Lena. Eugen Doga: „Hoții îmi fură muzica” / Lena Negru // Jurnal de Chișinău. – 2015. – 20 mart. – P. 8.

PREMII și distincții: [Eugen Doga]. – Disponibil pe Internet: <http://www.dogamusic.com/ro/Premii-si-distinctii> (2015).

POPA, Cristinel C. Celebrul vals al lui Eugen Doga, a patra capodoperă muzicală a secolului XX, prin decizia UNESCO / Cristinel C. Popa. – Disponibil pe Internet: <http://jurnalul.ro/cultura/muzica/celebrul-vals-al-lui-eugen-doga-a-patra-capodopera-muzicala-a-secolului-xx-prin-decizie-unesco-ronald-reagan-a-spus-ca-e-cel-mai-bun-vals-al-secolului-trecut-671428.html> (2014).

DOUĂ piese ale maestrului Eugen Doga au fost incluse în top 200 de melodii clasice internaționale // Flux. – 2014. – 25 apr. – P. 12.

6 PERSONALITĂȚI notorii moldovenești au devenit membri ai Academiei Europene de Științe și Arte: [Ion Bostan, Mihai Cimpoi, Eugen Doga, Teodor Furdul, Valeriu Rudic, Aureliu Dănilă] // Lit. și arta. – 2014. – 11 dec. – P. 1.

TÂNASE, Constantin. Salonul Doga, un început de cale spre dialogurile dragostei / Constantin Tănase // Timpul. – 2014. – 24 ian. – P. 23.

TOFAN, Eugenia. Eugen Doga: „Muzica este prima și ultima mea iubire” / Eugenia Tofan // Lit. și arta. – 2013. – 23 mai. – P. 6.

ABRAMOVICI, Elena. „Doga znaet, kak kombinirovat’ čudesna, ko-

torye nazyvaûtsâ notami” / Elena Abramovici; consemn.: C. Bușilă // Capitala=Stolica. – 2012. – 2 mart. – P.6.

ANDON, Victor. Moj slavyj Doga / Victor Andon // Moldavskie vedomosti. – 2012. – 2 mart. – P. 6.

BIVOL, Efim. Eugen Doga – legendă vie a muzicii / Efim Bivol // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 3. – P. 4.

CHIORPEC, Ion. 2012 – Anul Eugen Doga la Radio Moldova / Ion Chiorpec // Timpul. – 2012. – 23 mart. – P. 24.

EUGEN Doga // Teatru. – 2012. – Nr. 9. – P. 60.

EUGEN Doga la 75 de ani // Făclia. – 2012. – 25 febr. – P. 5.

GHILAȘ, Victor. Eugen Doga – un Maestru al melodicității / Victor Ghilaș // Realități Culturale. – 2012. – Nr. 4. – P. 12-13.

IUNCU, Rodica. „Arta adevărată înseamnă emoție, înseamnă căldură și sentiment” / Rodica Iuncu // Lit. și arta. – 2012. – 8 mart. – P. 6.

IUNCU, Rodica. Eugen Doga: un ultim romantic al secolului XX / Rodica Iuncu // Sud-Est cultural. – 2012. – Nr. 3. – P. 123-133.

JELTOV, Inna. Eugen Doga: beskonečno romantik / Inna Jeltov // Moldavskie vedomosti. – 2012. – 16 noiembr. – P. 6.

MORĂRAȘ, Mihai. Nesecatele țării ale muzicii / Mihai Morăraș // Lit. și arta. – 2012. – 29 noiembr. – P. 1.

TAMAZLÂCARU, Elena. Eugen Doga sărbătorit pe aripile celui mai frumos vals al secolului XX / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 2012. – 22 mart. – P. 6.

VEREJANU, Renata. Eugen Doga – marea personalitate a unui neam frumos / Renata Verejanu // Micul Prinț. – 2012. – Nr. 2012/2013. – P. 15.

PERSONALITĂȚI marcante: Doga Eugen. – Disponibil pe Internet: <http://bsclupan.asm.md/?lng=2&action=show&cat=91&obj=795>

Dedicații lirice

CODRU, Anatol. „Un prunc se-mpiedică de-aripele lui...”: lui Eugen Doga // Codru, Anatol. Piatra de citire / Anatol Codru. – București; Ch.: Litera Internațional, 2013. – P. 147; Codru, Anatol. Întâmplarea mirării / Anatol Codru. – Ch.: Arc, 1998. – P. 51; Codru, Anatol. Față către față

/ Anatol Codru. – Ch.: Lumina, 2011. – P. 35; Codru Anatol. Orga de piatră / Anatol Codru; antologie și pref.: Lucia Țurcanu; cop. și conc. graf.: Mihai Bacinschi. – Ch.: Arc, 2016. – P. 35 – (Primăvara poezilor).

HADÂRCĂ, Ion. Sonet în zi-mi-dor: compozitorului Eugen Doga // Hadârcă, Ion. Sonetariu / Ion Hadârcă. – Ch.: Prut Internațional, 2013. – P. 17.

MADAN-BARBĂNEAGRĂ, Claudia. Compozitor de speță rară // Madan-Barbăneagră, Claudia. Cu voi în memorie și în suflet: versuri / Claudia Madan-Barbăneagră. – Ch.: Pontos, 2013. – P. 9.

MARIAN, Boris. Muzyka: Eugenu Doghe // Marian, Boris. Naedine so vsemi: izbrannye stihotvoreniâ / Boris Marian. – Ch.: Cartea Moldovei, 2006. – P. 222-223.

MĂTCAȘ, Nicolae. Eu numai cu mileniile mă-mpac: maestrului Eugen Doga / Nicolae Mătcaș // Limba Română. – 2015. – Nr. ¾. – P. 168-169.

POPA, Vasile. Zbor de pasăre măiastră: lui Eugen Doga / Vasile Popa // Lit. și arta. – 2012. – 3 mai. – P. 5.

VASILCĂU, Traian. Cântec suspinând de tine, țară: lui Eugen Doga // Vasilcău, Traian. Inscipții pe Etern. Opere netăcute în 9 vol.: Vol. 3 / Traian Vasilcău. – Ch.: Grafema Libris, 2012. – P. 247-248.

VIERU, Grigore. Floarea de pe zid: lui Eugen Doga // Vieru, Grigore. Liniștea lacrimii: versuri / Grigore Vieru. – Craiova: Scrisul Românesc, 2006. – P. 163-164.

VIERU, Grigore. Mai mică decât iarba: lui Eugen Doga // Vieru, Grigore. Taina care mă apără / Grigore Vieru; itinerar biogr. și bibliogr.: D. Corbu; pref.: D. Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2008. – P. 140; Vieru, Grigore. Cele mai frumoase poezii / Grigore Vieru; pref.: A. Păunescu. – București: Jurnalul, 2009. – P. 242.

Discuri

DOGA, Eugen. Maria-Mirabela: muzyka iz kinofil'ma / Eugen Doga; stih: Gr. Vieru; text čitaet: V. Abdulov; pesni ispoln.: A. Călugăreanu, M. Constantinescu. – M.: Melodiâ, 1983. – 1 disc. – C 50 – 20289004

DOGA, Eugen. Moj belyj gorod / Eugen Doga; igraet Leningradskij

koncertnyj orkestr; dir.: A. Badhen. – L.: Melodiâ, 1985. – 1 disc. – C 60-22509000

DOGA, Eugen. Moj laskovyj i nežnyj zver': muzyka k kinofil'mu / Eugen Doga. – M.: Melodiâ, 1978. – 1 disc. – C 90-10785-86

DOGA, Eugen. Moldavskie pesni / Eugen Doga; ispoln.: S. Rotaru, A. Istrati; Orkestr Mold. Radio; dir.: A. Vasecikin. – M. Melodiâ, [s.a.]. – 1 disc. – 33 D. 00033477

DOGA, Eugen. Muzyka iz kinofil'ma „Lăutarii” / Eugen Doga; ispoln.: Orkestr kinematografii; dir.: M. Nersesân; Ansambl' mold. narodnyh instrumentov. – M.: Melodiâ, [s.a.]. – 1 disc. – 33 D-00034615

DOGA, Eugen. Tabor uhodit v nebo: muzyka iz kinofil'ma / Eugen Doga. – M.: Melodiâ, 1980. – 1 disc. – 33 C60-07625-26

PESNI Evghenia Doghi / Eugen Doga; ispoln.: N. Cepraga, I. Suruceanu; Estradno – Simf. Orkestr Mold. Televideniâ i Radio. – M.: Melodiâ, [s.a.]. – 1 disc. – S62-09432

**7 martie – 100 de ani
de la nașterea actorului
Eugeniu Ureche
(1917-2005)**

Eugeniu Ureche este una dintre figurile cele mai proeminente în cultura noastră. Înzestrat cu o dărnicie de la natură, s-a manifestat cu prisosință în diferite domenii ale artelor: actor, regizor, cântăreț de operă (bas profund), operetă și de revistă, interpret de cântece populare, pictor, sculptor, fotograf, giuvaiergiu.

Eugeniu Ureche a văzut lumina zilei la 7 martie 1917. „Din câte știu, m-am născut la Hârtopul-Mare, Criuleni”, mărturisește el. Prin 1919-1920 părinții se mută la Chișinău, unde tatăl său, Vasile Ureche, era „protopsalt și avea multe funcții la Catedrală – cânta în corul lui Berzovski, ținea toată cancelaria, iar ziua lucra la biroul notarial. Pe urmă a fost numit secretar la consiliul eparhial, apoi – grefier la tribunal. A fost dirijor de cor la Biserica „Sfântul Gheorghe”, unde a cântat cu celebra cântăreață Maria Ciubotaru”.

În perioada anilor 1928-1934, își face studiile primare la Liceul

„B. P. Hasdeu” din Chișinău. De mic copil cântă în cor și-i place să asculte muzică. Vocația și aptitudinile reale pentru muzică ale tânărului licean erau cunoscute și vecinilor, printre care era și renumitul Gabriel Atanasiu (profesor de canto, fost cântăreț mare de operă). Acesta îl îndeamnă să intre la conservator și se oferă să-i fie preparator pentru examenele de admitere. În toamna anului 1934 susține examenele de admitere la Conservatorul particular de muzică și artă dramatică „Unirea” din Chișinău, mai întâi în clasa de canto, iar mai apoi, la îndemnul pedagogilor, la Facultatea de Dramă. După un an de studii succesele tânărului elev au fost atât de remarcabile, încât după examenele de promovare el a fost trecut din anul întâi direct în anul trei al clasei de canto. Paralel cu lecțiile individuale și repetițiile de la conservator el continua să învețe și la liceu. Lecțiile și repetițiile de la conservator l-au copleșit în așa măsură, încât el nu mai putea să frecventeze regulat liceul. De aceea examenele de absolvire a liceului le-a susținut extern.

În anul 1938 termină cu brio Facultatea de Dramă, iar Facultatea de Canto, unde durata studiilor era de 7 ani, n-a reușit s-o absolute, deoarece este chemat să-și facă serviciul militar în Armata Română. După mulți ani, la îndemnul cântărețului basarabean Nicolae Nagacevschi, își continue studiile muzicale și devine student în anul trei al clasei de canto la Conservatorul de Stat din Chișinău.

Pe parcursul vieții deține mai multe funcții: actor la Teatrul Moldovenesc Muzical-Dramatic din Chișinău (azi Teatrul Național „Mihai Eminescu”) (1940), solist al Ansamblului de cântece și dansuri „Doina” al Filarmonicii moldovenești (1942-1944), solist al Teatrului de Operă și Balet (1955-1959) și actor al trupei Teatrului muzical-dramatic „A. S. Pușkin” (1945-1979). A colaborat cu Radioul Național, Studioul „Moldova-Film”, Studioul „M. Gorki”, Studioul „A. Dovjenko”.

Primul său rol în teatru a fost al lui Ștefan Bâtcă, după piesa cu același nume de Lev Barski. În cei 27 de ani de muncă Eugeniu Ureche a interpretat circa 80 de roluri. A creat chipuri de mare valoare artistică din clasică universală: rolurile titulare în tragedia „Regele Lear” de W. Shakespeare și comedia „Tartuffe” de Molière, primarul („Revizorul” de N. Gogol), Arbenin („Mascarada” de M. Lermontov), Șamșon („Tigrul și Hiena” de Ș. Petiofi), cetățeanul turmentat („O scrisoare pierdută” de I.

L. Caragiale), Braun („Opera de trei parale” de B. Brecht). Contribuția artistului este substanțială la valorificarea scenică a moștenirii dramatice naționale, actorul evidențiind-se în dramele și comediile lui Vasile Alecsandri, jucând rolul titular în „Ovidiu” și pe cel al lui Horațiu în „Fântâna Blanduziei” etc.

S-a filmat în peliculele: „Leana”, 1955, Studioul „M. Gorki” – președinte de colhoz; „Andrieș”, 1955, Studioul „A. Dovjenko” de la Kiev – Strâmbă-Lemne; 1955, „Moldova-Film” – atamanul Condrea; „Răsăritul zbuțiat”, 1984, „Moldova-Film” – moșierul.

Folclorul muzical moldovenesc își află în persoana lui Eugeniu Ureche un interpret de prestigiu. A interpretat și înregistrat la Radio Chișinău piese, precum: *Of, sărmana păsărea*, *Frunză verde de salcâm*, *Dragă mi-e lelița-n vie*, *Frunză verde doi bujori*, *S-ar găti badea de nuntă*, *M-am pornit la Chișinău*, *Bun îi vinul ghiurghiuliu* ș.a. ce au intrat în fonoteca de aur a Radiodifuziunii moldovenești. A mai interpretat și creații clasice semnate de W. A. Mozart, G. Verdi, D. Fedov, V. Baronciuc ș.a.

La fel, a interpretat multe roluri, printre care: Mefisto („Faust” de Ch. Gounod), Ramfis („Aida”), Sparafucile („Rigoletto” de G. Verdi), Gremin („Evgheni Oneghin” de P. I. Ceaikovski), Karas („Zaporojanul de peste Dunăre” de S. S. Gulak-Artemovski), Bonzo („Madame Butterfly” de G. Puccini), Demonul („Demonul” de A.G. Rubinstein), Atanas („Trembita” de I. Miliutin) etc.

Este cunoscut și ca artist plastic, având un șir de peisaje interesante care reflectă frumusețile plaiului moldav.

În decursul mai multor ani a lucrat asupra galeriei de autoportrete sculpturale ale personajelor, pe care le-a interpretat.

Deține mai multe ordine și premii: Artist Emerit din RSSM (1945); Laureat al Premiului de Stat al URSS, la Decada muzicii și dansului moldovenesc la Moscova (1950); Artist al Poporului din RSSM (1953); Artist al Poporului din URSS (1967); Ordinul Republicii (1997); pentru participarea la Festivalul I Național de Teatru „Nenea Iancu” juriul i-a conferit cea mai înaltă distincție Premiul UNITEM „De excelență profesională”.

Eugeniu Ureche a decedat la 27 ianuarie 2005 și a fost înmormântat la Chișinău.

Uniunea Teatrală din Moldova, începând cu 27 decembrie 2006, dăruiește anual Premiul „Eugeniu Ureche” unei personalități marcante, care a adus o contribuție valoroasă la dezvoltarea Teatrului Național. La 27 august 2012, cu ocazia împlinirii a 95 de ani de la nașterea actorului, Poșta Moldovei a emis o marcă cu chipul lui Eugeniu Ureche. În anul 2005 la Editura „Epigraf SRL” apare cartea scrisă de Leonid Cemortan „Actorul Eugen Ureche”, iar în 2006 Editura „Cartea Moldovei” scoate de sub tipar cartea îngrijită de Ion-Gheorghe Șvitchi „Providența artistului Eugen Ureche”.

Referințe

Existența trupească e trecătoare, dar sufletul cred că rămâne, o să dăinuiască. Sufletul meu o să fie peste tot. La copiii mei, la nepoții mei, strănepoata mea, care o să aibă când să-și amintească: uite, a fost un asemenea bătrân, care ne-a lăsat atâta pictură, atâtea giuvaiere, atâtea lucrări în metal, în lemn negru, în lemn roșu: uite asta e veșnicia.

Eugeniu Ureche

Magnificul și magicul URECHE
Tumultuos Actor de zile mari,
Ce dat i-a fost să n-aibă-n vreme pereche
Și-n orice rol jucând cu același dar...

Tudor Palladi

Când este vorba de actor, consider că el trebuie să gândească, să fie filozof. Într-un cuvânt, să-și autoregleze rolul. În această categorie de actori l-ași include, în primul rând, pe Eugeniu Ureche.

Valeriu Cupcea

E o personalitate artistică, care s-a legat de noi nu numai prin renume, dar și prin propria afirmare într-adevăr dramatică și culturală la orice apariție. De asta avem nevoie și astăzi, cu atât mai mult avem astăzi nevoie de asemenea actori pe scena teatrului nostru academic.

Andrei Lupan

Eugeniu Ureche făcuse din vocea sa un fenomen artistic; el nu se servea de voce pentru a crea, vocea sa era în sine o artă.

Constantin Cheianu

Eugen Ureche este unul din puținii noștri actori generos înzestrați de natură cu toate harurile posibile: statură mândră, făloasă; chip expresiv, de mobilitate fascinantă; voce limpede, tăioasă, metalică; gestică plastică, sugestivă. Nu mai vorbesc de plinătatea sa interioară, de inteligența sa nativă, sporită și de o vastă cultură.

Andrei Băleanu

Titluri pentru expoziții

Un corifeu al scenei basarabene – Eugen Ureche

Monumentalul Eugen Ureche

Eugen Ureche – un actor cât un teatru

Eugen Ureche – o personalitate culturală pentru toate timpurile

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Referințe critice

CEMORTAN, Leonid. Actorul Eugeniu Ureche / Leonid Cemortan; cop.: Ștefan Eșanu. – Ch.: Epigraf, 2005. – 160 p.

PROVIDENȚA artistului: Eugeniu Ureche: actor, regizor, artist liric și plastic / ed. îngrijită de Ion Gheorghe Șvitchi; cop.: Diana Șvitchi. – Ch.: Cartea Moldovei, 2006. – 167 p.

CEMORTAN, Leonid. Actorul Eugeniu Ureche / Leonid Cemortan // *Arte. 2005: Arte audiovizuale. Teatru. Cinema. Muzică.* – Ch., 2005. – P. 126.

COLESNIC, Iurie. Ureche, Caragiale și epoca Stalin / Iurie Colesnic // *Timpul.* – 2014. – 14 noiembr. – P. 18.

CATĂRĂU, Cornelia. Eugeniu Ureche – un munte de talent / Cornelia Catârău // *Lit. și arta.* – 2013. – 18 apr. – P. 2.

CATĂRĂU, Cornelia. Eugeniu Ureche, actorul ideal și omul de înaltă cultură / Cornelia Catârău // *Realități culturale.* – 2012. – Nr. 4. – P. 20.

POPA, Pavel. Calendar cronologic: [martie] / Pavel Popa // Realități culturale. – 2012. – Nr. 3. – P. 10-13.

**12 martie – 75 de ani
de la nașterea pictorului
Aurel Guțu
1942**

„Om de o rară blândețe, de o frumusețe sufletească aparte, îndrăgostit de culori, om pentru care penelul este bagheta magică în călătorie prin viață.” (Vladimir Beșleagă).

Pictorul și graficianul Aurel Guțu s-a născut la 12 martie 1942 în familia țăranilor Vasile și Ileana Guțu din satul Corpaci, comuna Cuclești, Județul Botoșani (actualmente raionul Edineț). Primele lecții de viață le primește în familie: „Mama, care avea patru clase cu premiul întâi, și bunelul, puțin filozof, m-au format ca om și mi-au dat primele lecții de viață prin exemplul lor de oameni”.

A studiat la Școala Republicană de Arte Plastice „I. E. Repin” din Chișinău (actualmente Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”) (1960-1967) și Institutul Unional de Stat de Cinematografie din Moscova, Facultatea Scenografie, Secția „Desen animat” (1967-1973). Păstrează și acum câteva lucrări de la teza de licență „Balade moldovenești”. A activat în calitate de pedagog la Școala de Arte Plastice „I. E. Repin” din Chișinău (1972-1976); redactor artistic la revistele „Femeia Moldovei”, „Nistru” (1976-1990); pictor-șef la Comitetul de Stat pentru Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți (1990); redactor artistic la revista „Pomicultura și viticultura Moldovei” și „Grădina” (1991-1992). Din 1992 și până în prezent lucrează la revista pentru copii „Alunelul”.

Dragostea pentru artă „vine din partea tatălui meu, care, deși nu știa carte, cânta la câteva instrumente muzicale”. De mic este îndrăgostit de desen „cea mai mare dorință în copilărie – voiam să-mi cumpăr creioane colorate..., voiam să desenez păsări...”; „Mă uitam îndelung cum mă mama brâiele, cum face ici-colo niște floricele și, desigur, m-am gândit că aş putea să fac și eu toate acestea. Pictam cu o râvnă neîntrecută pe pereții casei atunci când părinții erau duși la lucru. Când se întorceau seara și vedeau operele mele își puneau mâinile în cap”.

Este autorul ilustrațiilor a circa 100 de cărți: proză, poezie, inclusiv cărți pentru copii. Printre cele mai interesante figurează *Papucei cu felinare* de Leo Butnaru (1988), *Din tată în fiu* de Vasile Romanciuc (1989), *Izvorul fermecat* de Ludmila Romanciuc (1991), *Un mare calendar pentru tine mic ștreqar* de Claudia Partole (1991), *Bărbații universului* de Ion Mănăscurtă s.a.

În grafică și pictură utilizează motivele folclorice, influențate de compozițiile cu figuri ale „micilor olandezi”, reprezentând imaginea umană ca o părticică a universului și, concomitent, ca o parte componentă a realității înconjurătoare. Picturile artistului reunesc cicluri specifice – *Balade, Doina* (1972-1973), *Lacul codrilor albaștri* (1974-1978). A pictat portrete ale scriitorilor Grigore Vieru (1985), Leonida Lari (1989), Cheorghe Vodă (1991), Liviu Damian (1996), Dumitru Matcovschi (2001). Începând cu anul 1970, publică permanent caricaturi, desene, ilustrații în reviste și ziare din Republica Moldova și Moscova (Nistru, Codru, Moldova, Chipăruș, Noi, Komsomolskaia pravda, Smena).

Aurel Guțu este considerat unul dintre pionierii filmului de animație din Republica Moldova. Este coautor al filmelor în desene animate *Guguță, Guguță poștaş* (1976), *Andrieș* (1978).

Din 1973 participă la expoziții republicane și unionale cu pictură și grafică. Expozițiile personale sunt admirate în anii 1974-1977, 2002 la Muzeul de Artă din Chișinău. Lucrări de pictură și grafică ale lui Aurel Guțu au fost achiziționate de Uniunea Artiștilor Plastici și colecționari particulari din Chișinău, România, Israel, Spania, Canada.

A primit Diplomă de participare la Concursul de la Gabrovo, diplomă de la ziarele „Literaturnaia gazeta” și „Komsomolskaia pravda”. Pictorul Aurel Guțu este laureat al Premiului „Igor Vieru” pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii (la ediția a XIX-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, 2015).

În anul 2007, la Editura „Universul”, apare albumul *Aurel Guțu în rând cu lumea* cu cele mai valoroase lucrări din palmaresul de creație al pictorului. Printre acestea se numără lucrările: *Acasă, Luminița, Ecou, Fata și coronița, Fântâni, Paula, Caleidoscop*.

„Tablourile lui Aurel Guțu seamănă cu poemele pe care am visat

să le scriu. Poate nu mi-au ajuns culoare în cuvinte și precizia liniilor în expresie, așa că le-am simțit cum îmi scapă, îndepărtându-se într-un vârtej de curcubeu. Dar dacă mi-i dor să le am din nou în suflet și în gând, vin la Aurel, îi privesc lucrările și mă simt iarăși împlinită” (Ludmila Sobietsky).

Referințe

Deși unii oameni o fac pe serioșii, eu toată viața am fost legat de copilărie, mai întâi prin specializarea în desen animat, apoi prin ilustrarea cărților, prin desene umoristice.

Aurel Guțu

Când stau, liniștit, lângă paleta maestrului din care învie mereu un alt „câmp al minunilor”, nu pot pricepe cum se iscă, în acest moment, sub tâmpla lui, o concepție în tumult fie lent, fie repezit – această vastă infuzie de idei și lumini cromatice (...)

Alteori mă impresionează liniile pe care le lasă pe hârtie un creion simplu, culminând cu un titlu final: pictură grafică (cu care Aurel Guțu a ornamentat zeci (chiar sute!) de cărți ale celor mai diferiți prozatori și poeți). Sub tâmplele lui au loc acele zvâcniri și vizualizări artistice pe care noi, ceilalți, nici nu le putem bănuși. Nu cunosc o hipnoză mai dulce și, totodată, mai amețitoare decât efectele acestui zbucium și fior al creației.

Tudor Rusu

Aurel Guțu – pictorul e copilul cuminte, care într-o zi a plecat de acasă și a ajuns până la Curcubeu. A rămas acolo cu sufletul. Doar cu închipuirea zboară acasă – la bunii și sfinții părinți. Ca să-i simtă aproape, le urzește în culori chipurile – așa cum trudesec, se odihnesc și cum dăruie lumină. Astfel, îl are alături din departele aproape...

Claudia Partole

Orice tablou al lui Aurel Guțu este o metaforă. Știu, orice tablou al oricărui pictor este, ori tinde a fi, o metaforă. Dar metafora lui Aurel Guțu e oricum altfel: el nu se teme să se plimbe nici prin acest tărâm...

Eugen Gheorghiuță

Pentru artistul plastic Aurel Guțu foaia curată de hârtie este ceea ce înseamnă pentru țăran o bucată de pământ. El „ară” această suprafață, „sădește” ideea plastică, „melioarează” și „cultivă” lăstarul artistic cu minuțiozitatea unui meseriaș onest și meticulos. Iar produsul finit, faimoasele picturi și opere grafice le propune cu dărnicie celor care suntem NOI...

Alexei Colâbneac

Titluri pentru expoziții

Aurel Guțu – un rege al tabloului
Sub aripa culorilor lui Aurel Guțu
Penelul lui BUNELUL de la ALUNELUL
Magia pensulei lui Aurel Guțu

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

CĂRARE, Petru. Bună dimineața!: (Poezii pentru copii) / Petru Cărare; des.: Aurel Guțu. – Ch.: Universul, 2003. – 40 p.

CĂȚELUȘ cu părul creț; Piscuță, pis-pis-pis...; Vine rața de la baltă / des. de Aurel Guțu. – Ch.: Dragodor, 2008. – P. 16. – (Carte de colorat).

COTOVIȚCHI, I. Cioara / I. Cotovițchi; il.: Aurel Guțu. – Ch.: „Florile dalbe”, 2006. – 18 p.

FILIP, Iulian. Fir de nisip: versuri / Iulian Filip; il.: Aurel Guțu. – Ch.: Hyperion, 1991. – 196 p.

GARAZ, Mihail. Semnele șarpelui / Mihail Garaz; cuv. înainte de Nicolae Bătrânu; il.: Aurel Guțu. – Ed. a 2-a. – Ch.: Pontos, 2008. – 224 p.

GORGOS, T. Poezia-i ca și dorul / T. Gorgos; il.: Aurel Guțu. – Ch.: Poligraf-Design, 2008. – 80 p.

IACOB, P. Povara ispitelor / P. Iacob; cop. și il.: Aurel Guțu. – Ch.: GhidInfo, 2007. – 64 p.

IACOB, P. Zile și nopți / P. Iacob; pref.: T. Palladi; graf.: Aurel Guțu. – Ch.: Pontos, 2012. – 240 p.

VACARU, Gh. Chemarea către neam / Gh. Vacaru; cuv. înainte: E. Gheorghiuță; il.: Aurel Guțu. – Ch.: CE Plai, 2007. – 72 p.

VANGHELI, Spiridon. Și eu sunt Guguță: (Scriitorul în dialog cu

ciitorii săi) / Spiridon Vangheli; il.: Aurel Guțu; pict.: Igor Vieru, Alexei Colâbneac, Ion Moraru [et al.]. – Ch.: Guguță, 2013. – 140 p.

VANGHELI, Spiridon. Ștreqaria / Spiridon Vangheli; il.: Alexei Colâbneac, Igor Vieru, Aurel Guțu. – Ch.: Guguță, 2012. – 120 p.

Referințe critice

AUREL Guțu În rând cu lumea: album / Aurel Guțu. – Ch.: [s.n.], [2007]. – 30 p.: il. – (Este adevărat...).

AUREL Guțu / Bibl. Naț. pentru Copii ”Ion Creangă; alcăt.: S. Dodul. – Ch., 2012. – Pliant. – (Oamenii Moldovei mele).

IACOB, Petru. Cuvinte pe cântar: Poezii. Reflecții în oglinzi. Grafică / Petru Iacob, Aurel Guțu; pref.: Eugen Gheorghită. – Ch.: Pontos, 2012. – 160 p.: il.

RUSU, Tudor. Atins de scânteia divină / Tudor Rusu // Făclia. – 2012. – 7 mart. – P. 7.

VRABIE, Gheorghe. Aurel Guțu, un artist cu patru ochi / Gheorghe Vrabie // Moldova. – 2012. – Nr. 5. – P. 78-85.

AUREL Guțu // Aniversări culturale. 2012 / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; resp. de ed.: C. Balaban. – Ch.: Epigraf, 2011. – P. 57-61.

GHEORGHITĂ, Eugen. Un rege al tabloului / Eugen Gheorghită // Lit. și arta. – 2011. – 10 mart. – P. 1.

Dedicații lirice

LADANIUC, Victor. Aici mai atent: pictorului Aurel Guțu // Ladaniuc, Victor. Crucificat pentru Dragoste / Victor Ladaniuc. – Ch.: Fundația „Draghiștea”, 2010. – P. 66.

**25 martie – 75 de ani
de la nașterea scriitoarei
Ana Blandiana
1942**

Ana Blandiana este o voce distinctă a generației anilor șazeci, cu o formulă lirică personală, autentică în peisajul literar românesc.

Numele său adevărat este Otilia-Valeria Coman. S-a născut la 25 martie 1942 la Timișoara, în familia preotului Gheorghe Coman, deți-

nut politic în timpul guvernării lui Gh. Gheorghiu-Dej, și a Otiliei (n. Diacu), fiica unor țărani din comuna Blandiana, Județul Alba. La câțiva ani după absolvirea Școlii generale nr. 2 din Oradea (fostul liceu „Oltea Doamna”) urmează cursurile Facultății de Filologie a Universității din Cluj (1962-1967). În perioada decembrie 1973 – mai 1974 beneficiază de o bursă pentru International Writing Program al Universității din Yowa, SUA.

După absolvirea universității activează în redacția revistelor *Viața studentăască* (1967-1968) și *Amfiteatru* (1968-1974). Susține rubrici săptămânale în revista *Contemporanul* (1968-1973) și apoi în *România literară* (1974-1988, 1997-2001). Este obligată să demisioneze de la *Amfiteatru* și se angajează bibliotecară la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1975-1977). În perioada 1977-1979 lucrează redactor la Uniunea Scriitorilor, în 1990 este aleasă președinte al PEN-Clubului din România, președinte și vicepreședinte al Alianței Civice (1991-1996), din 1995 – președinte al Fundației Academia Civică.

Despre prima sa poezie Ana Blandiana spune că a scris-o chiar înainte de a învăța a scrie: „Scriam de dinainte de a ajunge la școală. Am învățat să citesc și să scriu cu aproape un an și jumătate înainte. „Legalizarea” situației de a scrie versuri s-a făcut în școala primară, în clasa a doua. Învățătoarea ne-a dat ca temă să povestim cum ne-am petrecut vacanța. Trebuia să scriem două pagini și cine termina putea să iasă în recreație. Am întrebat-o: „Da’ dacă scriu în versuri, câte pagini trebuie să scriu?” Credeam că o să zică cinci, dar mi-a zis că, dacă sunt în stare să scriu în versuri, pot scrie doar o pagină. Am scris-o și am ieșit prima în recreație”.

Predilecția pentru literatură se manifestă în anii de liceu. În această perioadă face lecturi intense, își încearcă puterile în diferite genuri și stiluri literare, participă la cinacluri și concursuri de creație literară unde ia și premii. Primele versuri sunt publicate în 1954 în revista *Cravata roșie*. Adevăratul debut se produce în 1959 cu poezia *Originalitate*, apărută în revista *Tribuna*. Atunci semnează pentru prima oară cu pseudonimul Ana Blandiana.

Cea dintâi plachetă de versuri, *Persoana întâia plural*, îi apare în 1964, cu o prefață de Nicolae Manolescu. *Călcâiul vulnerabil* (1966) și

A treia taină (1969) sunt cărțile care o impun cu adevărat printre autorii de frunte ai generației sale, relevându-i temperamentul liric autentic. În volumele care urmează poeta dă glas „propriilor dispoziții lirice într-o formulă din ce în ce mai personală, specifică” (Al. Piru): *Octombrie. Noiembrie. Decembrie* (1972), *Somnul din somn* (1977), *Ochiul de greier* (1981), *Stea de pradă* (1985), *Arhitectura valurilor* (1990), *În dimineața de după moarte* (1996), *Soarele de apoi* (2000), *La cules îngeri* (2002), *Refluxul sensurilor* (2004), *A fi sau a privi* (2005), *Poeme* (2005) ș.a.

S-a impus și în proză cu aceeași surprinzătoare maturitate compozițională și stilistică, abordând diverse genuri. Vom menționa aici volumele de eseuri: *Calitatea de martor* (1970, reeditat în 2003 la Chișinău), *Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie* (1976), *Coridoare de oglinzi* (1984), *Autoportret cu palimpsest* (1986), *Geniul de a fi* (1998); volumele de nuvele și proze fantastice *Cele patru anotimpuri* (1977), *Proiecte de trecut* (1982), *Imitație de coșmar* (1995), romanul *Sertarul cu aplauze* (1992, 1998, 2002, 2004), *Cele patru anotimpuri* (1977, 2001), *Orașul topit și alte povestiri fantastice* (2004); însemnările de călătorie adunate în cărțile *Cea mai frumoasă dintre lumile posibile* (1978) și *Orașe de silabe* (1987). În colaborare cu soțul său, scriitorul Romulus Rusan, a editat volumele de interviuri cu personalități ale culturii românești *Convorbiri subiective* (1972) și *O discuție la Masa Tăcerii* (1977). În 2001 iese de sub tipar volumul *Cine sunt eu?* (Un sfert de secol de întrebări) – un „compendiu” al celor mai diferite subiecte pe care autoarea le-a abordat în interviurile oferite până și mai ales după 1989; *O silabisire a lumii* (2006), *Spaima de literatură* (2006), *Patria mea A4* (2010), *Pleoape de apă* (2010), *Fals tratat de manipulare* (2013).

Un loc aparte în creația Anei Blandiana îl ocupă cărțile de versuri pentru copii: *Întâmplări din grădina mea* (1980), *Alte întâmplări din grădina mea* (1983), *Întâmplări de pe strada mea* (1988, 1999), *Poeme fără Arpagic, pentru cititorul cel mai mic* (1991), *Cartea albă a lui Arpagic* (1998), *Întâmplări cu Arpagic* (2002), *Fluturile în oglindă* (2003), *Întoarcerea lui Arpagic* (2010), volumul cu CD *Poezii cu și fără Arpagic pentru copii și bunici* (2004). O rezonanță deosebită a avut-o volumul *Întâmplări de pe strada mea*, în care cititorii au descoperit un adevărat pamflet politic mascat în poezia pentru copii, recunoscând în înfățișă-

rea motanului Arpagic pe dictatorul aflat la putere. Aceasta a atras după sine nu numai interzicerea cărții, ci și scoaterea tuturor cărților sale din biblioteci și tipografii.

În afara volumelor menționate, i-au mai apărut grupaje de versuri în reviste și antologii editate în Anglia, SUA, Italia, Germania, Belgia, Spania, Franța, Olanda, Austria, Ungaria, Bulgaria, Brazilia, Cuba, Siria, China, Japonia, Israel, Finlanda și alte țări (45 de volume apărute în 23 de limbi).

Pe parcursul anilor poeta a întreprins mai multe călătorii și vizite de documentare în diverse țări, a participat la congrese și festivaluri de poezie, colocvii, simpozioane și mese rotunde. Este membru al Academiei de Poezie Mallarmé din Paris (1997), membru al Academiei Europene de Poezie (1998), membru fondator al Academiei Mondiale de Poezie înființată la Verona, Italia, sub egida UNESCO (2001). În 1990, Ana Blandiana reînființează Pen-Clubul Român, al cărui președinte devine. Este unul dintre inițiatorii Alianței Civice, pe care o conduce între 1991 și 2001. Fondator și președinte al Academiei Civice, care realizează sub egida Consiliului Europei, Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la Sighet.

Creația Anei Blandiana a fost apreciată cu numeroase premii în țară și peste hotare: Premiul de Poezie al Uniunii Scriitorilor din România (1969, pentru *A treia taină*), Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române, Premiul de Literatură pentru copii al Uniunii Scriitorilor (1980, pentru cartea *Întâmplări din grădina mea*), Premiul de Proză al Asociației Scriitorilor din București (1982, pentru *Proiecte de trecut*), Premiul de Poezie al Uniunii Scriitorilor (2000), Premiul Internațional „Vilenica” (Slovenia, 2002), Premiul „Opera Omnia” al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2002) ș.a.

În 1982 i s-a decernat la Viena Premiul Internațional „Gottfried von Herder” ca semn al „prețuirii față de opera sa poetică și eseistică, ce reprezintă o meditație profundă asupra creației și asupra ființei omenești și care (...) consacră poezia ca mit creator”. În Italia a obținut Premiul Acerbi, Premiul Camaione, Premiul orașului Aquila. În anul 2009 primește cea mai înaltă distincție civilă din Franța „Cavaler al Legiunii de Onoare în grad de cavaler”, iar în 2012 Decorația regală „Nihil Sine Deo”, urmând mai apoi distincția „Femei curajoase din întreaga

lume”, acordată de Departamentul de Stat al SUA (2014). În 2014 i se acordă Premiul „Opera Omnia” în cadrul Zilelor Revistei „Convorbiri literare”, ediția a XVIII-a, Iași, iar în 2016 Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca îi conferă Titlul de Doctor Honoris Causa. Tot în acest an deține Premiul „Poetul European al Libertății”, pentru volumul *Patria mea A4*.

Scriitoarea este cetățean de onoare al municipiului Sighet, cetățean de onoare al municipiului Botoșani, municipiului Timișoara, municipiului Oradea. Din 2012, la Brăila, se desfășoară, sub egida Ministerului Educației și al Inspectoratului Școlar Județean Brăila, România, *Festivalul de creație și interpretare Ana Blandiana*.

Referințe

Nu m-am considerat niciodată o femeie care scrie versuri, ci, eventual, un poet care întâmplător este femeie. Iar această perspectivă a fost, în cele din urmă, acceptată de toată lumea.

Toată viața mea de scriitor i-am invidiat pe colegii mei care erau născuți la țară, pentru că mi se părea că au niște rădăcini mai profunde, mai adevărate.

Pseudonimul mi l-am ales când aveam 17 ani. S-a născut în urma unui concurs între mai mulți copii – toți scriam versuri și apoi ni le citeam. Am vrut să vedem cine-și face cel mai grozav pseudonim. „Blandiana”, care era numele satului mamei, mi-a plăcut mereu cum sună, știam că este numele unui castru roman, iar „Ana” este rimă. Am câștigat concursul, desigur. Apoi am trimis toți poeziile la revista „Tribuna” din Cluj.

Niciodată nu m-am gândit că scriu pentru cineva. Cred că singura justificare a poeziei este aceea că e inevitabilă. Scriu pentru că scriu. Cuceritorul Everestului a dat un răspuns extraordinar – pe care l-am văzut citit de curând – la întrebarea de ce a făcut un asemenea efort să ajungă în vârf. A răspuns: „Pentru că există”.

Ana Blandiana

Aflându-se de la început în spațiul stilistic al lui Blaga, poeta și-a urmat consecventă maestrul. Primele poeme sunt ale unui orgoliu adolescentin purificator sub influența sensibilității lui Labiș. Poeta își trăiește condiția sub semnul apăsător al necesității opțiunii. Pretutendeni o sursă morală dar și o aspirație morală – de aceea toate poemele alcătuiesc o subtilă dezbateră de probleme metafizice. Versurile luate în parte sunt de multe ori banale, dar poemele întregi au o forță ieșită din comun.

George Alboiu

Ana Blandiana este mai mult decât un mare poet. Este o mare conștiință. Exemplaritatea operei lirice și a verticalității autoarei ne ține treji, ne obligă, ne justifică într-un fel, pe noi toți, ne dă un licăr de speranță în ce privește posibilitatea de a fi om, chiar cu majusculă. Ana Blandiana, prin opera și viața ei de până acum, ambele exemplare, reprezintă, aproape emblematic, refuzul concesiilor, revolta în fața supunerii servile, rigorismul etic al verticalității, curajul civic și asumarea unei misiuni justițiare.

Zoltan Terner

Ana Blandiana este, în primul rând, un exponent al tradiției. Puri-tatea severă, sentimentul tainei, gravitatea raportului dintre individ și colectivitate, dintre prezent și trecut și, nu în ultimul rând, icoanele naturii patriei, alcătuiesc o corolă revelatoare asupra unui specific și a unei organicități. Cultivând valorile „mioritice”, într-o transcriere contemporană și cu un vibrant aport personal, poeta a răspuns unui „orizont de așteptare” public, în mai mare măsură decât mulți alții”.

Gheorghe Grigurcu

Poezia Anei Blandiana inspiră simpatie și încredere. Te îndeamnă s-o recitești și trece cu succes deplin proba recitirii. Observ de asemenea cu mulțumire că ea nu se supune influențelor vreunei mode literare. De aici și absența oricărei poze. Cei mai buni poeți din toate timpurile au simțit nevoia să se ferească de asemenea tentații și în acest chip au rămas credincioși lor înșiși și poeziei adevărate. Este o calitate pe care, pe lângă cele pomenite deja, poezia Anei Blandiana o are din belșug și care îi asigură și mai bine trăinicia.

Al. Philippide

Titluri pentru expoziții

Timpul scrie pe trupul meu versuri

Ana Blandiana – un nume al poeziei române

„O spontaneitate locuită de gând” – Ana Blandiana

Ana Blandiana – ființa de cuvinte

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

OPERA poetică. În 2 vol. / Ana Blandiana. – Ch.: Cartier, 2008. – (Poesis).

Vol. 1. – 226 p.

Vol. 2. – 232 p.

CALITATEA de martor / Ana Blandiana; graf.: V. Zmeev; fotogr. din arhivele ed. și aut. – Ed. a 3-a. – București; Ch.: Litera Internațional, 2004. – 480 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 495).

CELE patru anotimpuri. Proiecte de trecut / Ana Blandiana; pref.: V. Ciobanu; postf.: Ana Blandiana. – București: Jurnal Național; ART, 2011. – 314 p. – (Biblioteca pentru toți: O colecție de literatură românească; 126).

CENTRUL singurătății / Ana Blandiana. – Ch.: Prut Internațional, 2004. – 184 p. – (Laurii poeziei).

FLUTURELE în oglindă / Ana Blandiana. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – [16] p. – (Poezii de seama voastră).

GENIUL de a fi: eseuri / Ana Blandiana. – Ch.: Litera, 1997. – 311 p. – (Biblioteca școlarului; 103).

GOL sfâșiat / Ana Blandiana; col. îngrijită de Iu. Filip. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – 128 p. – (Carte de vizită).

ÎNTÂMPĂRI cu Arpagic / Ana Blandiana. – Ch.: Știința, 2002. – 88 p. – (Pasărea măiastră).

LA CULES îngeri / Ana Blandiana; graf.: V. Zmeev. – Ed. a IV-a. – București; Ch.: Litera Internațional, 2004. – 368 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 494).

PATRIA mea A4 / Ana Blandiana. – București: Humanitas, 2010.

POEZII cu și fără Apagici pentru copii și bunici: CD+text ilustrat / Ana Blandiana; Soc. Română de Radiodifuziune. – București: Casa Radio, 2004. – 100 p.: il. + 1CD. – (Fonoteca de aur) (Col. Radio Princhidel: carte sonoră).

SERTARUL cu aplauze / Ana Blandiana. – București: Humanitas, 2004. – 407 p.

SOARELE de apoi: poeme noi / Ana Blandiana. – București: Du Style, 2000. – 95 p. – (Biblioteca de poezie).

Referințe critice

BOLDEA, Iulian. Ana Blandiana / Iulian Boldea. – Brașov: Aula, 2000.

BLANDIANA, Ana. Autobiografie // Blandiana, Ana. Geniul de a fi: eseuri / Ana Blandiana. – Ch.: Litera, 1997. – P. 194. – (Biblioteca școlarului; 103).

ANA Blandiana: Nu e suficient să ai talente, trebuie să ai și caractere / Ana Blandiana; consemn.: C. Rheia // Rheia, Cristina. Europeni la noi acasă: dialoguri cu personalități culturale românești contemporane / Cristina Rheia. – Iași: Ars Longa, 1998. – P. 31-43.

BOLDEA, Iulian. Neomodernismul: Ana Blandiana // Boldea, Iulian. De la modernism la postmodernism / Iulian Boldea. – Târgu-Mureș: Ed. Universității „Petru Maior”, 2011. – P. 140-145; Disponibil pe Internet: www.bjmmureș.ro/bd/001/29/1300129.pdf

GLODEANU, Gheorghe. Ana Blandiana și fantasticul poetic // Glodeanu, Gheorghe. Orientări în proza fantastică românească / Gheorghe Glodeanu. – Iași: Tipo Moldova, 2014. – P. 565-585. – (Academica).

ZBÂRCIOG, Vlad. O poetă a „lăuntrului” – Ana Blandiana // Zbârciog, Vlad. Sinteze de luciditate și rafinament: (treizeci de poeți moderni) / Vlad Zbârciog. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 14-22. – (OPERA OMNIA: publicistică și eseu contemporan).

ANA Blandiana, poetul european al libertății // România literară. – 2016. – 8 apr. – P. 27.

MAREȘ, Nicolae. Un prestigios premiu polonez pentru poezia Anei Blandiana / Nicolae Mareș // România literară. – 2016. – 15 apr. – P. 26.

CISTELECAN, Al. Blandiana „in quarto” / Al. Cistelecan // Vatra. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 61-63.

DAN, Vasile. Un nume al poeziei române / Vasile Dan // *Vatra*. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 68-70.

GRIGURCU, Gheorghe. În spatele oglinzii / Gheorghe Grigurcu // *Vatra*. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 51-53.

[**INTERVIU** cu Ana Blandiana] / Ana Blandiana; consemn.: Alina-Iuliana Popescu // *Scriptor*. – 2015. – Nr. 11/12. – P. 19-21.

LEAHU, Nicolae. Modulații / Nicolae Leahu // *Vatra*. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 67-68.

PETRAȘ, Irina. Schițe pentru un portret: (fragment recuperativ) / Irina Petraș // *Vatra*. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 63-66.

POP, Ion. Poezia în căutare de „definiții” / Ion Pop // *Vatra*. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 55-58.

ȘTEFĂNESCU, Alex. Un om care nu datorează nimic nimănui / Alex Ștefănescu // *Vatra*. – 2015. – Nr. 1-2. – P. 59-60.

ANA Blandiana: „Tot ce am trăit, am transformat în materie primă pentru scris” / Ana Blandiana; consemn.: Lucian Vasiliu // *Convorbiri literare*. – 2014. – Nr. 3. – P. 11-13.

HOLBAN, Ioan. Literatura Anei Blandiana / Ioan Holban // *Convorbiri literare*. – 2014. – Nr. 4. – P. 43-53.

LAVRIC, Sorin. Puterea indirectă / Sorin Lavric // *România literară*. – 2014. – Nr. 6. – P. 9.

VASILIU, Lucian. Monumentală, Ana Blandiana / Lucian Vasiliu // *Convorbiri literare*. – 2014. – Nr. 3. – P. 105-106.

ZUB, Alexandru. Ana Blandiana în spațiul memorial / Alexandru Zub // *Convorbiri literare*. – 2014. – Nr.5. – P. 46-49.

ANA Blandiana: „Memoria ne poate uni și nu e un drum spre trecut, ci unul spre viitor / Ana Blandiana; consemn.: S. Lavric // *România literară*. – 2013. – 10 mai. – P. 12-14.

ANA Blandiana. „Scrisul este forma mea de existență, singura posibilă” / Ana Blandiana; consemn.: Iu. Boldea // *România literară*. – 2012. – 24 aug. – P. 12-13.

CIOTLOȘ, Cosmin. A convinge și a manipula / Cosmin Ciotloș // *România literară*. – 2012. – 6 dec.

CORAI, Tatiana. De ziua ei, poeta Ana Blandiana a ales să fie printre basarabeni / Tatiana Corai // *Timpul*. – 2012. – 26 mart. – P. 2.

DUMITRESCU, Margareta. Debutul Anei Blandiana / Margareta Dumitrescu // Convorbiri literare. – 2012. – Nr. 3. – P. 104-108.

GROȘU, Lidia. Această gură de aur – Ana Blandiana / Lidia Grosu // Lit. și arta. – 2012. – 29 mart. – P. 5.

NICULESCU, Alexandru. Ana Blandiana – omagiu / Alexandru Niculescu // România literară. – 2012. – 23 mart. – P. 3.

OMUL săptămânii – Ana Blandiana // Timpul. – 2012. – 23 mart. – P. 3.

SCURTU, Nicolae. Întregiri la biografia poetei Ana Blandiana / Nicolae Scurtu // România literară. – 2012. – Nr. 11. – P. 15.

ANA Blandiana. Opera și creația literară. – Disponibil pe Internet: www.autori.com/scriitori/ana-blandiana

LAZAROVICI, Raluca. Patria Ana Blandiana: [Ana Blandiana. „Patria mea A4”] / Raluca Lazarovici. – Disponibil pe Internet: www.oglin-danet.ro/patria-ana-blandiana/

Dedicații lirice

GRAMA, Steliana. Destin: dnei Ana Blandiana // Grama, Steliana. Telerană: Versuri / Steliana Grama. – Ch.: Pontos, 2011. – P. 129.

VASILCĂU, Traian. Culegătoarea de îngeri: pentru Ana Blandian // Vasilcău, Traian. Inscipții pe Etern. Opere în 9 vol: Vol. 1. / Traian Vasilcău. – Ch.: Grafema Libris, 2012. – P. 662.

VERDEȘ, Larisa. La cules poezie: (Anei Blandiana la apariția vol. „La cules îngeri”) / Larisa Verdeș // Lit. și arta. – 2013. – 7 mart. – P. 5.

VICOL, Sterian. Aproapele meu: doamnei Ana Blandiana / Sterian Vicol // Dacia literară. – 2012. – Nr. 5/6. – P. 41.

VIERU, Grigore. „Trandafirul...”: Anei Blandiana // Vieru, Grigore. Cele mai frumoase poezii / Grigore Vieru; pref.: A. Păunescu. – București: Jurnalul, 2009. – P. 226.

**31 martie – 135 de ani
de la nașterea scriitorului rus
Kornej Čukovskij
(1882-1969)**

Nikolai Korneiciukov este numele adevărat al poetului, traducătorului, criticului și istoricului literar rus, cunoscut sub pseudonimul Kornei Ciukovski. S-a născut la 19/31 martie 1882 în orașul Sankt-Petersburg.

Din cauza situației materiale precare, mama sa, țărancă originară din regiunea Poltava, este nevoită să părăsească Petersburgul și să se stabilească, împreună cu cei doi copii, la Odesa. Prin eforturi mari reușește să-și aranjeze fiul la gimnaziu. În scurt timp, însă, băiatul este nevoit să abandoneze studiile, fiind exmatriculat conform unei dispoziții a Ministerului Învățământului, motiv fiind proveniența sa socială. De fapt, va fi un autodidact, tot timpul liber consacându-l autoinstruirii.

Pentru a-și asigura existența este nevoit de timpuriu să muncească, schimbând pe parcursul anilor mai multe profesii și îndeletniciri.

Activitatea lui Kornei Ciukovski se caracterizează prin multitudinea și varietatea domeniilor abordate. În 1901 debutează în publicistică, publicând în *Одесские новости* articolul *Что такое искусство?* (Ce este arta?). Continuă să publice în același ziar articole cu tematică variată, precum și foiletoane, recenzii la noile apariții editoriale. După ce se stabilește la Petersburg, publică articole în presa periodică de aici, devine corespondent al revistei *Весы*, condusă de V. Briusov, apoi redactor la revistele *Сигнал* și *Для детей*. În 1918 este numit șef al Secției literatură anglo-americană la Editura „Всемирная литература”, mai târziu organizează Editura de carte pentru copii „Радуга”.

În literatură se impune mai întâi ca autor de articole și cărți despre cei mai consacrați scriitori contemporani: *От Чехова до наших дней* (De la Cehov până în zilele noastre, 1908), *Критические повести* (Povestiri critice, 1911), *Книга о современных писателях* (Carte despre scriitori contemporani, 1914), *Лица и маски* (Fețe și măști, 1914), *Футуристы* (Futuriștii, 1922), *Александр Блок как человек и поэт* (Alexandr Blok – om și poet, 1924), *Две души Максима Горького* (Două suflete ale lui Maxim Gorki, 1924) ș.a. Este autorul unor studii de istorie și critică literară, consacrate lui Lev Tolstoi, Anton Cehov și, în special, vieții și creației lui Nikolai Nekrasov: *Жена поэта* (Soția poetului, 1922), *Рассказы о Некрасове* (Povestiri despre Nekrasov, 1930), *Мастерство Некрасова* (Măiestria lui Nekrasov, 1952).

Un alt domeniu de care se preocupă în mod deosebit este cel al literaturii pentru copii. Scrie articole despre specificul literaturii pentru cei mici, despre lecturile copilăriei, despre psihologia lecturii copiilor. Începe să scrie el însuși texte adresate micilor cititori. Povestea în versuri *Крокодил* (Crocodilul, 1917) a fost urmată de alte cărți, de-

venite foarte populare printre copii: *Мойдодыр* (Moș Spăluș, 1923), *Тараканище* (1923), *Муха-Цекотуха* (Gâza-bâza, 1924), *Бармалей* (1925), *Федорино горе* (Necazul Fedorei, 1926), *Телефон* (Telefonul, 1926), *Доктор Айболит* (Doctorul Vai-mă-doare, 1929), *Краденное солнце* (Soarele furat, 1933) ș.a.

Un loc aparte în creația scriitorului revine cărții *От двух до пяти* (De la doi la cinci, 1922), care este rodul observațiilor sale asupra gândirii și vorbirii celor mici și denotă nu numai un scriitor talentat, ci și un minunat pedagog. Cartea a avut peste douăzeci de reeditări în timpul vieții autorului, completându-se de fiecare dată cu noi exemple și comentarii. În 1969 scrie un ciclu de articole, *Признания старого сказочника* (Mărturisirile bătrânului povestitor), în care vorbește despre creația sa pentru copii.

Cărțile sale pentru copii au fost ilustrate de unii din cei mai cunoscuți pictori-ilustratori ai timpului (I. Annenkov, M. Dobujanski, Iu. Vasnețov, V. Konașevici ș.a.), ceea ce le-a asigurat un succes în plus printre micii cititori.

De rând cu scrierile originale, prelucrează și adaptează pentru lectura copiilor cele mai bune opere din literatura universală, traduce din creația lui Rudyard Kipling, Oscar Wilde, Mark Twain, Arthur Conan Doyle, William Shakespeare ș.a. Cărțile i-au fost traduse în mai multe limbi, în Republica Moldova fiind editate în tălmăcirea lui Liviu Deleanu, Grigore Vieru, Victor Teleucă.

În 1957 obține titlul de Doctor în filologie. Studiile despre Nekrasov îi aduc Titlul Onorific de Doctor Honoris Causa al Universității din Oxford, Marea Britanie (1962) și Premiul Lenin. A fost decorat în două rânduri cu Ordinul „Drapelul Roșu de Muncă”.

S-a stins din viață la 28 octombrie 1969, la Kunțevo, localitate din suburbia Moscovei.

Astăzi casa unde a trăit scriitorul este casă-muzeu, aici sunt păstrate fotografiile care dezvăluie viața scriitorului, desenele lui V. Maiakovski, picturi ale lui I. Repin, K. Korovin, gravuri din anii 60, sec. XIX, cărți cu autografe etc.

Referințe

Никогда я не считал себя талантливым. О своем писательстве я невысокого мнения, но я грамотен и работаю.

Хотя основные мои работы посвящены русской литературе [...], главным образом Некрасову и его эпохе, я считаю себя крайне обязанным влиянию английской словесности. Когда я писал свои характеристики русских писателей, я чувствовал ту колоссальную помощь, которую оказал мне великий мастер исторических портретов Литтон Стрэтч и вся его школа. А перед тем как писать свои детские сказки, я впитал в себя и английские *Nursery Rhymes*, и „Алису” Льюиса Кэррола и *Nonsense Books* Эдварда Лира, и стихи А. А. Милна, – хотя в большинстве случаев сказки мои вполне самобытны, хотя их основа – великорусский фольклор, все же едва ли у меня хватало бы смелости написать их, если бы не эта фаланга могучих английских новаторов.

Страна, которую видишь сквозь ее поэзию и прозу, всегда представляется тебе в ореоле. Для меня Англия была и осталась страной великих писателей [...] Мне, старику-литератору, служившему литературе всю жизнь, очень хотелось бы верить, что литература важнее и ценнее всего и что она обладает магической властью сблизать разьединенных людей и примирять непримиримые народы.

В старые годы, где бы я ни был – в трамвае, в очереди за хлебом, в приемной зубного врача, – я, чтобы не тратилось попусту время, сочинял загадки для детей. Это спасало меня от умственной праздности.

Дети живут в четвертом измерении, они в своем роде сумасшедшие, ибо твердые и устойчивые явления для них шатки, и зыбки, и текучи (...) Задача детского журнала вовсе не в том, чтобы лечить детей от детского безумия – они вылечатся в свое время и без нас, – а в том, чтобы войти в это безумие... и заговорить с детьми языком этого другого мира, перенять его образы и его своеобразную логику. (...) Если мы, как

Гулливеры, хотим войти к лилипутам, мы должны не нагибаться к ним, а сами сделаться ими.

Корней Чуковский

Стихи Корнея Чуковского удивительно легко запоминаются детьми, „сами лезут с языка”, как говорят малыши. Это достигается яркими, необычайными словосочетаниями, великолепной инструментовкой стиха, разнообразием ритмов, повторами, четкими, точными рифмами, неожиданностью и фантастичностью сказочных образов.

Вера Смирнова

Чуковский раздвинул границы литературы, расширил само понятие „литература”. Вот что он сделал! Мы знаем замечательных романистов, поэтов, критиков, работающих в существующих жанрах и раздвигающих своим творчеством жанровые границы. Чуковский создал новые жанры. Написанное им не похоже ни на что бывшее прежде. И объясняется это не только силой таланта, но и его особыми свойствами: талант Корнея Ивановича заключает в себе много талантов. Если хорошенько подумать, книгу о Некрасове создал не только историк литературы К. И. Чуковский, но и поэт К. И. Чуковский, и прозаик К. И. Чуковский, и критик К. И. Чуковский, и публицист К. И. Чуковский. Слитые вместе, эти таланты образовали соединение нерасторжимое и, конечно, неповторимое...

Ираклий Андроников

Сказка Чуковского начисто отменила предшествующую немощную и неподвижную сказку леденцов-сосулечек, ватного снега, цветов на слабых ножках. Детская поэзия открылась. Был найден путь для дальнейшего развития.

Юрий Тынянов

Язык Корнея Чуковского необычайно музыкален: в его стихах не бывает нагромождения согласных звуков, недоступных детской гортани. Стихи богаты интонациями, игрою звуков, красивым

звучанием. (...) Вся поэзия Корнея Чуковского близка к народной и своим нравственным содержанием, и своей эстетикой.

И. Тимофеева

Стихотворные сказки Корнея Чуковского могут быть названы поэмами для малышей, а писатель и филолог Юрий Тынянов называл их „детским комическим эпосом”.

С. Сивоконь

Titluri pentru expoziții

Веселый сказочник Корней Чуковский
Чудо-мир Корнея Чуковского
Чудеса и сказки Корнея Чуковского
Корней Чуковский – Патриарх советской детской литературы
Корней Чуковский – известнейший и любимый сказочник
В Чуковском ключе

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

AJBOLIT / Kornej Čukovskij; il.: Ū. Alisevič. – Minsk: Kavalier, 2000. – 16 p.

ČUDO-DEREVO: stihi, skazki, zagadki / Kornej Čukovskij; oforml: L. Domnin. – Ch. Hyperion, 1992. – 207 p.

DETÂM: stihi i skazki / Kornej Čukovskij; ill.: N. Ševarev. – M.: AST; Astrel, 2002. – 366 p.

DOCTORUL Aumădoare: (după Hugh Lofting) / Kornej Čukovskij; trad.: N. Iliescu. – București: Gramar, 2010. – 104 p.

DOKTOR Ajbolit: (po Hugh Loftingu) / Kornej Čukovskij; ris.: E. Safonova. – M.: Mir iskatelâ, 2001. – 160 p.

EŽIKI smeŭtsâ / Kornej Čukovskij; hudož.: M. Porkšeeva. – Rostov-na-Donu: Proff-Press, 2010. – 10 p.

KRADENOE Solnce / Kornej Čukovskij. – Rostov-na-Donu: Proff-Press, 2011. – 10 p.

KROKODIL: staraâ-prestaraâ skazka / Kornej Čukovskij; hudož.: V. Suteev. – M.: Planeta detstva, 2001. – 40 p.

KURICA-KRASAVICA / Kornej Čukovskij; hudož.: V. Kanevskij. – M.: AST; Astrel', 2006. – 12 p.

MOJDODYR; Putanica / Kornej Čukovskij; hudož.: O. Gorbušin. – M.: Samovar, 2003. – 48 p.

MUHA-COKOTUHA / Kornej Čukovskij; hudož.: V. Poluhin. – M.: Omega, 2004. – 8 p.

SKAZKI / Kornej Čukovskij; ill.: V. Vtorenko, L. Kaŭkov. – M.: Oniks, 2008. – 160 p.

STIHI i zagadki / Kornej Čukovskij; hudož.: A. Eliseev. – M.: Planeta detstva, 2002. – 64 p.

TELEFON: skazka / Kornej Čukovskij; hudož.: V. Konaševič. – M.: Rosmèn, 1997. – 8 p.

ZAKALĀKA / Kornej Čukovskij; hudož.: B. Ignat'ev. – M.: Mir iskatelâ, 2001. – 48 p.

Referințe critice

ČUKOVSKAĀ, L. Pamâti detstva: vospominaniâ o Kornee Čukovskom / L. Čukovskaâ. – M.: Moskovskij raboĉij, 1989. – 221 p.

ANDRONNIKOV, I. Kornej Ivanoviĉ i ego „ĉukokkala" // Andronnikov, I. Bce živo... / I. Andronnikov. – M., 1990. – P. 180-187.

ARZAMASCEVA, I. N. Kornej Ivanoviĉ Čukovskij // Arzamasceva, I. N. Detskaâ literatura / I. N. Arzamasceva, S.A. Nikolaeva. – M., 2000. – P. 244-255.

ČUDAKOVA, N. Kornej Čukovskij // Â poznaû mir: detskaâ ènciklopediâ: Literatura / avt.-sost.: N. Čudakova. – M., 1999. – P. 417-419.

ČUKOVSKIJ Kornej Ivanoviĉ // Pisateli našego detstva. 100 imen: biogr. slovar'. Ć. 1. – M., 1998. – P. 403-411.

ČUKOVSKIJ Kornej Ivanoviĉ // 100 velikih imen v literature. – M., 1998. – P. 511-515.

ČUKOVSKIJ Kornej Ivanoviĉ // Vse obo vseh. T. 2. – M., 1997. – P. 390-395.

IVANOVA, Evgeniâ. Kornej Ivanoviĉ Čukovskij / Evgeniâ Ivanova // Ènciklopediâ dlâ detej. T. 9: Russkaâ literatura. Ć. 2-â. – M., 2000. – P. 231-240.

LAHTINA, M. Skazki i skazoĉniki: Kornej Ivanoviĉ Čukovskij //

Â poznaû mir: detskaâ ènciklopediâ: Russkaâ literatura / avt.-sost.: M. Lahtina. – M., 2006. – P. 54-56.

MINERALOVA, I. Ćukovskij Kornej Ivanoviĉ / I. Mineralova // Russkie detskie pisateli XX veka: biobibliogr. slovar'. – M., 1998. – P. 481-485.

SARNOV, B. Ćukovskij Kornej Ivanoviĉ / B. Sarnov // Russkie pisateli 20-go veka: biogr. slovar'. – M., 2000. – P. 748-750.

ŠOŠIN, V. Ćukovskij Kornej Ivanoviĉ / V. Šošin // Russkie pisateli. XX vek: biobibliogr. slovar'. Ć. 2-â. – M., 1998. – P. 561-564.

NIKITINA, V. Źil da byl... Ćukovskij / V. Nikitina // Koster. – 2012. – Nr. 3. – P. 17.

**1 mai – 80 de ani de la
nașterea poetului,
eseistului și traducătorului, doctor în chimie
Ion Vatamanu
(1937-1993)**

S-a născut la 1 mai 1937 în satul Costiceni, Județul Hotin (astăzi raionul Noua Suliță, regiunea Cernăuți), în familia țaranilor Maria și Ion. A absolvit școala de șapte clase din satul natal, după care urmează școala medie din satul vecin Vancicăuți, pe care o termină în 1954. Și-a făcut studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Chimie (1955-1960) și a susținut doctoratul în chimie la Universitatea din Lvov, Ucraina (1971), conferindu-i-se titlul de Doctor în chimie. Între anii 1954-1955 lucrează învățător la Școala din Costiceni. În 1973 a fost numit șef de laborator la Institutul de chimie al Academiei de Științe din Moldova (funcție pe care o va deține până la sfârșitul vieții). A condus, împreună cu Leonida Lari, ziarul *Glusul* (1989-1990). A fost director al revistei *Columna* (1991-1993). În anii 1990-1993 este deputat în Parlamentul Republicii Moldova și președinte al Comisiei Parlamentare pentru Cultură și Culte.

Începe să scrie în anii de studenție. Debutează în perioada 1955-1960 cu poezii în ziarul studențesc și în ziarul *Tinerimea Moldovei*. Editorial, debutează în 1962 cu placheta de versuri *Primii fulgi*, prefată de Nicolai Costenco. Prin această carte, ca și prin cele ce vor urma, autorul impune o formulă lirică nouă, deosebită de cea tradiționalistă,

cultivată în perioada respectivă. A mai semnat cărțile de poezie *Mono-loguri* (1964), *La mijlocul ierbii* (1967), *Liniștea cuvintelor* (1971), *Ora păsării* (1974), *De ziua frunzei* (1977), considerată drept una din cele mai valoroase apariții poetice din anii '70; *Nimic nu-i zero* (1987, 2000, 2003, 2004), *Atât de mult al pământului* (1990) ș.a.; volumele de eseuri și publicistică literară *Viața cuvântului* (1980), *Basmaua* (1981), *A vedea cu inima* (1984, 2008), *Dialoguri banale sau trist și vesel despre oameni* (1988, sunt niște parabole sociale în care autorul cuprinde și analizează aspecte, stări și atitudini din anii „restructurării”), *Zidire pe osul finței* (2008, 2009), precum și culegerea de povestiri *Neliniști și tihnă* (1981).

Pentru copii a scris cărțile *Aventurile lui Atomică* (1965, 1981, 1991) – o fascinantă călătorie în lumea științei și cea a elementelor chimice (va cunoaște mai multe ediții atât în limba română, cât și în alte limbi), *Teiul* (1980), *Izvoraș cu ochii verzi* (1985), *Unde-i urma mea?* (1986, 1996), *Oglinda mofturoasă* (postum, 2003), *Floare de mai* (postum, 2007), *Iarba și ingerul ei* (postum, 2011).

Postum îi mai apare în 2010, la București, volumul 101 poeme.

Volumul de publicistică și eseuri *Frumusețile, atât de multe...*, ediție îngrijită de Elena Curicheru-Vatamanu, este scos de sub tipar la Iași, Editura Tipo Moldova în colecția OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan (2013).

La Editura ARC, în colecția „Primăvara poezilor” este editat volumul *Contur de meditație* (2015). Un alt volum, *Umbre. Poetul și imperiul:* (poeme inedite), apare la Iași, Editura Tipo Moldova, în colecția BIBLI-OFIL: poezie contemporană (2015).

Familia poetului lansează volumul *Omagiu lui Ion Vatamanu: Iubirea până la capăt* (2012).

În anii 1987-1991 scrie o serie de poezii cu caracter social-politic, militante, incendiare, de o înaltă audiență publică: *Unire, moldoveni;* *Celor ce pun graiul la vot;* *Un popor de felul nostru;* *Ce vor scriitorii?;* *Matern la Bucovina* etc.

Lucrările poetului sunt montate la Teatrul pentru tineret din Chișinău „Osia dorului” (1983), Teatrul literar al elevilor „La Steaua” (Chișinău) prezintă spectacolul de poezie „Privighetoarea cântă plumb” (1986), Teatrul pentru copii și tineret (Chișinău) prezintă spectacolul

„Dimineața mărului”, Teatrul „Ion Creangă” prezintă, la un an de la moartea poetului, spectacolul „In memoriam”, după baladele „satului de pe două margini de război” (1994).

În cariera sa de chimist a publicat peste 150 de lucrări în domeniul chimiei analitice, obținând cinci brevete de invenție în domeniul oscilopolarografiei (1980-1989). O serie din metodicile sale vor fi aplicate în sfera agricolă și industrială din fosta Uniune Sovietică și din Moldova. În 1978 publică, în colaborare cu alți lucrători științifici ai laboratorului de chimie, lucrarea *Indice bibliografic al literaturii de polarografie* (1922-1977), iar în 1988 scrie monografia *Termodinamica hidrolizei ionilor metalelor*, în colaborare cu Ilie Fiștic.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova din 1964. În 1992 devine membru de onoare al Societății culturale creștine „Mitropolitul Varlaam”.

Activitatea științifică și literară îi aduce mai multe premii, diplome și distincții, printre care: Medalia de Bronz a Expoziției Realizărilor Economiei Naționale (EREN) (1984), Diploma de onoare a Prezidiului Sovietului Suprem al Republicii Moldova (1987), Diploma Televiziunii moldovenești pentru ciclul de emisiuni „ABC-ul moralei” și Premiul ziarului *Moldova socialistă* pentru publicistică (1989). În 1992 i se oferă Diploma Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni și Titlul Onorific „Maestru al literaturii”. În 1995 i se conferă, post-mortem, Medalia „Mihai Eminescu”, Premiul „Dacia” în domeniul artei populare și Diploma Partidului Liberal din Moldova pentru promovarea spiritului de libertate în creație (1996). În 2010 este distins cu „Ordinul Republicii”, post-mortem.

S-a stins din viață la 9 august 1993, găsindu-și locul de veci la Cimitirul Central din Chișinău. Numele său a fost conferit școlii medii din s. Pârlița, Ungheni, Liceului Teoretic din or. Strășeni, iar în 1997 – școlii medii din satul de baștină, pe clădirea căreia este dezvelit un basoreliev cu chipul poetului și unei străzi din Chișinău. În 1997, cu prilejul aniversării a 60 de ani de la naștere, la Academia de Științe din Moldova are loc Sesiunea științifică „Ion Vatamanu – omul și poetul”. Tot cu acest prilej, Ministerul Culturii și Uniunea Scriitorilor din Moldova organizează Congresul republican de poezie și muzică tânără „Ion Vatamanu”.

În 1999 are loc dezvelirea plăcii comemorative a poetului pe clădirea Institutului de Chimie al Academiei de Științe din Moldova, iar în 2007, cu ocazia aniversării a 70 de ani de la nașterea poetului, s-a instituit Premiul special „Ion Vatamanu” – pentru dragoste de libertate și adevăr, care se decernează anual unui documentar din cadrul Festivalului Internațional de Film Documentar CRONOGRAF de la Chișinău de către fiica poetului. La Căpriana a fost lansat cenaclul „Ion Vatamanu: Să mă chemați să vă cânt...”.

Referințe

*Am studiat valențele lumii: ceea ce se leagă
și ceea ce nu se leagă,
Mărginirea și nemărginirea
Într-o legătură rotundă a gândirii.*

Cât mai e timp, trebuie să ne grăbim să adunăm în cărți cuvintele limbii materne. Când se va termina timpul, vom fi chemați la judecată și întrebați: „Asta vi-i limba? Ia puneți-o pe cântar!” Și ar fi mare rușine, dacă limba noastră ar trage la cântar mai puțin decât limba altuia...

Ion Vatamanu

Ion Vatamanu este un inovator autentic, serios și organic în metamorfozele sale, în schimbările la față, cerute de nevoi lăuntrice, de legile evoluției dialectice. Dialecticianul e spontan, sensibil, credincios în adâncimile sale, evitând noutatea senzațională și cultivând-o pe cea esențială.

Mihai Cimpoi

Ion Vatamanu întruchipează – atât prin scris, cât și prin faptele sale civice – poetul ieșit în agora, omul social, pus în slujba idealurilor de libertate și de unire cu țara.

Arcadie Suceveanu

Poezia lui Ion Vatamanu a catalizat sentimentele naționale în perioada militantă 1987-1991 și unele dintre poemele sale au sunat mobilizator în acea atmosferă. Le-a adunat în volumul din 1990, *Atât de mult al pământului*, care îl arată devotat total cauzei naționale, într-o poezie

de tribună, cu un limbaj energic, păunescian. În poemul de deschidere definește poezia, cu multă încredere în efectul civic, ca regim al tuturor posibilităților. Într-un alt poem se războiește cu criticii, care ar vrea „poeți de casă”, iar el se declară „poet de clasă din cei mai proletari”, îndrăgostit de țară și popor.

Ion Simuț

Visător în singurătatea clipei de creație, corect în raport cu istoria și contemporanii, energic și hotărât în momentele de criză – aceste fațete sunt parte din imaginea celui care a fost Ion Vatamanu...

Chimia și poezia se împletesc inseparabil în viața lui Ion Vatamanu, aidoma naturii duale undă-particulă a luminii. Din clipa nașterii versului vatamanian, poezia basarabeană nu a mai fost la fel, parcurgând o schimbare de paradigmă...

Sergiu Petru Palii

Ion Vatamanu a fost mai mult decât un poet, un savant, un om politic – a fost un univers care a descris limba română, iar cărțile sale le-a numit „enciclopedia poemelor”.

Tudor Palladi

Titluri pentru expoziții

Ion Vatamanu – un poet al „Pământului”

Ion Vatamanu – poetul reformator și om al cetății

Un tribun al renașterii naționale

Ion Vatamanu – autor al metaforelor îndrăznețe

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

ALTĂ iubire nu este. În 2 vol. / Ion Vatamanu; ed. îngrijită de E. Curicheru-Vatamanu; pref.: M. Cimpoi; coord.: V. Căpățână. – București: Biodova, 2001. – (Scriitori români contemporani; 3, 4).

ATĂT de mult al pământului: poezii și balade / Ion Vatamanu; prez. graf.: S. Zamșa; reprod. după C. Brâncuși. – Ch.: Hyperion, 1990. – 340 p.

AVENTURILE lui Atomică / Ion Vatamanu; il.: M. Vatamanu. – Ch.: Bons Offices, 2012. – 68 p.: il.

CONTUR de meditație / Ion Vatamanu; antologie și pref.: L. Țurcanu; conc. graf.: M. Bacinschi. – Ch.: Arc, 2015. – 64 p. – (Primăvara poezilor).

FLOARE de mai / Ion Vatamanu; il.: D. Bojescu. – Cernăuți: Zoloty Litavry, 2007. – 15 p. – (Biblioteca revistei *Făgurel*).

FRUMUSEȚILE, atât de multe... / Ion Vatamanu; ed. îngrijită de E. Curicheru-Vatamanu. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

IARBA și îngerii ei: poezii pentru cei care vor să crească cu cartea măricei / Ion Vatamanu; il.: M. Vatamanu. – Ch.: Bons Offices, 2011. – 108 p.: il.

NIMIC nu-i zero / Ion Vatamanu; îngrijirea text.: E. Curicheru-Vatamanu; selecț.: A. Suceveanu; il.: A. Ussow; cop.: V. Zmeev. – Ed. a 3-a. – București; Ch.: Litera Internațional. – 2004. – 302 p.: il. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 519).

101 POEME / Ion Vatamanu; Asoc. Culturală „Ideal”; Soc. Culturală „Apollon”; selecț.: M. Prepeșiță. – Ed. a 2-a. – Ch.: Ideal; București: Biodova, 2011. – 110 p. – (Colecția Ideal; 1).

OGLINDA mofturoasă / Ion Vatamanu; il.: A. Smâșleaev. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – [16] p.: il. – (Poezii de seama voastră).

SĂ MĂ chemați să vă cânt / Ion Vatamanu; ed. îngrijită de E. Curicheru-Vatamanu. – Timișoara: Augusta, 2000. – 172 p.

UMBRE. Poetul și imperiul: (poeme inedite) / Ion Vatamanu; pref. și comentarii: V. Răileanu; biobibliogr.: M. Cebotari. – Iași: Tipo Moldova, 2015. – (BIBLIOFIL: poezie contemporană).

ZIDIRE pe osul ființei: eseuri / Ion Vatamanu; îngrijire de E. Curicheru-Vatamanu; coord.: V. Căpățână. – București: Biodova, 2008. – (Scriitori români contemporani).

Referințe critice

ION Vatamanu: bibliogr. / Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”; alcăt.: Claudia Tricolici. – Ch.: Cartier, 1997. – 160 p.: il., fotogr. – (Bibliografie).

IUBIREA până la capăt: Omagiu lui Ion Vatamanu / coord.: C. Trifan, V. Nazar. – Ch.: Prut Internațional, 2012. – 268 p.

BANTOȘ, Ana. Factorul cultură în scrierile lui Ion Vatamanu // Bantoș, Ana. Recuperarea autenticului / Ana Bantoș. – Ch., 2006. – P. 48-52.

BOSTAN, Grigore. Ion Vatamanu // Bostan, Grigore. Pagini de literatură română: Bucovina, regiunea Cernăuți. 1775-2000: (compendiu și antologie) / Grigore Bostan, Lora Bostan. – Cernăuți: Ed. Alexandru cel Bun, 2000. – P. 404.

CIOCANU, Ion. Ion Vatamanu – deopotrivă al Basarabiei și Bucovinei // Ciocanu, Ion. În marginea și-n miezul poeziei / Ion Ciocanu. – Iași: Tipo Moldova, 2015. – P. 62-65. – (OPERA OMNIA: Dicționar).

CIOCANU, Ion. Ion Vatamanu, retorica inspirată și metafora insolită // Ciocanu, Ion. Salahorind...: Articole, cronici, portrete și medalioane literare. Eseuri răzlețe / Ion Ciocanu. – Ch.: Phoenix, 2008. – P. 60-65.

ROIBU, Nicolae. Ion Vatamanu, fratele nostru // Roibu, Nicolae. Artiști și țărani: (dialoguri, medalioane, eseuri) / Nicolae Roibu. – Ch., 2010. – P. 152-154.

ROMANCIUC, Vasile. Ion Vatamanu: „Eu port puii mei prin țară...” / Vasile Romanciuc // Bucurii pentru copii: poeți contemporani din Basarabia. – Târgoviște; Ch.: Bibliotheca; Cartdidact, 2010. – P. 71-72.

SUCEVEANU, Arcadie. Ion Vatamanu: avatarurile poeziei // Suceveanu, Arcadie. Frumusețea subversivă: Jurnal parizian. Eseuri și articole literare / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Lumina, 2012. – P. 115-123; Suceveanu, Arcadie. Cariatide și coloane: eseuri, portrete, cronici și articole literare / Arcadie Suceveanu; coord. ser.: C. M. Spiridon. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 320. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

SUCEVEANU, Arcadie. Ion Vatamanu – conjugarea verbului a fi // Suceveanu, Arcadie. Emisferele de Magdeburg: eseuri, portrete literare, cronici, articole / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Prut Internațional, 2005. – P. 105. – (Scriitori contemporani).

HOLBAN, Ioan. Poezia lui Ion Vatamanu / Ioan Holban // Convorbiri literare. – 2016. – Nr. 1. – P. 55-60.

CIOCANU, Ion. Adieri de Ion Vatamanu / Ion Ciocanu // Florile dalbe. – 2015. – 18 iun. – P. 15.

JOSU, Nina. „Dor de Ion Vatamanu” / Nina Josu // Lit. și arta. – 2015. – 24 dec. – P. 3.

PILCHIN, Maria. Ion Vatamanu și traduceri din literatura universală / Maria Pilchin // Scriptor. – 2015. – Nr. 11/12. – P. 71-73.

ION Vatamanu // Realități culturale. – 2014. – Nr. 5. – P. 3.

DOUĂ decenii fără Ion Vatamanu // Timpul. – 2013. – 9 aug. – P. 24.

MUNTEANU, Veronica. Ion Vatamanu, eseistul / Veronica Munteanu // Florile dalbe. – 2013. – 1 ian. – P. 8.: fotogr.

NECHIT, Irina. „Verdele verbului”, ocrotit de Ion Vatamanu / Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2013. – 9 aug. – P. 18.

TAMAZLÂCARU, Elena. Două decenii fără Ion Vatamanu / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 2013. – 22 aug. – P. 4.

CACIUC, Tatiana. Cu gândul la poetul drag / Tatiana Caciuc // Florile dalbe. – 2012. – 7 iun. – P. 2.

CIMPOI, Mihai. Ion Vatamanu: o po(i)etică a „sufletului” / Mihai Cimpoi // Lit. și arta. – 2012. – 26 apr. – P. 5.

CIOCANU, Ion. Ion Vatamanu prezent în viața noastră / Ion Ciocanu // Florile dalbe. – 2012. – 31 mai. – P. 7.

CONDREA, Zinaida. „Ție ți-e drag, mie mi-i drag” / Zinaida Condrea, Irina Condrea // Univers pedagogic. – 2012. – 13 dec. – P. 2.

DABIJA, Nicolae. De ziua frunzei, de ziua poetului / Nicolae Dabija // Lit și arta. – 2012. – 24 mai. – P. 1.

ION Vatamanu la microfoanele poeziei și ale istoriei // Jurnal de Chișinău. – 2012. – 8 mai. – P. 20.

LUPAȘCU, Tudor. Ion Vatamanu – savant de certă valoare în domeniul chimiei analitice / Tudor Lupașcu // Lit. și arta. – 2012. – 3 mai. – P. 8.

PALII, Sergiu Petru. Am studiat valențele lumii / Sergiu Petru Palii // Jurnal de Chișinău. – 2012. – 15 mai. – P. 20.

POPOVICI, Iuliu Laurian. La casa părintească din Costiceni a lui Ion Vatamanu / Iuliu Laurian Popovici // Flux. Ed. de vineri. – 2012 – 4 mai. – P. 9.

PROHIN, Victor. Ion Vatamanu / Victor Prohin // Alunelul. – 2012. – Nr. 5/6. – P. 14.

ROIBU, Nicolae. A ars ca o lumânare ca să lumineze o epocă: [în

memoriam Ion Vatamanu] / Nicolae Roibu // Timpul. – 2012. – 10 mai – P. 7.

ROIBU, Nicolae. Un om de cultură și al culturii / Nicolae Roibu // Timpul. – 2012. – 11 mai. – P. 2.

TAMAZLÂCARU, Elena. „Veșnicul mire” al florii de măslin / Elena Tamazlăcaru // Lit. și arta. – 2012. – 26 apr. – P. 5.

VATAMANU-MĂRGINEANU, Leontina. Vârstele poetului / Leontina Vatamanu-Mărgineanu // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 5. – P. 5.

Dedicații lirice

ANTON, Ion. Adevărul absolut: in memoriam Ion Vatamanu / Ion Anton // Limba Română. – 2012. – Nr 9/10. – P. 82-83.

ANTON, Ion. Adevărul absolut: in memoriam Ion Vatamanu // Anton, Ion. Cădere sentimentală pe gânduri: scrieri alese / Ion Anton. – Ch.: Lumina, 2010. – P. 233; Anton, Ion. Anotimpurile clipei / Ion Anton. – Iași: Tipo Moldova, 2015. – P. 543. – (OPERA OMNIA: Poezie contemporană).

CIOCANU, Anatol. Fratele meu: lui Ion Vatamanu // Ciocanu, Anatol. Apropierea de țarm / Anatol Ciocanu. – Ch.: Lumina, 2010. – P. 232-233.

HADÂRCĂ, Ion. Bucoavna Bucovinei viitoare: în amintirea poezilor bucovineni Nicolae Labiș, Ilie Motrescu, Ion Vatamanu, Vasile Levițchi // Hadârcă, Ion. Artera Zen / Ion Hadârcă. – Ch.: Prometeu, 2006. – P. 18-20.

LUȚCAN, Andrei. În primele rânduri: in memoriam Ion Vatamanu // Luțcan, Andrei. Destine trecute prin timp / Andrei Luțcan. – Ch.: AGEPI, 2013. – P. 16.

MORĂRAȘ, Mihai. Cântec pentru verdele de Bucovina: (in memoriam Ion Vatamanu) // Morăraș, Mihai. Cioplitorul de mituri / Mihai Morăraș. – Ch., 2007. – P. 143.

RĂU, Alexe. Bărbat și copil: lui Ion Vatamanu // Rău, Alexe. Podul Mirabeau / Alexe Rău. – Ch.: Lumina, 2012. – P. 83-85.

ROMANCIUC, Vasile. Cântec basarabean: în memoria poetului Ion Vatamanu / Vasile Romanciuc // Lit. și arta. – 2012. – 13 dec. – P. 1.

SUCEVEANU, Arcadie. Ioane-frate: lui Ion Vatamanu // Suceveanu, Arcadie. Corabia de la mansardă: versuri / Arcadie Suceveanu; il.: A.

Ussow. – Ch., București; Litera Internațional, 2003. – P. 157. – (Biblioteca școlară, serie nouă; 471).

SUCEVEANU, Arcadie. Ioane-frate: lui Ion Vatamanu // Suceveanu, Arcadie. Arca dies: versuri / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2008. – P. 121. – (Colecție pentru elevi, studenți).

SUCEVEANU, Arcadie. Ioane-frate: lui Ion Vatamanu // Suceveanu, Arcadie. Cafeneaua Nevermore / Arcadie Suceveanu; n. biogr.: E. Lungu; cop.: A. Ichim. – Ch.: Știința, 2011. – P. 36. – (Antologia unui autor).

SUCEVEANU, Arcadie. Parabola frunzei și a febrilului ei visător: se dedică lui Ion Vatamanu // Suceveanu, Arcadie. Arca dies: versuri / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2008. – P. 32. – (Colecție pentru elevi, studenți).

SUCEVEANU, Arcadie. Parabola frunzei și a febrilului ei visător: se dedică lui Ion Vatamanu // Suceveanu, Arcadie. Corabia de la mansardă: versuri / Arcadie Suceveanu; il.: Alex Ussow. – Ch.; București: Litera Internațional, 2003. – P. 43. – (Biblioteca școlară, serie nouă; 471).

VIERU, Grigore. Punctul: lui Ion Vatamanu // Vieru, Grigore. Lumina de taină: pagini alese cu CD / Grigore. Vieru. – Ch.: Policadran, 2010. – P. 188.

VIERU, Grigore. Punctul: lui Ion Vatamanu // Vieru, Grigore. Limpede ca lacrima / Grigore Vieru. – Ch.: Prut Internațional, 2013. – P. 92; Vieru, Grigore. Cântec de iubire / Grigore Vieru; pref.: A. Suceveanu. – Ch.: Prut Internațional, 2015. – P. 108.

VODĂ, Gheorghe. Rând pe rând: lui Ion Vatamanu, in memoriam // Vodă, Gheorghe. 101 poeme / Gheorghe Vodă. – Ch., București, 2011. – P. 80.

**7 mai – 80 de ani
de la nașterea pictorului
și graficianului
Emil Childescu
1937**

Artist de profunzime care se orientează spre reflectarea unor valori perene de vastă vibrație spirituală. În funcție de teme ale creației, a pus în valoare preponderent teme ce favorizează reprezentarea poetică a na-

turii înconjurătoare, acțiunea benefică a acesteia asupra omului, valorificarea spațiului înconjurător de către om.

Emil Childescu s-a născut la 7 mai 1937 în familia unor țărani înstăriți, Ion și Liuba Childescu, din satul Sculeni, Județul Bălți (actualmente raionul Ungheni). De mic copil vădește înclinații deosebite pentru pictură. „...Ca să mă liniștească, spre a nu face pozne, părinții îmi dădeau bucățele de hârtie de diferite dimensiuni și eu ore în șir „cu limba scoasă” desenam, „conducând” cu creionul pe întreaga foaie”, „...a fost o intuiție de copil. Toată ziua țineam în mână creionul și hârtia. De mic mă interesam de artă, de muzica clasică...”.

Rămâne orfan de tată la o vârstă fragedă. „...Războiul s-a atins și de familia noastră”, spune Emil Childescu, „am pierdut casa, gospodăria, pe tatăl și doi frați ai lui, am supraviețuit numai eu și mama...”. După absolvirea școlii generale, este înmatriculat la Școala Republicană de Arte Plastice „I. Repin” din Chișinău (actualmente Colegiul Republican de Arte Plastice „A. Plămădeală”) (1956), întrerupându-și studiile în anul 1959, odată cu plecarea în armată și revenind la acestea după demobilizare, în anul 1962. Peste ani, plasticianul descrie cu amănunte secvențe din această perioadă ca fiind una profesionistă, dar și de „pornire spirituală”, amintindu-și cu recunoștință de dascălii și colegii care au contribuit la creșterea profesionistă, intelectuală și spirituală.

Activează în calitate de pictor la ziarul „Sovetskaia Moldavia” îndată ce termină studiile. Din anul 1964 devine membru stagiar al Uniunii Artiștilor Plastici, iar peste un an (1965) este membru al Uniunii Artiștilor Plastici. În 1983, deține postul de inspector la Direcția de Arte Plastice a Ministerului Culturii; membru al Comitetului de conducere a Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova (1985). În 1986 contribuie la crearea secției de stampe pe lângă Fondul Artiștilor Plastici.

Debutază cu lucrarea grafică *Întoarcerea* în anul 1965. Pe parcursul carierei sale creează circa 5000 de opere, executate în diferite tehnici și tematici: pictură, desen, afiș, linogravură monocromă și color, acvaforte: *Oamenii satului meu* (1965-1966), *Pământul – țăranilor* (1969), *Omul* (1972), *File ale istoriei* (1974), *Chișinău* (1975-1978), *Luptele de la Sculeni* (1975), *Pământ natal* (1975-1991), *Codrii* (1980-1987), *Crimeea* (1981-1988), *Ismail* (1984-1987), *Studii dunărene* (1985-1986), *Pușkin în Moldova* (1984-2003), *Patria* (1988), *Hristos* (2002) etc.

Un capitol aparte în creația maestrului îl ocupă marea: *Fetița și marea* (1980), *Vânturi sărate* (1999), *Vuietul mării* (2000), *Pe Marea Marmara* (2002), *Plaje pustii* (2003), *Marea* (2003) etc.

Emil Childescu are o galerie de portrete: cântăreața Maria Bieșu, actorul Constantin Constantinov, compozitorii Gheorghe Mustea și Ghenadie Ciobanu, pictorul Gheorghe Vrabie, chipurile dragi ale mamei, bunicii, fiicei. Concomitent, pe parcursul anilor, artistul a abordat și teme din istoria neamului: *Legendele Moldovei* (1981), *Dacă voi nu mă vreți...* (1983-1987), *Moartea lui Lăpușeanu* (1997), *Judecata lui Ștefan cel Mare*, *Ștefan cel Mare* (2003-2004), cât și teme de vastă generalizare conceptuală: *Memoria Hersonesului* (1983), *Icar* (1991), *Măria sa secolul al XX-lea* (1999) etc. A ilustrat opere literare – *La cireșe* (1973) din seria *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă; *Isai* (1976) de Vladimir Beșleagă; *Balade* (1978) de Vasile Alecsandri; *Somnoroase păsărele* (1978) de Mihai Eminescu; *Tata* (1978) de Iuliu Cârchelan; *Podurile* (1986) de Ion C. Ciobanu etc.

Prin caracterul original și profund de tratare sintactică și tehnologică a imaginii realizate, artistul a reușit să creeze lucrări valoroase de înaltă rezonanță culturală la nivel național și internațional. Începând cu anul 1965, debutează la expoziții republicane de artă plastică, urmând mai apoi un șir de participări (personale și de grup); expoziții naționale: 1970, 1972-1977, 1979, 1982, 1986, 1990-2005, 2004, 2010, 2012, 2013, 2015), expoziții internaționale: 1974 (Cipru), 1976 (Bulgaria), 1978 (Polonia), 1982 (Iraq), 1986 (Franța), 1987 (Olanda), 1988, 1990 (Austria), 1996 (Turcia) etc.

Lucrările sale fac parte din colecțiile de stat și particulare: Muzeul Național de Artă al RM (135 lucrări), Muzeul Ținutului Natal al RM (15 lucrări), Casa-muzeu „A. S. Pușkin” din Chișinău (13 lucrări), Muzeul de Artă din Odesa (2 lucrări), Galeria de Artă din Ismail (8 lucrări), Ministerul Culturii al Federației Ruse (2 lucrări) etc.

Operele graficianului s-au bucurat de aprecieri înalte pe plan național și internațional: Medalia de bronz la EREN (Moscova, 1976) pentru *Balade*. În 1978 i se acordă Diploma de gradul II la Concursul Republican și Diploma de gradul III la Concursul Unional pentru *Balade* și *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă. Pentru seria de ilustrații la opera

Alexandru Lăpușneanu de Constantin Negruzzi și pentru ciclul de foi de grafică de șevalet (o serie de acvaforte reunite sub titlul *Patria și 2000 de ani*) i se decernează în anul 1994 Premiul Național în domeniul artelor plastice. În 1999 i se decernează Premiul ONU pentru ciclul de acvaforte *Moldova* și Premiul pentru arta grafică acordat de Uniunea Artiștilor Plastici din RM, iar în 2000 Premiul pentru merite deosebite în artele plastice. Pentru ilustrarea lucrării lui Geo Bogza *Eminescu*: basm i se acordă un nou premiu. În 2001 se învrednicește de Premiul „Mihai Eminescu”. Pe lângă premiile menționate, în anul 1997 i se acordă Titlul de Maestru în Arte Plastice. Pentru merite deosebite în dezvoltarea artelor plastice, succese remarcabile în activitatea de creație și contribuție la propagarea valorilor morale și spirituale în anul 1999 devine deținător al Medaliei „Mihai Eminescu”, iar în anul 2012 i se conferă „Ordinul Republicii”. Creația plasticianului Emil Childescu parvine în fața istoriei artelor plastice prin realizări valoroase de calitate expuse în lucrările ALKENT ACTUEL ART YAYINLARI apărută în 1996 la Gerçeklestirdigi, iar în 2005 la Editura Cartea Moldovei apare cartea *Emil Childescu: grafică, pictură, evoluții și sinteze*, autor Constantin Spânu.

Referințe

Încerc să pictez chipul simbolic al meleagului natal, să redau frumusețea lui irepetabilă și să adresez oamenilor apelul să păstreze această frumusețe, tot ce le-a dat acest pământ, ca pe cea mai scumpă zestre.

Emil Childescu

Îndeplinite în tuș negru cu penița și cu o ustensie din stuf, prelucrată manual de către artist pentru a fi utilizată eficient în arta graficii, aceste imagini, prin calitatea și expresia artistică a lor, corespund într-un tot spiritului launtric al creației literare a clasicului humuleștean și într-o mare măsură oglindesc măiestria artistică de care dispune Emil Childescu.

Emil Childescu cunoaște temeinic viața de la țară. Acest lucru l-a ajutat să creeze tipuri și caractere ale omului de la sat.

Constantin Spânu

Pânzele pictorului Emil Childescu emană o fericire nemărginită a omului de a trăi pe pământul pașnic. Pictorul face risipă de adevărată dragoste pentru viața rurală. El parcă s-ar întoarce la cuibul copilăriei, la lumea așa de apropiată și cunoscută lui, la truda zilnică a țăranilor, în mijlocul cărora s-a născut mama sa, el însuși.

Larisa Mihailo

[Emil Childescu] și-a perfecționat măiestria artistică, însușind tehnici grafice complicate, cum ar fi acvaforte și linogravura în culori, practicarea cărora l-a făcut să-și elaboreze un stil propriu, expresiv și elevat. Structura interioară a compozițiilor sale, selectarea riguroasă a componentelor, ierarhizarea și amplasarea lor în spațiu [...] vorbesc despre un artist plastic dotat cu capacitatea de a pătrunde în esența și structura interioară a lucrurilor și fenomenelor.

Gheorghe Vrabie

Titluri pentru expoziții

Emil Childescu – un „Creangă” al picturii naționale
Sub aripa culorilor lui Emil Childescu
Emil Childescu invită la expoziție
Vernisajul picturilor lui Emil Childescu

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

ALECSANDRI, Vasile. Chirița în Iași sau două fete ș-o neneacă / Vasile Alecsandri; il.: Emil Childescu. – Ed. a 3-a. – Ch.; București: Litera Internațional, 2003. – 272 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 207).

ALECSANDRI, Vasile. Înșiră-te mărgărite / Vasile Alecsandri; il.: Emil Childescu. – Ch.; București: Litera Internațional, 2004. – 230 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 489).

BEECHER-STOWE, Harriet. Coliba unchiului Tom. În 2 vol. / Harriet Beecher-Stowe; trad.: M. Gheorghiu; il.: Emil Childescu. – Ch.: Litera; București: David, 1997.

CREANGĂ, Ion. Amintiri din copilărie; Povești; Povestiri / Ion

Creangă; il.: Emil Childescu. – Ch.; București: Litera Internațional, 2008. – 260 p.

CREANGĂ, Ion. Ivan Turbincă: poveste / Ion Creangă; il.: Emil Childescu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2006. – 32 p.

CREANGĂ, Ion. La scăldat: (fragm. din „Amintiri din copilărie”) / Ion Creangă; il.: Emil Childescu. – Ch.: Lit. artistică, 1980. – 24 p.: il.

CREANGĂ, Ion. Povestea lui Stan Pășitul / Ion Creangă; il.: Emil Childescu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2007. – 28 p.

CREANGĂ, Ion. Pupăza din tei: fragment de poveste / Ion Creangă; il.: Emil Childescu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2002. – 28 p.: il.

DRUȚĂ, Ion. Daruri / Ion Druță; il.: Emil Childescu. – Ch.: Lit. atistică, 1983. – 48 p.

EMINESCU, Mihai. Făt-Frumos din lacrimă: basm / Mihai Eminescu; il.: Emil Childescu. – Ch.: Litera, 1997. – 56 p.

EMINESCU, Mihai. Somnoroase păsărele / Mihai Eminescu; il.: Emil Childescu. – Ch.: Litera 1997. – 28 p.

HASDEU, B. P. Muntele și valea / B. P. Hasdeu; il.: Emil Childescu. – Ch.; București: Litera Internațional, 2001. – 344 p.

HASDEU, B. P. Răzvan și Vidra / B. P. Hasdeu; conc. graf. a col.: V. Zmeev; il.: Emil Childescu. – Ed. a 3-a. – Ch.; București: Litera Internațional, 2003. – 320 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 405).

MĂTASĂ, Elena. Maria Oltea – mama lui Ștefan cel Mare / Elena Mătasă; il.: Emil Childescu. – Ch.: Știința, 1997. – 28 p.

PETRESCU, Cezar. Fram – ursul polar / Cezar Petrescu; il.: Emil Childescu. – Ch.: Hyperion, 1990. – 160 p.

REID, Thomas Mayne. Călărețul fără cap. În 2 vol. / Thomas Mayne Reid; trad.: E. Șișmanian, M. Gafton; il.: Emil Childescu. – Ch.: Litera; București: David, 1998.

Referințe critice

SPÂNU, Constantin. Emil Childescu. Grafică, pictură: evoluții și sinteze / Constantin Spânu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2005. – 320 p.: il.

CHILDESCU Emil // Grafică de carte moldovenească = Knižnaâ grafika Moldavii / alcăt.: Raisa Akulova. – Ch., 1986. – P. 90-95.

CHILDESCU Emil // Literatura și arta Moldovei: encicl. Vol. 1. – Ch., 1985. – P. 293.

MUSTEAȚĂ, Elena. Reflecții asupra expresiei artistice în ciclul „Secolul XXI” / Elena Musteață // *Arte*. 2001. – Ch., 2001. – P. 118-120.

ROIBU, Nicolae. O expoziție personală a pictorului Emil Childescu a fost vernisată la Muzeul Național de Arte / Nicolae Roibu. – Disponibil pe internet: <http://moldpres.md/news/2015/03/04/15001439>

SPĂNU, Constantin. Emil Childescu invită la expoziție / Constantin Spănu // *Artinfinit*. – 2015. – Nr. 7. – Disponibil pe internet: <http://artinfinit.md/cgblog/5609/64/Emil-Childescu-invita-la-expozi-ie>

EMIL Childescu. „Oamenii secolului XX” // *Flux*. Ed. de vineri. – 2013. – 13 dec.

EXPOZIȚIA personală a lui Emil Childescu „Omenii secolului XX”: Expoziție de pictură și grafică la Muzeul Național de Artă // *Moldova suverană*. – 2013. – 17 dec. – P. 4.

DONȚU, Tatiana. Născut din artă pentru artă: Emil Childescu la 75 de ani de la naștere / Tatiana Donțu. – Disponibil pe internet: <http://transilvanialachisinou.blogspot.md/2012/05/nascut-din-arta-pentru-arta-emil.html>. – (5 mai 2012).

POSTOLACHE, Gheorghe. Emil Childescu. Fascinația culorilor / Gheorghe Postolache // „*MIC*”. – 2012. – Nr. 5. – P. 14.

**31 mai – 125 de ani
de la nașterea scriitorului rus
Konstantin Paustovskij
(1892-1968)**

Narațiunile scriitorului rus Konstantin Paustovski sunt străbătute de lirism, de meditație personală și descrierea pitorească, evocând întinderile apelor și nostalgia depărtărilor exotice.

Konstantin Paustovski s-a născut la 31 mai în anul 1892, orașul Moscova, în familia lui Gheorghii și Maria Paustovski. Autorul scria despre familia sa că „se distingea prin deosebita ei capacitate de a lua parte la durerea altuia și prin dragostea ei față de oameni, precum și printr-o totală lipsă de spirit practic”.

Copilăria și adolescența și-a petrecut-o în Ucraina, studiind mai întâi la Gimnaziul nr.1 din Kiev (1904). După divorțul părinților (1908), câteva luni trăiește la un unchi din Breansk, unde învață la liceul din

acest oraș, iar în 1909 revine în orașul Kiev. „...Am învățat la gimnaziul din Kiev. Promoția noastră a avut noroc: noi am avut profesori la obiecte umanitare, de istorie și psihologie. Literatura noi o știam și o iubeam și, desigur, mult timp petreceam lecturând...”

Datorită situației precare a familiei, viitorul scriitor este nevoit să-și câștige singur existența de la 15 ani, dând meditații. Iată ce ne scrie despre această perioadă scriitorul: „A fost ultima vară a adevăratei mele copilării. Pe urmă am început liceul. Familia noastră se risipise. Am rămas de tânăr stingher și încă din ultimele clase de liceu îmi agoniseam singur traiul și mă simțeam cu totul independent”.

Finisând studiile liceale (1912), se înscrie la Universitatea din Kiev, Facultatea Fizică-Matematică. Peste un an se transferă la Facultatea Istorie-Filologie. După doi ani de zile se schimbă la Universitatea din Moscova, Facultatea Juridică, dar este nevoit să-și întrerupă studiile din cauza Primului Război Mondial.

În perioada 1913-1929 are diverse ocupații: șofer de tramvai, anestezist, marinar, muncitor la diferite fabrici, profesor de literatură rusă, ziarist. Pe parcursul celui de-al Doilea Război Mondial este corespondent de război pe Frontul de Sud.

Începe a scrie încă din anii de liceu. Prima nuvelă *На воде* (Pe ape) îi apare în anul 1911 în almanahul „Огни”, semnând cu pseudonimul „К. Балагин”. Doi ani mai târziu publică nuvela *Четверо* (În patru) în revista pentru tineret „Рыцарь”. În anul 1916 începe a scrie romanul *Романтики* (Romanticii), care-l va finisa în 1923. În continuare, are o activitate literară bogată, publicând zeci de cărți și numeroase povestiri. Dintre acestea fac parte: *Кара-Бугаз* (1932), *Колхида* (1934), *Черное море* (Marea Neagră) (1935-1936), *Исаак Левитан* (1937), *Тарас Шевченко* (1939), *Северная повесть* (Poveste nordică) (1939), *Мещерский край* (Meleagurile Mescerei), *Повесть о лесах* (Povestea pădurii) (1948), *Рождение моря* (Nașterea mării) (1952) și *Золотая роза* (Trandafirul de aur) (1956). Punctul culminant al operei îl constituie *Повесть о жизни* (Povestea unei vieți) (în 6 cărți) scrisă în perioada anilor 1945-1966, un ciclu autobiografic, urmat de cartea *Примечания на коробке сигарет* (Notițe pe cutia de țigări) (1971). Scrierile lui Pastovski sunt cunoscute mai ales prin măiestritele descrieri ale naturii,

ale omului simplu, care trezesc un puternic ecou în sufletele cititorilor.

Un loc aparte în creația scriitorului îl ocupă povestirile și poveștile pentru copii despre natură și animale, între care: *Теплый хлеб* (Pâinea caldă), *Барсучий нос* (Nasul bursucului), *Котенок и вор* (Pisoiul și hoțul), *Заячьи лапы* (Labele iepurașului), *Стальное кольцо* (Inelul de oțel) ș. a.

Datorită puterii de pătrundere a sufletului omenesc și înaltelor calități artistice ale scrierilor sale, Konstantin Paustovski este foarte apreciat în patria sa și peste hotarele ei. A fost decorat de două ori cu Ordinul „Drapelul Roșu de Muncă” (1932, 1962), Ordinul „Lenin” (1967), iar în 1965 este propus la Premiul Nobel în domeniul literaturii.

Se stinge din viață la 14 iulie 1968.

După operele scriitorului sunt regizate filme artistice și de desene animate. Astăzi numele lui îl poartă biblioteci, școli, străzi din Ucraina și Rusia. În memoria scriitorului au fost dezvelite monumente și case-muzee în Odesa și Tarusa.

Referințe

Писательство – не ремесло и не занятие. Писательство – призвание. (...) Что же понуждает писателя к его подчас мучительному, но прекрасному труду? Прежде всего – зов собственного сердца. Голос совести и вера в будущее не позволяют подлинному писателю прожить на земле как пустоцвет и не передать людям с полной щедростью всего огромного разнообразия мыслей и чувств, наполняющих его самого.

Поэтическое восприятие жизни, всего окружающего нас – величайший дар, доставшийся нам от поры детства. Если человек не растерял этот дар на протяжении долгих лет, то он поэт или писатель. (...) Ощущение жизни как непрерывной новизны – вот та плодородная почва, на которой расцветает и созревает искусство.

Моя писательская жизнь началась с желания все знать, все видеть и путешествовать. И, очевидно, на этом она и окончится.

Поэзия странствий, слившись с непрекращенной реальностью, образовала наилучший сплав для создания книг.

Konstantin Paustovski

Удивительно, но Паустовский ухитрился прожить время безумного восхваления Сталина и ни слова не написать о вожде всех времен и народов. Ухитрился не вступить в партию, не подписать ни единого письма или обращения, клеймящего кого-нибудь. Он изо всех сил пытался остаться и поэтому остался самим собой.

Валерий Дружбинский

Среди многочисленных мемуарных книг, созданных в советское время, „Повесть о жизни” Паустовского – одна из самых значительных. Лирическая по манере, сосредоточенная на личном душевном опыте, она показывает эпоху в достаточно широком ракурсе. Судьба художника и судьба времени тесно переплетены в ней и представляют нерасторжимое единство. Поэт-романтик в своей прозе, Паустовский продолжил и развил в литературе романтическое начало, его лирическая манера рассказывать о крупных эпических событиях оказала влияние на многих писателей-современников.

Константин Паустовский, конечно же, романтик – по интенсивности чувства, по лирической напряженности интонации, по максимальному использованию всего спектра заложенных в природе красок, по своей рыцарской верной любви к прекрасной музе странствий, а главное, по возвышенному благородству своего духа.

А. И. Павловский

Книги Константина Паустовского неизменно вызывают чувство нежности и глубокой симпатии. (...) Для того, чтобы заслужить такую естественную, захватывающую любовь надо

обладать редкой способностью открыть в человеческом сердце то, что может быть давно потеряно, забыто, потонуло в нарастающем шуме времени (...).

Константин Паустовский заставляет людей вспомнить какими они были в детстве, вспомнить и заново оценить всю прямоту и неподкупность детского зрения. Точность этого зрения – одна из самых сильных сторон его творчества.

В. Каверин

Titluri pentru expoziții

Великие мысли из сердца Константина Паустовского
 Певец родной природы – Константин Паустовский
 Мир Константина Паустовского
 Путешествие по стране Паустовского

(Т.С.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

ĀERNOE more; Severnaâ povest'; Malen'kie povesti; Zolotaâ roza / Konstantin Paustovskij. – Ch.: Lit. artistică, 1987. – 606 p.

KOT vorûga: rassказы / Konstantin Paustovskij. – Omsk: Knižnoe izdatel'stvo, 1989. – 16 p.

LAVROVYJ venok / Konstantin Paustovskij. – M.: Molodaâ gvardiâ, 1985. – 478 p.

POHOŹDENIÂ Źuka-nosoroga: skazka-byľ' / Konstantin Paustovskij. – M.: Malyš, 1991. – 17 p.

PROŠANIE s letom / Konstantin Paustovskij. – M.: Malyš, 1988. – 14 p.

RASTREPANNYJ vorobej: skazki / Konstantin Paustovskij. – M.: Det. lit., 1986. – 47 p.

SOZVEDZDIE Gonĉih Psov: povesti i rassказы / Konstantin Paustovskij. – Leningrad: Lenizdat, 1987. – 286 p.

ZAĀĀ'I lapy: rassказы i skazki / Konstantin Paustovskij. – M.: Det. lit., 1987. – 127 p.

ZOLOTAÂ roza: povest' / Konstantin Paustovskij. – M.: Pedagogika, 1991. – 220 p.

ZOLOTOJ lin': rasskazy i skazki / Konstantin Paustovskij. – M.: Sov. Rossiâ, 1987. – 127 p.

Referințe critice

IZMAJLOV, A. F. Naedine s Paustovskim: K. G. Paustovskij – prozaik, publicist, kritik, dramaturg / A. F. Izmajlov. – Leningrad: Nauka, 1990. – 134 p.

KREMENCOV, Leonid. K. G. Paustovskij: žizn' i tvorčestvo / Leonid Kremencov. – M.: Prosvetešenie, 1982. – 96 p.

ARZAMASCEVA, I. N. Konstantin Georgievič Paustovskij // Arzamasceva, I.N. Detskaâ literatura / I.N. Arzamasceva, S.A. Nikolaeva. – M., 2000. – P. 327-330.

ČUDAKOVA, N. Konstantin Paustovskij / N. Čudakova // Â poznaû mir: detskaâ ènciklopediâ: Literatura / avt.-sost.: N. Čudakova. – M., 1999. – P. 304-306.

LAHTINA, M. Pisatel' v zerkale literatury: Konstantin Paustovskij / M. Lahtina // Â poznaû mir: detskaâ ènciklopediâ: Russkaâ literatura / avt.-sost.: M. Lahtina. – M., 2006. – P. 262-265.

LEVICKIJ, L. Paustovskij Konstantin Georgievič / L. Levickij // Russkie pisateli 20-go veka: biogr. slovar'. – M., 2000. – P. 541-543.

PAUSTOVSKI Konstantin // Dicționar de scriitori străini / coord.: Manuela Georges. – Cluj-Napoca, 2000. – P. 471-472.

PAUSTOVSKIJ Konstantin Georgievič // Pisateli našego detstva. 100 imen: biogr. slovar'. Č. 2. – M., 1999. – P. 353-357.

PAUSTOVSKIJ Konstantin Georgievič // Vse obo vseh. T. 7. – M., 1997. – P. 330-334.

PAUSTOVSKIJ Konstantin Georgievič // 100 velikih imen v literature. – M., 1998. – P. 337-340.

PAVLOVSKIJ, A. Paustovskij Konstantin Georgievič / A. Pavlovskij // Russkie pisateli. XX vek: biobibliogr. slovar'. Č. 2. – M., 1998. – P. 175-179.

URTMINCEVA, Marina. Paustovskij Konstantin Georgievič //

Urtminceva, Marina. *Slovar' ruskij literatury* / Marina Urtminceva. – Nižnij Novgorod, 1997. – P. 321-323.

KONSTANTIN Paustovski // Noi. – 2016. – Nr. 1. – P.17.

**14 iunie – 85 de ani
de la nașterea scriitorului
pentru copii
Spiridon Vangheli
1932**

Scriitorul îndrăgit al copiilor, cunoscut nu doar în Moldova ci și de parte de hotarele ei, s-a născut la 14 iunie 1932 în satul Grinăuți din părțile Râșcanilor. A avut o copilărie adumbrită de război, foame, de pierderea, la vârsta de 12 ani, a mamei. „... Atâtea am făcut în copilărie, încât nici nu mai știu dacă am fost copil. Mă consideram întotdeauna matur și astăzi îmi este dor de anii copilăriei. În același timp, mă întorc cu gândul în trecut și scriu niște cărți care le trezesc adulților amintiri deosebite...”, va spune mai târziu scriitorul.

Face școala primară din sat. În 1946 intră la școala nr. 1 din Bălți, transferându-se apoi la școala medie din s. Pelinia, pe care o absolveste în 1950. Se înscrie la Institutul Învățătoresc din Bălți, urmând în continuare Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (promoția 1955). După absolvire lucrează profesor, redactor și redactor superior la editurile „Cartea moldovenească” și „Lumina”. În 1968 devine consultant literar la Uniunea Scriitorilor din Moldova, timp de 25 de ani conduce Secția literară pentru copii a Uniunii Scriitorilor. În 1991 este ales Președinte al Centrului PEN din Moldova. Din 1994 este director al Editurii „Turturica” („Oltița”), ulterior fondează Editura pentru copii „Guguța”.

În anii de studenție înființează Foiaia literară și Cenaclul literar al institutului, unde îi are colegi pe Grigore Vieru, Victor Teleucă, Valentin Mândăcanu, Gheoghe Vodă, Mihail I. Ciubotaru și alți viitori scriitori consacrați. Debutază editorial în 1962 cu cartea pentru copii *În țara fluturilor*, urmată de o carte cu „miniaturi sclipitoare” – *Băiețelul din coliba albastră* (1964, 2012, 2014) și cartea de poezii *Balade* (1966). În 1964 devine membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

S-a remarcat prin cărțile sale despre Guguță, în care creează o adevărată epopee a personajului devenit curând o emblemă sugestivă a Copilului universal: *Isprăvile lui Guguță* (1967, 77 de ediții, tradusă în 38 de limbi), *Ministrul bunelului* (1971), *Guguță – căpitan de corabie* (1979). Scriitorul face cunoștință copiilor cu noii săi eroi din cărțile *Columb în Australia* (1972), *Steaua lui Ciuboțel* (1981) și *Pantalonion – țara piticilor* (1989). Pe parcurs editează volumele de sinteză *Guguță și prietenii săi* (1983), *Măria sa Guguță* (1989), *Guguță și prietenii săi* în două volume (1994). În 1999 lansează cartea *Tatăl lui Guguță când era mic*, reeditată în 2012, 2014, inspirată din propria-i copilărie, iar în 2000 editează *Copii în cătușele Siberiei* – cartea-surpriză oferită în dar tuturor copiilor vizitatori ai Salonului Internațional de Carte pentru Copii, ediția a V-a, care este reeditată mai apoi 2013, 2014; *Împărăția lui Ciuboțel* (2010, 2014). În anul 2013 apare cartea *Ștreqaria*, tot în acest an se reeditează *Pantalonion – țara năstrușnicilor* și îi apare o carte nouă *Și eu sunt Guguță*, dialoguri dintre scriitor și cititorii săi. În 2015 apare cartea *Spionul lui Eminescu*.

Împreună cu Grigore Vieru a editat în 1970 renumitul *Abecedar*, reeditat în nenumărate rânduri și refăcut în grafie latină în 1990.

Este cunoscut și ca alcătuitor de antologii și selecții (*Auraș-păcuraș*, 1964; *Carte pentru toți*, 1971; *Șezătoare în codru*, 1973; *Cele mai frumoase flori*, 1987 ș.a.). Una din cele mai recente apariții ale scriitorului, *Carte de citire și gândire* în patru volume (2006, 2007, 2011, 2014), este rodul muncii sale pe parcursul a cinci ani. Volumele adresate copiilor din clasele I-IV, profesorilor și părinților includ cele mai frumoase texte din literatura națională și universală (peste 150 de autori din 35 de țări), informații despre copilăria și viața oamenilor celebri, istoria unor mari descoperiri și alte texte recomandate pentru lecturi suplimentare la orele de limbă română, istorie, știință, educație moral-spirituală.

Cărțile sale au făcut înconjurul lumii, fiind traduse în circa 30 de limbi și editate într-un tiraj de peste opt milioane de exemplare la edituri prestigioase din SUA, Germania, Japonia, Rusia, Ungaria, Finlanda, Țările Baltice, țările din spațiul CSI, China, Bulgaria, Italia și alte țări.

Guguță se numește primul film în desene animate lansat de „Moldova-Film” (1970). Ulterior au fost lansate diafilme și filme în desene

animate: *Moșii Crăciuni, Banca lui Guguță, Pozna lui Guguță, Cum a crescut Guguță într-o noapte, Cușma lui Guguță, Guguță – căpitan de corabie, Guguță – poștaş, Cadoul lui Guguță, Noaptea de Anul Nou, Guguță frizer, Măturătorii* etc. Astăzi Teatrul Municipal de Păpuși din Chișinău poartă numele lui Guguță.

Pe parcursul anilor obține diverse premii, mențiuni, distincții: Premiul de Stat al Moldovei (1980, pentru cartea *Guguță – căpitan de corabie*), Premiul de Stat al URSS (1988), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru cea mai bună carte a anului 1989 (pentru *Pantalonia – țara piticilor*), Premiul „Carte - eveniment” al Salonului Național de Carte de la Chișinău pentru *Guguță și prietenii săi* (1995), Premiul „Carte frumoasă – cinste cui te-a scris”, acordat de Centrul Cultural Francez din Iași (1995), Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române (1996), Premiul „Simpatia copiilor” la Salonul Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău (1997, pentru *Guguță și prietenii săi*), Premiile „Cartea anului” și „Simpatia copiilor” pentru volumul *Tatăl lui Guguță când era mic*, acordate în cadrul aceluiași salon, ediția a IV-a (2000), Premiul special al Uniunii Scriitorilor din România pentru întreaga activitate (2002), Premiul săptămânalului „Literatura și arta” pentru proză, Premiul „Ion Creangă” al Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (2007), Premiul „Cartea pentru promovarea spiritului de toleranță”, acordat de Comisia Națională a RM pentru UNESCO la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XV-a, pentru cărțile *Isprăvile lui Guguță și Împărăția lui Ciuboțel* (2011), Premiul Rusiei „Aleksandr Grin” (2013) în domeniul literaturii pentru copii. Ministerul Învățământului din România îi acordă Marele Premiu pentru Educație (2013), iar Academia de Științe din Moldova îi conferă Medalia „Dimitrie Cantemir” (2013), tot în acest an se învrednicește de Premiul Național al Republicii Moldova. La Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XVIII-a, 2014 cartea *Și eu sunt Guguță* ia Premiul „Cartea anului”, premiul care îl obligă pe scriitor să scrie la ediția a XIX-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret cartea- surpriză. Astfel, în 2015 apare cartea- surpriză *Comoara*. La ediția a XX-a, în anul 2016, cartea *Spionul lui Eminescu* obține Premiul Primăriei Chișinău. Scriitorul se învrednicește de Diploma de

Onoare „Hans Christian Andersen” a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY), oferită în 1974 pentru cartea *Ministrul bunelului*, ceea ce certifică recunoașterea sa în plan internațional. Deține titlurile onorifice de Maestru Emerit al Artei (1982) și Scriitor al Poporului din Republica Moldova (1992). În 1996 este decorat cu „Ordinul Republicii”, iar în 2012 Organizația Mondială pentru Inventică, la inițiativa AGEPI, i-a acordat Medalia de Aur OMPI „Pentru creativitate”. La 6 iunie 2012 i se oferă Titlul Onorific Doctor Honoris Causa al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. În anul 2012 Spiridon Vangheli a devenit cetățean de onoare al municipiului Chișinău.

Printr-o hotărâre de guvern anul 2013 a fost decretat „Anul Spiridon Vangheli”. Tot în acest an s-a emis o monedă jubiliară cu imaginea lui „Guguță” și instituirea Premiului „Spiridon Vangheli” pentru cele mai bune cărți destinate copiilor și tineretului.

Personajul Guguță a devenit foarte popular. Fabrica de jucării din Durlăști confecționează păpușa „Guguță” (1982). A fost lansată insigna „Guguță” (1983). Teatrul Municipal pentru copii din Chișinău poartă numele „Guguță” (1992). Fabrica de bomboane „Bucuria” produce ciocolata „Guguță” (1996). Școala primară din Ungheni (1997) și Școala primară nr. 21, Bălți (2005) poartă numele scriitorului etc.

Referințe

Guguță nu mai este al meu, ci al copiilor de pretutindeni.

Când eram mic, visam să ajung în țări îndepărtate, ca orice copil. Apoi, când am devenit adult, am văzut multe țări, mai îndepărtate și mai apropiate. Dar cea mai frumoasă Australie, Japonie sau Americă Latină este copilăria noastră și mai frumos decât acolo nu este nicăieri. Păcat că ajungem prea târziu să înțelegem acest lucru.

Nu poți să scrii pentru cei mici, dacă ești gol pe dinăuntru. Trebuie să ai copilul în suflet, să știi să te înalți la nivelul lui. Literatura pentru copii este o mare algebră în care trebuie să te apropii de pici și să nu-i duci în

eroare. Cartea trebuie să aibă acțiune, să fie captivantă și să schimbe unghiurile de vedere. Ea trebuie să fie interesantă și pentru cei mari. Eu nu hrănesc copiii cu rămășițele de la masa mea, eu le dau tot ce am mai bun, iar ei îmi răspund cu aceeași dragoste.

Spiridon Vangheli

Spiridon Vangheli a venit în literatura pentru copii ca o ploaie rodnică pe un pământ ars și chinuit de secetă. Dintr-o semință cerească pe care Dumnezeu, supărat pe oameni, o ținea în rezervă pentru o altă planetă și pe care o scăpase pe pământ, răsărise o plantă miraculoasă preschimbată apoi într-un copil neobișnuit numit *guguță*. Guguță este de o uluitoare imaginație și inventivitate și de caracter luminos și dinamic, caracter care, din păcate, lipsește deseori celor vârstnici.

Obținem, prin Guguță, cea mai strălucită izbândă a scrisului nostru modern pentru copii. Guguță e un Făt-Frumos al nostru. Ciuboțel, Grăia-Singur, Titirică (...) sunt, ca și Guguță, expresia copilăriei adevărate, nefalsificate literar, purtătoare a frumosului și a libertății interioare (...) Iată de ce opera acestui mare scriitor pentru copii va fi mereu și cu același nestins interes citită și de copii, și de omul matur.

Grigore Vieru

Cartea, pentru el, pentru Spiridon Vangheli, este totul. Copilul, pentru el, pentru Spiridon Vangheli, e totul. S-a dăruit și se dăruiește scrisului total. Împătimit scrie, împătimit vorbește. Ca un mare cugetător, scriitor, învățător, profesor. Nu admite falsul, neomenescul, nimicnicia ambițioasă. Nu învârtește cuvântul pe vârful limbii, ca să pară altul decât este. A fost, de când îl țîn minte, al acestei palme de pământ dintre două ape și a rămas, a crescut până la inimă în pământ, se ține de vatră cu rădăcinile. Este singurul scriitor basarabean așteptat în fiecare sat, în fiecare cătun, de elevi și profesori, are prieteni, are mulți prieteni, are cărți, are multe cărți, traduse în 37 de țări.

Dumitru Matcovschi

Scrisul lui Spiridon Vangheli nu copie viața, ci mai degrabă viața e predispusă să copie ceea ce se întâmplă în cărțile sale. Aproape fiecare

sat din Moldova are azi un Guguță, iar pe ici-colo și câte un Titirică, un Ciuboșel (...) Cartea despre el e ca o scoică ce păstrează în ea murmurul copilăriei. (...) Cărțile scriitorului sunt ca niște corăbii care scot copiii în larg, ca să se întoarcă apoi după alți copii.

Proza lui Spiridon Vangheli (...) e chemată să ne prelungească copilăria. Cu o oră. Cu o zi. Cu un veac. Cât îi aveam cartea în preajmă – suntem copii.

Nicolae Dabija

Spiridon Vangheli este primul eliberator al copilului. De la Creangă până la El copilăria părea sechestrată și lipsită de orice drepturi. Fanteziile copilului, firea-i inventivă fiind înlănțuită, iar felul de a se exprima – canonizat și „terrorizat” de restricțiile celor vârstnici (...) A dăruit neamului un copil-minune al nostru, crescut pe arborele genealogic al neamului ... din rădăcini ancestrale – pe Guguță. (...) Guguță este oglinda (geamănu!) copilului din noi! (...) Vangheli se face străjerul fidel al celei mai minunate vârste (Lumi) – Copilăria.

Claudia Partole

Prozatorul are fantezie, are limbă frumoasă și umor de bună calitate. Spiridon Vangheli e un scriitor din familia nobilă a lui Ion Creangă ivit prin părțile Bălților, acolo unde miturile vechii lumi rurale luptă cu tragediile unei istorii sălbatice.

Eugen Simion

Spiridon Vangheli știe să surprindă viziunea copilului în procesul de cunoaștere a lumii. De aici și forța emotivă a scrisului său... Opera lui Vangheli e bine cunoscută pe toate continentele. E un lucru rar pentru o literatură mică scrisă într-o limbă care nu e de circulație universală...

Vladimir Beșleagă

Prin opera lui Spiridon Vangheli copilăria a aprins o candelă cu flacără de aur în altarul limbii române din acea parte fermecată de țară românească numită Basarabia. Spiridon Vangheli este un copil cu suflet de uriaș, călător pe toate meridianele cu noua sa tolbă de povești humuleștene. Copiii, copilăria, pacea și fericirea de a exista a lumii de pretutindeni prin copii și copilărie și-au găsit în Spiridon Vangheli un

prieten adevărat, un demiurg copil al speranței într-o adevărată poiană de lumină atât de necesară tuturor vietăților lumii.

Dumitru Vacariu

(...) Un copil, care n-a citit la vârsta lui nicio carte a domnului Spiridon Vangheli, are în viață un gol de nerecuperat. Adevărul e că și maturii îi citesc cărțile cu același interes ca și copiii. Vorba academicianului Mihai Cimpoi: „Cum să te desparți de Guguță când tu însuși ești Guguță?” Micul erou al lui Spiridon Vangheli face suprema minune: pe voi, cei mici, vă duce între cei mari, pe noi, iști mari, ne întoarce la întreaga noastră copilărie.

Scriitorul Spiridon Vangheli este un etalon al literaturii pentru copii, este mândria, onoarea, inteligența. El este Ambasadorul copiilor din Basarabia în multe țări. Și cel mai mare premiu pentru scriitor îl constituie dragostea copiilor din întreaga lume pentru creația sa.

Claudia Balaban

Orele de inspirație ale lui Spiridon Vangheli poartă numele eroilor săi. El a reușit să picure peste lumea văzută și cea nevăzută a eroilor săi un strop din copilăria eternă.

Victor Prohin

Titluri pentru expoziții

Îmi scriu cartea cum ai țese un covor...

EVANGHELIA lui Spiridon Vangheli

Drumul spre țara lui Guguță și Ciuboțel

Omul născut sub steaua norocoasă a copilăriei

Spiridon Vangheli – pe unda inocenței înnobilitoare

Spiridon Vangheli – tezaurul copilăriei

Un scriitor de-o seama cu toți copiii

Spiridon Vangheli – Guguță al lumii

(T.C.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

BĂIEȚELUL din Coliba Albastră / Spiridon Vangheli; des.: Igor Vieru. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2011. – 96 p.: il.

COPII în cătușele Siberiei: nuvelă inspirată din fapte reale / Spiridon Vangheli; il.: Constantin Balan. – Iași: Doxologia, 2014. – 60 p.: il.

ČUBO iz sela Turturika / Spiridon Vangheli; pereskaz s mold.: Ūrij Koval'; hudož.: Boris Diodorov. – SPb.: Reč, 2012. – 112 p.: il.

GHIOCICA / Spiridon Vangheli; il.: Alexei Colâbneac. – Ch.: Lumina, 1991. – 332 p. – (Biblioteca școlarului).

GUGU / Spiridon Vangheli; ill. di Marcella Brancaforte; trad. di Beatrice Masini. – Padova: Ed. Messagero di S. Antonio, 2003. – 100 p.: il. – (I gatti bianchi).

GUGUCÈ – kapitan korablâ / Spiridon Vangheli; per.: V. Berestov; hudož.: B. Diodorov. – M.: Drofa, 2002. – 160 p.: il.

GUGUȚĂ și prietenii săi. În 2 vol. / Spiridon Vangheli. – Ch.: Turturica, 1996.

ISPRĂVILE lui Guguță / Spiridon Vangheli; des.: Boris Diodorov. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2013. – 144 p.: il.

ÎMPĂRĂȚIA lui Ciubotel / Spiridon Vangheli; des.: Boris Diodorov. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2013. – 126 p.: il. color.

PANTALONIA – țara năstrușnicilor / Spiridon Vangheli; pict.: Iurie Leu. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2013. – 158 p.: il. color.

SPIONUL lui Eminescu : (O nouă povestire din seria *Tatăl lui Guguță când era mic*) / Spiridon Vangheli; il.: Constantin Balan. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2015. – 48 p.

ȘI EU sunt Guguță: (scriitorul în dialog cu cititorii săi) / Spiridon Vangheli; il.: Aurel Guțu; pict.: Igor Vieru, Alexei Colâbneac, Ion Moraru [et al.]. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2013. – 140 p.: il.

ȘTRENGARIA / Spiridon Vanghei; il.: Alexei Colâbneac, Igor Vieru, Aurel Guțu. – Ed. a 2-a. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2013. – 120 p.: il.

TATĂL lui Guguță când era mic / Spiridon Vangheli; il.: I. Moraru; cop.: V. Pogolșa. – Ed. a 3-a. – Ch.: Ed. pentru copii „Guguță”, 2013. – 136 p.: il.

Referințe critice

SPIRIDON Vangheli și universul senin al copilăriei: biobibliogr. / Min. Culturii al RM; Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: Tamara Maleru. – Ed. a 2-a rev. și compl. – Ch.: Baștina-Radog, 2012. – 272 p.

ARMAȘU, Ludmila. Structuri și formule narative în proza pentru copii a lui Spiridon Vangheli: autoreferat al tezei de doctor în filologie / Ludmila Armașu. – Ch., 2002. – 23 p.

CAIA, Olguța. Spiridon Vangheli. Pelerin pe drumuri nemțene / Olguța Caia. – Iași, 2011. – 176 p.: fotogr.

AGACHI, Catinca. Schițe de portret: Spiridon Vangheli // Agachi, Catinca. Literatura română în țările vecine. 1945-2000 / Catinca Agachi. – Iași, 2005. – P. 193-194.

BOTEZATU, Eliza. Spiridon Vangheli sau mitul copilăriei // Botezatu, Eliza. Critică literară / Eliza Botezatu. – Ch., 2008. – P. 101-114.

BUSUIOC, Nicolae. În universul senin al copilăriei: [Spiridon Vangheli] // Busuioc, Nicolae. Aperto libro: cronici, lecturi, idei / Nicolae Busuioc. – Iași, 2014. – P. 17-19.

CIOCANU, Ion. Două cărți noi ale lui Spiridon Vangheli // Ciocanu, Ion. Scriitori de ieri și de azi / Ion Ciocanu. – Ch., 2004. – P. 51-59.

CIOCANU, Ion. Spiridon Vangheli // Ciocanu, Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova / Ion Ciocanu. – Ch., 1998. – P. 341-346.

DABIJA, Nicolae. Evanghelia lui Vangheli // Dabija, Nicolae. Biserica pe roți: (Mesaje din Basarabia) / Nicolae Dabija. – Bacău, 2014. – P. 143-146.

RACHIERU, Adrian Dinu. Spiridon Vangheli și „brandul” Guguță // Rachieru, Adrian Dinu. Poeți din Basarabia: un veac de poezie românească / Adrian Dinu Rachieru. – București; Ch., 2010. – P. 240-243.

SPIRIDON Vangheli // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicț. bibliogr. / alcăt.: Maria Harea, Elena Cugut. – Ed. a 2-a rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 391-392.

VIZITIU, Angela. Copilul și natura: tragedia discordiei dintre real și spiritual (speranță-vis-ideal) în operele lui Ghenghiz Aitmatov și Spiri-

don Vangheli / Angela Vizitiu // Probleme actuale ale științelor socio-umane în condițiile integrării europene. – Ch., 2006. – P. 256-261.

CIOBANU, Raisa. Privire din grădina copilăriei: [Spiridon Vangheli, „Spionul lui Eminescu”] / Raisa Ciobanu // Lit. și arta. – 2016. – 26 mai. – P. 1.

MUNTEANU, Tatiana. Explorarea textului „Primăvara” de Spiridon Vangheli / Tatiana Munteanu // Făclia. – 2016. – 29 apr. – P. 6.

UNGUREANU, Lidia. Copilul care trăiește în sufletul meu: [Spiridon Vangheli la copiii din Ialoveni] / Lidia Ungureanu // Florile dalbe. – 2016. – 16 iun. – P. 3.

COCIERU, Mariana. Dimensiunea folclorică a creației lui Spiridon Vangheli / Mariana Cocieru // Philologia (Chișinău). – 2015. – Nr. 5-6. – P. 55-64.

MOISEI, Veronica. Spiridon Vangheli – universul copilăriei: activitate extracurriculară / Veronica Moisei, Natalia Moglan // Învățătorul modern. – 2015. – Nr. 6. – P. 76-78.

TIPA, Violeta. Guguță – un erou arhetipal / Violeta Tipa // Antares-Axis Libri. – 2015. – Nr. 6. – P. 50-54.

VRABIE, Diana. Proza scurtă pentru copii între tradiționalism și postmodernism / Diana Vrabie // Spații culturale. – 2015. – Nr. 40. – P. 22-24.

BUTNARU, Tatiana. Elemente de mitologie autohtonă în creația lui Spiridon Vangheli / Tatiana Butnaru // Philologia (Chișinău). – 2014. – Nr. 5-6. – P. 56-61.

CIOBANU, Raisa. „Fiule, tu m-ai chemat?” / Raisa Ciobanu // Lit. și arta. – 2014. – 20 febr. – P. 8.

CIOCANU, Ion. Guguță în artele vizuale / Ion Ciocanu // Florile dalbe. – 2014. – 29 mai. – P. 7.

CODREANU, Theodor. Guguță la judecata cititorilor / Theodor Codreanu // Oglinda literară. – 2014. – Nr. 146. – P. 28.

ÎMPĂRĂȚIA lui Ciuboțel // Lit. și arta – 2014. – 28 aug. – P. 10-11.

LUMEA copilăriei nu are vârstă: a fost inaugurat Anul Spiridon Vangheli // Vocea poporului. – 2014. – 18 ian. – P. 8.

MOVILĂ, Lica. „Copilul din mine mă ajută să comunic cu toți copiii lumii”: [Anul Spiridon Vangheli] / Lica Movilă // Florile dalbe. – 2014. – 1 ian. – P. 2-3.

POPA, Pavel. Calendar cronologic: Spiridon Vangheli / Pavel Popa // Realități Culturale. – 2014. – Nr. 6. – P. 5.

CARTEA vieții lui Spiridon Vangheli // Ziarul de Gardă. – 2013. – 21 noiembr. – P. 24.

HOLBAN, Ioan. Proza lui Spiridon Vangheli / Ioan Holban // Lit. și arta. – 2013. – 17 oct. – P. 4.

ROIBU, Nicolae. Anul Vangheli, la noi și în întreaga lume / Nicolae Roibu // Timpul. – 2013. – 8 mart. – P. 20.

Dedicații lirice

CARP, Corina. Scrisoare către tatăl lui Guguță / Corina Carp // Lit. și arta. – 2016. – 26 mai. – P. 1.

LISNIC, Lidia. Lui Spiridon Vangheli // Lisnic, Lidia. Eu cred...: [versuri] / Lidia Lisnic. – Ch, 2012. – P. 79-80.

MARTEA, Lilia. Închinare lui Spiridon Vangheli / Lilia Martea // Învățătorul modern. – 2011. – Nr. 5. – P. 52.

ROȘIORU, Nicolae. Cușma lui Guguță: lui Spiridon Vangheli // Roșioru, Nicolae. Îmblânzitorul de Privighetori: poezii / Nicolae Roșioru. – Ch., 2012. – P. 111; Tropoțel și Tropoțica. – 2015. – Nr. 2. – P. 12; Florile dalbe. – 2012. – Nr. 5. – 7 febr. – P. 4.

TUNICI, Iustin. Admirație: dedicată bunicului nostru Spiridon Vangheli / Iustin Tunici // „a”MIC”. – 2013. – Nr. 7-8 – P. 46.

VIERU, Grigore. Tu știi: lui Spiridon Vangheli // Vieru, Grigore. Taina care mă apără / Grigore Vieru. – Iași, 2009. – P. 295.

17 iunie – 70 de ani de la nașterea actriței de teatru și cinema Ninela Caranfil 1947

Actriță de teatru și film. S-a născut la 17 iunie 1947, în Satul Nou Cimișlia, în familia lui Chiril Caranfil, felcer, și a Mariei (n. Antoci), casnică.

După absolvirea Școlii medii de cultură generală din Cimișlia, în 1964, trece concursul pentru grupa din Moldova de viitori studenți la Institutul de Stat de Artă Teatrală „A. Lunacearski” din Moscova (GHI-

TIS). La această faimoasă școală de teatru a avut redevabili profesori: Olga Pâjova, Boris Bibikov, precum și pe artistul și literatul Simion Ghimpu din Chișinău, care le predă cursul de arta vorbirii, de fapt limba română literară.

Ca licențiată a GHITIS-ului, în vara lui 1969, a fost angajată la Teatrul Muzical-Dramatic „A. S. Pușkin” din Chișinău (în prezent – Teatrul Național „Mihai Eminescu”), unde, împreună cu alți colegi de studii teatrale, Ninela Caranfil s-a lansat cu roluri diferite în patru spectacole de diplomă: *Omul cu armă* de N. Pogodin; *Corbul* de Carlo Gozzi; *Pâine câștigată* de A. Ostrovski; *Tangoul criminal* de E. Ranet. Deși se impune original în roluri noi, în 1970 este victima unei „reduceri de cadre la teatru”.

În 1972 este invitată de către regizorul Sandri Ion Șcurea la Teatrul Luceafărul pentru rolul Doicii din piesa *Ipolit* de Euripide. La invitația regizorului Veniamin Apostol, în 1976, Ninela Caranfil revine la teatrul unde își începuse cariera de actriță, fiind până în prezent actriță a Teatrului Național „Mihai Eminescu”. În perioada 1999-2001, a activat ca vice-ministru al culturii.

În trei decenii și jumătate de carieră artistică Ninela Caranfil a interpretat circa 30 de roluri, personaje de diferită factură (de la comice la dramatice și tragice), dintre care: Zița din *O noapte furtunoasă*; Eleonora și Olea din *Tata*; Efimia și Elena din *Pomul Vieții*; Vera din *Abecedarul*; Poșlepkina din *Revizorul*; Mama din *Om și gentilom*; Ursula din dramatizarea *Un veac de singurătate* ș.a.

În teatru a colaborat cu regizorii: Valeriu Cupcea, Veniamin Apostol, Andrei Băleanu, Sandri Ion Șcurea, Silviu Fusu, Vitalie Rusu, Emil Gaju, Cătălina Buzoianu de la București, Peter Bokor din Canada etc. I-a avut parteneri de spectacole (inclusiv radiofonice) pe actorii Constantin Constantinov, Dumitru Caraciobanu, Arcadie Plăcintă, Damian Dimitrov, Nicolae Darie, Victor Ciutac, Vitalie Rusu, Iurie Negoită, Dina Cocea, Viorica Chirca, Paulina Zavtoni, Valentina Izbeșciuc ș.a.

O componentă, dar și o particularitate a creației Ninelei Caranfil, din perioada de după 1989-1990, o constituie recitalurile lirice, spectacolele de poezie.

În diferite perioade Ninela Caranfil predă cursuri de măiestrie interpretativă și de arta recitării la Institutul de Arte „Gavriil Musices-

cu” (o perioadă fiind aici lector superior), la Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, la liceele „Mihail Berezovschi”, „Prometeu”, „Mihai Viteazul”. S-a produs în circa zece filme: *Calul, pușca și nevasta; Făt-Frumos; Totul putea fi altfel; Lebede pe lac; Călătorie la nuntă înaintea nunții; Cum să devii celebru; Un mic serviciu; Cine va reuși la ultimul vagon.*

Maestru incontestabil al cuvântului rostit, de-a lungul anilor actrița Ninela Caranfil a demonstrat că știe a mânuși foarte bine cuvântul scris. Este la mijloc o sensibilitate aparte a ei pentru limba maternă, dar și un har narativ, pe care l-a pus în evidență. Este autoarea volumului *Tăcerea de până la cuvânt* (2009) și *Neobișnuita forță a scenei* (2010). A lansat două CD-uri: *Dorul infinitului din noi*, recital de poezie, și *Rugă* cu Psalmii lui David.

Este membru al UNITEM din 1969; membru al Uniunii Cineaștilor din Republica Moldova și al Uniunii Cineaștilor din România.

Pentru vasta activitate pe scena teatrului Ninela Caranfil primește Titlul de Artistă Emerită (1991) și Artistă a Poporului din RM (2011); Premiul pentru interpretarea poeziei eminesciene (Festivalul Internațional de Poezie „Mihai Eminescu”, ediția 1996); Premiul Festivalului „Lucian Blaga” (Alba Iulia, 1997); Ordinul „Gloria Muncii” (1999); Premiul pentru cel mai bun rol feminin la Gala Premiilor UNITEM (2006).

Vasta activitate a actriței, la frumoasele împliniri pe scena teatrului, de peste patru decenii de activitate scenică, este remarcabilă printr-o muncă titanică a sa în perfecționarea cuvântului și versului ce stă în spatele acestei moșteniri.

Referințe

Actrița Ninela Caranfil știe să facă cuvintele să incendieze, să contamineze, știe să le facă să trăiască aieva... Ea ne așteaptă pe noi, spectatorii ei, ca să descoperim împreună cu ea frumusețea Vieții, a Artei, a Limbii Române. În altarul Melpomenei Ninela Caranfil este la această oră un nume, un stil, o personalitate bine conturată.

Nicolae Dabija

Ninela Caranfil, artista emerită cu o voce ce izvorăște din inimă, ca să ajungă la inimă... Întotdeauna când am urmărit-o în scenă (...), mi s-a transmis fluid dorința actriței de a crea roluri și caractere care una vorbesc și tot una gândesc!...

Lucia Purice

Într-o lume a neșanselor și a urii, așa cum a fost (și mai este încă) partea de țară în care trăim, actrița Ninela Caranfil nu a coborât niciodată nici de pe tronul ei de actriță, datorit de bunul Dumnezeu, nici de pe cel al zâmbetului optimist care purifică și îmbrățișează pe alții. De fapt, Ninela Caranfil nici nu poate fi închipuită fără acest zâmbet proverbial pe buze, fără optimismul benefic pe care îl solicită și sufletul nostru de actor.

Andrei Vartic

Actrița Ninela Caranfil, după propria-i mărturie, a avut în viața ei actoricească „momente de înaltă trăire artistică, de trăire scenică totală”, înavușită de experiența sa îndelungată în domeniu, plină de înțelegere profundă a importanței Cuvântului ca instrument de manifestare profesională...

Vlad Ciubucciu

Titluri pentru expoziții

Ninela Caranfil – o actriță de zile mari

Simbol al tandreței și aristocrației – Ninela Caranfil

Nebănuita forță a scenei

Ninela Caranfil – artista dorințelor noastre

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Referințe critice

NINELA Caranfil: bibliogr. / Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”; Bibl. Publ. Transilvania; Centrul de Informare și Doc. „Chișinău”. – Ch.: [s.n.], 2007. – 96 p.

NINELA Caranfil: Artsita dorurilor noastre: biobibliogr. / alcăt.: L. Capiță; resp. de ed.: M. Harjevschi. – Ch.: [s.n.], 2015. – 208 p.: fotogr.

CARANFIL, Ninela. Nebănuita forță a scenei: [jurnale, tablete, atitudini, interviuri, articole de și despre Ninela Caranfil] / Ninela Caranfil; proiect și coord.: Vlad Pohilă. – Ch.: Prometeu, 2009. – 300 p.: il.

CARANFIL, Ninela. Tăcerea de până la Cuvânt / Ninela Caranfil; proiect și realizare: Vlad Ciubucciu; cop.: Isai Cârmu. – Ch.: Iulian, 2005. – 464 p.

POHILĂ, Vlad. Ninela Caranfil / Vlad Pohilă // Calendar Național. 2012 / Bibl. Naț. a RM. – Ch., 2011. – P. 164-166.

RAȚĂ, Valeriu. Nebănuitele preocupări ale Ninelei Caranfil // Rață, Valeriu. Biblioteca Municipală: portret de profil cultural: (cronici, consemnări și recenzii) / Valeriu Rață; Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”. – Ch., 2013. – P. 6-9.

NINELA Caranfil: „Actul de creație este unul tămăduitor...”: interviu / Ninela Caranfil; consemn.: Gh. Budeanu // Natura. – 2015. – Nr. 3. – P. 8-9.

NINELA Caranfil: Spectacolele pentru copii sunt un deliciu și pentru actori: de vorbă cu Artista Emerită Ninela Caranfil / Ninela Caranfil; consemn.: Gh. Budeanu // Noi. – 2015. – Nr. 11. – P. 14-15.

MOCANU, Violeta. O neobișnuită forță scenică / Violeta Mocanu // Florile dalbe. – 2015. – 18 iun. – P. 5.

POHILĂ, Vlad. Actrița Ninela Caranfil în oglinda unui volum pentru urmași / Vlad Pohilă, Valeriu Rață // BiblioPolis. – 2015. – Nr. 1.

NINELA Caranfil... Nebănuita forță a scenei. – Disponibil pe internet: www.romaniabreakingnews.ro/ninela-caranfil-nebanuita-forta-a-scenei (14 sept. 2014).

CUZUIOC, Ion. O Doamnă – simbol al tandreței și aristocrației / Ion Cuzuioc // Lit. și arta. – 2013. – 18 apr. – P. 8.

NINELA Caranfil: „Condiția actorului în teatrul modern este aceeași: muncă până la sacrificiu!” / Ninela Caranfil; consemn.: C. Dragomir // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 6. – P. 2-3.

**29 iunie –70 de ani
de la nașterea artistului plastic
Lică (Alexei) Sainciuc
1947**

Viitorul artist plastic și cercetător a văzut lumina zilei la 29 iunie 1947, în familia maestrului Glebus Sainciuc și a pictoriței Valentina Rusu-Ciobanu, în partea de jos a orașului Chișinău, într-o casuță veche din preajma Bisericii Sfânta Vineri, fapt care l-a determinat mai târziu să-și publice mai multe meditații despre orașul natal. În anul 1971 absolvește Institutul Politehnic din Chișinău, Secția Arhitectură. Din anul 1975

este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova, iar în 1993 este numit în funcția de Președinte al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova.

Activează în domeniul picturii de șevalet și al artei teatral-decorative. Începând cu anul 1972, elaborează scenografia și păpușile pentru spectacolul *Ivan Turbincă*, urmând mai apoi *Această copilărie îndepărtată* (1976), piesă semnată de Serafim Saka, inspirată din creația lui Ion Creangă. Ulterior, a urmat *Iorgu de la Sadagura* (1978). Semnează scenografia la câteva pelicule cinematografice (*Ioana* ș.a) și la spectacolul *Păsările tinereții noastre* după piesa lui Ion Druță.

Dragostea pentru desen și artă a moștenit-o de la părinți. „Tata mă lua de mână și ne duceam în jos spre valea Bâcului... Tata se așeza în pirostria pe mal și desena...”. În anul 1963 ilustrează prima sa carte (o culegere de poezii pentru cei mici), care a fost calificată „formalistă” și nu a fost editată. După 15 ani de la „eșecul de debut” revine iar la ilustrarea cărților: *După flori în pădurea de iarnă* de Agnia Barto, *Umbrela* de Petru Cărare. Evenimentul de referință în activitatea sa este ilustrarea cărții *Albinuța* lui Grigore Vieru (1973-1974), menționată la nivel național și internațional, reeditată de multiple ori.

Lică Sainciuc a ilustrat cu har peste 100 de cărți: *Alt pământ pe lume nu-i* (1983), *Cartea cu minuni* (1986), *Bunicuța cu povești* (1988), *Enciclopedia cu zâmbete* (1991), *Copii și păpădii* (1992), *Toată lumea face baie* (1992) de Constantin Dragomir; *Abecedarul* (1985, 1989) de Grigore Vieru și Spiridon Vangheli; *Steaua lui Ciuboțel* (1981), *Guguță și prietenii săi* (1983) de Spiridon Vangheli; *Bobocelul* (1992), *Buturuga mică* (1993) de Efim Tarlapan; povestea *Cheița fermecată* (1997); *Alt urciur cu pătărăni* (2002) de Aurel Scobioală; *Regina nopții* (2007) și *Zâna celor micuți* (2008) de Lidia Hlib; *Punguța cu doi bani* (2008) de Ion Creangă; *Fram, ursul polar* (2008) de Cezar Petrescu; *Băiețelul din balon* (1991) de Tudor Ștefan etc. În primăvara anului 1989 apare cartea *Nani-nani* cu caractere latine „scrisă de mână”.

Lucrările sale au fost expuse în cadrul mai multor expoziții. În 1974, la Seminarul Tineretului de Creație, își expune câteva lucrări, printre care este și *Portretul bunicii*. Participă la expoziții republicane de desen (1975, 1977). Ulterior – la a III-a expoziție republicană de creații ale pictorilor de teatru, cinema și televiziune cu schițele și costumele pentru

personajele din *Amintiri din copilăria* de Ion Creangă (1979), iar mai târziu organizează expoziția „Desene la cărți”. În anul 2004 plasticianul vernisează prima expoziție personală.

Fiind pasionat de folclorul, istoria și arhitectura orașului Chișinău, a semnat mai multe articole în presa periodică. Publică cărțile: *Una două hai că plouă...* (1988), *Colina antenelor de bruiaj* (2000), apărută în colecția „Scrieri despre Chișinău”; *Enciclopedia P. GUITZ* (2007), *Povestea celor Trei urși* (2008) (cartea-surpriză la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret), traducerea după Southey Robert și Ioan Halița: *Chișinăul pe timpul lui Pușkin: cu 333 de intersecții* (2011).

Recunoașterea valorii creației sale este apreciată cu numeroase premii. În 1976 obține Premiul Special al Asociației Teatrale din Moldova pentru cea mai reușită lucrare de scenografie a stagiunii „Această copilărie îndepărtată”. La Concursul Republican de Desen din 1978 i se decernează Diploma de gradul II pentru cartea *Umbrela* de Petru Cărare, iar în anul 1979 obține Diploma de gradul III pentru cartea *Albinuța* de Grigore Vieru.

În cadrul diverselor ediții ale Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret obține următoarele premii: Premiul „Cartea anului” pentru cartea *Enciclopedia P. GUITZ* (2007), Premiul „Igor Vieru” pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii (2010), Premiul Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova pentru cea mai bună prezentare grafică a cărții *Melc, melc, codobelc* (2011). La Salonul Internațional de Carte, ediția a XXIII-a (2014) de la Chișinău, obține Premiul „Ilie Gravorul”. În 2010 este distins cu „Ordinul de Onoare”.

În 1993 regizorul Vlad Druc realizează un documentar, împreună cu plasticianul, cu genericul în engleză „Lică Sainciuc Within a Snug Beehive”.

„Maestrul Lică Sainciuc își croiește cu siguranță propria părtie pe zăpada imaculată a filei de carte” (Constantin Dragomir).

Referințe

În orice domeniu ar activa plasticianul, peste tot dă dovadă de un înalt profesionalism, o îngrijită cultură plastică și roadele talentului său devin o bucurie pentru cel mai larg public amator de frumos de la noi.

Mihai Prepețiță

Lică Sainciuc lucrează o operă de rezistență: „Deși deține un palmares onorabil, îi este străin eucentrismul și mai degrabă se lasă antrenat în activități legate de dobândirea de carate la virtuțile sale prin continuă investigare a necunoscutului”.

Tudor Braga

Omul de creație Lică Sainciuc este interesant prin modalitatea de gândire „absolut unică”. Nu prea avem asemenea personalități. E un artist care pictează, face grafică de carte, grafică de calculator, scrie cărți. Lică Sainciuc este artist – om – istoric. Toate aceste calități le-a moștenit de la părinții săi, pictorii Valentina Rusu-Ciobanu și Glebus Sainciuc.

Tudor Stăvilă

Lică Sainciuc este expert în teoria mulțimilor, geometrie și topologie generală, filozofia matematicii, astrofizică sau cosmogonie generală, logică (teoria infinitului și a numerelor complexe), grafică de calculator, arhitectură și urbanism, teoria culorilor și poligrafie, engleza medievală, scripturi (mai ales Noul Testament, mai ales Matei), sincronismul istoric, lingvistica comparativă.

Nicolae Pojoga

Titluri pentru expoziții

Lică Sainciuc – pictor clasic
Maestru cu suflet de copil
Ofrandă copilăriei – cartea lui Lică Sainciuc

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

ALFABETUL cu povești / Lică Sainciuc. – Ch.: Cartier, 2015. – 108 p.: il. – (Codobelc).

CHIȘINĂUL ascuns sau o încercare de resuscitare a memoriei unui oraș: album / Lică Sainciuc; contribuții: Tamara Nesterov, Petru Starostenco, Nicolae Pojoga. – Ch.: Lumina, 2014. – 160 p. – Disponibil pe Intenet: https://chisineu.files.wordpress.com/2014/12/lica-sainciuc_chisinaul-ascuns.pdf

COLINA antenelor de bruiaj / Lică Sainciuc. – Ch.: Museum, 2000. – 95+XV p. – (Scrieri despre Chișinău). – Disponibil pe Internet: https://issuu.com/bibliotecahasdeu/docs/colina_antenelor_de_bruiaj

ENCICLOPEDIA P. Guitz / imag. și text: Lică Sainciuc. – Ed. a 2-a, rev. – Ch.: Cartier, 2014. – 72 p.: il. – (Codobelc).

INTERSECȚII chișinăuiene via Ioan Halippa / Lică Sainciuc; cuv. înainte: Nicolae Pojoga. – Ch., 1899-2012. – 226 p. – Disponibil pe Internet: <http://aecau.ro/userfiles/files/ebooks/175/5920.pdf>

CREANGĂ, Ion. Punguța cu doi bani / Ion Creangă; des.: Lică Sainciuc. – Ch.: Silvius Libris, 2008. – 12 p.

HALIPPA, Ioan. Chișinăul pe vremea lui Pușkin (1820-1823): cu 333 de intersecții de Lică Sainciuc / Ioan Halippa; cop.: Vitalie Coroban; il. : Lică Sainciuc. – Ch.: Cartier: 2011. – 222 p.

HLIB, Lidia. Regina nopții / Lidia Hlib; des.: Lică Sainciuc. – Ch.: Silvius Libris, 2007. – 56 p.: il.

MELC, melc, codobelc: antologie / selecț. și il.: Lică Sainciuc. – București: Litera Internațional, 2011. – 64 p.: il.

SCOBIOALĂ, Aurel. Alt urciur cu pățărăni / Aurel Scobioală; il.: Lică Sainciuc, Glebus Sainciuc. – Ch.: Prut Internațional, 2001. – 252 p.: il.

VIERU, Grigore. Albinuța / Grigore Vieru; il.: Lică Sainciuc. – Ch.: Litera, 2011. – 108 p.: il.

Referințe critice

LICĂ Sainciuc // Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: Sabina Dodul. – Ch., 2012. – Pliant. – (Oamenii Moldovei mele).

MATVEI, Valeria. Lică Sainciuc / Valeria Matvei // Calendar Național. 2007 / Bibl. Naț. a RM. – Ch., 2007. – P. 196-197.

OMUL săptămânii: Lică Sainciuc: artist plastic // Timpul. – 2016. – 25 iun.

„**DESENAM** de când mă țin minte. Aveam condiții prielnice: culori, hârtie, liniște...” / Lică Sainciuc; consemn. : Vasile Ernu // Ernu, Vasile. Inteligența basarabeană azi: interviuri, discuții, polemici despre Basarabia de ieri și de azi / Vasile Ernu. – Ch.: Cartier, 2016. – P. 258-265.

– (Cartier Rotonda). – Disponibil pe Internet: <http://www.bookaholic.ro/interviu-cu-lica-sainciuc-desenam-de-cand-ma-tin-minte-aveam-conditii-prielnice-culori-hartie-liniste.html> (2015).

LIBRĂRIA din Centru: O seară cu Lică Sainciuc. – Disponibil pe Internet: <http://ea.md/libraria-din-centru-o-seara-cu-lica-sainciuc/> (2015).

POPA, Pavel. Calendar cronologic: iunie / Pavel Popa // Realități culturale. – 2014. – Nr. 6. – P. 4-7.

PREMIILE Salonului Internațional de Carte, ediția a XXIII-a, Chișinău, 2014: Premiul „Ilie Gravorul” pentru originalitate în arta cărții: Lică Sainciuc. Chișinăul ascuns, Editura Lumina, 2014. – Disponibil pe Internet: <http://www.romaniidinjurulromaniei.ro/articole-blog/1528/premiile-salonului-international-de-carte-editia-a-xxiii-chisinau-2014/>

BORZIN, Aurelia. Calcgravura, un nou curent în grafica autohtonă / Aurelia Borzin // Ziarul Național. – 2013. – 26 iul. – P. 19.

EXPOZIȚIE personală – Lică Sainciuc. – Disponibil pe Internet: <http://www.fest.md/ro/evenimente/expozitii/expozitie-personala-lica-sainciuc> (18 iulie 2013).

NECHIT, Irina. Expoziția anului – „Calcgravura” de Lică Sainciuc / Irina Nechit // Jurnal de Chișinău. – 2013. – 31 dec. – P. 21.

PE URMELE tatălui. A fost inaugurată expoziția lui Lică Sainciuc // Timpul. – 2013. – 18 iul.

POPUȘOI, Liliana. „Gânduri aieva”, jocurile băiețești ale lui Lică Sainciuc / Liliana Popușoi // Flux. Ed. de vineri. – 2013. – 26 iul. – Disponibil pe Internet: <http://archiva.flux.md/articole/15033/>; <http://stiri.mym.md/%E2%80%9Eg%C3%A2nduri-aieva%E2%80%9D-jocurile-b%C4%83ie%C5%A3e%C5%9Fti-ale-lui-lic%C4%83-sainciuc-55593.html> (2013).

OMUL săptămânii: Lică Sainciuc, arhitect, artist plastic, grafician // Timpul. – 2012. – 29 iun. – P. 3.

SCRIEREA limbii române cu grafie latină a fost și mai este o unealtă de represalii: Curajul de a merge înainte; 1. Lică și cartea; 2. Lică și orașul Chișinău; 3. Lică, un om altfel / Lică Sainciuc; pentru conformitate: Antonina Sârbu. – Disponibil pe Internet. – <http://www.zdg.md/139/interviu/> (2007).

**3 iulie – 75 de ani
de la nașterea poetului
Titus Știrbu
1942**

Viitorul poet s-a născut în satul Cenușa, Florești în familia lui Gri-gore Știrbu și a Elizavetei Cenușa. După absolvirea școlii medii, își face studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Istorie și Filo-logie (1959-1964). Student fiind, se angajează la redacția pentru copii (unită pe atunci) a ziarului *Tânărul leninist* și a revistei *Scânteia leninis-tă* (1961-1964). După absolvirea Universității, lucrează redactor al emi-siunilor pentru copii și tineret la Televiziunea Națională (1966-1976). Ulterior, deține funcțiile de șef secție la Societatea Republicană „Pri-etenii cărții” (1978-1984), referent, consultant pentru relațiile externe, apoi secretar al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1984-1991), consilier al directorului general al Comitetului de Stat pentru Edituri, Poligra-fie și Comerțul cu Cărți (1992-1994), secretar al Consiliului Centrului Național de Cinematografie (1994-1999), specialist principal la Depar-tamentul Relații Interetnice și Funcționare a Limbilor (1999-2001). În perioada 2002-2008 activează ca redactor la Serviciul editorial al Edi-turii „Universul”. Actualmente, activează în cadrul Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova din 1972, membru al Uniunii Epigramaștilor din România.

A debutat în presă cu poezia *Prin nămeți* (1956). Debutul editori-al se produce în 1973 cu o carte pentru cei micuți intitulată *Satelitul*. După ea urmează *Lădița cu cireșe* (1975), *Poveste despre pâine* (1978), *Lenea Cucoană – prinsă-n capcană* (1983), *Casă din cuvinte* (1984), *Omul casă-și construiește* (1986), *Abecedarul micului pieton* (1989), *Ați văzut așa portar?* (1993), *Târgul din poiană* (1996), *Vai, ce litere ghi-dușe!* (1999) și alte cărți, motivul cărora îl constituie dragostea de pă-mântul natal, de îndeletnicirile oamenilor de la țară, trăirile micilor săi eroi, dar și metehnele omenеști reliefate printr-un umor sănătos. Dintre ultimele apariții editoriale vom menționa cartea de versuri *Zece povești și doar una cu minciuni* (2004) și, după mai multe cărți de poezie cu priză la micul cititor, volumul de proză scurtă pentru copii *Vreau să*

fiu pasăre, care include și un ciclu de nuvelete inspirate din copilăria lui Mihai Eminescu; *Bunicuța melcilor* (2007), *Puișorii mamei* (2007), *Hai să prietenim!* (2008), *ABC. Vai, ce litere ghidușe!* (2009), *Iepurașul leneș* (2009), *Pomul cu cifre* (2009), *Pomul cu litere* (2009), *Sub o geană de pădure* (2010), *Un băiat cu două fețe și o sută de povețe* (2010), *Omul casă-și construiește* (2010), *Ce înseamnă a fi om bun* (2006, 2012), *Eram un bob și eu* (2012), *Puiul mamei, puișor* (2012), *Câte-o literă cu-ncetul învățăm tot alfabetul* (2013) etc.

Pentru maturi a publicat numeroase epigrame și parodii adunate în volumul *Motanul poliglot* (2002).

A tradus din literatura pentru copii, precum și din folclorul popoarelor lumii.

Mulți ani la rând a organizat Sărbătoarea republicană a cărții pentru copii. A înființat pe paginile ziarului *Țarina* revista pentru copii *Spiriduș*, găzduită mai apoi de săptămânalul *Dimineața*.

Este deținătorul Diplomei de gradul I la Concursul republican de literatură pentru copii „Bucuria din ochii copilului” (1996, pentru cartea *Târgul din poiană*), Premiului mare pentru parodie, în cadrul Festivalului de satiră și umor „Dănilă Prepeleac” (1997), Premiului I pentru parodie la Festivalul republican de satiră și umor „La hanul lui Păcală” (Nisporeni, 2003), Premiului Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru culegerea de versuri *Ce înseamnă a fi om bun?* (2006).

În cadrul diverselor ediții ale Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret obține: Mențiune la ediția a IV-a (2000, pentru cartea *Vai, ce litere ghidușe!*), Premiul Secției Naționale IBBY pentru *Vasilică-Fasolică, Născocilă și cureaua* (2015) și *Alfabetul cu zâmbete* (2016).

În 2010 devine „Maestru al literaturii”, iar în 2015 este distins cu Ordinul „Gloria Muncii” (2015).

Deține titlul de cetățean de onoare al comunei Mogocești, Iași.

Referințe

Poezia pentru copii trebuie să fie aidoma unui joc.

*Nu a fost, nici nu va fi
Un cântar ce-ar cântări,*

*Măsură de-a măsura
Dragostea de Țara mea.*

Titus Știrbu

Autorul excelează în stăpânirea unei tehnici de versificare cantabilă, care înlesnește memorizarea textului, dar, totodată, dozând cu pricepere mesajul său cu umor, sarcasm, ironie, toate acestea evitând căderea în superficialitate și didacticism steril.

Nicolae Rusu

Cert este faptul că, orice temă ar aborda poetul Titus Știrbu, știe a se travesti el însuși într-un copil năstrușnic și zglobiu, izbutind să obțină efecte educative incontestabile cu valoare general-umană.

Ion Anton

Titus Știrbu este un scriitor mult îndrăgit și apreciat cu deosebire de cititorii-copii. Titus Știrbu este credincios și statornic cititorului său: îi urmărește joaca, atitudinea față de prieteni; îl vrea de treabă și disciplinat, devotat cărții și pământului pe care-l lucrează părinții; dorește să-l vadă ocrotitor al întregii noastre Patrii.

Ion Bejenaru

Titluri pentru expoziții

Titus Știrbu – expresivitatea copilăriei
Scriitorul cu o sută de povețe
Poetul care dăruiește zâmbete
Titus Știrbu – ziditor la casa din cuvinte

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

A VENIT un lup la școală / Titus Știrbu; pict.: T. Varvariuc. – Ch.: Europres, 2011. – [16]p.: il.

ABC. Vai, ce litere ghidușe! / Titus Știrbu; pict.: P. Ghețoi. – Ch.: Balacron, 2009. – 28 p.: il.

ANIMALE sălbatice / Titus Știrbu; pict.: A. Melnic. – Ch.: Continental Grup, 2008. – 12 p.: il.

AȚI VĂZUT așa portar? / Titus Știrbu; prez. graf.: A. Popovici. – Ch.: Hyperion, 1993. – 48 p.: il.

BUNELE, bună ziua! / Titus Știrbu; pict.: T. Varvariuc. – Ch.: [s.n.], 2012. – [16] p.: il.

BUNICUȚA melcilor / Titus Știrbu; pict.: A. Stăvilă. – Ch.: Continental Grup, 2007. – 12 p.: il.

CARTE de colorat cu poezii pentru micuți / Titus Știrbu; pict.: A. Gurschii. – Ialoveni; A.V.I.T. Publ., 2009. – [16] p.: il.

CĂTE-O literă, cu-ncetul învățăm tot alfabetul / Titus Știrbu; il.: T. Varvariuc. – Ch.: Pontos, 2013. – 16 p.: il.

CE ÎNSEAMNĂ a fi om bun?... / Titus Știrbu; prez. graf.: P. Ghețoi. – Ch.: Lumina, 2012. – 24 p.: il.

...ERAM un bob și eu: versuri pentru toate vârstele / Titus Știrbu; cop.: T. Varvariuc. – Ch.: Lumina, 2012. – 132 p.

GHICITORI și poezii pentru cei mai mici copii / Titus Știrbu; pict.: T. Varvariuc. – Ch.: Europres, 2011. – [16] p.: il.

HAI să prietenim! / Titus Știrbu; pict.: A. Melnic. – Ch.: Continental Grup, 2008. – 14 p.: il.

IEPURAȘUL leneș; (versificare după o poveste de Eduardas Mieže-laitis) / Titus Știrbu; il.: T. Varvariuc. – Ch.: [s.n.], 2009. – 12 p.: il.

ÎN OGRADĂ / Titus Știrbu; pict.: A. Melnic. – Ch.: Continental Grup, 2008. – 14 p.: il.

ÎN PĂDURE / Titus Știrbu; pict.: A. Melnic. – Ch.: Continental Grup, 2008. – 12 p.: il.

MAȘINICA mea / Titus Știrbu; pict.: A. Stăvilă, A. Timukhina. – Ch.: Continental Grup, 2007. – 12 p.: il.

MOTANUL poliglot: parodii / Titus Știrbu. – Ch.: Serebia, 2002. – 110 p.

OMUL casă-și construiește / Titus Știrbu; il.: R. Diordiev. – Ch.: Pontos, 2010. – [16] p.: il.

POMUL cu cifre; Pomul cu litere / Titus Știrbu; prez. graf.: E. Șigapova. – Ch.: Silvius Libris, [2009]. – 15 p. + 33 p.: il.

PUIȘORII mamei / Titus Știrbu; pict.: A. Stăvilă. – Ch.: Continental Grup, 2007. – 12 p.: il.

PUIUL mamei, pușor / Titus Știrbu; pict.: N. Fattahova. – Ch.: Bibli-on; Integral, 2012. – 16 p.: il. – (De la 0 la 5).

SUB o geană de pădure / Titus Știrbu; il.: T. Varvariuc. – Ch.: Pontos, 2010. – 16 p.: il.

TÂRGUL din poiană / Titus Știrbu; pict.: P. Ghețoi. – Ch.: Terebint, 1998. – 24 p.: il.

UN BĂIAT cu două fețe și o sută de povețe: (notațe ale unei fete) / Titus Știrbu; il.: T. Varvariuc. – Ch.: Pontos, 2010. – 20 p.: il.

UNU SCRIEM, doi – în minte: versuri vesele și nu prea / Titus Știrbu; cop.: V. Herța, G. Sainciuc. – Ch.: Europres, 2005. – 64 p.

VAI, ce litere ghidușe! / Titus Știrbu; des.: P. Ghețoi. – Ed. a 2-a. – Ch.: Universul, 2005. – 28 p.: il.

VREAU să fiu pasăre: povestiri / Titus Știrbu; il.: S. Puică. – Ch.: Universul, 2005. – 32 p.

ZECE povești și doar una cu minciuni / Titus Știrbu; design și graf.: V. Treachin. – Ch.: Universul, 2004. – 64 p.: il.

Referințe critice

TITUS Știrbu: biobibliogr. / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: Tamara Maleru. – Ch.: [s.n.], 1997. – 83 p.

TITUS Știrbu: ghid biobibliogr. / Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”; alcăt.: S. Antufiev. – Ch.: Colograf-Com, 2002. – 80 p.

CIOCANU, Ion. *Violența și subtilitatea satirei lui Titus Știrbu // Ciocanu, Ion Salahorind...: articole, cronici, portrete și medalioane literare / Ion Ciocanu.* – Ch., 2008. – P. 209-210.

FURDUI, Galina. *Omul casă-și construiește // Furdui, Galina. Tangențe policrome: eseuri, portrete, creionări / Galina Furdui.* – Ch., 2009. – P. 318-319.

RAȚIU Iuliu. *Titus Știrbu // Rațiu Iuliu. O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți / Iuliu Rațiu.* – Ch., 2006. – P. 340.

ȘTIRBU, Titus. *Minciunele lui Titi cel mic / Titus Știrbu // Scobi-oală, Aurel. Scriitorii când erau copii / Aurel Scobi-oală.* – Ch., 2004. – P. 128-130.

TITUS Știrbu // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dict. biobibliogr. / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: M. Harea, E. Cugut. – Ed. a 2-a. – Ch., 2004. – P. 357-359.

TRIFAN, Călina. *Titus Știrbu / Călina Trifan // Dicționarul*

scriitorilor români din Basarabia. 1812-2010. – Ch., 2010. – P. 516-517.

POPA, Pavel. Calendar cronologic: [iulie] / Pavel Popa // *Realități Culturale*. – 2014. – Nr. 7. – P. 4-9.

CIOCANU, Ion. Două registre ale creației poetului / Ion Ciocanu // *Florile dalbe*. – 2013. – 28 mart. – P. 7.

APRECIERI: [Titus Știrbu] // *Lit. și arta*. – 2012. – 28 iun. – P. 5.

GHEORGIȚĂ, Eugen. Ce poate Anton Cehov poate și Titus Știrbu / Eugen Gheorghită // *Lit. și arta*. – 2012. – 28 iun. – P. 5.

LESCU, Mihai. Scriitorul, de mână cu cititorul său / Mihai Lescu // *Lit. și arta*. – 2012. – 28 iun. – P. 5.

RUSU, Nicolae. Identități literare – 2011 / Nicolae Rusu // *BiblioPolis*. – 2012. – Nr. 4. – P. 71-82.

TITUS Știrbu: „Dacă aș fi iarăși mic, aș citi cărțile pe care n-am reușit să le citesc în copilărie...” / Titus Știrbu; consemn.: E. Bivol // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 7/8. – P. 12-13.

UN POET care nu s-a despărțit de copilărie // *Alunelul*. – 2012. – Nr. 5-6. – P. 20.

Dedicații lirice

LUPULEAC, Anatol. A mai răsărit un soare pentru Titus Știrbu // *Lupuleac, Anatol. Razele inimii* / Anatol Lupuleac. – Ch., 2011. – P. 30-31.

LUPULEAC, Anatol. Oglinda vieții: lui Titus Știrbu // *Lupuleac, Anatol. Vino, mami, acasă* / Anatol Lupuleac. – Ch., 2013. – P. 36-37.

**3 septembrie – 75 de ani de la nașterea
criticului și istoricului literar,
academicianului
Mihai Cimpoi
1942**

„Pentru cultura noastră Mihai Cimpoi nu este doar ilustrul ambasador al unei provincii. Nume de referință în câmpul criticii, eminescologul de la Chișinău reprezintă, se știe, o autoritate privind din interior, cu ochi avizat, peisajul literar” (Adrian Dinu Rachieru).

Mihai Cimpoi, o conștiință culturală de factură enciclopedică și o

personalitate proeminentă a vieții spirituale basarabene și general-românești, s-a născut la 3 septembrie 1942 în familia țăranilor Ilie Cimpoi (originar din Horodiștea, Botoșani) și Ana (n. Habureac, nepoată de preot) în satul Larga, Briceni. Urmează școala primară, apoi școala medie din satul de baștină, pe care o absolvete în 1959. Între 1960-1965, studiază la Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova, unde îi are ca profesori pe Ion Osadcenco, Nicolae Corlăteanu, Anatol Ciobanu, Gheorghe Dodiță ș.a. După cum avea să spună mai târziu, adevărata sa universitate a fost Biblioteca Națională, a cărei secție de literatură străină conținea un bogat fond de cărți ale autorilor români. Înființează pe lângă bibliotecă clubul literar „Miorița” cu larg răsunset în mediul intelectualității de creație. Din 1963, este președinte al cenaclului universitar „Mihai Eminescu”, împreună cu alți colegi activează în cadrul cenaclului „Luceafărul” pe lângă *Tinerimea Moldovei* condus de Liviu Deleanu.

După absolvire, este angajat în calitate de șef al secției Poezie și critică literară la revista *Nistru*, ulterior redactor la aceeași revistă, consultant la Uniunea Scriitorilor, redactor la „Enciclopedia Moldovenească”. În 1973 i se interzice activitatea publică, fiind acuzat de naționalism și este nevoit să stea mai mult timp fără serviciu sau să presteze munci grele de redactor la diferite reviste, edituri, teatre. În 1974 este angajat redactor superior la Editura „Cartea moldovenească”, între 1977-1982 este redactor la redacția de literatură originală și la redacția de traduceri pentru copii în cadrul Editurii „Literatura artistică”. Din 1982 până în 1984 deține funcția de secretar literar la Teatrul Național din Chișinău (pe atunci Teatrul Moldovenesc Academic de Stat „A.S. Pușkin”). În 1984 se angajează redactor la enciclopedia *Literatura și Arta Moldovei*, iar în 1986 – secretar literar la Teatrul poetic „Alexie Mateevici”. Fiind un neîmpăcat apărător și promotor al valorilor democratice și spirituale, se află în miezul procesului de renaștere națională din Basarabia. În cadrul ședinței „furtunoase” din noaptea de 17 spre 18 mai 1987 este ales secretar al Comitetului de Conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova, iar din 1991 până în 2010 – președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Din 1994 este coordonator al Direcției Literatură Română Modernă din cadrul Institutului de Literatură și Folclor al Academiei de Științe din Moldova. În calitate de deputat în Parlamentul Republicii

Moldova (1999-2001) a activat în cadrul Comisiei pentru cultură, știință, învățământ și mass-media. Este director al revistei *Viața Basarabiei* (din 2002), membru al colegiilor de redacție la revistele *Viața Românească*, *Sud-Est cultural* ș.a.

Este o personalitate distinctă în literatura și cultura românească, proeminent critic și istoric literar, eseist, filozof al culturii. Multitudinea de monografii, articole, eseuri, consemnări, recenzii relevă un autor prolific, de o erudiție vastă și temeinică, a cărui creație a însemnat, chiar de la primele scrieri, o cotitură radicală în gândirea critică din Moldova prin respingerea categorică a dogmatismului ideologic, a simplismului, prin orientarea spre autenticele valori literare naționale și universale. În 1953 debutează cu articole publicate în ziarul raional *Leninistul* din Lipcani, în 1956 scrie primele cronici literare. Începând cu 1959, publică articole de critică literară în presa periodică de la Chișinău. Student fiind, continuă să scrie și să publice în *Cultura* și alte ediții periodice, iar în 1965, pentru seria de articole de critică literară publicate pe parcursul anului, este primit în Uniunea Scriitorilor din Moldova.

Debutează editorial cu studiul monografic *Mirajul copilăriei*: despre viața și opera lui Grigore Vieru (1968), urmat de volumele de eseuri și cronici literare *Disocieri* (1969), *Alte disocieri* (1971) și *Focul sacru* (1975) apărute în contextul unor intense căutări de autentice valori în scrisul autohton. Volumul *Narcis și Hyperion* (1979) – debutul său în eminescologie, remarcat de Constantin Noica și Edgar Papu, pune începutul „marelui urcuș eminescian” al lui Mihai Cimpoi marcat de volumele *Căderea în sus a Luceafărului* (1993), *Spre un nou Eminescu*: dialoguri cu eminescologi și traducători din întreaga lume (1993), *Plânsul Demiurgului. Noi eseuri despre Eminescu* (1999), *Eminescu – mă topesc în flăcări* (dialoguri cu eminescologi, 2000), *Esența ființei, (Mi)teme și simboluri existențiale eminesciene* (2003).

În 1998 obține titlul de Doctor în filologie și Doctor habilitat în filologie în temeiul unui referat-sinteză *Eminescu, poet al ființei*.

Este autorul mai multor volume, la fel de reprezentative, despre literatura română și universală, integrarea valorilor culturale naționale în contextul european: *Cicatricea lui Ulysse* (1982), *Întoarcerea la izvoare* (1985), *Duminica valorilor* (1989), *Basarabia sub steaua exilului* (1994),

Sfinte firi vizionare (1995), *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*: (compendiu) (1996, 1997, 2002, 2004), *Lucian Blaga: paradisiacul, lucifericul, mioriticul* (1997), *Mărul de aur* (1998), *Cumpăna cu două ciuturi: carte despre ființa românească* (2000), *Brâncuși, poet al ne-sfârșirii* (2001), *Critice* (în volume, 2002-2005, 2007-2008), *Duiliu Zamfirescu între Natură și Idee* (2002), *Lumea ca o carte* (2004), *Grigore Vieru: Poetul arhetipurilor* (2005), (2009), *Secolul Bacovia* (2005), *Leopardi* (2006), *Europa, sarea Terrei...*, (2007), *Esența ființei, (Mi)teme și simboluri existențiale eminesciene* (2007), *Scriitori români notorii* (2007), *Ion Heliade Rădulescu: Panhymniul ființei* (2008), *Grigore Alexandrescu: „insuflarea” ființării* (2009), *Mari scriitori români* (2009), *Vasile Cârlova. Poetul „sufletului mâhnit”* (2010), *Amintirea ca existență* (2012).

Unele monografii și studii au fost traduse în engleză, franceză, italiană, rusă și alte limbi.

Desfășoară o amplă activitate în calitate de membru de onoare al Academiei Române (din 1991) și membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (din 1992), de vicepreședinte al Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, de membru al PEN-clubului (Organizația Mondială a Scriitorilor) și membru al Comitetului și Consiliului Director al Uniunii Scriitorilor din România (din 1994). Împreună cu Societatea Lucian Blaga din Cluj-Napoca a organizat mai multe ediții ale Zilelor Lucian Blaga la Chișinău.

Deține mai multe premii, dintre care: Premiul „George Bacovia” al revistei *Ateneu* (1991), Premiul Național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei și arhitecturii (1994, pentru volumul *Narcis și Hyperion* și eseurile despre Eminescu publicate în 1987-1991), Premiul „Nichita Stănescu” (1995), Premiul „Lucian Blaga” pentru exegeză (1995, 2000), Premiul pentru critică al Uniunii Scriitorilor din România (1997, pentru volumul *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*), Premiul „Opera Omnia” al revistei *Convorbiri literare* (2002), Premiul pentru excelență redacțională la Târgul Internațional de Carte Bookarest – 2002, Premiul pentru excelență al Asociației Române pentru Patrimoniu (2005), Premiul Primăriei pentru volumele: *Sinele arhaic. Ion Creangă. Dialecticile amintirii și memoriei și Vasile Cârlova. Poetul sufletului mâhnit* (2011) și Premiul „Cea mai bună carte de referință pentru copii” – *Mihai Eminescu. Dicționar Enciclopedic* (2013)

la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret de la Chișinău, Premiul „Cartea anului” la Salonul Internațional de Carte, ediția XXI, Chișinău (2012), Premiul „Constantin Noica” (2013), Premiul de Excelență „Mihai Eminescu” (2014), Premiul special al Consiliului Județean Alba la Festivalul Internațional „Lucian Blaga”, Sebeș – 2014 (pentru lucrarea *Mihai Eminescu. Dicționar Enciclopedic*), Premiul „George Călinescu” pentru critică literară la Salonul Internațional de Carte, Chișinău (2014), Premiul „Eminescu ziaristul”, Ploiești (2015), Premiul național de critică și istorie eminesciană „Opera Omnia”, Drobeta Turnu Severin (2015), Premiul de Excelență și Civism „Om între oameni” (2015), Premiul „Oameni ai timpului” (2015).

În 2000 este decorat cu Medalia „Mihai Eminescu” a României și Medalia „Mihai Eminescu” a Republicii Moldova. I se decernează în 2002 Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de cavaler, la propunerea Academiei Române, iar în 2014 Ordinul Național „Steaua României”, în grad de Comandor. Deține Titlul Onorific de „Maestru al literaturii” (1992), Savantul Anului (2010) și Om Emerit al RM (2013). Este cetățean de onoare al orașelor Cluj-Napoca (2001) și Craiova (2005) din România.

Referințe

...Literatura română din Basarabia s-a închis în tăcerea propriului său cerc, emblemă prin excelență a mioriticului. Spiritul românului basarabean cunoaște o mișcare circulară, care este aceea a unui fatim asumat. În acest cerc identificarea cu Isus îi asigură liniștea existenței chiar dacă aceasta e pusă sub semnul tragicului. ...

Mihai Cimpoi

„O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia” mi se pare serioasă, credibilă, cu multe judecăți drepte. „Pulsează”, cum se zice în limbajul boemiei literare, și este firesc să fie așa, pentru că de multe ori destinul scriitorului este mai puternic decât opera lui. Nu-i grav, cine știe să citească își dă seama de proporțiile reale ale operei. (...) El încearcă o formulă complexă de critică culturală, în care amestecă informația cu o estetică dominată de conceptele arhetipale și de acelea (...) luate de la trăiriști (Noica în primul rând).

Eugen Simion

Întru a-și verifica forțele și instrumentarul de investigație literară și estetică, Mihai Cimpoi s-a orientat, în spațiul tradiției marilor critici din perioada interbelică, spre opera eminesciană – singura în măsură să scoată în evidență potențialul și valențele unui critic și estetician român.

Valeriu Matei

Mihai Cimpoi este, înainte de toate, un bun român, apoi un profesionist excepțional pregătit, cunoscător al întregii literaturi române și a tot ce este relevant în literatura și artele moderne; e înclinat spre filozofia culturii. În ceea ce privește literatura basarabească – cunoaște tot, chiar dacă nu arată. Iubirea de locurile sale este îndeajuns de mare pentru a permite referințe pozitive pentru toată lumea, ba chiar și să supraliciteze scrisul multora, scriind el însuși frumos și elucidând multe aspecte dezagreabile antic românești...

Marin Popa

Mihai Cimpoi a scos din anonim critica literară, atribuindu-i valențele pe care le merită cu adevărat. În altă ordine de idei, el a reabilitat specia eseului filozofic, moment ce a permis cuprinderea în aria dezbaterilor a operei literare sub mai multe aspecte, înălțând genul criticii și istoriei literare la nivel de adevărată artă. Am mai adăuga și faptul că scrierile exegetului utilizează o formulă complexă, axată pe factorul estetic, filozofic, psihologic, social, istoric, etic etc...

Vlad Zbârciog

Titluri pentru expoziții

Sunt un om de cultură devenit un destin

Mihai Cimpoi – figură marcantă a contemporaneității

Arhitectul Cetății Livrești

Un strop din viața unei personalități

O figură emblematică a culturii românești

(M. U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

BRÂNCUȘI, poet al nesfârșirii: eseu / Mihai Cimpoi. – Ch.: [s.n.], 2001. – 120 p.

CĂDEREA în sus a Luceafărului: eseuri / Mihai Cimpoi. – Galați: Porto-Franco, 1993. – 235 p.

CRITICE. Vol. 1: Fierăria lui Iocan / Mihai Cimpoi. – Craiova: Scrisul Românesc, 2001. – 205 p.

CRITICE. Vol. 2: Centrul și marginea: Schiță fenomenologică despre exilul literar românesc / Mihai Cimpoi. – Craiova: Scrisul Românesc, 2002. – 200 p.

CRITICE. Vol. 3: Orizont mioritic, orizont european / Mihai Cimpoi. – Craiova: Scrisul Românesc, 2003. – 266 p.

CRITICE. Vol. 4: Demonul recitării / Mihai Cimpoi. – Craiova: Scrisul Românesc, 2003. – 256 p.

CRITICE. Vol. 5: Po(i)etică arhetipală / Mihai Cimpoi. – Craiova: Scrisul Românesc, 2005. – 203 p.

CRITICE. Vol. 7: Șansa cercului / Mihai Cimpoi. – Craiova: Scrisul Românesc, 2008. – 196 p.

CUMĂNA cu două ciuturi: carte despre ființa românească / Mihai Cimpoi. – Timișoara: Augusta, 2000. – 202 p.

ESENȚA ființei: (Mi)teme și simboluri existențiale eminesciene / Mihai Cimpoi. – Ed. a 2-a, rev. – Iași: Princeps Edit, 2007. – 217 p.

ESENȚA temeiului: Istoria literaturii române premoderne la Târgoviște: eseuri monografice / Mihai Cimpoi. – Târgoviște: Bibliotheca, 2013. – 474 p.

GRIGORE Vieru, poetul arhetipurilor / Mihai Cimpoi; cop.: Silviu Păduraru. – Iași: Princeps Edit, 2009. – 224 p.

IOAN Alexandru Brătescu-Voinești: Prefacerea firii / Mihai Cimpoi; cop.: Alexandru Coman. – Târgoviște: Bibliotheca, 2011. – 133 p.

ISTORIA literaturii române din Basarabia: (compendiu) / Mihai Cimpoi. – Ch.; București: Litera Internațional, 2003. – 520 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 450).

LA POMME d'or: essais / Mihai Cimpoi; trad.: Doru Cimpoi; cop.: Marcel Șendrea. – Ch.: Prut Internațional, 2001. – 232 p.

LUCIAN Blaga: Paradisiacul. Lucifericul. Mioriticul / Mihai Cimpoi. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 189 p.

MARI scriitori români: medalioane literare / Mihai Cimpoi; cop.: Iurie Oprea; pref.: Ana Bantoș. – Ed. a 3-a, reactualiz. – Ch.: Silvius Libris, [2011]. – 168 p.; [32] p.: fotogr.

MIHAI Eminescu: Dicționar enciclopedic / Mihai Cimpoi; cop.: Anatol Tomoianu. – Ch.: Gunivas, 2013. – 584 p.

NARCIS și Hyperion: Eminescu – Poet al ființei: poem critic / Mihai Cimpoi. – Iași: Junimea, 1994. – 268 p.

O ISTORIE deschisă a literaturii române din Basarabia / Mihai Cimpoi. – Ed. a 3-a rev. și adăug. – București: Ed. Fundației Culturale Române, 2002. – 431 p.: il.

PLÂNSUL Demiurgului: noi eseuri despre Eminescu / Mihai Cimpoi. – Iași: Junimea, 1999. – 204 p.

SINELE arhaic. Ion Creangă: dialecticile amintirii și memoriei / Mihai Cimpoi; pref.: Daniel Corbu. – Iași: Princeps Edit, 2011. – 175, [2] p. – (Biblioteca Ion Creangă; 16).

SPRE un nou Eminescu: dialoguri cu eminescologi și traducători din întreaga lume / Mihai Cimpoi. – Ch.: Hyperion, 1993. – 288 p.

VASILE Cârlova. Poetul „sufletului mâhnit” / Mihai Cimpoi. – Ch.: Cardidact; Târgoviște: Bibliotheca, 2010. – 220 p.

VELIKIE rumynskie pisateli: literaturnye medal’ony / Mihai Cimpoi; prez. graf., cop.: Iurie Oprea; trad.: Iuri Grekov, Silvia Ursache. – Ed. a 3-a, reactualiz. – Ch.: Silvius Libris, 2009. – 184 p.

ZEUL ascuns: microeseuri despre Labirint / Mihai Cimpoi; cop.: Marcel Șendrea. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 82 p.; 16 p.; fotogr.

Referințe critice

MIHAI Cimpoi: biobibliogr. / Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”; alcăt.: L. Kulikovski, T. Verebcan. – Ch.: Litera, 2002. – 192 p.

EMINESCU ni L-a dat pe Mihai Cimpoi: Academicianul Mihai Cimpoi în viziunea contemporanilor săi. – Ch.: OMCT, 2013. – 204 p.: fotogr.

GRATI, Aliona. Mihai Cimpoi: Sunt un om de cultură devenit un destin / Aliona Grati. – Ch.: Prut Internațional, 2013. – 244 p. – (Dialoguri la focul din vatră).

MIHAI Cimpoi - 70: Destin întru cultură: album. – Iași: Princeps Edit, 2012. – 214 p.: fotogr.

ZBÂRCIOG, Vlad. Mihai Cimpoi sau dreapta cumpănă românească: (caiete de lectură) / Vlad Zbârciog. – Ch.: Gunivas, 2003. – 346 p.

BUSUIOC, Nicolae. Cartea ca mit, cartea ca labirint // Busuioc Nicolae. Basarabia de suflet: lecturi și dialoguri esențiale / Nicolae Busuioc. – Ch., 2010. – P. 18-20.

CIMPOI, Mihai. „Căpitanul” lui Jules Verne și vaca lui Cimpoi / Mihai Cimpoi // Scobioală, Aurel. Scriitorii când erau copii / Aurel Scobioală. – Ch., 2004. – P. 133-134.

MIHAI Cimpoi // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova. – Ch.: București, 2005. – P. 103-120. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 480).

CIOCANU, Ion. Fenomenul Mihai Cimpoi // Ciocanu, Ion. Absența exclusă: Exegeze în timp / Ion Ciocanu. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 380-384. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

CORBU, Haralambie. Între istorie literară și reverberații eseistice // Corbu, Haralambie. Dincolo de mituri și legende: studii, eseuri, atitudini / Haralambie Corbu. – Ch., 2004. – P. 376-397.

CUZUIOC, Ion. Mihai Cimpoi – un titan în literatură // Cuzuioc, Ion. Lume, lume... / Ion Cuzuioc. – Ch., 2006. – P. 217-219.

DOLGAN, Mihail. Mihai Cimpoi / Mihail Dolgan // Dicționarul general al literaturii române. Vol. 2 / Academia Română. – București, 2004. – P. 222-224.

DOLGAN, Mihail. Mihai Cimpoi, personalitate de prima mărime a criticii române // Dolgan, Mihail. Polifonismul creativității: (conștiința civică și estetică a poeziei) / Mihail Dolgan. – Ch., 2010. – P. 375-380.

MEMBRII titulari ai Academiei de Științe a Moldovei: Mihai Cimpoi // Membrii Academiei de Științe a Moldovei. 1961-2006: dicț. – Ch., 2006. – P. 38-40. – (Academica).

NEDELCEA, Tudor. Mihai Cimpoi sau esența ființei românești // Nedelcea, Tudor. Confluente spirituale / Tudor Nedelcea. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 255-260. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

VIERU, Grigore. În toate la locul său: Mihai Cimpoi – 65 / Grigore Vieru // Apă vie: almanahul tuturor românilor. – Timișoara, 2008. – P. 43.

ZBÂRCIOG, Vlad. Mihai Cimpoi / Vlad Zbârciog // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812-2010. – Ch., 2010. – P. 125-128.

„**AM FOST** „un lup singuratic” față-n față cu literatura care mi-a fost „pradă” / Mihai Cimpoi; consemn.: Aliona Grati // Lit. și arta. – 2014. – 28 aug. – P. 4.

CUZUIOC, Ion. Academia Mihai Cimpoi / Ion Cuzuioc // Lit. și arta. – 2014. – 6 febr. – P. 6.

GRATI, Aliona. „Sunt un om de cultură devenit un destin” / Aliona Grati // Lit. și arta. – 2014. – 28 aug. – P. 4.

„**MI-AR** plăcea să mă fi născut în secolul lui Eminescu, ca să fiu contemporan cu el” / Mihai Cimpoi; consemn.: Felicia Nichita-Toma // Lit. și arta. – 2014. – 2 ian. – P. 4.

TOFAN, Eugenia. Mihai Cimpoi: cartea este un bilanț de la care trebuie să plec mai departe / Eugenia Tofan // Lit. și arta. – 2014. – 9 oct. – P. 5.

CIOBANU, Mircea V. Dicționarul „Eminescu” – un „exegi monumentum”: [Mihai Cimpoi] / Mircea V. Ciobanu // Jurnal de Chișinău. – 2013. – 13 dec. – P. 14.

CODREANU, Lina. Temeiuri culturale / Lina Codreanu // Lit. și arta. – 2013. – 12 dec. – P. 4.

CODREANU, Theodor. Mihai Cimpoi și sinteza eminescologiei / Theodor Codreanu // Lit. și arta. – 2013. – 27 iun. – P. 4.

COPCEA, Florian. Academicianul Mihai Cimpoi: „Mihai Eminescu. Dicționar enciclopedic” / Florian Copcea // Lit. și arta. – 2013. – 16 mai. – P. 5.

NEDELCEA, Tudor. Mihai Eminescu, Mihai Cimpoi și Dicționarul lor Enciclopedic / Tudor Nedelcea // Lit. și arta. – 2013. – 20 iun. – P. 4.; Lumina. – 2013. – Nr. 3-4. – P. 12-16.

TĂRÂȚEANU, Vasile. Mesagerul septentrionului literar bucovinean / Vasile Târâțeanu // Glasul Bucovinei. – 2013. – Nr. 1-4. – P. 160-168.

VEREJANU, Dan. Eminescu ni l-a dat pe Mihai Cimpoi / Dan Verejanu // Lit. și arta. – 2013. – 29 aug. – P. 6.

BIVOL, Efim. Mihai Cimpoi – figură marcantă a contemporaneității / Efim Bivol // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 9. – P. 4.

CIOCANU, Ion. Fenomenul Mihai Cimpoi / Ion Ciocanu // Florile dalbe. – 2012. – 6 sept. – P. 3,8.

CODREANCA, Lidia. Criticul bolnav de Eminescu / Lidia Codreanca // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 7.

DABIJA, Nicolae. „Ceahlăul” / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 1.

HADÂRCĂ, Ion. Mihai Cimpoi în balanța cumpenei risipitoare de haruri / Ion Hadârcă // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 6.

JOSU, Nina. Apostolul lui Eminescu / Nina Josu // Lit. și arta. – 2012. – 6 sept. – P. 5.

JOSU, Nina. „Un Călinescu de azi” / Nina Josu // Lit. și arta. – 2012. – 11 oct. – P. 5.

MATEI, Valeriu. O figură emblematică a culturii românești / Valeriu Matei // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 8.

NEDELCEA, Tudor. Vasta panoramă a literaturii basarabene / Tudor Nedelcea // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 4.

RUSNAC, Iov. Ctitorul Cimpoi / Iov Rusnac // Lit. și arta. – 2012. – 6 sept. – P. 4.

SUCEVEANU, Arcadie. Ispita universalității // Suceveanu, Arcadie. Frumusețea subversivă: Jurnal parizian. Eseuri și articole literare / Arcadie Suceveanu. – Ch., 2012. – P. 135-140.

TĂRĂȚEANU, Vasile. Ziditorul de cetăți sau Un om de cultură devenit un destin / Vasile Tărățeanu // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 6.

ȚURCANU, Andrei. Mihai Cimpoi: un visător „trișând pe marginea textelor” / Andrei Țurcanu // Contrafort. – 2012. – Nr. 7-8 – P. 18.

MIHAI Cimpoi: n. biogr. [sursă electronică] – Disponibil pe Internet: <http://sst.bibliotheca.ro/membri/Cimpoi.htm>

MIHAI Cimpoi [sursă electronică] // <http://ro.wikipedia.org/wiki/MihaiCimpoi>

MIHAI Cimpoi, critic, istoric literar, filozof al culturii, Republica Moldova [sursă electronică] // <http://romania-on-line.net/whoswho/CimpoiMihai.htm>

ȘTEFĂNESCU, Alex. Mihai Cimpoi și literatura română [sursă electronică] / Alex. Ștefănescu. – Disponibil pe Internet: <http://old.contemporanul.ro/articol.php?idarticol=664>

TIUTIUCA, Dumitru. Mihai Cimpoi: Laudatio [sursă electronică] / Dumitru Tiutiuca // <http://www.univ.-danubius.ro>

Dedicații lirice

ANTON, Ion. Subiectul: pentru academicianul Mihai Cimpoi // Anton, Ion. Căderea sentimentală pe gânduri: scrieri alese / Ion Anton. – Ch., 2010. – P. 90; Florile dalbe. – 2012. – 6 sept. – P. 8.

CIOCOI, Gheorghe. Zeul ascuns: lui Mihai Cimpoi, venind la Larga... // Ciocoi, Gheorghe. Scrieri alese / Gheorghe Ciocoi. – Ch., 2003. – P. 83.

GHEORGHITĂ, Ion. „Casa mea a fost dintotdeauna...”: lui Mihai Cimpoi // Gheorghită, Ion. Întemeierea frunzelor: versuri / Ion Gheorghită. – Ch., 2009. – P. 18-19.

GHEORGHITĂ, Ion. Lui Mihai Cimpoi // Gheorghită, Ion. Sania de aur / Ion Gheorghită. – Ch., 2010. – P. 12.

MATEI, Valeriu. Itinerar: academicianului Mihai Cimpoi la 70 de ani / Valeriu Matei // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 8.

TOMA, Vasile. Eterna reîntoarcere: lui Mihai Cimpoi / Vasile Toma // Lit. și arta. – 2010. – 5 aug. – P. 5.

TRAIANUS. Înaintemergătorul: pentru Mihai Cimpoi / Traianus // Lit. și arta. – 2012. – 22 noiembr. – P. 1.

ȚURCANU, Ianoș. Un Gulliver cu cicatrici pe suflet: lui Mihai Cimpoi, cu nemărginită stimă / Ianoș Țurcanu // Lit. și arta. – 2012. – 30 aug. – P. 8.

VATAMANU, Ion. Roșul mac: pentru Mihai Cimpoi / Ion Vatamanu // Florile dalbe. – 2012. – 6 sept. – P. 8.

VEREJANU, Renata. Conduc de tăcere: academicianului Mihai Cimpoi // Verejanu, Renata. Eu am știut să fac din viața mea sărbătoare: (din opera poetică) / Renata Verejanu. – Ch., 2012. – P. 216.

VIERU, Grigore. Cântec basarabean: lui Mihai Cimpoi / Grigore Vieru // Moment poetic. 8. – Ch., 2000. – P. 18-19.

VIERU, Grigore. Limpede ca lacrima: lui Mihai Cimpoi / Grigore Vieru // Apă vie: almanahul tuturor românilor. 2003. – Timișoara, 2003. – P. 11; Moment poetic. 29. – Ch., 2005. – P. 4-19.

**6 septembrie – 200 de ani
de la nașterea prozatorului și publicistului
Mihail Kogălniceanu
(1817-1891)**

Personalitate marcantă și multilaterală a culturii românești, Mihail Kogălniceanu s-a născut la 6 septembrie 1817, la Paris. Este primul copil din cei zece copii ai familiei serdarului Ilie Kogălniceanu și Catincăi Stăvilă, basarabeancă. Între anii 1827-1834, a fost educat la mănăstirea Trei Ierarhi din Iași, apoi, de la vârsta de 10 ani, împreună cu Vasile Alecsandri, frecventează lecțiile unui dascăl maramureșean stabilit la Iași, Gherman Vida.

Din 1828 învață la pensionul unui francez stabilit în capitala Principatului Moldovei, Victor Cuënim, apoi din 1831, la Institutul francez de la Miroslava, localitate de lângă Iași, unde, în afară de limbi străine, studiază aritmetica, geografia, gramatica, istoria.

În 1833 este trimis să-și continue studiile la colegiul din orașul francez Lunèville, împreună cu cei doi fii ai domnitorului Mihail Sturdza.

Primele probe în ale scrisului sunt răvașele scrise cu regularitate părintelui despre cele văzute și trăite în drum spre Franța. Mihail Kogălniceanu nu se limitează la prevederile programului de studii, ci frecventează teatrul, urmărește presa la zi, învață să cânte la vioară, practică sportul. În 1835, din ordinul lui Mihail Sturdza, tinerii sunt transferați la Berlin, la Universitatea Humboldt, pentru a-i feri de influența ideilor revoluționare din Franța. În capitala Germaniei Mihail Kogălniceanu, timp de mai bine de doi ani, studiază particular, sub supravegherea unor persoane distinse, iar din octombrie 1837 se înscrie la Universitatea din Berlin. În același an, la îndemnul vestitului savant A. Humboldt pregătește și tipărește la Berlin primele sale lucrări științifice: *Moldova și Muntenia; Limba și literatura română sau valahă; Schiță asupra istoriei, obiceiurilor și limbii țiganilor* și 3 volume ale *Istoriei Valahiei, Moldovei și valahilor transdanubieni*, cea dintâi în limba germană, iar celelalte două în limba franceză. Perioada aflării la studii în Germania a fost de mare importanță în formarea intelectuală și în plan politic a lui Mihail Kogălniceanu.

La 1838 este oprit de prințul Sturdza să își dea doctoratul, după care revine în țară. La Iași primește funcția de adjutant al prințului Sturdza. În 1840 fondează o editură și o tipografie proprie sub denumirea „Cantora Daciei Literare”, care au avut un rol important la dezvoltarea culturii și literaturii naționale. Aici Mihail Kogălniceanu a tipărit mai toate publicațiile periodice fondate de el: *Foaia sâtească a principatului Moldovei* (aprilie 1840-decembrie 1845), *Dacia literară* (ianuarie-iulie 1840), *Arhiva românească* (vol. I 1840-1841; vol. II -1845), *Propășirea*, un număr mare de cărți de beletristică, opere cronicărești. În publicațiile periodice ale lui Mihail Kogălniceanu au văzut lumina tiparului majoritatea scrierilor sale literare, articole pe teme sociale și culturale.

Încă din 1839 Mihail Kogălniceanu face parte dintr-un comitet teatral, iar începând cu 7 martie 1840 este codirector, alături de Negruzzi și Alecsandri, al teatrului francez și al celui românesc din Iași, promovând pe scenă lucrări inspirate din realitățile contemporane, pentru sporirea nivelului profesionist al actorilor.

În 1841 este ales membru al Societății de istorie și antichități din Odesa, iar în 1844 i se revocă dreptul de a ține prelegeri de istorie. Aderă la Societatea studenților români din Paris. A frecventat La Bibliothèque Roumaine și aderă la Francmasonerie. Implicat în mișcarea revoluționară de la Iași (1848), este pus sub urmărire de către agenții lui Sturdza. Mihail Kogălniceanu trece travestit în Bucovina, la Cernăuți. Se întoarce în țară la sfârșitul anului 1849, după detronarea lui Sturdza și alegerea la domnie a lui Grigore Ghica. Reîntors din refugiu, este numit director al Departamentului Lucrărilor Publice (noiembrie 1849 - aprilie 1850), director al Departamentului de Interne (1851). În 1855 fondează la Iași ziarul *Steaua Dunării*, principalul organ de presă al mișcării unioniste. Este ales membru de onoare al Societății de medici și naturaliști din Iași (1857), este numit președinte al Consiliului de Miniștri de la Iași, iar în 1863 devine prim-ministru al României. În 1868 este ales membru al Societății Academice (Academia Română), iar în 1869 – președinte al Secțiunii istorice a Academiei Române, post pe care îl va deține până în 1890. Desfășoară o vastă activitate de publicist, istoric și îndrumător cultural și literar. În literatură a abordat diverse genuri și specii: corespondența, însemnările de călătorie, schița de moravuri, nuvela, pamfletul, romanul, teatrul.

Mihail Kogălniceanu a debutat literar în revista *Alăuta românească* cu *Împăratul și braminul* și traduce *Inelul lui Policart* al lui Schiller, scriere pe care o semnează cu pseudonimul Klmn. În 1850 a publicat în *Gazeta de Moldavia*, fără semnătură, prima parte dintr-un roman rămas neterminat, intitulat *Tainele inimii*. O valoare literară au și povestirile istorice din trecutul Moldovei: *Ștefan cel Mare în Târgul Baiei*, *Un vis al lui Petru Rareș*.

A inițiat cea dintâi colecție de documente istorice „Arhiva românească”, urmată de *Letopiseștele Țării Moldovei* (3 volume). A extras și a tradus din cronicile vechi ale românilor fragmente de interes universal.

Odată cu deschiderea Divanului ad-hoc al Moldovei în 1857, până la sfârșitul vieții sale Kogălniceanu s-a manifestat ca om politic de stat, deținând posturi înalte de prim-ministru, ministru de externe, reprezentant plenipotențiar al României în Franța. Ca membru al parlamentului a participat, în decurs de zece ani, la examinarea problemelor de pe ordinea zilei, vădindu-și erudiția, spiritul constructiv, talentul oratoric.

Se stinge din viață pe 20 iunie 1891, la Paris, în timpul unei grele intervenții chirurgicale. A fost înmormântat în cimitirul Eternitatea din Iași.

Referințe

Darul de căpetenie al lui Kogălniceanu e de a fi avut spirit critic, atunci când lumea nu-l avea; și de a-l fi avut în forma constructivă, ardentă, fără sarcasm steril.

George Călinescu

Kogălniceanu făcea parte dintr-o generație care trebuia să înceapă totul, inclusiv literatura.

Paul Cornea

Personalitate complexă a secolului trecut. Mihail Kogălniceanu a fost și a rămas în istoria românilor și în memoria colectivă un geniu politic al epocii pașoptiste, o personalitate care și-a legat numele de cele mai importante reforme îndeplinite în timpul domniei lui Cuza și de obținerea Independenței României.

Alexandru Neacșu

Mihail Kogălniceanu e cel dintâi creier românesc organizat în sens modern, care primește și elaborează problemele gândirii continentului din vremea lui pentru a le pune de acord cu interesele naționale.

Octavian Goga

Talentul său literar constă în spontaneitate, în introducerea iscusită a parantezelor de plăcută digresiune, în asocierea fericită a ideilor și amintirilor, rezultând texte cu un relief personal inconfundabil, redactate într-o limbă savuroasă, colorată discret și regional, de o oralitate abia stăpânită, teren pe care darul improvizăției l-a scutit de migala artistică a compunerii.

George Ivașcu

Cronologic, istoricul este ipostaza dintâi a personalității sale, poate și cea mai de seamă, fiindcă tot ce a realizat după aceea, ca prozator, ca publicist, ca diplomat, sunt inițiative ce decurg oarecum din această primă și esențială ipostază.

Alexandru Zub

Titluri pentru expoziții

Mihail Kogălniceanu – eminent om politic
 Mihail Kogălniceanu – critic și literat distins
 Personalitate complexă a secolului trecut – Mihail Kogălniceanu
 Mihail Kogălniceanu – făuritor al literaturii clasice

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

CUGETĂRI; Aprecieri / Mihail Kogălniceanu, V. Nazar; alcăt.: Gheorghe Cincilei. – Ch.: Ed. Uniunii Scriitorilor, 1997. – 52 p.

PROFESIE de credință / Mihail Kogălniceanu; graf. și cop.: Vladimir Zmeev. – Ch.; București: Litera Internațional, 2003. – 430 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 286).

REFLECTII / Mihail Kogălniceanu; antologie, pref., cron., ind. tem.: I. D. Pîrvănescu. – București: Albatros, 1988. – 264 p. – (Cogito).

SCRIERI literare istorice și sociale / Mihail Kogălniceanu; cop.: Isai Cârmu. – Ch.: Litera, 1997. – 320 p. – (Biblioteca școlarului; 78).

TAINILE inimii: scrieri literare și istorice / Mihail Kogălniceanu;

pref., tab. cron.: Dan Simonescu; cop.: Gh. Marinescu. – București: Albatros, 1987. – 232 p.

Referințe critice

MIHAIL Kogălniceanu: 190 de ani de la naștere: catalogul expoziției-eveniment / Bibl. Naț. a RM. – Ch., 2007. – 12 p.

POP, Augustin A. N. Pe urmele lui Mihail Kogălniceanu / Augustin A. N. Pop. – București: Sport-Turism, 1979. – 292 p.

SCHIFIRNEȚ, Constantin. Civilizație modernă și națiune: Mihail Kogălniceanu, Titu Maiorescu, Mihai Eminescu / Constantin Schifirneț. – București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1996. – 143 p. – (Akademos).

ZUB, Alexandru. Mihail Kogălniceanu: un arhitect al României moderne / Alexandru Zub. – Iași: Institutul European, 2005. – 110 p. – (Eseuri de ieri și de azi; 66).

SLABU, Gheorghe. Concepțiile estetice ale lui Mihail Kogălniceanu / Gheorghe Slabu // Basarabeni în lume: (col. de mat. și doc. prez. la polipticul cultural-istoric și științific omonim). Vol. 3. – Ch., 2007. – P. 112-116.

TECUCI, Alexandru. „Fii simplu, Măria Ta, fii bun, fii domn cetățean...”: succinte meditații pe marginea activității de parlamentar a lui Mihail Kogălniceanu // Tecuci, Alexandru. Zbucium de creație și cercetare / Alexandru Tecuci. – Cahul, 2011. – P. 103-106.

BRATU, Ruxandra. Documentar: 125 de ani de la moartea lui Mihail Kogălniceanu, om politic, istoric și scriitor / Ruxandra Bratu. – Disponibil pe Internet: <http://www.agerpres.ro/flux-documentare/2016/06/20/documentar-125-de-ani-de-la-moartea-lui-mihail-kogalniceanu-om-politic-istoric-si-scriitor-11-13-00>

MIHAIL Kogălniceanu – un făuritor al Unirii Principatelor Române // Timpul. – 2013. – 24 ian. – P. 8.

BĂLȚATU, Ludmila. Preocupările literare ale lui Mihail Kogălniceanu / Ludmila Bălțatu // Revista română. – 2012. – Nr. 4. – P. 16-18.

POSTOLACHE, Gheorghe. Mihail Kogălniceanu – un om al propășirii / Gheorghe Postolache // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 9. – P. 4.

TECUCI, Alexandru. Mihail Kogălniceanu și Unirea / Alexandru Tecuci // Timpul. – 2012. – 20 ian. – P. 20.

**12 septembrie – 135 de ani
de la nașterea prozatorului
Ion Agârbiceanu
(1882-1963)**

Ion Agârbiceanu este „unul dintre prozatorii români cei mai semnificativi, prin viziune, etos și specific național” (Mircea Zăciu). S-a născut la Cenade, Județul Alba, fiind al doilea din cei opt copii ai pădurarului Nicolae, originar din Agârbiciu, Județul Sibiu și al Anei (n. Olaru) din Cenade.

În 1889 începe școala în satul natal. Din 1892 urmează la Blaj gimnaziul și apoi liceul, luând bacalaureatul în 1900. Între 1900-1904, studiază la Facultatea de Teologie din Budapesta. Revenit în țară, este „subprefect” la internatul liceului din Blaj. În 1905 obține o bursă, înscriindu-se la Secția de limbi clasice, istorie și limba română a Facultății de Litere din Budapesta. Peste un an părăsește facultatea și se întoarce la Blaj, angajându-se ca funcționar la Mitropolie. Este hirotonit preot în aprilie 1906, tot atunci este numit preot în comuna Bucium-Șasa din Munții Apuseni, unde rămâne până în 1910, când este transferat la Orlat, lângă Sibiu. În 1916 se refugiază din Ardeal la Râmnicu Vâlcea, apoi la Iași. Intenționează să emigreze în Statele Unite prin Rusia, însă evenimentele de acolo îl întorc din drum. În 1917 se află la Chișinău. Întors pentru scurt timp la Orlat, după înfăptuirea Unirii, renunță la parohie, acceptând conducerea ziarului *Patria*, pe care îl dirijează între 1919 și 1927. După 1918 se stabilește la Cluj, unde va rămâne până la sfârșitul vieții. În 1921 este ales președinte al Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat; în 1923 – membru în Comitetul de conducere al Societății Scriitorilor Români. În calitate de membru al Marelui Sfat Național, deputat, senator, vicepreședinte al Senatului, se implică activ în consolidarea statului român, în rezolvarea problemelor specifice Transilvaniei. În 1930 este numit protopop greco-catolic la Cluj. În perioada 1938-1940 conduce ziarul *Tribuna*.

Primele încercări literare le face în ultimii ani de liceu, când publică în *Unirea* versuri și proză lirică semnate cu pseudonimul Alfius. Adeveratul debut se produce la revista *Luceafărul*, cu schița *Badea Niculae*.

Publică în diferite periodice transilvănene (*Familia*, *Drapelul*, *Răvașul*, *Semănătorul*, ulterior va colabora la *Viața românească*, *Revista politică și literară*, *Falanga*, *Tribuna*, *Românul*, *Foaia poporului*, *Adevărul literar și artistic*, *Flacăra*, *Cugetul românesc*, *Universul literar*, *România literară* ș.a.).

Debutează editorial cu volumul de schițe și nuvele *De la țară* (1906), premiat în 1907 de Astra. A publicat de-a lungul anilor mai multe cărți de proză, în care aduce în prim plan viața satului românesc cu figuri de intensă suferință omenească. Prin creația sa Agârbiceanu se dovedește a fi un demn continuator al lui Slavici și un precursor al lui Rebreanu.

În domeniul prozei scurte se face remarcat prin volumele de nuvele, schițe și povestiri: *În clasa cultă* (1909), *Două iubiri* (1910), *În întuneric* (1910), *De la sate* (1914), *Ceasuri de seară* (1921), *Chipuri de ceară* (1921), *Spaima* (1922), *Diavolul* (1924) ș.a.

Începând din 1912, scrie și proză de proporții. Primul roman *Povestea unei vieți* apare în *Luceafărul*, fiind reluat în volum abia în 1926 sub titlul *Legea trupului*. Îi urmează *Căsnicia lui Ludovic Petrescu* (1912), apoi *Arhanghelii* (1914), cel mai cunoscut dintre toate romanele sale. În 1915 scrie *Povestea altei vieți* tipărit în 1927 sub titlul *Legea minții*. Urmează: *Stana* (1929), *Biruința* (1930), *Dolor* (1930), *Răbojul lui Sf. Petre* (1934), *Minunea* (1936), *Sectarii* (1938), *Jandarmul* (1941), *Domnișoara Ana* (1942), *În pragul vieții* (1942), *Vremuri și oameni* (1943), *Vâltoarea* (1945), *Faraonii* (1961), *Strigoii* (1969) ș.a.

Amintirile (1940) este opera cea mai realizată a lui Ion Agârbiceanu, în care evocă copilăria, natura bucolică. La această temă scriitorul revine și în ultimii ani de viață, volumele *Din copilărie* (1956), *Din munți și din câmpii* (1957), *File din cartea naturii* (1959) cuprinzând și multe povestiri scrise pentru copii.

Tematica, mediul și personajele scrierilor sale sunt variate, dificil de clasificat, întrucât scriitorul abordează domeniile cele mai diverse și folosește în mod curent împrejurările autobiografice. A scris nu numai foarte mult, dar și extrem de inegal, creația sa fiind tratată diferit. Cele mai reușite opere au fost apreciate la justa lor valoare, autorul învrednicindu-se de aprecierea criticilor și cititorilor. Astfel, în 1927 i se decernează Premiul Național pentru proză, Ordinul Muncii pentru merite

deosebite în domeniul creației literare (1954), Ordinul Steaua Republicii, clasa I (1962), în 1919 este ales membru corespondent, iar în 1955 membru onorific al Academiei Române.

A încetat din viață la 28 mai 1963, la Cluj.

Referințe

Prin contribuția sa la întregirea tezaurului literaturii române, Agârbiceanu rămâne nu numai un clasic, dar în aceeași măsură un făuritor de lume în lumea literaturii române, un creator de tipuri, personaje și eroi literari originali și inconfundabili...

Agârbiceanu aparține literaturii române în tot ce a avut și are mai reprezentativ în proza artistică, având locul său distinct între Slavici și Rebreanu, între valorile perene ale literaturii noastre naționale.

Constantin Mohanu-Lovișteanu

Povestitor prin excelență, Agârbiceanu e un maestru al genului scurt și tocmai această parte a operei sale îl definește cel mai adecvat și ne obligă să-l recunoaștem ca pe un mare poet al vieților umile, al durerilor înăbușite, al unei lumi ce-a trăit în bună măsură într-un fel de împărăție a întunericului...

Ion Agârbiceanu este scriitorul care, alături de Sadoveanu, a oferit cu generozitate – timp de peste o jumătate de secol – o bogată și substanțială literatură mai multor generații de cititori. Această literatură – în ceea ce are ea mai revelator – vine parcă din însuși izvorul inepuizabil al spiritului popular, are ceva din aureola aceluși epos anonim în care trăiesc, sintetizate, trăsăturile esențiale, specifice omului din popor, experiența lui de viață.

Victor Felea

Scriitor inegal și monoton, Agârbiceanu rămâne totuși un pictor original, fie și miniaturist, al lumii transilvane, al Fefelegăii și al hocmanilor din minele de aur din Țara Moșilor, un povestitor remarcabil care așterne peste realitate o lume de fantasmă și de închipuiri.

Alexandru Piru

Arta domnului Agârbiceanu este o artă autentică. Nimic căutat, nimic afectat, nimic siluit. Domnia Sa nu caută efecte, nici de stil, nici de situații, nici de conflicte...

Victor Papilian

Titluri pentru expoziții

Ion Agârbiceanu – ziarist și prozator român
Maestru al genului scurt – Ion Agârbiceanu
Arta lui Ion Agârbiceanu – o artă autentică
Un clasic și un făuritor de lume

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

AMINTIRILE / Ion Agârbiceanu. – Cluj: Cartimpex, 1998. – 246 p. – (Biblioteca românească). – Note: Reproduce textul apărut la București, Ed. Cartea românească, 1940.

ARHANGHELII / Ion Agârbiceanu. – București; Ch.: Litera Internațional, 2003. – 544 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 273).

CUIBURI cu soare / Ion Agârbiceanu; coord.: G. Glogeanu. – Cluj-Napoca: Limes, 2007. – 227 p. – (Biblioteca românească).

FARAONII / Ion Agârbiceanu. – București; Ch.: Litera Internațional, 2008. – 312 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; 272).

FEFELEAGA / Ion Agârbiceanu; alcăt. C. Mohanu-Lovișteanu; il.: C. Călinescu-Fodor. – Ch.: Prut Internațional, 2008. – 240 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

FILE din cartea naturii / Ion Agârbiceanu. – București: Cartex 2000, 2008. – 253 p.

LICEAN... odinioară: roman / Ion Agârbiceanu. – Craiova: Scrisul românesc, 1994. – 192 p.

POVESTIRI și nuvele / Ion Agârbiceanu; antologie, pref. și tab. cron.: C. Mohanu. – Galați: Porto-Franco, 1993. – 136 p. – (Biblioteca școlară; 25).

STRIGOIUL / Ion Agârbiceanu. – București: Paideia, 1997. – 599 p.

Referințe critice

CEASURI de seară cu Ion Agârbiceanu: Mărturii. Comentarii. Arhivă / O carte gândită și alcătuită de Mircea Zăciu. – Cluj-Napoca: Dacia, 1982. – 376 p.

POP, Silvia. Ion Agârbiceanu. 1882-2007: album editat cu ocazia a 125 de ani de la nașterea scriitorului „sfânt părinte al literaturii române” / S. Pop, D. Vinea. – Blaj: Ed. Astra, 2007. – 55 p.: fotogr.

POPA, Mircea. Introducere în opera lui Ion Agârbiceanu / Mircea Popa. – București: Minerva, 1982. – 400 p.

ION Agârbiceanu // Dicționarul general al literaturii române. Vol. 1 / Eugen Simion. – București: Ed. Univers Enciclopedic, 2004. – P. 53-60.

CORBU, Haralambie. Ion Agârbiceanu și Basarabia / Haralambie Corbu // Lumini modelatoare: legături literar-spirituale între Moldova (Basarabia) și Ardeal. – București: Ed. Fundației Culturale Române, 2002. – P. 153-177. – (Critică și istorie literară).

GLODEANU, Gheorghe. Miraculosul mitico-magic la Ion Agârbiceanu // Glodeanu, Gheorghe. Orientări în proza fantastică românească / Gheorghe Glodeanu. – Iași: Tipo Moldova, 2014. – P. 179-186. – (Academica).

PĂNĂZAN, Maria Daniela. Ion Agârbiceanu – preotul scriitor // Pănăzan, Maria Daniela. Spirale literare / Maria Daniela Pănăzan. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 179-182. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

SASU, Aurel. Ion Agârbiceanu // Sasu, Aurel. Dicționar biografic al literaturii române. Vol. 1 / Aurel Sasu. – Pitești: Paralela 45, 2006. – P. 15-17.

NUȘFELEAN, Olimpiu. Ion Agârbiceanu – un puternic povestitor al Ardealului / Olimpiu Nușfelean // Mișcarea literară. – 2016. – Nr. 2. – P. 43-45; Disponibil pe Internet: http://miscarealiterara.ro/imagini/ml2_16.pdf

DIACONU, Mircea A. Câteva note asupra ediției Agârbiceanu / Mircea A. Diaconu // Convorbiri literare. – 2015. – Nr. 9. – P. 41-44.

DIACONU, Mircea A. Ion Agârbiceanu și mica narațiune a receptării / Mircea A. Diaconu // Convorbiri literare. – 2015. – Nr. 5. – P. 45-52.

DIACONU, Mircea A. Lumea lui Agârbiceanu / Mircea A. Diaconu // Convorbiri literare. – 2015. – Nr. 6. – P. 41-47.

PATRAȘ, Antonio. Agârbiceanu într-o nouă ediție critică / Antonio Patraș // Convorbiri literare. – 2015. – Nr. 3. – P. 94-98.

MANOLESCU, Nicolae. Ion Agârbiceanu, 50 de ani de la moarte / Nicolae Manolescu // România literară. – 2013. – 13 dec. – P. 3.

GOIA, Vistian. Ion Agârbiceanu, răbojul lui Sfântu Petru. Judecățile moralistului / Vistian Goia // Tribuna. – 2012. – Nr. 241. – P. 16; Disponibil pe Internet: <http://www.revistatribuna.ro/wp-content/uploads/2013/12/241.pdf>

POPA, Mircea. Ion Agârbiceanu poetul sau de la Alfius la Sevastian Voicu / Mircea Popa // Tribuna. – 2012. – Nr. 241. – P. 13-15; Disponibil pe Internet: <http://www.revistatribuna.ro/wp-content/uploads/2013/12/241.pdf>

**21 septembrie – 70 de ani
de la nașterea compozitoarei
Daria Radu
1947**

Daria Radu, compozitoare, dirijor de cor, profesoară, s-a născut la 21 septembrie 1947 în satul Redi-Cernovăț, Soroca. Este primul copil în familia mecanizatorului Ignat Popa și a cusătoresei Alexandra.

Fiind elevă, este solistă a corului din școală, începe să compună melodii. Urmând sfatul profesorului de muzică A. Topor, în 1961 intră la Școala de Iluminare Culturală din Soroca (actualmente Colegiul de Arte din Soroca), specialitatea dirijor de cor, pe care o absolveste în 1965. Urmează studiile la Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău, studiind în clasa profesorilor N. Ciolacu și E. Bogdanovschi (1975-1980).

Își începe activitatea profesională ca dirijor de cor în satul Răscăieți, Soroca, apoi în Vorniceni, Strășeni (1974-1978). Continuă să muncească în satul Sadova, Călărași. Aici dirijează corul popular din localitate, exercitând concomitent și funcția de conducător muzical la grădinița din localitate.

Debutază cu *Cântec de duminică* (versuri de Grigore Vieru), în in-

terpretarea Anastasiei Lazariuc, cântec ce devine șlagăr chiar de la momentul lansării. La fel de populare și îndrăgite de publicul meloman din țară au devenit piesele compozitoarei interpretate de Anastasia Lazariuc (*Cântă-mă cât tânără mai sunt*, *Pe strada Creangă* ș.a.), Olga Ciolacu (*Ultimul tangou*), Margareta Ivanuș (*N-am nicio vină*), Nina Crulicovschi (*Ecoul dragostei*). Colaborează și cu alți interpreți, printre care Ion Suruceanu, Stela Mitriuc, precum și cu primadona Operei Naționale Maria Bieșu, care a inclus în repertoriul său piesele *Moldova mea*, *Romanță pe o singură strună*, *Întreabă-mă*.

Compozitoarea consideră că muzica sa începe de la poezie, că nu pot fi lăsate fără muzică versurile lui Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Nicolae Dabija, Vasile Romanciuc, Iulian Filip, Anatol Ciocanu, Claudia Partole, Serafim Belicov, Ianoș Țurcanu, Eugenia Bulat, Constantin Dragomir, Galina Furdui, Petru Cărare și alți autori de texte, scriitori cu care colaborează frecvent.

Daria Radu contribuie în mod deosebit la dezvoltarea repertoriului muzical pentru copii. Este autoarea culegerii de cântece pentru copii *Clopoșelul de argint* (1993). Scrie muzică la versurile incluse în culegerile *Ruga iezilor cei trei* (autor Iulian Filip) și *Cântec de-nceput* (text de Ianoș Țurcanu). În colaborare cu Iulian Filip și Mircea Guțu, lansează CD-ul *ABC-ul muzicii pentru copii* (2006), *Hai cu mine, clopoșel* (2007), *A venit toamna* (2010). Daria Radu „scoate în lume” ansamblul de copii „Țurțurașii” din satul Sadova, care iau premii și trofee la concertele și concursurile din Chișinău. Participă cu copiii la emisiunile televizate „Se caută o stea”, „De la 5 la 10”, „Bună dimineața”, precum și la diverse emisiuni muzicale radiofonice. Este autoarea cântecului generic al emisiunii-concurs pentru copii „Cinel-cinel”, difuzată ani la rând la Televiziunea moldovenească.

Daria Radu explorează și alt gen de muzică, cum ar fi imnul. A scris Imnul Liceului român-englez „Mircea Eliade”, Imnul Colegiului Republican Sportiv, Imnul SA „Franzeluța”, Imnul Asociației nevăzătorilor – *Același soare pentru toți răsare*.

Numerose înregistrări ale compozitoarei și interpretei Daria Radu se păstrează în fondul de aur al Companiei „Teleradio-Moldova”.

În anul 1991 compozitoarea participă la prestigiosul concurs internațional de romanțe „Crizantema de aur” (Târgoviște, România), clăsându-se pe locul I la compartimentul Interpretare, locul III la com-

partimentul Creație și deținătoare a trofeului „Ioana Radu”. În 1992 participă la Concursul „Crizantema de argint” de la Chișinău, devenind laureată a Premiului I. Iar în 2011, la același concurs, obține Premiul II la secțiunea Creație. Are numeroase participări în cadrul unor concerte prestigioase la Palatul Național (1992, 1994, 1997, 2011).

Este membru al Uniunii Muzicienilor din Moldova. Pentru activitate prodigioasă pe tărâmul artei muzicale s-a învrednicit de Titlul Onorific „Maestru Emerit în Artă” (1991) și Ordinul „Gloria Muncii” (1997).

Referințe

Versul este inspirația mea. El dictează caracterul, tempoul, dinamica melodiei. Muzica mea începe de la poezie. Nu poți să lași fără melodie versurile lui Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Nicolae Dabija, Vasile Romanciuc...

Daria Radu

Tu scrii și arzi, în gingașe văpăi,
Aceste giuvaiere melodii:
Ce se înalță către stele mii,
De tainice și sincere sclipiri,
Necunten nelipsitul portativ,
Te-apropie de stele-n unison...

Ion Mițu

Numele și cântecele i le cunoaște o țară. Prin muzica pe care o scrie cu multă dăruire și-a creat un nume notoriu printre muzicieni. Muzica îi iese din suflet ca apa din izvor și multora le potolește setea de frumusețe, gingășie, dragoste. Acolo unde este această doamnă deosebită înflorește buna dispoziție, sună clopoței de argint din suflețelele copiilor, pe care dumneaai știe să-i asculte, să le dezvolte talentul. Noblețea, dăruirea, frumusețea fac chipul acestei doamne să lumineze în areola unui licăr asemănător cu chipul mamei care-și iubește copiii și le cultivă sufletele.

Ludmila Bolboceanu

Cântecele Dariei Radu te fac să revii cu gândul, dar și cu inima la jocurile de cândva: zburdalnice și inofensive, ca un surâs al dulcii copilării.

Claudia Partole

Muzica Dariai Radu este plină de căldură și profunzime sentimentală, fiind pentru toate generațiile, fiecare rugându-se în acordurile melodice atât de dragi sufletului.

Anastasia Lazariuc

Titluri pentru expoziții

Îndrăgostită de cântec și de copii
Daria Radu – izvor nesecat al muzicii basarabene

(M. U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

A VENIT toamna / Daria Radu. – Ch.: Grafema Libris, 2010. – 132 p.: n. muz.

CLOPOȚELUL de argint: culeg. de cântece pe versurile poezilor români din Moldova / muz.: Daria Radu. – Ch.: Făt-Frumos, 1994. – 172 p.: n. muz.

DORUL de Crăciun: (cântece pentru voce cu acomp. la chitară) / Daria Radu. – Ch.: Grafema Libris, 2009. – 76 p.

HAI cu mine, clopoțel / Daria Radu. – Ch.: Lyceum, 2007. – 40 p.

ROMANIȚA cerului: serbări pentru pici / Daria Radu, Nina Straliuc; pref.: V. Butnaru. – Ch.: Grafema Libris, 2005. – 156 p.: n. muz.

ZÂMBETUL primăverii / Daria Radu. – Ch.: Grafema Libris, 2011. – 162 p.

Referințe critice

MOVILĂ, Boris. Daria Radu / Boris Movilă // Femei din Moldova: encicl. / ed.: Iurie Colesnic. – Ch.: Museum, 2000. – P. 234-235.

DARIA Radu // Aniversări culturale. 2012 / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; resp. de ed.: C. Balaban. – Ch.: Epigraf, 2011. – P. 125-129.

RUCAN, Lora. „Nu fac nimic de dragul numelui...” // Rucan, Lora. Voci umane, destine neordinare / Lora Rucan. – Ch.: CEP USM, 2006. – P. 202-204.

DARIA Radu // Realități culturale. – 2014. – Nr. 9. – P. 5.

DARIA Radu // Puișorul curios. – 2013. – Nr. 27. – P. 6.

Dedicații lirice

BULAT, Eugenia. Ah, ce duminică frumoasă!: compozitoarei Daria Radu // Bulat, Eugenia. La Putna mi-e drumul: versuri / Eugenia Bulat. – Ch.: Lyceum; Universitas, [1993]. – P. 44.

CIOCANU, Anatol. Când n-am să-ți spun la revedere: compozitoarei Daria Radu // Ciocanu, Anatol. Pasărea speranței: versuri / Anatol Ciocanu. – Ch.: Cartea Moldovei, 2007. – P. 187; Ciocanu, Anatol. Apropierea de țarm: versuri / Anatol Ciocanu. – Ch.: Lumina, 2010. – P. 303.

MÂȚU, Ion. Gingașă văpaie: compozitoarei Daria Radu // Mățu, Ion. Aripi pentru zbor: versuri / Ion Mățu. – Ch.: Pontos, 2011. – P. 49.

NASTASIU, Maria. Dedicatie: (Dariei Radu) / Maria Nastasiu // Univers pedagogic. – 2012. – 30 aug. – P. 8.

2 octombrie – 75 de ani de la nașterea prozatorului și publicistului Victor Prohin 1942

Viitorul prozator și publicist s-a născut la 2 octombrie 1942, în s. Vindrei, Torbeevo, Republica Mordovia (Federația Rusă). După absolvirea școlii medii din Verejeni, Ocnița (1960), urmează Facultatea Istorie și Filologie a Universității de Stat din Chișinău (1960-1965). Activează la Redacția emisiunii pentru copii și adolescenți a Televiziunii Naționale (1965-1967), la revista de satiră și umor *Chipăruș* (1967-1972), revista *Nistru/Basarabia* (1972-1995) și ziarul *Moldova suverană* (din 1995). Actualmente, este secretar responsabil la revista pentru copii *Alunelul*. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1972) și al Uniunii Scriitorilor din România (1994).

După câteva scrieri literare publicate în presă, debutează editorial cu o culegere de nuvele pentru copii *Puiul de stea* (1969), urmată de alte volume de proză pentru cititori de toate vârstele: *Supracotoi* (1970), *Orașul fără nume* (1972), *Olimpia* (1976), *S-a copt frunza* (1979), *Fântânile cresc în adânc* (1984), *Noi doi și bunelul* (1984), *Dacă ar fi mânăzul fotograf...* (2002). Este alcătuitor al mai multor antologii de proză: *Pară*

mălăiață (1984), *Antologia prozei sovietice moldovenești* (1984, în colaborare cu Nicolae Vieru) ș.a. O parte din scrierile sale sunt traduse în letonă, lituaniană, estonă, bulgară, rusă. Unele nuvele sunt incluse în culegeri colective de proză editate la Kiev, Tallinn, Plovdiv.

La ediția a VI-a (2002) a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret de la Chișinău i s-a decernat Premiul „Pentru cea mai frumoasă revenire în lumea copiilor” pentru cartea *Dacă ar fi mînzul fotograf*.

Fiind un interlocutor sensibil și sincer, scriitorul se străduiește să-și modeleze eroii în același registru de comportare, de sensibilitate.

Povestirile sale fascinează prin miracolul descoperirii, prin armonia pe care o creează lucrurile, stările în care se scaldă protagoniștii.

Referințe

Modest peste poate, mereu îngândurat, scriitorul creează impresia unui om lipsit de vervă umoristică. De îndată ce citești paginile, îți dai seama că aparențele sunt înșelătoare. Paginile lui mustesc atât de ironie, cât și de poezie, încât uneori nu știi cărui registru să le atribui. Altădată, umorul este atât de binevoitor, încât „pare să se confunde cu elogiul”.

Ion Ciocanu

Victor Prohin nu este un exaltat în redarea narațiunii, gândirea sa căpătând valoare ideatică prin strălucirea expresiei, adevărata măiestrie a dânsului constă în a-și feri scrierile de inutilități lexicale. Chiar și atunci când înțelege că este prizonierul propriei sfiei, găsește cele mai reușite forme artistice de a-și aduce mai amprentat expunerea în ambianța cititorului numele său, dobândind o extensie mult mai spațioasă.

Avem contemporan cu noi un Om care ascunde în bunul simț și timiditatea ființei sale însemnele potențialului nesecat și ale unei culturi de mare cuprindere și riguroasă selecție...

Etalon al sincerității și modestiei umane, constructor de idei și armonii lexicale, un mare împătimit de frumos și adevăr, Victor Prohin rămâne a fi condeierul pentru care scrisul este Crez, Mântuire și Rugăciune.

Dumitru Păsat

Titluri pentru expoziții

Model de omenie, demnitate și noblețe
Victor Prohin în lumea fermecată a copilăriei
Victor Prohin între liric, real și comic
Om de o proverbială modestie și generozitate

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

DACĂ ar fi mánzul fotograf... / Victor Prohin; il.: V. Rață. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 32 p.: il.

RUDENS lapu svente / Victor Prohin; ism old. Kalbos verte E. Rundzevicius. – Vilnius: Vaga, 1983. – 200 p. – Lb. lit.

S-A COPT frunza: Roman. Nuvele / Victor Prohin; il.: E. Zavtur. – Ch.: Cartea Moldovei, 2008. – 174 p.: il. – (Colecție pentru elevi, studenți).

Referințe critice

VEREJANU, Renata. Victor Prohin atât de tânăr // Verejanu, Renata. Generația dintre secole: portrete/profiluri / Renata Verejanu. – Ch.: OMCT, 2012. – P. 37-38.

VICTOR Prohin // Moldova. – 2013. – Nr. 1. – P. 63.

BIVOL, Efim. Modest și sincer ca un pom / Efim Bivol // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 10. – P. 4.

CIMPOI, Mihai. Modestia care înfrumusețează / Mihai Cimpoi // Lit. și arta. – 2012. – 27 sept. – P. 4.

CIOBANU, Liuba. Cu scriitorul Victor Prohin în lumea fermecată a copilăriei / Liuba Ciobanu // Tribuna copiilor. – 2012. – 20 dec. – P. 2.

CODREANCA, Lidia. Fulguia cu frunze de salcâm / Lidia Codreanca // Lit. și arta. – 2012. – 4 oct. – P. 6.

DABIJA, Nicolae. Omul nostru / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2012. – 4 oct. – P. 6.

DAVID, Eugenia. Victor Prohin. Model de omenie, demnitate și noblețe / Eugenia David // Săptămâna. – 2012. – 28 sept. – P. 10.

GHEORGHÎĂ, Eugen. Amiralul flotei de copii / Eugen Gheorghîță // Lit. și arta. – 2012. – 27 sept. – P. 4.

IACHIM, Ion. „Modest și tânăr ca un pom” / Ion Iachim // Lit. și arta. – 2012. – 27 sept. – P. 4; Univers pedagogic. – 2012. – Nr. 34. – P. 2.

PĂSAT, Dumitru. Etalon al sincerității și modestiei umane / Dumitru Păsat // Lit. și arta. – 2012. – 27 sept. – P. 4; Făclia. – 2012. – 28 sept. – P. 6.

VICTOR Prohin // Alunelul. – 2012. – Nr. 10. – P. 8.

ROIBU, Nicolae. Omul care visează să-și editeze o carte din pensie / Nicolae Roibu // Timpul. – 2012. – 2 oct. – P. 8.

**16 noiembrie – 65 de ani
de la nașterea poetului
și eseistului
Arcadie Suceveanu
1952**

„Un poet al metaforei” este numit Arcadie Suceveanu, poet, eseist, care a venit în literatură odată cu așa-ziii „pașoptiști” ai secolului douăzeci. Poetul însuși spune că a fost un privilegiat, pentru că s-a născut în mirificul spațiu bucovinean, la Suceveni, Cernăuți (Ucraina), în familia lui Vasile și a Catrinei Sucevan. Urmează școala de opt ani din comuna natală și școala medie din localitatea vecină, Carapciu-pe-Siret (1959-1969) și Facultatea de Litere a Universității de Stat din Cernăuți (1969-1974). Lucrează profesor de română la școala generală din com. Horbova, Herța (1974-1979), redactor, apoi redactor-șef la Editura „Literatura artistică” (1979-1990), secretar (până în 1995) al Asociației Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România. Din 1990 și până în 2010 este vicepreședinte cu funcție executivă al Uniunii Scriitorilor din Moldova, iar în decembrie 2010 este ales președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Începe a scrie versuri fiind elev, sub influența lecturilor și a poetului Vasile Levițchi, viitorul său mentor literar, care pe atunci era profesor la școala din Carapciu. Debutază în 1968 cu o poezie publicată în *Zorile Bucovinei*. Ulterior va colabora la majoritatea periodicelor literare și culturale din Nordul Bucovinei și Republica Moldova cu poezii, articole,

traduceri din limbile rusă și ucraineană. Publică un grupaj de versuri în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge* (1974). În 1979 își editează prima plachetă de versuri *Mă cheamă cuvintele*, apariția căreia este salutăată și comentată în presa literară de la Chișinău. Urmează: *Țărmlul de echilibru* (1982), *Mesaje la sfârșit de mileniu* (1987), *Arhivele Golgotiei* (1990), *Eterna Danemarcă* (1995), *Înfruntarea lui Heraclit* (1998), *Cavalerul Înzadar* (2001), *Corabia de la mansardă* (2004), *Emisferele de Magdeburg* (2005, eseuri), *Arca Dies* (2008), *101 poeme* (2009), *Vremea leului portocaliu* (2012), *Cariatide și coloane* (2013), *Ferestre stinse de îngeri* (2014) ș.a.

În poezia pentru copii Arcadie Suceveanu a găsit modalitatea potrivită vârstei și necesităților de dezvoltare, grație căreia copilul ar simți adânc și ar înțelege just viața în multiplele ei manifestări concrete, ceea ce constituie imperativul numărul unu al scriitorului care „riscă” să plâsmuiască opere pentru cei mici.

Este autor al unor frumoase cărți pentru copii: *A fugit melcul de-acasă* (1984), *Ora cinci fără doi fulgi* (1986), *În cămașă de cireașă* (1989), *Dincolo de ce văd ochii* (1991), *Rața și Arhimede* (2000), *Lumea din spațele oglinzii* (2001), *Știu(ca) la școală* (2002, cartea-supriză oferită copiilor vizitatori ai Salonului Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău, ediția a VI-a), *Dacă vrei să fii Columb* (2002), *Filmul copilăriei* (2002), *Chește pentru vise* (2005), *Greierul care s-cri-cri-e* (2012), *Un secret pe cotcodacnet* (2016) ș.a. În colaborare, a editat abecedarul pentru preșcolari *Carte pentru bobociei ABC și 1, 2, 3* (1996), setul didactic *Rândunica*, manual și caiet pentru cl. I (1997), *Abecedar*, manual și caiet (2002), *Alfabetul poetic* (2007), *Vocale – portocale* (2007), *Do-re-mi-fa-sol-la-cri* (2007), *Lumea ca o poveste* (2010).

În toți acești ani publică cronici literare, eseuri, traduceri din poezia ucraineană și rusă. Selecții din creațiile sale sunt incluse în antologii editate în România, Suedia, Ucraina, Rusia, Turcia, Macedonia, Franța, Italia, Belarus.

Este laureat al mai multor premii, printre care: Premiul Național al Republicii Moldova (1998, pentru *Arhivele Golgotiei*), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1987, pentru *Mesaje la sfârșit de mileniu*; în 1995, pentru *Eterna Danemarcă* și în 1996, pentru *Carte pentru bobociei*

ABC și 1,2,3), Premiul republican „Alexandru Donici” al Ministerului Învățământului din Moldova (1989, pentru cartea *În cămașă de cireașă*), Premiul „George Bacovia” al revistei *Ateneu* (1992), Premiul pentru poezie „Centenar Lucian Blaga” (1995), Premiul Salonului de Carte Românească, ediția a V-a, Iași și Marele Premiu al Salonului Național de Carte, ediția a V-a, Chișinău (1996, pentru *Eterna Danemarcă*), Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1997, pentru aceeași carte), Premiul „Cartea anului” la Salonul Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău, ediția I (1997, pentru *Carte pentru bobocii ABC și 1,2,3*) și același premiu în cadrul ediției a V-a a Salonului (2001, pentru cartea *Rața și Arhimede*), Medalia „Mihai Eminescu” (2000), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova în domeniul literaturii pentru copii (2002, pentru *Lumea din spatele oglinzii*), Diploma de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) pentru cartea *Știu(ca) la școală* (2004), Premiul „Simpatia copiilor” la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XIV-a, 2010 pentru cartea *Lumea ca o poveste și tot în cadrul aceluiași salon – Premiul Secției Naționale IBBY din RM pentru volumul *Cafeneaua Nevermore* (2011), Premiul pentru poezie „Grigore Vieru” pentru întreaga creație poetică pentru copii (2012), Premiul „Ion Creangă” (2013) și Premiul „Cea mai bună carte cognitivă” pentru cartea *Cu mami și cu tati ai spor la toate* (2013), Premiul Mare „Sfântul Gheorghe” la Festivalul Internațional de Poezie „Drumuri de Spice” (2013, Uzdin), Premiul „Vasile Coroban” pentru exegeze filologice și Premiul pentru eseu la Salonul Internațional de Carte, Chișinău (2013), Premiul Uniunii Scriitorilor din România „Carte pentru copii și tineret” pentru cartea *În cămașă de cireașă* (2014) și tot pentru această carte Premiul Ministerului Culturii al RM la ediția a XIX-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (2015), Premiul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” pentru cartea *Ceasornicul din tei* la același salon (2014), Diploma de Onoare a Secției Naționale IBBY din RM pentru traducerea cărții *Hai să ne jucăm!* de Natalia Ciub (2014), Premiul „Nichita Stănescu” pentru poezie la Salonul Internațional de Carte, Chișinău (2014); este laureat al Marelui Premiu „Cununa de lauri” de la Balcic, câștigător al Turnirului de Poezie, ediția a V-a, 12-16 mai 2015; Premiul la categoria Carte pentru copii – Personalitatea anului 2015; Premiul de Excelență al revistei *Convorbiri literare**

(2015), Premiul Ministerului Educației al RM la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XX-a (2016).

În 2010 este distins cu Medalia „Dimitrie Cantemir” a AȘM și Ordinul „Gloria Muncii”. În 2014 este decorat cu Ordinul „Meritul Cultural” – în grad de Comandor, Categoria A – „Literatură”.

Referințe

Replica spirituală, calamburul, care valorifică jocul inteligenței, parodiază locul cultural comun, narcisismul imagistic, sprijinit de savoairea și neprevăzutul asociației spontane, delicat teribilistă. Avem impresia totuși că Arcadie Suceveanu e un poet cu un sentiment acut-dramatic al vieții, care însă acceptă – din rațiuni polemice – masca de adolescent, elegiacă, dur accidentată de un surâs ironic.

Mihai Cimpoi

Arcadie Suceveanu scrie o poezie a densităților metaforice desfășurate, de multe ori în parabole moderne filate ingenios din ancestrale înțelepciuni. Rafinamentul artistic, ca dovadă a unei culturi poetice de înaltă probă, plasează creația relativ tânărului autor în cel mai larg circuit literar românesc, fapt remarcat și în numeroase recenzii pe care le-a avut cartea sa „Arhivele Golgotei” în prestigioasele reviste: „România literară”, „Luceafărul”, „Literatorul”, „Steaua”, „Tribuna”, „Ateneu” etc.

Leo Butnaru

Rechizitoriile lui Arcadie Suceveanu iau adeseori forma unor parabole. Poetul nu vrea să atingă răul. Dintr-un fel de silă, el recurge la o rețetă de aluzii, ori de câte ori se vede pus în situația de a numi realități dezgustătoare.

Alex Ștefănescu

Arcadie Suceveanu mânuiește cu aceeași siguranță și dezinvoltură metafora cu substrat metafizic și ironia, biografismul avangardist și scepticismul care ascunde lipsa de încredere în forța cuvântului. Dar poate că toate aceste lucruri, puțin importante în sine, se impun pentru că poetul, pe lângă o necesară și deloc exclusivă cultură poetică, stăpânește din plin și cu siguranță ceea ce s-ar putea numi știința versului.

Mircea A. Diaconu

Tradițională în aparență, creația lui Arcadie Suceveanu este modernistă în esență... El a cultivat și cultivă metafora, simbolul, parabola prin care își dezvoltă gândirea îndrăzneată și dă strălucire exprimării rafinate care îl apropie de moderniști.

Ion Ciocanu

Titluri pentru expoziții

Mă cheamă cuvintele

Un poet al eternității limbii române

Un poet modern frământat de probleme existențiale

Un elitist cu frază elegantă și profunzime ideatică

(M. U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

101 poeme / Arcadie Suceveanu. – București: Biodova, 2009. – 101 p. – (Ideal).

ALAFABETUL poetic / Arcadie Suceveanu; il.: Stela Damaschin-Popa. – Ch.: Prut Internațional, 2007. – 32 p.: il.

ALFABETUL vesel: [texte: Arcadie Suceveanu, Vasile Romanciuc]; il.: Serghei Samsonov. – Ch.: Prut Internațional, 2011. – [30] p.: il. – (Învăț să citeșc).

ANIMALE acvatice: poezii și ghicitori / Arcadie Suceveanu; des.: Petru Ghețoi. – Ch.: Prut Internațional, [2011]. – [20] p: il.

ARCA dies: versuri / Arcadie Suceveanu; il.: Eudochia Zavtur. – Ch.: Cartea Moldovei, 2008. – 280 p.: fotogr. – (Colecție pentru elevi, studenți).

CAFENEAUA Nevermore / Arcadie Suceveanu; cop., conc. graf.: Andrei Ichim. – Ch.: Știința, 2011. – 132 p. – (Antologia unui autor).

CEASORNICUL din tei: Poezii dedicate anotimpurilor, lunilor și sărbătorilor / Arcadie Suceveanu; il.: Elena Revuțcaia; cop.: Vladimir Zmeev. – București: Litera, 2013. – 32 p.

CHEIȚE pentru vise / Arcadie Suceveanu; il. cu reprod. după lucrări de Mihai Greco; cop.: Sergiu Stanciu. – Ch.: Prut Internațional, 2005. – 252 p.: il.

CORABIA de la mansardă / Arcadie Suceveanu. – Ed. a 2-a. – Ch.: Litera; București: Litera Internațional, 2004. – 298 p. – (Biblioteca școlarului, serie nouă; nr. 516).

DO-RE-MI-FA-SOL-LA- CRI... / Arcadie Suceveanu; il.: Doina Bojescu. – Cernăuți: Zoloty Lytavry, 2007. – [16] p.: il. – (Biblioteca revistei *Făgurel*).

EMISFERELE de Magdeburg: eseuri, portrete literare, cronici, articole / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Prut Internațional, 2005. – 319 p. – (Scriitori contemporani).

ETERNA Danemarcă / Arcadie Suceveanu. – București: Eminescu, 1995. – 256 p. – (Poeți români contemporani).

FERESTRE stinse de îngeri: poezie / Arcadie Suceveanu; cop.: V. Kravcenko. – Ch.: Prut, 2014. – 104 p.

FIINȚE, umbre, epifanii / Arcadie Suceveanu; cuv. înainte: Mircea V. Ciobanu. – Ch.: Arc, 2011. – 95 p.

GHICI, ciupercă, ce-i? / Arcadie Suceveanu; il.: Nadia Olaru. – Ch.: Prut, 2013. – Pliant. – (Să crești mare).

GREIERUL care s-cri-cri-e / Arcadie Suceveanu; il.: Olga Cazacu. – Ch.: Prut Internațional, 2012. – 32 p.: il.

LUMEA ca o poveste / Arcadie Suceveanu; prez. graf.: Olga Coronovschi. – Ch.: Silvius Libris, 2009. – 64 p.: il.

LUMEA din spatele oglinzii / imag. coment. în vers. de Arcadie Suceveanu; viz. graf. și il. de Ion Severin. – Ch.: Știința, 2001. – 24 p.: il.

MĂRUL îndrăgostit de vierme / Arcadie Suceveanu. – Timișoara: Augusta, 1999. – 86 p.

RAȚA și Arhimede / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Prut Internațional, 2000. – 32 p.

ȘTIUCA la școală / Arcadie Suceveanu; il.: Stela Damaschin. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 32 p.: il.

VOCAL-PORTOCAL / Arcadie Suceveanu; notogr.: R. Romanciuc. – Ch.: Pontos, 2007. – 38 p.: il, n. muz.

VREMEA Leului portocaliu / Arcadie Suceveanu. – Ch.: Prut Internațional, 2012. – 184 p. – (Laurii poeziei).

Referințe critice

ARCADIE Suceveanu: biobibliogr. / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: Tamara Maleru; ed.: Claudia Balaban; conc. graf. și cop.: Vladimir Zmeev. – Ch.: Litera, 2002. – 144 p.

APETRI, Dumitru. Arcadie Suceveanu în continuă ascensiune // Apetri, Dumitru. Atitudini și opinii: articole, profiluri literare, eseuri și recenzii / Dumitru Apetri. – Ch., 2010. – P. 104-108.

BANTOȘ, Ana. Arcadie Suceveanu: interogația ca formă de raportare la postmodernism // Bantoș, Ana. Recuperarea autenticului / Ana Bantoș. – Ch., 2006. – P. 170-177.

BANTOȘ, Ana. Poezia basarabeană sub semnul postmodernității // Bantoș, Ana. Dinamica sacrului în poezia basarabeană contemporană / Ana Bantoș. – București, 2000. – P. 174, 177-179.

BURLACU, Alexandru. Arcadie Suceveanu în agora literară // Burlacu, Alexandru. Textistențe / Alexandru Burlacu. – Ch., 2007. – P. 181-187.

BUSUIOC, Nicolae. Poezia ca esență a înțelesurilor universale // Busuioc, Nicolae. Basarabia de suflet: lecturi și dialoguri esențiale / Nicolae Busuioc. – Ch., 2010. – P. 72-75.

CANȚĂRU, Grigore. Arcadie Suceveanu // Canțăru, Grigore. Totul pare un palimpsest / Grigore Canțăru. – Ch., 2008. – P. 121-123.

CIMPOI, Mihai. Generația „ochiului al treilea” (reabilitarea esteticului) // Cimpoi, Mihai. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia / Mihai Cimpoi. – Ed. a 3-a, rev. – București, 2002. – P. 218-219.

CIMPOI, Mihai. Un cavaler al poeziei: Arcadie Suceveanu // Cimpoi, Mihai. Critice. Vol. 2 / Mihai Cimpoi. – Craiova, 2002. – P. 167-170.

CIOBANU, Mircea V. Metamorfozele poeziei. Caruselul basarabean: (Arcadie Suceveanu) // Ciobanu, Mircea V. Deziluziile necesare / Mircea V. Ciobanu. – Ch.: Arc, 2014. – P. 291-292.

CIOCANU, Ion. Arcadie Suceveanu. Caracterizarea generală a creației poetice. Cartea „Arhivele Golgotei” // Ciocanu, Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova / Ion Ciocanu. – Ch., 1998. – P. 249-260.

CIOCANU, Ion. Arcadie Suceveanu – cu mama, cu îngerii, cu Dumnezeu // Ciocanu, Ion. În marginea și-n miezul poeziei / Ion Ciocanu. – Iași: Tipo Moldova, 2015. – P.172-181. – (OPERA OMNIA: Dicționar).

CIOCANU, Ion. Arcadie Suceveanu în căutarea arcadiului // Ciocanu, Ion. Dincolo de literă: incursiuni critice în procesul literar contemporan / Ion Ciocanu. – Timișoara, 2002. – P. 145-149.

CIOCANU, Ion. Dialectica noului și vechiului în literatură în viziunea lui Arcadie Suceveanu // Ciocanu, Ion. Salahorind: Articole, cro-

nici, portrete și medalioane literare. Eseuri răzlețe / Ion Ciocanu. – Ch., 2008. – P. 172-173.

CODREANU, Theodor. Arcadie Suceveanu – o arhivă a Golgotei // Codreanu, Theodor. Basarabia sau drama sfâșierii / Theodor Codreanu. – Ch., 2003. – P. 233-238; Galați, 2003. – P. 249-255.

GALAICU-PĂUN, Emilian. Secunda care (nu) trece // Galaicu-Păun, Emilian. Poezia de după poezie: Ultimul deceniu / Emilian Galaicu-Păun. – Ch., 2000. – P. 91-95.

GRIGURCU, Gheorghe. [Arcadie Suceveanu] / Gheorghe Grigurcu // Lungu, Eugen. Portet de grup. După 20 de ani: antologie / Eugen Lungu. – Ch.: Cartier, 2015. – P. 31.

LUNGU, Eugen. Spații și oglinzi / Eugen Lungu // O istorie critică a literaturii din Basarabia / cuv. înainte de Eugen Simion. – Ch., 2004. – P. 160-161. – (Literatura din Basarabia în sec. XX).

PINTESCU, Alexandru. Confruntarea cu limita sau Poezia lui Arcadie Suceveanu // Pintescu, Alexandru. Retorica aproximației: breviar de poezie optzecistă / Alexandru Pintescu. – Iași, 2004. – P. 27-30.

RACHIERU, Adrian Dinu. Arcadie Suceveanu: cenzura ironică și viziunea inimii // Rachieru, Adrian Dinu. Poeți din Basarabia. Un veac de poezie românească / Adrian Dinu Rachieru. – București; Ch., 2010. – P. 399-408.

RACHIERU, Adrian Dinu. Arcadie Suceveanu – pe „Crucea sonetului” // Rachieru, Adrian Dinu. Poeți din Bucovina / Adrian Dinu Rachieru. – Timișoara, 1996. – P. 435-448.

TRIFAN, Călina. Arcadie Suceveanu / Călina Trifan // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812-2010 / pref.: Mihai Cimpoi. – Ed. a 2-a, rev. și compl. – Ch., 2010. – P. 504-506.

ARCADIE Suceveanu: referințe istorico-literare // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din RM. – Ch.; București, 2005. – P. 503-590; 573-582.

ARCADIE Suceveanu // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dict. biobibliogr. / alcăt.: Maria Harea, Elena Cugut; resp. de ed.: Claudia Balaban. – Ed. a 2-a, rev. și compl. – Ch., 2004. – P. 346-352.

BURLACU, Alexandru. Arcadie Suceveanu: Ars combinatoria / Alexandru Burlacu // Metaliteratură. – 2016. – Nr. 1. – P. 41-53.

ARCADIE Suceveanu: n. biogr. // Florile dalbe. – 2016. – 17 mart. – P. 8.

CRISTEA-ENACHE, Daniel. Gala cu poeți / Daniel Cristea-Enache // România literară. – 2015. – 11 sept. – P. 11.

CUBLEȘAN, Constantin. Ființe, umbre, epifanii / Constantin Cubleșan // Scriptor (Iași). – 2015. – Nr. 9-10. – P. 67-69.

BÂRCĂ, Doina. „Arborele familiei” de Arcadie Suceveanu: proiect didactic la limba și literatura română, cl. a 2-a / Doina Bârcă // Făclia. – 2014. – 21 noiembr. – P. 12.

CIOCANU, Ion. Cu mama, cu îngerii și cu Dumnezeu / Ion Ciocanu // Florile dalbe. – 2014. – 27 noiembr. – P. 7.

GALAIKU-PĂUN, Emilian. Arcadie Suceveanu, „Ferestre stinse de înger” / Emilian Galaicu-Păun // Jurnal de Chișinău. – 2014. – 18 noiembr. – P. 20.

MORARI, Cristina. Arcadie Suceveanu, poetul care divinizează poezia / Cristina Morari // Timpul. – 2013. – 11 ian. – P. 23.

BIVOL, Efim. Un sexagenar din țara fagilor / Efim Bivol // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 11. – P. 4.

POZNEAC, Ecaterina. Textul poetic și mijloacele de exprimare în poezia „Colind” de Arcadie Suceveanu / Ecaterina Pozneac // Univers pedagogic. – 2012. – 7 iun. – P. 4.

Dedicații lirice

BUTNARU, Leo. Poezie pentru copii: lui Arcadie Suceveanu // Butnaru, Leo. Din sens opus: poeme / Leo Butnaru. – Ch., 2008. – P. 188.

CARAMAN, Anatol. Tratat fratern: lui Arcadie Suceveanu // Caraman, Anatol. Lacrima dragostei: versuri, eseuri / Anatol Caraman. – Ch., 2009. – P. 63.

CIOCANU, Anatol. Pe Golgota: lui Arcadie Suceveanu // Ciocanu, Anatol. Apropierea de țărni / Anatol Ciocanu. – Ch., 2010. – P. 144.

HADÂRCĂ, Ion. Antologia sonetului: sonetistului Arcadie Suceveanu // Hadârcă, Ion. Sonetariu / Ion Hadârcă. – Ch., 2013. – P. 61.

MORĂRAȘ, Mihai. Monologul arhivarului: dragului meu confrate bucovinean, poetului Arcadie Suceveanu recitindu-i „Arhivele Golgoței” // Morăraș, Mihai. Cioplitorul de mituri / Mihai Morăraș. – Ch., 2007. – P. 8-9.

ROMANCIUC, Vasile. Îngerul meu păzitor: poetului Arcadie Suceveanu / Vasile Romanciuc // Revista literară. – 2016. – Nr. 2. – P. 13.

ȚURCANU, Ianoș. America: lui Arcadie Suceveanu // Țurcanu, Ianoș. Inimometru / Ianoș Țurcanu. – Ch., 2005. – P. 42-43.

VIERU, Grigore. Cu nașterea zilei...: lui Arcadie Suceveanu // Vieru, Grigore. Liniștea lacrimii / Grigore Vieru. – Craiova, 2006. – P. 179.

VIERU, Ion. Poeții: lui Arcadie Suceveanu / Ion Vieru // Vieru, Ion. 101 poeme / Ion Vieru. – Ch.; București, 2011. – P. 87.

ZEGREA, Ilie T. Elegia poetului: lui Arcadie Suceveanu / Ilie T. Zegrea // Bostan, Gr. Pagini de literatură română. Bucovina, regiunea Cernăuți. 1775-2000 / Gr. Bostan, L. Bostan. – Cernăuți, 2000. – P. 521-522.

Documente audiovizuale și electronice

SUCEVEANU, Arcadie. Anii mei [înregistr. audio] / vers.: Arcadie Suceveanu; muz.: M. Toderașcu; interpr.: O. Ciolacu // Pe adresa unui neam. – M.: Melodia, 1991. – 1 disc. – 32151-006

SUCEVEANU, Arcadie. Colind pentru Eminescu [înregistr. audio] / vers.: Arcadie Suceveanu; muz. și interpr.: Maria Mocanu // Mocanu, Maria. Spune-mi ceva / Maria Mocanu. – Ch.: Djanoma, 1998. – 1 casetă audio. – Stereo 007

SUCEVEANU, Arcadie. Secunda care sunt eu; Colind pentru Eminescu; Baladă pentru mama; Elegie de toamnă [înregistr. audio] / vers.: Arcadie Suceveanu; muz. și interpr.: Maria Mocanu // Mocanu, Maria. Secunda care sunt / Maria Mocanu. – [s.l.: s.n., 2009]. – 1 CD-R

29 noiembrie – 215 ani de la nașterea scriitorului german Wilhelm Hauff (1802-1827)

Wilhelm Hauff, nuvelistul și romancierul german, s-a născut la 29 noiembrie 1802, la Stuttgart, Germania. De la nouă ani a rămas orfan de tată. După moartea tatălui au trecut cu traiul în Tübingen, în casa bunicului. Aici a găsit o bibliotecă bogată care i-a trezit interesul pentru lectură. O mare atracție avea față de povești. A citit toate poveștile care au fost tipărite în germană, franceză și arabă.

Și-a făcut studiile la Universitatea din Tübingen. A absolvit cursul de filologie, dar în paralel a studiat filozofia și teologia. Ulterior, dedicându-se unei creații literare de inspirație folclorică, opera sa se va bucura de un real succes mai cu seamă în rândul copiilor.

Hauff cunoaște succesul literar încă de la debut, odată cu apariția primelor sale opere satirice: *Spicuri din jurnalul Satanei* (1825) și *Lichtenstein* (1826), nuvelă inspirată din romanele istorice ale lui Walter Scott. Poveștile sale, cuprinse în trei almanahuri apărute între 1825 și 1827, sunt cunoscute și astăzi în întreaga lume. Un exemplu elocvent în acest sens este povestea Micului Muck, din care reiese că Hauff este un foarte bun colportor al motivelor populare, acest talent putându-se remarca la adevărata sa valoare și în povestea inspirată din folclorul arab *Povestea Califului Barză* (1827). Un aspect tipic romantic este transpunerea personajelor sale, cum ar fi cărbunarul Peter Munk din *Inimă de gheață* (1827), în realitatea vieții provinciale burgheze. Satira *Nepotul meu, maimuța* (1826), ca și nuvelele *Cerșetorea de la podul Artelor* (1827), a fost scrisă la cumpăna dintre romantism și realism.

Ca și cum ar fi presimțit că un destin năprasnic avea să-i rețeze fără cruțare firul vieții, Hauff s-a dedicat cu trup și suflet literaturii, scriind fără răgaz și cu egală dăruire în toate genurile: legende și povestiri, poeme – o poezie de o cuceritoare simplitate, deosebit de expresivă și directă. Scrierile sale au fost publicate de mai multe reviste de largă circulație din Belgia, Elveția, Franța și Olanda. Tot ele i-au oferit prilejul de a se „șlefui” și maturiza, devenind colaborator la publicații germane.

Se stinge din viață la 18 decembrie 1827, la numai 25 de ani.

Referințe

Я никогда не задумывался... над тем, в чем, собственно, кроется очарование этих историй (...).

Ум человеческий легок и волен, как воздух, и, как воздух, делается тем легче и чище, чем выше от земли он парит. Поэтому в каждом человеке живет стремление вознестись над повседневностью и легче и вольнее витать в горних сферах, хотя бы во сне... Внимая рассказам, вымыслу, придуманному другими, вы сами творили вместе с ними (...) и сказка становится для вас явью, или, если угодно, явь становится сказкой...

Вильгельм Гауф

Pentru Hauff lucrul cel mai însemnat era convingerea că poate deschide larg porțile imaginației cititorilor și poate face să trăiască bucuria sa de viață, tradusă și printr-un umor sănătos, tonic, izvorât din istețime ca și din capacitatea meșteșugită de a răsturna situații și a crea neașteptate contraste. Pe acest plan, la loc de frunte se situează *Califul Barză* sau *Hanul din Spessart*.

Eugen B. Marian

И сказки, и новеллы Гауфа существуют в некотором волшебном пространстве, которое само по себе не требует ни географических, ни топонимических признаков. Это атмосфера чуда. Эта обыкновенность необыкновенного получила продолжение в истории мировой сказки.

Вениамин Каверин

В сказках Гауфа свой неповторимый колорит. Писатель мастерски создает сказочный мир, который удивительным образом становится порой настолько реальным, что трудно определить переход реалистического повествования к собственно сказочным событиям. (...) Мы ожидаем чудес, и писатель нам их дарит.

И. Чернявская

Titluri pentru expoziții

Un creator profund și precoc
Wilhelm Hauff – scriitor și prozator german
Караван сказок Вильгельма Гауфа
Волшебные и мудрые сказки Гауфа
Волшебный мир сказок Гауфа

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

BASME / Wilhelm Hauff; trad.: I. Vlad. – Ch.: Prut Internațional, 2008. – 348 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

DIE ERRETTUNG Fatmes=Eliberarea Fatméi / Wilhelm Hauff; trad.: I. Alexandrescu. – Pitești: Paralela 45, 2006. – 80 p.

DIE GESCHICHTE von dem Gespenster-schiff=Povestea vasului fantomă / Wilhelm Hauff; trad.: I. Alexandrescu. – Pitești: Paralela 45, 2005. – 47 p.

DIE GESCHICHTE von dem Kleinen Muck=Povestea lui Muck cel Mic / Wilhelm Hauff; trad.: R. Țuculescu. – Pitești: Paralela 45, 2005. – 74 p.

DIE GESCHICHTE von Kalif Storch = Povestea califului barză / Wilhelm Hauff; trad.: I. Alexandrescu. – Pitești: Paralela 45, 2004. – 53 p.

HANUL din Spessart și alte povestiri / Wilhelm Hauff; trad.: C. Banciu. – București: Corint, 2002. – 212 p.

INIMĂ de piatră / Wilhelm Hauff; trad.: C. Dragomir. – București: Litera, 2009. – 70 p.

KALIF-AIST; Korabl' prizrakov; Rasskaz ob otrublennoj ruke / Wilhelm Hauff. – Minsk: Harvest; Moskva: AST, 2000. – 64 p.

MALEN'KIJ Muk / Wilhelm Hauff. – Minsk: Harvest; Moskva: AST, 2000. – 64 p.

POVESTEA lui Muck cel Mic; Piticul Nas-Lung / Wilhelm Hauff; trad.: A. Vintea. – București: Litera, 2010. – 71 p.

SKAZKI / Wilhelm Hauff; per.: M. Salie; pereskaz.: T. Gabbe, A. Lûbarskaâ. – M.: Rosmèn, 2002. – 144 p.

DER ZWERG Nase=Piticul Nas-Lung / Wilhelm Hauff; trad.: I. Alexandrescu. – Pitești: Paralela 45, 2005. – 106 p.

Referințe critice

ARZAMASCEVA, I. N. Zarubežnye detskie pisateli: Wilhelm Hauff // Arzamasceva, I. N. Detskaâ literatura / I. N. Arzamasceva, S. A. Niko-
laeva. – M., 2000. – P. 431-432.

ČERNÂVSKAÂ, I. O skazkah i skazočnikah / I. Černâvaskaâ / Hauff, Wilhelm. Skazki; Andersen Hans Christian. Skazki i istorii / Wilhelm Hauff, Hans Christian Andersen. – M., 1987. – P. 3-8.

ČUDAKOVA, N. Wilhelm Hauff / N. Čudakova // Â poznaû mir: Detskaâ ènciklopediâ: Literatura / avt.-sost.: N. Čudakova. – M., 1999. – P. 108-111.

HAUFF Wilhelm // Dicționar de scriitori străini / coord.: Manuela Georges. – Cluj-Napoca, 2000. – P. 261-262.

HAUFF Wilhelm // Pisateli našego detstva. 100 imen: biogr. slovar'. Č. 1. – M., 1998. – P. 109-111.

KAVERIN, V. Skazki Hauffa / V. Kaverin // Hauff, Wilhelm. Skazki / Wilhelm Hauff. – M., 1991. – P. 3-10.

MARIAN, Eugen B. Un creator precoce: Wilhelm Hauff / Eugen B. Marian // Hauff, Wilhelm. Basme / Wilhelm Hauff; trad.: Irina Vlad. – Ch., 2008. – P. 5-8. – (Biblioteca pentru toți copiii).

RAȚIU, Iuliu. De la Siegfried și Thyl... la Winnetou: [Wilhelm Hauff] // Rațiu Iuliu. O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți / Iuliu Rațiu. – Ch., 2006. – P. 235-236.

TUBEL'SKAĀ, G. Hauff Wilhelm // Tubel'skaā, G. Zarubežnye detskie pisateli: 100 imen: biobibliogr. spravočnik. Č. I. / G. Tubel'skaā. – M., 2005. – P. 85-90.

**30 noiembrie – 350 de ani
de la nașterea scriitorului irlandez
Jonathan Swift
(1667-1745)**

Figură marcantă a literaturii engleze din secolul al XVIII-lea, impresionantă prin temperamentul său pasional și prin critica sa acerbă, Jonathan Swift este unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai realismului din prima perioadă a iluminismului. Caracterizat printr-un stil șlefuit și o gândire dominată adesea de o aspră mizantropie, Swift a fost unul dintre marii scriitori satirici ai tuturor timpurilor, ironizând în operele sale societatea epocii în care trăia.

Jonathan Swift (Isaac Bickerstaff) s-a născut la 30 noiembrie 1667 în orașul Dublin din Irlanda. A rămas orfan de tată la vârsta de șapte luni. Neavând mijloace pentru a-l întreține, mama l-a dat în grija unui unchi.

Între anii 1673-1681, Jonathan învață la Kilkenny Grammar School, în Irlanda, după care termină Colegiul Trinity din Dublin cu gradul de semilicențiat în litere. Fiind o fire asociată dar cu o voință de fier, studiază mult, astfel că în 1692 își ia licența la Oxford, iar în 1701 doctoratul în teologie. În 1689 este angajat ca secretar particular al unei rude nobile îndepărtate, Sir William Temple. Cu unele întreruperi, Swift a trăit zece ani, până în 1699, la Moor Park, moșia lui Temple. William Temple,

retras din politică, se interesa de literatură, primea scriitori în casa lui și căuta să-l familiarizeze pe tânărul Jonathan cu problemele politice și literare ale timpului. În 1694 pleacă în Irlanda, unde susține examenele de teologie, devenind preot. După moartea lui Temple, Swift a fost câțva timp secretar al lordului Berkeley, guvernatorul Irlandei, iar în 1701 i se încredințează o parohie în orașelul Laracor.

Swift s-a manifestat ca un critic de o vehemență unică în istoria literaturii universale, scriind o serie de pamflete de un sarcasm fără seamăn în care atacă diverse aspecte ale vieții timpului în Anglia. În anul 1704 Swift publică primele sale pamflete: *Bătălia cărților*; *Povestea unui poloboc*, care au stârnit nemulțumirea bisericii anglicane. Nu părăsește pana de pamfletar până la sfârșitul vieții sale. Faima universală a lui Swift se datorează capodoperei *Călătoriile lui Gulliver*, începută în 1720 și finisată șase ani mai târziu, în care se oglindesc concepțiile filozofice iluministe ale scriitorului. Este o capodoperă. A avut un succes enorm încă de la apariție, apreciată „de la copii până la miniștri”. A publicat multe dintre lucrările sale sub pseudonime ca: Lemuel Gulliver, M. B. Drapier sau autor anonim.

Prin satira sa neiertătoare și apelând mereu la ironie și sarcasm, Swift a demascat fără cruțare toate nedreptățile și viciile sociale, afirmându-se ca unul dintre cei mai mari umaniști ai tuturor timpurilor, opunând civilizației instauratoare de vicii starea patriarhală naturală, curată și armonioasă.

Încetează din viață la 19 octombrie 1745, la Dublin și este înmormântat în catedrala Saint Patrick.

A fost considerat de mulți un mizantrop desăvârșit, deși a făcut parte din clerul bisericii anglicane. Va rămâne în istorie ca primul pamfletar de limbă engleză.

Referințe

Simțul umorului este un talent disprețuit doar de cei care nu-l au.

Să nu te jenezi niciodată să recunoști că ai greșit. Asta înseamnă că ai evoluat și că azi ești mai înțelept decât ieri.

Jonathan Swift

Swift poate fi considerat un reprezentant al epocii sale datorită interesului manifestat față de om ca ființă socială și rațională și un clasic în cadrul dezbaterii dintre restricțiile antice și dorința de autoexprimare a modernilor. Swift este unul dintre cei mai mari stilști în proză, în accepțiunea unora „cuvintele potrivite la locurile potrivite”, ceea ce sugerează dorința lui de claritate și simplitate, potrivit gustului predominant în acea epocă...

Passionaria Stoicescu

Puțini scriitori au incitat imaginația în măsura în care a făcut-o Swift. Viața și activitatea lui continuă să ne tulbure și astăzi, rezistând tentativelor de a fi redus la o formulă simplistă și comodă. ...Swift și-a păstrat statutul de personaj paradoxal și controversat, iar satira lui continuă și azi să-și atingă ținta. Într-o perioadă dominată de elanuri optimiste, Swift a creat o imagine sumbră, opusă noțiunii de progres al civilizației și de perfectibilitate a omului, și într-o epocă a satirei el a fost vocea satirică cea mai remarcabilă, dezvăluind adevăruri tulburătoare cu o ingeniozitate și un curaj care încântă, chiar dacă ustură.

Daniel S. Burt

Ceea ce nu s-a învechit și nici n-a lăncezit sunt toate acele digresiuni (și ce este o „carte” a lui Swift decât o savantă însăilare a digresiunilor?), toate acele mărunte ficțiuni cu tâlc, universul acela liliputan în care fosec observațiile foarte concrete ale moralistului.

Nicolae Balotă

O trăsătură specifică poeziei lui Swift îl reprezintă simțul umorului care străbate aproape fiecare vers. Și la Swift, ca și la contemporanii săi, se simte aceeași ușurință a scrisului, e drept fără rigurozitatea „tiranului” Pope, dar el este mai ancorat în faptic, în viața cotidiană, în detaliu.

Ioana Sasu-Bolba

Titluri pentru expoziții

Inventatorul ironiei

Swift – unul dintre cei mai mari stilști în proză

Jonathan Swift – mare scriitor satiric al tuturor timpurilor

Jonathan Swift – mizantrop desăvârșit

(M.U.)

BIOBLOGRAFIE**Opera**

CĂLĂTORIILE lui Gulliver / Jonathan Swift; trad.: Leon D. Levițchi; il.: Violeta Diordiev. – Ch.: Prut Internațional, 2011. – 322 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

CĂLĂTORIILE lui Gulliver în Lilliput / Jonathan Swift; trad.: Mihaela Eros. – Ch.: Prut Internațional, 2014. – 24 p.

CĂLĂTORIILE lui Gulliver în Țara Piticilor și în Țara Uriașilor / Jonathan Swift. – București: TEDIT FZH, 2000. – 192 p.

GULLIVER în Țara Lilipuților / Jonathan Swift; postf.: V. Sângerea-nu Junior. – Ch.: Presa, 2006. – 103 p.

GULLIVER'S Travels / Jonathan Swift. – London: Penguin Books, 1994. – 329 p.

A MODEST proposal / Jonathan Swift. – London: Penguin Classics, 2015 – 55 p.

POEMELE lui Jonathan Swift=Jonathan Swift's poems / Jonathan Swift; trad.: Ioana Sasu-Bolba. – Cluj-Napoca: Limes, 2010. – 271 p.

POVESTEA unui poloboc / Jonathan Swift. – București: ALL, 2011. – 166 p.

A TALE of a Tub and other Works / Jonathan Swift. – New York: Oxford University Press, 1999. – 237 p.

Referințe critice

LEVIDOV, Mihail. Putešestvie v nekotorye otdalennye strany, mysli i čuvstva Jonathana Swifta, snačala issledovatelâ, a potom voina v neskol'kih sraženiâh / Mihail Levidov; predisl.: A. Zorin. – M.: Kniga, 1986. – 286 p.

MILTON; Swift; Scott; Thackeray; Eliot: biografičeskie povestvovaniâ / sost.: N. Boldyreva. – Čelâbinsk: Ural, 1999. – 428 p. – (Žizn' zamečatel'nyh lûdej).

ARZAMASCEVA, I. N. Zarubežnye detskie pisateli: Jonathan Swift // Arzamasceva, I. N. Detskaâ literatura / I. N. Arzamasceva, S. A. Nikolaeva. – M., 2000. – P. 423-424.

BRANDIS, E. Jonathan Swift i ego roman „Putešestviâ Gullivera” /

E. Brandis // Swift, Jonathan. Puteșestviâ Gullivera: roman / Jonathan Swift. – Leningrad, 1989. – P. 253-271.

BREZIANU, Andrei. Dincolo de Gulliver: câteva jaloane în abordarea satirei swiftiene / Andrei Brezianu // Swift, Jonathan. Povestea unui poloboc / Jonathan Swift; trad.: Andrei Brezianu. – București, 1971. – P. 5-38.

BREZIANU, Andrei. Repere cronologice: Swift și fundalul epocii / Andrei Brezianu // Swift, Jonathan. Povestea unui poloboc / Jonathan Swift; trad.: Andrei Brezianu. – București, 1971. – P. 39-47.

„**CĂLĂTORIILE** lui Gulliver” de Jonathan Swift // 111 romane celebre într-o singură carte / coord.: Ruxandra Ivănescu, Ana Popescu. – Pitești, 2007. – P. 71-73.

ČUDAKOVA, N. Jonathan Swift // Â poznaû mir: Detskaâ ênciklopediâ: Literatura / avt.-sost.: N. Čudakova. – M., 1999. – P. 346-350.

DOODY, Margaret Anne. „Călătoriile lui Gulliver” de Jonathan Swift / Margaret Anne Doody // 1001 de cărți de citit într-o viață / coord.: Peter Boxall. – București, 2007. – P. 45.

DRIMBA, Ovidiu. Spiritul vehement satiric: Swift // Drimba, Ovidiu. Istoria literaturii universale: în 2 vol. Vol. 2. / Ovidiu Drimba. – București, 1997. – P. 48-54.

GORBUNOV, A. K vysotam prosvešeniâ. Jonathan Swift // Gorbunov, A. Panorama vekov: zarubežnaâ hudožestvennaâ proza ot voz-niknoveniâ do XX-go veka: pop. bibliogr. êncikl. / A. Gorbunov. – M., 1991. – P. 259-264.

LEVIȚCHI, Leon D. [Jonathan Swift] / Leon D. Levițchi // Swift, Jonathan. Călătoriile lui Gulliver / Jonathan Swift; trad.: Leon D. Levițchi. – București, 2002. – P. 5-12.

LITERATURA engleză: Jonathan Swift // 100 de scriitori notorii ai lumii: viața, activitatea, opera / alcăt.: Ala Bujor [et al.]. – Ch., 2006. – P. 191-194.

LUNGU, Eugen. Swift. Călătorii în viitor // Lungu, Eugen. Spații și oglinzi / Eugen Lungu. – Ch., 2009. – P. 246-253; Swift, Jonathan. Călătoriile lui Gulliver / Jonathan Swift; trad.: Leon D. Levițchi. – Ch., 2011. – P. 5-12. – (Biblioteca pentru toți copiii).

PANAITESCU, V. Marele umor englez al secolului al XVIII-lea: Jo-

nathan Swift // Panaitescu, V. Humorul: (sinteză istorico-teoretică). Vol. I / V. Panaitescu. – Iași, 2003. – P. 130-138.

RAȚIU, Iuliu. De la „Visul unei nopți de vară”, la „Alice în Țara Minunilor”, în literatura engleză: [Jonathan Swift] // Rațiu, Iuliu. O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți / Iuliu Rațiu. – Ch., 2006. – P. 202-204.

SVENCICKAĀ, Oľga. AnglijskaĀ literatura XVIII-go veka: Jonathan Swift / Oľga SvencickaĀ // ĘnciklopediĀ dlĀ detej. T. 15: VsemirnaĀ literatura. Ā. 1. – M., 2000. – P. 567-571.

SWIFT Jonathan // Dicționar de scriitori străini / coord.: Manuela Georges. – Cluj-Napoca, 2000. – P. 583-585.

SWIFT Jonathan // Enciclopedia universală Britannica. Vol 15: stil –ultrasonografie /coord.. Ilieș Câmpeanu, Cornelia Marinescu. – București: Litera, 2010. – P.71.

SWIFT Jonathan // Pisateli našego detstva. 100 imen: biogr. slovar'. Ā. 1. – M., 1998. – P. 320-323.

JONATHAN Swift // ZarubežnaĀ literatura: SovremennaĀ škol'naĀ ěnciklopediĀ / sost.: O. Panova. – M., 2008. – P. 192-193.

TUBEĽSKAĀ, G. Swift Jonathan // Tubel'skaĀ, G. Zarubežnye detskie pisateli: 100 imen: biobibliogr. spravoĉnik. Ā. 2 / G. Tubel'skaĀ. – M., 2006. – P. 93-100.

VICOLEANU, Ioan. Jonathan Swift / Ioan Vicoleanu // Budău, Eugen. Ghid de literatură universală / Eugen Budău, Ioan Vicoleanu. – Iași, 2004. – P. 269-275.

GULLER, Ū. LiteraturnaĀ planeta: [Jonathan Swift] / Ū. Guller // DetskaĀ ěnciklopediĀ. – 2015. – Nr. 10. – P. 40-55.

CUNOȘTINȚELE secrete ale lui Jonathan Swift... - Disponibil pe Internet: <http://www.lovendal.ro/wp52/cunostintele-secrete-ale-scriitorului-jonathan-swift-cel-care-acum-300-de-ani-in-celebra-povestire-calatoriile-lui-gulliver-a-descriis-ozn-uri-extraterestri-si-alte-lucruri-incredibile/> (2014).

**1 decembrie – 125 de ani
de la nașterea prozatorului
și traducătorului
Cezar Petrescu
(1892-1961)**

Cezar Petrescu, romancier, nuvelist, traducător și gazetar român, s-a născut la 1 decembrie 1892, în localitatea Hodora-Cotnari, Județul Iași. Este primul copil al profesorului Dimitrie Petrescu și al Olgăi Comonița, descendentă a unei vechi familii de boieri moldoveni. Primele două clase ale ciclului primar le face în particular (1899-1901). Ultimele două clase – la o școală din orașul Roman. În 1903 începe gimnaziul la Liceul Internat din Iași. Din 1904 până în 1907, își continuă studiile secundare la Roman, unde îl are ca profesor de limba și literatura română pe Nicolae Apostol. Sub îndrumarea acestuia Cezar Petrescu compune caiete întregi de schițe literare. După absolvirea gimnaziului, urmează cursurile Liceului Național din Iași. Iar ultima clasă o ia în particular. Obține diploma de bacalaureat în 1911. Se înscrie la Facultatea de Drept a Universității din Iași. Obține licența în drept în 1915. Interesat de literatură, în 1906, îi scrie lui Nicolae Iorga o scrisoare la care atașează schița *Scrisori* spre a fi publicată în revista *Floarea darurilor*.

Debutează literar în 1907 cu proza *Scrisori* în revista *Semănătorul*. Scrie o serie de articole la ziarul *Facla*, colaborează la *Opinia* din Iași (1915), revista *Versuri și proză* (Iași) și *Cronica bucureșteană*. Publică sub pseudonimul C. P. Lago diverse articole în paginile ziarelor *Iașul* și *Depeșa* (1916-1918). Editorial debutează cu *Scrisorile unui răzeș*, în 1922.

A lucrat girant de plasă la Mălini (Județul Suceava, 1916), redactor la ziarele *Adevărul și Dimineața* (1919). Pentru o scurtă vreme s-a aflat la conducerea ziarului *Bucovina* din Cernăuți (1919). A lucrat la ziarele *Țara Nouă* din București și *Voința* din Cluj (1920). În perioada 1919-1925, împreună cu Pamfil Șeicaru, înființează publicația antiliberală *Hiena*. Aici inițiază rubrica *Scrisorile unui răzeș* semnate C. Robul. În 1921, la inițiativa lui Cezar Petrescu, apare la Cluj primul număr al revistei *Gândirea*, cofondator al cotidianului *Cuvântul* (1924). Este ales

deputat în Parlamentul României în 1928, iar în 1936 este numit secretar al Ministerului Artelor.

Opera sa cuprinde circa 70 de volume: romane, nuvele, piese de teatru, proză fantastică și literatură pentru copii, studii, note de călătorie și memorialistică. În 1924 îi apar volumele de beletristică *Drumul cu plopi*, *Omul din vis* (1925); romanul *Întunecare* (în 2 volume, 1927-1928); antologia de nuvele *Aranca* (1927); romanul *Simfonia fantastică* (1929).

În 1930 publică prima carte pentru copii *Pif. Paf. Puf*; romanul pentru copii *Fram, ursul polar*, apare în 1932.

Romanele care l-au impus au fost: *Întunecare*; *Calea Victoriei*; *Aurul negru*; *Apostol*; *Baletul mecanic*; *Fram, ursul polar*; *Omul de zăpadă*; *Cocârț și bomba atomică* (1944); *Neghiniță* (1949); *Două inimi tinere și Nepoata lui Moș Ursachi* (1953).

În teatru a debutat, în 1943, cu dramatizarea *Ochiul strigoiului*. A mai scris pentru teatru *Mânzul nebun* (1943), *Noaptea gornistului* (1952), *Pârjolul* (1954). Cezar Petrescu s-a afirmat și ca traducător. A început să traducă în 1953 opera lui Șolohov, Gorki, Tolstoi ș.a.

Cezar Petrescu a fost ales membru al Academiei Române în 1955. Pentru activitatea sa a fost apreciat cu Premiul Societății Scriitorilor din România (1922), Premiul Național pentru Literatură (1931), Premiul de Stat pentru dramaturgie (1952). A fost decorat cu Ordinul Muncii, clasa I.

Opera lui Cezar Petrescu a fost tradusă în mai multe limbi.

Moare în urma unei probleme cardiace la 9 martie 1961. Este înmormântat la cimitirul Bellu din București.

Casa-Muzeu a lui Cezar Petrescu reprezintă un inestimabil patrimoniu cultural, un locaș de evocare și aducere aminte, un omagiu al personalității și al operei sale.

Referințe

Îndeletnicirea scriitoricească am socotit-o întotdeauna unica-mi rațiune de existență, unica justificare a trecerii mele prin viață.

Cred că un romancier trebuie mai întâi să trăiască viața, lăsând la o parte teoriile estetice și toate preocupările deformante ale breslei. Numai

după aceea va folosi, brut sau stilizat, după temperament, un capital tezaurizat, care se enfișează de curente estetice, de canoane și de tot ce o dată cu modele e trecător și perisabil.

Cezar Petrescu

Aici sub cerul acesta pur, Cezar Petrescu a cinstit, ca într-o ceremonie antică, Arta, Munca, Dreptatea și Omenia. Fie ca poporul românesc să-și aducă aminte de el atâta timp cât Caraimanul își va întinde în fiecare seară umbra pe casa aceasta, ca pe o imaterială lespede neagră, uriașă, pe măsura muncii și operei sale. Intrați! Veți găsi prezența unui om care v-a iubit... care a iubit pe toți oamenii.

Unul dintre cei mai importanți prozatori interbelici, un talent veritabil și adept al stilului modernist, un veritabil grafoman cu un succes de invidiat în epocă, Cezar Petrescu nu a fost doar romancier și nuvelist, ci și un talentat traducător și chiar jurnalist, foarte apreciat și foarte temut de adversari. O voce distinctă și respectată în epocă, autorul câtorva romane devenite clasice a rămas în istoria literaturii române a secolului trecut ca un autor care a încercat și-n mare parte a reușit să îmbine tradițiile și specificul național cu un stil narativ modern și nou.

Demostene Botez

Prozator cu o subliniată propensiune spre realitățile sociale, romancier dar și autor de nuvele – alert, prolific, deschis problemelor la ordinea zilei – Cezar Petrescu, adept al unei retorici consacrate, s-a orientat, nu de puține ori, spre fantastic.

Constantin Ciopraga

Cezar Petrescu este cel mai reprezentativ scriitor care și-a adus o remarcabilă contribuție literară la elaborarea romanului citadin interbelic.

Prăbușirea iluziilor, unul dintre izvoarele principale ale meditației și cugetării cezarpetresciene, degradarea valorilor spirituale și morale din lumea contemporană, dominată de o expansiune nelimitată a insectelor josnice și antiomane, sentimentele filozofice ale ireversibilității timpului

și zădărniceii omenești îl apropie de creația eminesciană, determinându-l să simtă cu o dureroasă luciditate abisul dintre aspirațiile sale cele mai înalte și realitățile înconjurătoare ale vieții sociale.

L. Dumitrescu

Titluri pentru expoziții

O voce distinctă și respectată de epocă
Cezar Petrescu – romancier, nuvelist și traducător
Scriitor reprezentativ al literaturii realiste

(M. U.)

BIBLIOGRAFIE

Opera

ADĂPOSTUL Sobolia: roman / Cezar Petrescu; ed. îngrijită și pref.: M. Dascăl; postf.: Perpessicius; cop.: F. Creangă. – București: Ed. Militară, 1989. – 352 p. – (Columna).

AURUL negru / Cezar Petrescu. – București: Eminescu, 1988. – 523 p. – (Biblioteca Eminescu).

BALETUL mecanic. În 2 vol. / Cezar Petrescu; ed. îngrijită, pref. și cron. de I. Holban. – București: Minerva, 2004. –

Vol. 1. – 286 p. – (Biblioteca pentru toți, serie nouă; 21).

Vol. 2. – 256 p. – (Biblioteca pentru toți, serie nouă; 22).

CALEA Victoriei / Cezar Petrescu; pref. de Cosmin Ciotloș; tab. cron. și ref. crit. de Teodora Dumitru. – București: Jurnal Național; Litera Internațional, 2009. – 296 p. – (Biblioteca pentru toți; 37).

CEI trei regi / Cezar Petrescu; ed. îngrijită de O. S. Turbatu; cron. ist.: I. Scurtu. – Ed. a 3-a. – București: RAI, [1997]. – 190 p.: il., XLVIII p.: fotogr.

COCĂRȚ și bomba atomică: roman pentru copii / Cezar Petrescu; ed.: M. Marian; il.: F. Ștefănescu. – București: Universal Dalsi, 1995. – 160 p. – (Fridolin).

DUMINICA orbului / Cezar Petrescu; pref.: M. Iovănel. – București: Jurnal Național; Litera, 2011. – 298 p. – (Biblioteca pentru toți: O colecție de literatură românească; 122).

FRAM – belyj medved': povest' / Cezar Petrescu; per.: L. Dolgoșeeva, K. Koval'dži; hudož.: E. Childescu. – Ch.: Hyperion, 1992. – 188 p.

FRAM, ursul polar / Cezar Petrescu; pref.: Ana Bantoș; il.: A. Colăbneac. – Ch.: Prut Internațional, 2015. – 164 p. – (Biblioteca pentru toți copiii).

GEORGETA: (epistolar inedit) / Cezar Petrescu; ed.: D. Vacariu, L. Vasiliu. – Iași: Junimea, 1998. – 200 p.

ÎNTUNECARE. În 2 vol. / Cezar Petrescu. – București: Jurnal Național; Litera, 2010. – (Biblioteca pentru toți).

NĂLUCA; Pif, paf, puf și alte povestiri / Cezar Petrescu; cop.: A. Ionescu. – București: Valdo, 1995. – 127 p. – (Bibliografie școlară: Colecția „Cartea mea”).

OMUL de zăpadă / Cezar Petrescu. – Ed. rev. – București: Junior-Club, 1994. – 248 p.

OMUL din vis: nuvele și povestiri / Cezar Petrescu; ed., antologie, repere ist.-lit.: M. Dascăl. – București: Minerva, 1989. – 590 p. – (Patrimoniul).

PROZĂ fantastică / Cezar Petrescu; postf.: C. Ciopraga. – Iași: Junimea, 1986. – 160 p.

ROMANUL lui Eminescu / Cezar Petrescu; ed., n. și postf.: V. Cuțitaru; cop.: M. Bujdei. – Iași: Junimea, 1984. – 672 p.

Referințe critice

DĂRĂBUȘ, Ștefan. Cezar Petrescu – fascinația romanului / Ștefan Dărăbuș; postf.: Ioan Bot. – Cluj-Napoca: Ed. Casa Cărții de Știință, 2011. – 204 p.

GAFIȚA, Mihai. Cezar Petrescu / Mihai Gafița. – București: Ed. pentru Literatură, 1963. – 323 p.

GLODEANU, Gheorghe. Cezar Petrescu sau seducția fantasticului interior // Glodeanu, Gheorghe. Orientări în proza fantastică românească / Gheorghe Glodeanu. – Iași: Tipo Moldova, 2014. – P. 237-248. – (Academica).

CEZAR Petrescu // Scriitori și publiciști ieșeni contemporani: Dicționar 1945-2008. – Ed. a 3-a, rev. și adăugită / Nicolae Busuioc, Florin Busuioc. – Iași: Vasiliana'98, 2009. – P. 538-539.

CEZAR Petrescu (1892-1961); Muzeul „Cezar Petrescu” din Bușteni // Crăciun, Boris. Pe urmele scriitorilor din vatra limbii române: 100 de

case, muzee, monumente, locuri cu amintiri literare / Boris Crăciun, Dumitru Vacariu. – Iași, 2003. – P. 154-156.

SASU, Aurel. Cezar Petrescu // Sasu, Aurel. Dicționarul biografic al literaturii române. Vol. 2 / Aurel Sasu. – Pitești: Paralela 45, 2006. – P. 344-346.

ZUZA, Natalia. Lectura textului „Fram, ursul polar” de Cezar Petrescu / Natalia Zuza // Grădinița modernă. – 2015. – Nr. 4. – P. 70-72.

ANDREESCU, Adrian. Influența prozei eminesciene în fantasticul filozofic și mitologic. III. Eminescu și Cezar Petrescu / Adrian Andreescu. – Disponibil pe Internet: <http://www.omniscop.ro/influenta-prozei-emesciene-in-fantasticul-filozofic-si-mitologic/> (2013).

CIUBOTARU, Iulian Marcel. „Spovedania” lui Cezar Petrescu / Iulian Marcel Ciubotaru // Cronica. – 2013. – Nr. 1. – P. 24.

CERNAT, Paul. Cezar Petrescu și (meta)ficțiunea teoretică / Paul Cernat // Revista 22. – 2012. – Nr. 17. – P. 3; Disponibil pe Internet: <http://revista22.ro/13651/bucurestiul-cultural-nr-111----cezar-petrescu-si-metaficțiunea-teoretica.html> (2012).

STANOMIR, Ioan. Ochii strigoiului: [rec. la vol. „Întunecare” de Cezar Petrescu. București, Litera, 2010] / Ioan Stanomir // Revista 22. – 2012. – Nr. 5. – P. 14; Disponibil pe Internet: <http://revista22.ro/13167/.html>

CEZAR Petrescu. – Disponibil pe Internet: <http://www.cezarpetrescu.ro/>

CEZAR Petrescu: bibliogr. / alcăt: Aurelia Mircescu; Bibl. Metropolitană București. – Disponibil pe Internet: http://www.bibmet.ro/uploads/bibliografie_cezar_petrescu.pdf

**17 decembrie – 70 de ani
de la nașterea poetului
Vasile Romanciuc
1947**

Vasile Romanciuc este un poet sensibil și inteligent, un liric autentic, care practică o sinceritate cuceritoare în stare să pună în mișcare cele mai adânci straturi ale ființei și ființării noastre. Este, înainte de toate, un poet al eticului cumpătat în înțelesul larg al cuvântului.

Originar din satul Bădragii Noi, Edineț. S-a născut în familia agricultorilor Alexei și Olga Romanciuc. După absolvirea Școlii medii nr. 2 din Edineț (1966) își continuă studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Filologie, Secția Ziaristică (1966-1972). După absolvire este redactor la postul de radio Luceafărul (redacția Emisiuni pentru tineret), consultant la Uniunea Scriitorilor (Secția literatură pentru copii), redactor la editurile „Literatura artistică”, „Gheorghe Asachi”, „Museum” (1972-1997). Actualmente este șef redacție la Editura „Prut Internațional”.

Membriu al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1976) și al Uniunii Scriitorilor din România (1994).

După mai multe cicluri de poeme publicate în anii de studenție, debutează editorial în 1974 cu volumul de versuri *Genealogie*, prefațat de criticul Ion Ciocanu. În 1979 scoate de sub tipar a doua carte *Citirea proverbelor*, urmată de volumele de poeme *Din tată-n fiu* (1984), *Ce am pe suflet* (1988), *Note de provincial* (1991), *Un timp fără nume* (1996), *Îndoiala de sine* (1997), *Marele pustiu invizibil* (2000) ș.a.

Ca scriitor pentru copii este cunoscut și îndrăgit de micii cititori prin cărțile *Dacă ai un prieten* (1983), *Pământul părinților, pământul copiilor* (1989), *Doi iezi* (1990), *Uriașul cu trei ochi* (1991), *Floarea zburătoare* (1998), *Toate întâmplările se prefac în cuvinte* (2000), *Copilul cu aripi de carte* (2006), *O furnică în bibliotecă* (2007, cartea-surpriză la ediția a XI-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret), *Olimpul de plastic* (2007), *Recitirea proverbelor* (2007), *De ce plânge clovnul?* (2009), *Cuvântul ne adaugă vedere* (2012), *Am un nume frumos* (2013) ș.a.

De la volumul de debut și până la edițiile recente poezia lui Vasile Romanciuc „și-a păstrat aceleași constante: refuzul maculării sufletului, celebrarea spațiului originar, graiul, iubirea, sentimentul de țară și neam, legătura cu vatra matricială, regăsirea echilibrului pierdut, reîntoarcerea la sacru și primordial” (Arcadie Suceveanu).

Este laureat al mai multor premii prestigioase, printre care: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1984, pentru cartea *Dacă ai un prieten* și în 1996, pentru volumul de versuri *Un timp fără nume*); Premiul „Alexandru Donici” în domeniul literaturii pentru copii acordat de

Ministerul Învățământului din Moldova (1987); Premiul pentru poezie al Salonului Național de Carte (1996); Premiul „Simpatia copiilor” la ediția a II-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii de la Chișinău, pentru *Floarea zburătoare* (1998) și același premiu la ediția a V-a (2001) a Salonului pentru cartea *Toate întâmplările se prefac în cuvinte*; Premiul „Nichita Stănescu” pentru poezie (Ploiești, 2001) ș.a. În 2000 s-a învrednicit de Premiul Național în domeniul literaturii, artei și arhitecturii din Moldova (pentru volumul *Un timp fără nume*) și de Medalia „Mihai Eminescu”. În 2002 cartea *Toate întâmplările se prefac în cuvinte* a fost inclusă în Lista de Onoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY); *Copilul cu aripi de carte* s-a învrednicit în 2006 de Premiul „Cartea anului” la ediția a X-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret. În 2007 primește Premiul „Otilia Cazimir” al Salonului de Carte Românească de la Iași; Premiul „Grigore Alexandrescu” pentru poezie la Târgoviște. I se oferă în 2008 Premiul de Excelență al Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru volumul *Olimpul de plastic*; în 2009 Premiul pentru poezie „Grigore Vieru” pentru cartea *De ce plânge clovnul?*, iar în 2010 Premiul „Ion Creangă” pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii, acordat de Marian Lupu, în cadrul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret de la Chișinău. În 2011 este menționat la Salon cu Premiul Ministerului Culturii al Republicii Moldova pentru antologia *Bucurii pentru copii: Poeți contemporani din Basarabia*; Premiul Uniunii Scriitorilor din RM „Opera Omnia” (2013); Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Ofițer (2014); Premiul Ministerului Culturii al RM pentru cartea *Am un nume frumos*, în cadrul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XVIII-a (2014).

Referințe

Este o ardoare etică în pledoariile pentru firesc ale lui Vasile Romanciuc, care se traduce într-o formulă originală, cea a *Citirii proverbelor*. El ne oferă la tot pasul astfel de comprimate etice, care sunt lecții ale sufletului înstrăinat în istorie și terorizat de ea, dar neînfrânt datorită rădăcinilor genealogice, sentimentului ardent al continuității, firescului. De unde elogiul statornic al organicului și refuzul măștii, al „lacrimilor de împrumut”.

Mihai Cimpoi

Adevărata măsură a talentului acestui poet este dată de dexteritatea cu care folosești materia lexicală în combinații dintre cele mai neașteptate, care surprind cititorul nu numai prin insolitul lor, ci și prin sensul ascuns al sintagmelor rezultate... Valoarea poeziilor sale trebuie descoperită dincolo de învelișul anodin al cuvântului, acolo unde inexprimatul pulsează de sensuri adânci.

Anca Voicu

Ca un veritabil purtător de cuvânt al tăcerii, poetul Vasile Romanciuc ne oferă subtile variante și nuanțate trimiteri la marea diversitate semantică a cuvântului. La el, tăcerea rostită prin cuvânt ia adesea înfățișarea sentimentelor care „pentru a se face auzite/nasc liniștea mai întâi”, acea liniște în care parcă toate șoaptele pornesc din sufletul împătimit de adâncimea sensurilor lor, chiar dacă „cuvintele sunt fericite, cuvintele există fără să-și cunoască sensurile”... Acuitățile poetului se interpenetrează cu firele filozofiei vieții, de la simplele ei manifestări la cele mai complicate reacții și simptome.

Nicolae Busuioc

Vasile Romanciuc cultivă cu aceeași dezinvoltură toate tipurile de vers clasic, liber, alb, orice formă ar avea, versul său este sincer, muzical, încărcat de profunzimi etice și sentimentale, mișcat de o „inspirație coerentă”, „mioritică”.

Gheorghe Grigurcu

Vasile Romanciuc, omul și poetul delicat și discret, sensibil ca o mimosă și tare ca oțelul de Damasc, care, în funcție de stări și situații, știe să preschimbe mierea în trotil, să poarte când flori și când fulgere la butonieră.

Arcadie Suceveanu

Vasile Romanciuc este un nume emblematic al generației poetice „șaptezeciste” și unul dintre cei mai reprezentativi poeți moderni ai literaturii române din Basarabia.

Ion Hadârcă

Titluri pentru expoziții

Poet al firescului și candorii
Vasile Romanciuc – un poet solar
Un nume emblematic al generației poetice
Un veritabil purtător de cuvânt

(M.U.)

BIBLIOGRAFIE**Opera**

AM UN nume frumos / Vasile Romanciuc; il.: Victoria Rață. – Ch.: Prut, 2013. – 68 p.: il.

CINE și ce mănâncă: versuri / Vasile Romanciuc; des.: Violeta Dabija. – Ch.: Prut Internațional, 2006. – [12] p.: il. – (Vreau să știu: 3-6 ani).

COPII cu aripi de carte / Vasile Romanciuc; il.: Sergiu Puică. – Ch.: Prut Internațional, 2006. – 32 p.: il.

CUVÂNTUL ne adaugă vedere: sonete / Vasile Romanciuc. – Ch.: Prut, 2012. – 72 p.

DE CE plânge clovnul? / Vasile Romanciuc; il.: Victoria Rață. – Ch.: Prut Internațional, 2009. – 32 p.: il.

DOI iezii / Vasile Romanciuc; il.: Stela Damaschin. – Ch.: Prut Internațional, 2002. – 16 p.: il.

E TOAMNĂ, cad măștile / Vasile Romanciuc; des.: Iu. Filip. – Ch.: Prut Internațional, 2001. – 104 p.

EROII poveștilor tale: versuri / Vasile Romanciuc; des.: Lilia Popa. – Ch.: Prut Internațional, [2011]. – [20] p. – (Carte de colorat).

FRUCTELE care îmi plac: versuri / Vasile Romanciuc; des.: Violeta Dabija. – Ch.: Prut Internațional, 2005. – [12] p.: il. – (Vreau să știu: 3-6 ani).

INSTRUMENTE muzicale: versuri / Vasile Romanciuc; des.: Lilia Popa. – Ch.: Prut Internațional, 2006. – 12 p.: il. – (Vreau să știu: 3-6 ani).

ÎN GRĂDINA de legume: [versuri] / Vasile Romanciuc; des.: Violeta Dabija. – Ch.: Prut Internațional, 2006. – [12] p.: il. – (Vreau să știu: 3-6 ani).

ÎNCETUL cu-ncetul, învăț alfabetul: versuri / Vasile Romanciuc; des.: Violeta Dabija. – Ch.: Prut Internațional, 2006. – [12] p.: il. – (Vreau să știu: 3-6 ani).

MARELE pustiu invizibil / Vasile Romanciuc. – Timișoara: Augusta, 2001. – 86 p.

[**NUCA** de cocos] / text: Vasile Romanciuc; il.: Dan Rebegea. – Ch.: Prut Internațional, 2011. – [8]p.: il. – (Primii pași).

O FURNICĂ în bibliotecă / Vasile Romanciuc; il.: T. Gross-Țurcan, T. Lebedev. – Ch.: Prut Internațional, 2007. – 32 p.: il.

OLIMPUL de plastic / Vasile Romanciuc. – Ch.: Prut Internațional, 2007. – 120 p.

POEZII despre... cifre: [versuri] / Vasile Romanciuc; des.: Violeta Dabija. – Ch.: Prut Internațional, 2006. – [12] p. – (Vreau să știu).

PROFESIA mea: versuri / Vasile Romanciuc; des.: V. Dabija. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – 12 p.: il.

PURTĂTORUL de cuvânt al tăcerii / Vasile Romanciuc; pref.: Eugen Lungu; cop.: Mihai Bacinschi. – Ch.: Arc, 2011. – 142 p.

RECITIREA proverbelor / Vasile Romanciuc; conc. graf.: A. Ichim. – Ch.: Știința, 2007. – 115 p. – (Antologia unui autor).

TOATE întâmplările se prefac în cuvinte / Vasile Romanciuc; prez. graf.: D. Iazan. – Ch.: Prut Internațional. – 32 p.: il.

VEȘMINTE de gală pentru mării pitici: [versuri] / Vasile Romanciuc. – Iași: Tipo Moldova, 2011. – 158 p.

Referințe critice

VASILE Romanciuc: biobibliogr. / Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”; alcăt.: Elena Cugut. – Ch.: Litera, 1997. – 86 p.

BURLACU, Alexandru. Est-Etica lui Vasile Romanciuc // Burlacu, Alexandru. Reflecții în clepsidră: (Eseuri) / Alexandru Burlacu. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 337-350. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

BUSUIOC, Nicolae. Iluminarea ființei prin poezie // Busuioc, Nicolae. Basarabia de suflet: lecturi și dialoguri esențiale / Nicolae Busuioc. – Ch., 2010. – P. 69-71.

CIMPOI, Mihai. Generația „ochiului al treilea” (reabilitarea esteti-

cului): [Vasile Romanciuc] // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu / Mihai Cimpoi. – Ch., 2003. – P. 339-340.

CIOCANU, Anatol. Vasile Romanciuc / Anatol Ciocanu // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812-2010. – Ch., 2011. – P. 452-453.

CIOCANU, Ion. Calm, fires, revelator, Vasile Romanciuc // Ciocanu, Ion. Absența exclusă: Exegeze în timp / Ion Ciocanu. – Iași: Tipo Moldova, 2013. – P. 88-93. – (OPERA OMNIA: Publicistică și eseu contemporan).

CIOCANU, Ion. Revelația lui Vasile Romanciuc // Ciocanu, Ion. În marginea și-n miezul poeziei / Ion Ciocanu. – Iași: Tipo Moldova, 2015. – P. 173-178. – (OPERA OMNIA: Dicționar).

CIOCANU, Ion. Vasile Romanciuc sau lauda scriiturii calme, firești // Ciocanu, Ion. Literatura română / Ion Ciocanu. – Ch., 2003. – P. 484-487.

DOLGAN, Mihail. Vasile Romanciuc un poet al firescului și candorii // Dolgan, Mihail. Metafora este poezia însăși / Mihail Dolgan. – Ch., 2009. – P. 219-222; Literatura română postbelică. – Ch., 1998. – P. 558-561.

FILIP, Iulian. Liniile de tensiune înaltă ale poetului Vasile Romanciuc // Filip, Iulian. Orbitul de bine la românii basarabeni: îngândurări iuliene / Iulian Filip. – Ch., 2013. – P. 65-69.

RACHIERU, Adrian Dinu. O voce morală – Vasile Romanciuc // Rachieru, Adrian Dinu. Poeți din Basarabia: un veac de poezie românească / Adrian Dinu Rachieru. – Ch.; București, 2010. – P. 328-330.

REFERINȚE critice // Romanciuc, Vasile. Veșminte de gală pentru marii pitici / Vasile Romanciuc. – Iași, 2011. – P. 136-153.

ROMANCIUC, Vasile. „Să nu-mi repetați experimentul...” / Vasile Romanciuc // Scobioală, Aurel. Scriitorii când erau copii... / Aurel Scobioală. – Ch., 2004. – P. 162-165.

VASILE Romanciuc // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova. – Ch.; București, 2005. – P. 505-512.

VASILE Romanciuc // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dict. biobibliogr. / alcăt.: Maria Harea, Elena Cugut. – Ed. a 2-a. – Ch., 2004. – P. 310-315.

VASILE Romanciuc: Sunt purtătorul de cuvânt al tăcerii // Roibu, Nicolae. Speranță și destin (dialoguri, medalioane, eseuri) / Nicolae Roibu. – Ch., 2014. – P. 12-13.

ROTARU, Ion. Scurtă privire asupra poeziei basarabene și bucovinene din anii '70 până azi: [Vasile Romanciuc] // Rotaru, Ion. O istorie a literaturii române / Ion Rotaru. – București, 2001. – P. 629.

VRABIE, Diana. Vasile Romanciuc. Toate întâmplările se prefac în cuvinte... / Vrabie Diana // Bucurii pentru copii: poeți contemporani din Basarabia. – Ch.; Târgoviște, 2010. – P. 126-127.

ROMANCIUC, Vasile. „Cartea mea e un elogiu adus numelor de botez românești” / Vasile Romanciuc; consemn.: Irina Nechit // Sud-Est cultural. – 2015. – Nr. 1. – P. 44-47.

BURLACU, Alexandru. Est-Etica lui Vasile Romanciuc / Alexandru Burlacu // Contrafort. – 2014. – Nr. 7-8. – P. 11.

CELE mai bune cărți ale anului 2013: Vasile Romanciuc „Am un nume frumos” // Moldova. – 2014. – Nr. 5-6. – P. 24.

PREMIILE Uniunii Scriitorilor din Moldova pe 2013: [Vasile Romanciuc „Am un nume frumos”] // Contrafort. – 2014. – Nr. 5-6. – P. 3.

BURLACU, Alexandru. Est-Etica lui Vasile Romanciuc / Alexandru Burlacu // Metaliteratură. – 2013. – Nr. 1-2. – P. 31-39.

CHIPER, Grigore. Vasile Romanciuc între spiritul modern și angajare / Grigore Chiper // Metaliteratură. – 2013. – Nr. 1-2. – P. 40-43.

CORGHENCEA, Natalia. Poetul îndrăgit al copiilor – Vasile Romanciuc / Natalia Corghencea // Tribuna copiilor. – 2013. – 20 mai. – P. 3.

GHERCIU, Ana. „Oastea de trandafir” a lui Vasile Romanciuc / Ana Gherciu // Timpul. – 2013. – 11 febr. – P. 8.

MOVILĂ, Lica. Un poet al firescului și al candorii / Lica Movilă // Florile dalbe. – 2013. – 13 iun. – P. 3.

OMUL săptămânii – Vasile Romanciuc // Timpul. – 2013. – 13 dec. – P. 4.

TURCHINĂ, Elena. Poetul care dăruiește carte / Elena Turchină // Florile dalbe. – 2013. – 6 iun. – P. 4.

VASILE Romanciuc: [scurte date biografice] // Puișorul curios. – 2013. – Nr. 28-29. – P. 8.

TUREA, Larisa. A nins cu îngeri la Lisabona prin poezia lui Vasile Romanciuc / Larisa Turea // Jurnal de Chișinău. – 2013. – 25 ian. – P. 18.

VASILE Romanciuc, aniversat // Moldova Suverană. – 2013. – 19 dec. – P. 4.

BIVOL, Efim. Vasile Romanciuc – poetul explorator de minuni / Efim Bivol // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 12. – P. 4.

ROIBU, Nicolae. Vasile Romanciuc: „Prefer să vorbesc nu atât despre cărțile mele, cât despre ale colegilor” / Nicolae Roibu // Timpul. – 2012. – 29 mart. – P. 8.

ROIBU, Nicolae. Vasile Romanciuc: „Sunt purtătorul de cuvânt al tăcerii” / Nicolae Roibu // Timpul. – 2012. – 17 dec. – P. 16.

TAMAZLÂCARU, Elena. Vasile Romanciuc, între firul de busuioc și rezerva de suflet / Elena Tamazlâcaru // Lit. și arta. – 2012. – 13 dec. – P. 4.

„**TOATE** cărțile pentru cei mici le-am scris „ca pentru copilul meu” / Vasile Romanciuc; consemn.: Ilie Lupan // „a”MIC”. – 2012. – Nr. 1. – P. 2-3.

Dedicații lirice

BELICOV, Serafim. Apărat de iubire: pentru Vasile Romanciuc / Serafim Belicov // Rachieru, Adrian Dinu. Poeți din Basarabia: un veac de poezie românească / Adrian Dinu Rachieru. – București; Ch., 2010. – P. 357; Belicov, Serafim. Suflet minat / Serafim Belicov. – Ch., 2011. – P. 64-65.

DABIJA, Nicolae. Prietenul meu, poetul... // Dabija, Nicolae. Drepul la eroare / Nicolae Dabija. – Ch., 1993. – P. 78.

HADÂRCĂ, Ion. Hokus(ay)onetul: poetului Vasile Romanciuc // Hadârcă, Ion. Sonetariu / Ion Hadârcă. – Ch., 2013. – P. 97.

RUSNAC, Anatol. Floare sfântă – busuiocul: pentru Vasile Romanciuc // Rusnac, Anatol. Pe-o margine de vis / Anatol Rusnac. – Ch., 2008. – P. 73-74.

ȚURCANU, Ianoș. Fir de busuioc: lui Vasile Romanciuc // Țurcanu, Ianoș. Cea mai frumoasă vară a iubirii / Ianoș Țurcanu. – Ch.; Târgoviște, 2010. – P. 165.

INDEX DE NUME

*Agârbiceanu, Ion	17, 158
Ajvazovskij, Ivan	15
Akutagawa, Ryunosuke	6
Andersen, Hans Christian	24
Andrunachievici, Vladimir	8
Baltag, Cezar	15
Beaumarchais, Pierre-Augustin Caron de	4
Belicov, Serafim	7
Beecher-Stowe, Harriet	23
Bierce, Ambrose	14
*Blandiana, Ana	7, 79
Blyton, Enid	15
Bodrug, Iurie	13
Bødker, Cecil	8
Bojunga (Nunes), Lygia	16
Böll, Heinrich	22
Born, Max	22
Bosenco, Grigore	20
Bragă, Teodora	4
Briede-Macovei, Maria	19
Bronté, Charlotte	23
Buzdugan, Ion	7
Buzilă, Serafim	15
Caragiale, Ion Luca	5
*Caranfil, Ninela	14, 126
Carroll, Lewis	5, 22
Cavarnali, Ion	21
Cebotari, Iurie	17
Cervantes de Saavedra, Miguel	17
*Childescu, Emil	11, 104
Christi, Aura	4
*Cimpoi, Mihai	16, 141
Ciobanu, Ghenadie	8

Ciobanu, Ion Constantin	19
Ciocoi, Gheorghe	15
Clarke, Arthur	22
Cojocaru, Emil	5
Cojocaru, Valentina	5
Coster, Charles de	23
Costin, Miron	23
*Creangă, Ion	6, 23, 51
Crudu, Dumitru	19
Cvetaeva, Marina	19
Čehov, Anton	23
*Čukovskij, Kornej	8, 88
Dascăl, Ion	5
Daudet, Alphonse	24
Dickens, Charles	5
*Doga, Eugen	6, 60
Dolgan, Mihai	7
Donici, Leon	13
Drăgan, Maria	16
Druță, Ion	23
*Duca, Gheorghe	6, 44
Dumas (tatăl), Alexandre	15
Eliade, Mircea	7
Galben, Sergiu	11
Galsworthy, John	15
Garin-Mihajlovskij, Nikolaj	23
Găină, Ion	19
Gheorghică, Dumitru	5
Gheorghiu, Gheorghe	8
Gogol, Nikolaj	24
Goia, Dumitru	8
Goia, Vasile	8
Gozzi, Carlo	24
Grosu, Iurie	22
Gugel, Anatol	8

*Guțu, Aurel	7, 75
*Hauff, Wilhelm	21, 179
Hasdeu, Bogdan Petriceicu	24
Hămuraru, Filimon	21
Hămuraru, Simion	7
Heliade-Rădulescu, Ion	4
Hemingway, Ernest	22
Hitruk, Fedor	11
Hropotinschi, Andrei	15
*Hugo, Victor	6, 23, 37
Iorga, Liubomir	9
Ioviță, Eugen	6
Kamenskij, Jan Amos	8
Kaverin, Veniamin	9
*Kogălniceanu, Mihail	16, 153
Krüss, James	24
Larousse, Pierre	19
Latieva, Lidia	20
Lesnea, Sanda	15
Lindgren, Astrid	20
Lobačevskij, Nikolaj	21
Lovinescu, Horia	16
Lungu, Simion	5
Lupan, Ana	17
Macovei, Ion	7
Madan, Gheorghe V.	18
Maeterlinck, Maurice	16
Malcoci, Ecaterina	13
Marshall, Alan	11
Maršak, Samuil	19
Mateevici, Alexei	16, 23
May, Karl	6
Mileah, Alexandr	22
*Milne, Allan Alexander	4, 31
Movilă, Petru	22

Musicescu, Gavriil	7
Musteață, Ion	14
Nechit, Irina	4
Negruzzi, Iacob	22
Nicuță, Iulian	19
Olărescu, Dumitru	9
Oster, Grigori	21
*Paustovskij, Konstantin	13, 110
Pelin, Elin	15
Perrault, Charles	23
Petrea, George	11
*Petrescu, Cezar	21, 189
Pirandello, Luigi	14
Postolache, Elena	7
*Prohin, Victor	18, 167
*Radu, Daria	17, 163
Rebreanu, Liviu	23
Rodari, Gianni	23
*Romanciuc, Vasile	22, 194
Rossini, Gioacchino	6
Rotaru, Sofia	15
Řiha, Bohumil	5
Sagaidac, Maria	19
*Sainciuc, Lică (Alexei)	14, 130
Saint-Exupery, Antoine de	23
Scott, Walter	24
Shelley, Percy Bysshe	15
Skladowska-Curie, Maria	19
Slutu-Soroceanu, Nina	6
Sobietsky, Ludmila	4
Sokolov-Mikitov, Ivan	13
Stancu, Zaharia	18
Stăvilă, Tudor	17
Stoianov, Niko	4
*Suceveanu, Arcadie	20, 170

*Swift, Jonathan	21, 183
Ștefaniuc, Victor	8
*Știrbu, Titus	14, 136
Teleucă, Victor	4
*Teodoreanu, Ionel	4, 25
Thoreau, Hanry David	14
Tolkien, John Ronald	4, 23
Tolstoj, Alexei	16
Toma, Svetlana	12
*Ureche, Eugeniu	6, 70
*Vangheli, Spiridon	14, 23, 116
*Vatamanu, Ion	11, 95
Verne, Jules	23
Vieru, Grigore	23
Vieru, Nicolae	21
Vieru, Roland	15
Vlaicu, Aurel	19
Vrabie, Olga	20
Wells, Herbert	23
Zaporojan, Ada	5
Zloteanu, Mircea	7
Žitkov, Boris	16

SUMAR

INTRODUCERE

3

ENUMERAREA DATELOR REMARCABILE
ȘI MEMORABILE 2017

4

LISTE DE RECOMANDARE A LITERATURII

25

INDEX DE NUME

203